

การเมืองเรื่องการเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการปกครอง ภาควิชาการปกครอง

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2566

Electoral Politics of the Democrat Party in the 2019 General Election

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts (Government) in Government
Department of Government
Faculty Of Political Science
Chulalongkorn University
Academic Year 2023

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การเมืองเรื่องการเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562
โดย	น.ส.พรธิดา เพื่อนทิม
สาขาวิชา	การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ศาสตราจารย์ ดร.สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

.....	คณบดีคณะรัฐศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปกรณ์ ศิริประกอบ)	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	
.....	ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เวียงรัฐ เนติโพธิ์)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ศาสตราจารย์ ดร.สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์)	
.....	กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.อัชกรณ วังศ์ปรีดี)	

CHULALONGKORN UNIVERSITY

พริดา เพื่อนทิม : การเมืองเรื่องการเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562. (Electoral Politics of the Democrat Party in the 2019 General Election) อ.ที่ปรึกษาหลัก : ศ. ดร.สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาการเมืองเรื่องการเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 โดยตั้งคำถามถึงปฏิบัติการในสนามเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ 2 ประการ คือ 1) บริบท เงื่อนไข หลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2557 และกติกาทางการเมืองในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ที่ส่งผลต่อพรรคประชาธิปัตย์ในการลงแข่งขันในสนามเลือกตั้ง 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 เป็นอย่างไร และ 2) พรรคประชาธิปัตย์ใช้กลยุทธ์ในการหาเสียงเลือกตั้ง 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 อย่างไร ทั้งในระดับการลงพื้นที่ของผู้สมัครและในระดับการใช้สื่อเพื่อส่งสารไปยังผู้มีสิทธิเลือกตั้ง งานศึกษานี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการวิจัยเชิงเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการศึกษาสะท้อนบริบทการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นภายใต้ระบอบอำนาจนิยมที่ให้มีการแข่งขัน และการแบ่งขั้วความคิดรูปแบบใหม่ของสังคมที่ด้านหนึ่งให้ความสำคัญกับหลักการประชาธิปไตยและต่อต้านระบอบเผด็จการที่มีกลุ่มทหารเข้ามาแทรกแซงทางการเมือง อีกด้านหนึ่งไม่ไว้วางใจนักการเมือง และสนับสนุนทหาร ซึ่งพรรคประชาธิปัตย์ไม่กล้าโอบรับทั้งสองหลักการอย่างหนักแน่น ทำให้เป็นปัจจัยสู่การสูญเสียฐานเสียงเดิมและในขณะเดียวกันก็ไม่สามารถดึงดูดฐานเสียงใหม่ได้ กอปรกับปัญหาด้านยุทธศาสตร์นโยบายของพรรคที่ไม่มีจุดแข็งและจุดขายเพื่อตอบโจทย์กลุ่มฐานเสียงที่หลากหลายโดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ นโยบายเด่นของพรรคประชาธิปัตย์เน้นการเหนี่ยวนำฐานเสียงเดิมในพื้นที่ภาคใต้ด้วยการชูนโยบายด้านการเกษตร ผลลัพธ์จากสนามเลือกตั้งปี 2562 แสดงให้เห็นความผูกพันและพลวัตของความผูกพันพรรคการเมือง (Party Identification) ระหว่างพรรคประชาธิปัตย์กับฐานเสียงภาคใต้ที่ถูกทำลายอย่างหนัก การเลือกตั้งครั้งนี้กลายเป็นจุดเริ่มต้นของการสั่นคลอนความเชื่อดั้งเดิมที่ว่า “พรรคประชาธิปัตย์เป็นพรรคของคนใต้” ในสนามการเมืองไทย ซึ่งปรากฏชัดขึ้นในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566

สาขาวิชา การปกครอง

ลายมือชื่อนิสิต

ปีการศึกษา 2566

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

6280086324 : MAJOR GOVERNMENT

KEYWORD: Democrat Party, Electoral Politics, Party Identification, Political Position, Political Campaign

Pornthida Peunthim : Electoral Politics of the Democrat Party in the 2019 General Election. Advisor: Prof. Dr. SIRIPAN NOGSUAN SAWASDEE

This thesis aims to study the Electoral Politics of the Democrat Party in the 2019 General Election. The results of the study reflect the context of the 2019 General Election taking place under competitive authoritarianism and the new polarization of society in which one values democracy and against military intervention in politics. On the other hand, they distrust politicians and support the military. However, the Democrat Party does not dare to embrace both principles firmly. This causes the loss of the stronghold and at the same time the inability to attract new group of voters. This is coupled with the party's strategic problems and policies that do not have both strong and selling points to meet the needs of diverse voter bases, especially the new generation. The prominent policies of the Democrat Party presented in the election arena focus on retaining the stronghold in the southern region by promoting agricultural policies. The 2019 general election results reflect the most important thing that are the erosion and dynamics of party identification between the Democrat Party and the southern vote base that is being seriously challenged. This election became the beginning of destabilizing the traditional belief that "The Democrat Party is the party of the southern people" in the Thai political arena. This became evident in the 2023 general election.

Field of Study: Government

Student's Signature

Academic Year: 2023

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเกิดขึ้นและสำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์ไม่ได้หากขาดบุคคลที่สำคัญที่สุดอย่างอาจารย์สีหรือศาสตราจารย์ ดร.สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของผู้วิจัย ด้วยแรงบันดาลใจทางการศึกษาที่ผู้วิจัยได้รับจากอาจารย์สีนำมาสู่ความสนใจศึกษาในหัวข้อวิทยานิพนธ์นี้ ตลอดระยะเวลาการศึกษา อาจารย์สีคอยให้คำแนะนำและเปิดมุมมองด้านการศึกษาแก่ผู้วิจัย อีกทั้งยังคอยเอาใจใส่และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยอยู่เสมอ หากไม่ได้รับกำลังใจและความโอ้อ้อมอารีจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยคงไม่สามารถก้าวเดินจนมาถึงวันที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ผู้วิจัยขอขอบคุณอาจารย์สิริพรรณมา ณ ที่นี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เวียงรัฐ เนติโพธิ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.อัชกรณ วังศ์ปรีดี กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ เป็นอย่างยิ่งที่ให้ความกรุณาเสนอข้อคิดเห็นและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

ท้ายนี้ ขอขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ และพี่สาว ที่คอยสนับสนุนและให้อิสระด้านการศึกษาด้วยความรักแก่ผู้วิจัยเสมอมา รวมถึงกำลังใจจากเพื่อน ๆ โดยเฉพาะภคณัฐเพื่อนรักสมัยเรียนปริญญาตรี และพีอีฟ รุ่นพี่ปริญญาตรี คณะอักษรศาสตร์ และเป็นรุ่นพี่ปริญญาโท คณะรัฐศาสตร์ ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกคนที่คอยให้คำปรึกษาและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

พรธิดา เพื่อนทิม

สารบัญ

	หน้า
.....	ค
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ.....	1
1.2 คำถามการวิจัย.....	7
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	8
1.4 สมมติฐานการวิจัย.....	8
1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา.....	9
1.6 ขอบเขตการวิจัย.....	9
1.7 ระเบียบวิธีการวิจัย.....	10
1.7.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	10
1.7.2 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	12
1.8 ลำดับการนำเสนอผลการวิจัย.....	12
บทที่ 2 ทบทวนแนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	14
2.1 แนวคิดที่ใช้ในการศึกษา.....	14

2.1.1 แนวคิดการตลาดการเมือง (Political Marketing).....	14
2.1.2 แนวคิดการสื่อสารทางการเมืองในการหาเสียงเลือกตั้ง (Political Communication in Election Campaign).....	18
2.1.3. แนวคิดประชาธิปไตยภายในพรรคการเมือง (Intra-Party Democracy).....	21
2.1.4 แนวคิดความผูกพันพรรคการเมือง (Party Identification)	22
2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	24
บทที่ 3 บริบท เงื่อนไข และกติกาทางการเมือง กับการลงสู่สนามเลือกตั้ง 2562 ของพรรค ประชาธิปัตย์.....	28
3.1 ความรุ่งโรจน์และร่วงโรยของพรรคประชาธิปัตย์ในสนามการเมืองก่อนการเลือกตั้ง 2562....	30
3.2 กติกาการเลือกตั้ง 2562: ผลดีหรือผลร้ายต่อพรรคประชาธิปัตย์?.....	55
3.3 กลเกมการเลือกตั้ง 2562.....	66
3.4 “จุดยืน” จิกซอร์วี่นสำคัญที่พรรคประชาธิปัตย์ทำหล่นหาย	75
3.5 เกลียวคลื่นของผู้มีสิทธิเลือกตั้งรุ่นใหม่กับฐานที่มั่นของพรรคประชาธิปัตย์ที่เปลี่ยนแปลงไป.....	83
3.6 สรุปท้ายบท.....	86
บทที่ 4 ยุทธศาสตร์การเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ ด้านการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้ง	89
4.1 การเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560.....	89
4.2 กระบวนการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562.....	97
4.3 คณะกรรมการและหลักเกณฑ์การสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์.....	102
4.4 ขุนพลประชาธิปัตย์ในสมรภูมิจการเลือกตั้ง พ.ศ. 2562	113
4.5 การเมืองของการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้ง: ศักยภาพใน vs ศักยภาพนอก.....	119
4.6 สรุปท้ายบท.....	131
บทที่ 5 ยุทธศาสตร์การเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ ด้านนโยบายและการสื่อสารทางการเมือง	135
5.1 นโยบายหาเสียงในสนามเลือกตั้ง 2562.....	135
5.1.1 กระบวนการกำหนดนโยบายหาเสียงในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562	136

5.1.2	ชุดนโยบายหาเสียงเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์.....	138
5.1.3	นโยบายเด่นของพรรคประชาธิปัตย์ในการรณรงค์หาเสียง.....	145
5.1.4	เปรียบเทียบนโยบายหาเสียงของพรรคประชาธิปัตย์กับพรรคการเมืองอื่นในสนามเลือกตั้ง.....	150
5.2	การสื่อสารทางการเมืองในสนามเลือกตั้ง 2562.....	155
5.2.1	การลงพื้นที่หาเสียงของผู้สมัคร (Ground War).....	156
5.2.2	การทำเสียงบนแพลตฟอร์มออนไลน์ (Air War).....	163
5.3	สรุปท้ายบท.....	169
บทที่ 6	บทสรุปและอภิปรายผล.....	172
6.1	บริบททางการเมืองที่ส่งผลต่อพรรคประชาธิปัตย์ในการลงสู่สนามเลือกตั้ง 2562.....	172
6.2	ยุทธศาสตร์การเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์.....	175
6.3	เข้าใจการเมืองในการเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ผ่านกรอบความคิด และทฤษฎีการเมือง.....	179
	บรรณานุกรม.....	185
	ภาคผนวก.....	199
	ประวัติผู้เขียน.....	238

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562.....	3
ตารางที่ 2 เปรียบเทียบผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง.....	5
ตารางที่ 3 ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก.....	11
ตารางที่ 4 พัฒนาการในสนามเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์	32
ตารางที่ 5 ลำดับผลการเลือกตั้งของพรรคการเมือง 3 ลำดับแรก ในการเลือกตั้งปี 2544-2562.....	43
ตารางที่ 6 ผลการเลือกตั้งของพรรคการเมือง 5 ลำดับแรก ในสนามเลือกตั้งปี 2562.....	44
ตารางที่ 7 การโยกย้ายฐานคะแนนเสียงเดิมของพรรคประชาธิปัตย์จากการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2554 สู่การเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562	63
ตารางที่ 8 รายนามคณะรัฐมนตรีในรัฐบาลประยุทธ์ 2 ที่เคยเป็นคณะรักษาความสงบแห่งชาติ	72
ตารางที่ 9 มาตราและรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งในหมวด 3 ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560	90
ตารางที่ 10 โครงสร้างบุคลากรระดับบริหารภายในพรรคประชาธิปัตย์.....	102
ตารางที่ 11 คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562.....	104
ตารางที่ 12 รายชื่อที่ปรึกษาคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์.....	105
ตารางที่ 13 ข้อมูลผู้ก่อตั้งกลุ่มคนรุ่นใหม่ประชาธิปัตย์ (New Dem).....	116
ตารางที่ 14 ผู้สมัครรับเลือกตั้งในปี 2554 ที่ย้ายออกจากพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งปี 2562	126
ตารางที่ 15 นโยบายเด่นของพรรคประชาธิปัตย์ในการรณรงค์หาเสียง 2562.....	145
ตารางที่ 16 เปรียบเทียบนโยบายหาเสียงของพรรคประชาธิปัตย์กับพรรคการเมืองอื่น ในสนาม เลือกตั้ง พ.ศ. 2562.....	151
ตารางที่ 17 พื้นที่ที่พรรคประชาธิปัตย์มีการจัดปราศรัยใหญ่ในการเลือกตั้งปี 2562.....	159
ตารางที่ 18 จำนวนโพสต์บนแพลตฟอร์มออนไลน์ของพรรคประชาธิปัตย์	164

ตารางที่ 19 ความนิยมในการค้นหาเกี่ยวกับพรรคการเมืองในช่วงก่อนและหลังการเลือกตั้งทั่วไปวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562.....	168
ตารางที่ 20 เปรียบเทียบจำนวนที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองที่ได้รับ ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 และ พ.ศ. 2566.....	180
ตารางที่ 21 เขตเลือกตั้งที่พรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2554	200
ตารางที่ 22 เขตเลือกตั้งที่พรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562	202
ตารางที่ 23 เขตเลือกตั้งที่พรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566	203
ตารางที่ 24 รายชื่อผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ที่ลงสมัครทั้งการเลือกตั้ง พ.ศ. 2554 และพ.ศ. 2562.....	205
ตารางที่ 25 เปรียบเทียบพื้นที่ที่มีการปรับลดจำนวน ส.ส. แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ระหว่างการเลือกตั้ง ปี 2554 vs 2562	211
ตารางที่ 26 ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง (แบบบัญชีรายชื่อ) ของพรรคประชาธิปัตย์ ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562.....	212
ตารางที่ 27 ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง (แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง) ของพรรคประชาธิปัตย์ ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562.....	215

สารบัญญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1	แผนผังอธิบายแบบจำลองการสื่อสารทางการเมืองเชิงกลยุทธ์ในพื้นที่ที่แตกต่างกัน	20
ภาพที่ 2	ลำดับเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562	28
ภาพที่ 3	พรรคประชาธิปไตยในห้วงเวลาต่าง ๆ	30
ภาพที่ 4	ร้อยละของจำนวนที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคประชาธิปไตยได้รับ ระหว่างการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2500-2566	32
ภาพที่ 5	เขตเลือกตั้งที่พรรคประชาธิปไตยได้รับเลือกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2554	36
ภาพที่ 6	ผลการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2554	37
ภาพที่ 7	เขตเลือกตั้งที่พรรคประชาธิปไตยได้รับเลือกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562	38
ภาพที่ 8	ผลการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562	39
ภาพที่ 9	เขตเลือกตั้งที่พรรคประชาธิปไตยได้รับเลือกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566	41
ภาพที่ 10	ผลการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566	42
ภาพที่ 11	ขั้นตอนการคำนวณ ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อในการเลือกตั้ง 2562 (1)	58
ภาพที่ 12	ขั้นตอนการคำนวณ ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อในการเลือกตั้ง 2562 (2)	59
ภาพที่ 13	การแบ่งเขตเลือกตั้งของจังหวัดสุโขทัยในการเลือกตั้ง 2562 (แบบแรก)	70
ภาพที่ 14	การแบ่งเขตเลือกตั้งของจังหวัดสุโขทัยในการเลือกตั้ง 2562 (แบบใหม่)	70
ภาพที่ 15	ช่วงอายุของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562	84
ภาพที่ 16	ขั้นตอนการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และแบบบัญชีรายชื่อ	95
ภาพที่ 17	ขั้นตอนการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562	99
ภาพที่ 18	เขตเลือกตั้งจังหวัดตรังระหว่างการเลือกตั้งปี 2554 (ชาย) และการเลือกตั้งปี 2562 (ขวา)	110
ภาพที่ 19	ตัวอย่างนโยบายบนป้ายหาเสียงออนไลน์ของผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคประชาธิปไตย	147

ภาพที่ 20 ตัวอย่างป้ายหาเสียงของจังหวัดตรัง สงขลา และสุราษฎร์ธานี	161
ภาพที่ 21 ตัวอย่างบัตรเลือกตั้งที่ใช้ในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562.....	204

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

ในรัฐหรือสังคมที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยเป็นที่รู้กันว่า “ประชาธิปไตยเป็นเครื่องมือสากลในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง เป็นเวทีที่เปิดให้ทุกคนที่ประสงค์มีส่วนร่วมสามารถมีโอกาสจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าในสังคม และเป็นนวัตกรรมเพื่อหาข้อสรุปซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกันบนพื้นฐานของความแตกต่างหลากหลาย”¹ ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวของประชาธิปไตยสามารถดำเนินไปได้โดยผ่านกลไกสำคัญที่ถูกขนานนามว่า “พรรคการเมือง” ความสำคัญของพรรคการเมืองนี้สามารถเห็นได้จากแนวคิดของนักรัฐศาสตร์มากมาย เช่น Elmer E. Schattschneider นักรัฐศาสตร์ชาวอเมริกันผู้ให้ความสำคัญและอุทิศตัวต่อการศึกษาเกี่ยวกับพรรคการเมือง Schattschneider ได้กล่าวถึงความสำคัญของพรรคการเมืองกับระบอบประชาธิปไตยสมัยใหม่ไว้ว่า “พรรคการเมืองเป็นสิ่ง ที่สร้างและรักษาประชาธิปไตยเอาไว้จากการแข่งขันกันระหว่างพรรคการเมืองต่าง ๆ โดยในการปกครองสมัยใหม่ พรรคการเมืองมิได้เป็นเพียงแค่อวัยวะหรือส่วนเล็ก ๆ แต่พรรคการเมืองเป็น ศูนย์กลางของการปกครองสมัยใหม่ที่แสดงบทบาทของการกำหนดและสร้างสรรค์ภายในการปกครอง”²

ท่ามกลางข้อถกเถียงว่าแท้จริงแล้วพรรคการเมืองเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ในทางการเมือง บางฝ่ายก็มีทัศนะต่อพรรคการเมืองในแง่ลบสุดขีดเช่นว่า “พรรคการเมืองเป็นเพียงแค่วัชพืชที่เติบโตในสวนประชาธิปไตย”³ แต่กระนั้นนักทฤษฎีประชาธิปไตยหลายท่านก็ยังคิดเห็นว่า “พรรคการเมืองหาใช่วัชพืชไม่ หากแต่เป็นสิ่งจำเป็นที่ช่วยให้ร่างกายทางการเมืองมีสุขภาพที่ดี”⁴ หากพิจารณาถึงบทบาทและความสำคัญของพรรคการเมืองในภาพกว้าง พรรคการเมืองก็คือผู้แทนของประชาชน ซึ่งเป็นตัวกลางที่ร้อยรัดประชาชนและรัฐบาลเข้าไว้ด้วยกัน ทำหน้าที่คอยรับฟัง รวบรวม และนำเสนอความต้องการของประชาชนในพื้นที่สภาผู้แทนราษฎร เพื่อก่อให้เกิดนโยบายหรือกฎหมายที่ตอบสนองต่อ

¹ สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์, "ความเป็นตัวแทน ระบบเลือกตั้ง และกลไกการตรวจสอบ: ข้อคิดในการออกแบบสถาบันการเมือง," *รัฐศาสตร์สาร* 30, no. 1 (2552): 404.

² E. E. Schattschneider, *Party Government : American Government in Action*, 3 ed. (United Kingdom, Europe: Routledge, 2017), pp. 1, 4.

³ S. C. Stokes, "Political parties and democracy," *Annual Review of Political Science* 2, no. 1 (June 1999): 244.

⁴ Ibid.

ความต้องการของประชาชน ดังนั้นแล้วพรรคการเมืองจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ไม่อาจละเลยได้และควรมีการศึกษาถึงประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับพรรคการเมืองอยู่เสมอ เพื่อเรียนรู้และพัฒนาสถาบันพรรคการเมืองให้มีประสิทธิภาพและความมั่นคงตามบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละช่วงเวลา

การเลือกตั้งครั้งล่าสุดของประเทศไทยเมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 นับได้ว่าเป็นการเลือกตั้งแห่งการรอยยิ้ม เนื่องจากสถานการณ์ทางการเมืองไทยที่ปกครองด้วยคณะรัฐประหารตั้งแต่ปี 2557 เป็นต้นมา⁵ ทำให้สังคมไทยห่างหายจากการเลือกตั้งเป็นระยะเวลาเวลานานกว่า 8 ปี นับจากการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 การเลือกตั้ง 2562 เป็นการเลือกตั้งครั้งแรกที่เกิดขึ้นภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 แม้ว่าการเลือกตั้งครั้งนี้จะเกิดขึ้นอย่างดูหมิ่นว่าเป็นปกติตามหลักการเลือกตั้งทั่วไป และดูเหมือนว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงสังคมกลับสู่ระบอบประชาธิปไตยอีกครั้งภายหลังจากการทำรัฐประหารของคณะ คสช. แต่จากงานศึกษาของสิริพรรณ⁶ ชี้ให้เห็นว่าผลการเลือกตั้ง 2562 เป็นการกลับคืนสู่ระบอบเผด็จการอำนาจนิยมแบบมีการแข่งขัน (Competitive Authoritarianism) ที่ในท้ายที่สุดแล้วนำอำนาจการปกครองกลับสู่คณะรัฐบาลเดิมที่เคยเป็นคณะรัฐประหารในช่วงก่อนหน้าการเลือกตั้ง 2562

เมื่อพิจารณาสนามเลือกตั้ง 2562 ในแง่มุมเกี่ยวกับพรรคการเมืองไทย ทำให้พบปรากฏการณ์เกี่ยวกับพรรคการเมืองไทยที่น่าสนใจหลายเหตุการณ์ ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มขึ้นของจำนวนพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครลงเลือกตั้งจำนวนมากเมื่อเทียบกับการเลือกตั้งครั้งก่อนหน้านี้เมื่อปี 2554 กล่าวคือ ในการเลือกตั้งปี 2562 มีพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน 81 พรรค เพิ่มขึ้น 47 พรรค และพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ จำนวน 77 พรรค เพิ่มขึ้น 37 พรรค⁷ อีกทั้งเกิดการยุบพรรคการเมืองโดยคำตัดสินของศาลรัฐธรรมนูญจำนวน 2 พรรค อันได้แก่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

⁵ การรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 เกิดขึ้นโดยคณะรัฐประหารนามว่า คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) อันมีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้าคณะรัฐประหาร ทำการรัฐประหารรัฐบาลรักษาการ นายนิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล หลังจากนั้นพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้เข้ามาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจากการลงมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติและจัดตั้งคณะรัฐมนตรีในเวลาต่อมา ซึ่งรัฐบาลชุดนี้ถูกเรียกว่าเป็นรัฐบาลประยุทธ์ 1 คุรยละเอียดเพิ่มเติมใน ธนบรรณ อุ๋ทองมาก, "รัฐราชการไทยภายหลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2557" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560).

⁶ Siripan N. Sawasdee, "Electoral integrity and the repercussions of institutional manipulations: The 2019 general election in Thailand," *Asian Journal of Comparative Politics* 5, no. 1 (2019): 53.

⁷ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, *ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562* (กรุงเทพฯ: สหાયบ์ล็อกและการพิมพ์, 2563), หน้า 363.

พรรคไทยรักษาชาติ⁸ และพรรคอนาคตใหม่⁹ นอกจากนี้ผลการเลือกตั้งก็เป็นสิ่งที่น่าสนใจเป็นอย่างมากในการเลือกตั้งครั้งนี้ เพราะว่าพรรคที่มีผลคะแนนรวมทั้งประเทศสูงสุดอันดับ 1 และอันดับ 3 ต่างก็เป็นพรรคการเมืองที่เพิ่งเกิดขึ้นใหม่ในการเลือกตั้งครั้งนี้ทั้งคู่ โดยพรรคการเมืองที่ได้คะแนนเสียงรวมทั้งประเทศอันดับหนึ่งคือพรรคพลังประชารัฐ 8,441,274 คะแนน ตามมาด้วยพรรคเพื่อไทย 7,881,006 คะแนน และพรรคอนาคตใหม่ 6,330,617 คะแนน¹⁰ ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562¹¹

ลำดับที่	พรรคการเมือง	คะแนนรวมทั้งประเทศ	ลำดับที่	พรรคการเมือง	คะแนนรวมทั้งประเทศ
1	พลังประชารัฐ	8,441,274	6	เสรีรวมไทย	824,284
2	เพื่อไทย	7,881,006	7	ชาติไทยพัฒนา	783,689
3	อนาคตใหม่	6,330,617	8	เศรษฐกิจใหม่	486,273
4	ประชาธิปไตย	3,948,784	9	ประชาชาติ	481,490
5	ภูมิใจไทย	3,734,459	10	เพื่อชาติ	421,412

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

⁸ พรรคไทยรักษาชาติถูกตัดสินให้ยุบพรรคโดยศาลรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2562 เนื่องจากการที่พรรคไทยรักษาชาตินำเสนอทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี เป็นนายกรัฐมนตรีในบัญชีของพรรค ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยแล้วให้เหตุผลไปที่ประเด็นของหลักการสถาบันพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศทรวงดำรงอยู่นือการเมือง ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน "ไทยรักษาชาติ : สรุปลำดับวินิจฉัยศาล รธน. สั่งยุบ ทชช. "เซาะกร่อนบ่อนทำลาย" สถาบันพระมหากษัตริย์," *BBC*, 7 มีนาคม 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2564, <https://bbc.in/3UxlX9d>.

⁹ พรรคอนาคตใหม่ถูกตัดสินให้ยุบพรรคโดยศาลรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 เนื่องจากศาลเห็นว่าเป็นการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 72 ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ (พ.ร.บ.) ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 กรณีที่นายธนธร จีรุงเรืองกิจ หัวหน้าพรรคอนาคตใหม่ให้พรรคกู้ยืมเงินเป็นจำนวน 191.2 ล้านบาท ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน "อนาคตใหม่ : มติศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคอนาคตใหม่ ตัดสิทธิ กก.บห. 10 ปี," *BBC*, 21 กุมภาพันธ์ 2563, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2564, <https://bbc.in/3EbA92D>.

¹⁰ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, *ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562*, หน้า 364.

¹¹ ดูข้อมูลผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 เพิ่มเติมที่ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, *ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562*, หน้า 364.

ท่ามกลางปรากฏการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับพรรคการเมืองไทยที่เกิดขึ้นในสนามการเลือกตั้งปี 2562 มีพรรคการเมืองหนึ่งที่น่าสนใจเพราะมีความสนใจ เนื่องจากพรรคการเมืองนี้เคยมีบทบาทที่โดดเด่นในสนามเลือกตั้งครั้งก่อนหน้านี้นี้อย่างยาวนานเปรียบเสมือนดาวค้างฟ้าในวงโคจรพรรคการเมืองไทย อีกทั้งพรรคการเมืองนี้ยังเป็นพรรคการเมืองที่มีอายุยืนยาวที่สุดในแวดวงการเมืองไทย แต่ไหนในสนามการเลือกตั้ง 2562 พรรคการเมืองดังกล่าวนี้จึงกลายเป็นดวงดาวที่เหลือเพียงแสงริบหรี่ไปเสียได้? โดยพรรคการเมืองที่ผู้วิจัยให้ความสนใจถึงนี้ คือ “พรรคประชาธิปัตย์” ซึ่งเป็นพรรคการเมืองที่ผู้วิจัยเลือกมาเป็นหน่วยของการวิเคราะห์ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เนื่องจากผู้วิจัยเกิดความสงสัยในเบื้องต้นว่า เพราะเหตุใดพรรคการเมืองที่มีประสบการณ์ในสนามเลือกตั้งมากที่สุดอย่างพรรคประชาธิปัตย์ถึงพ่ายแพ้และได้คะแนนเลือกตั้งน้อยกว่าพรรคการเมืองใหม่บางพรรค อีกทั้งความโดดเด่นของพรรคประชาธิปัตย์ในช่วงหาเสียงเลือกตั้งก็ไม่ได้เปลี่ยนแปลงปรกผันนักเมื่อเทียบกับพรรคการเมืองอื่น ๆ ในสนามเลือกตั้ง ซึ่งประเด็นดังกล่าวนี้ถือเป็นจุดเริ่มต้นที่นำมาสู่การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพรรคประชาธิปัตย์ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

เมื่อพิจารณาการดำเนินไปของพรรคประชาธิปัตย์จากการเลือกตั้ง 2562 ย้อนกลับไปยังการเลือกตั้งครั้งก่อนหน้านั้น พบว่า พรรคประชาธิปัตย์ในสนามเลือกตั้งไม่ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งมาเป็นระยะเวลากว่า 25 ปี หรือ 7 การเลือกตั้งแล้ว (นับตั้งแต่การเลือกตั้งปี 2538 ถึงการเลือกตั้งปี 2562) อีกทั้งในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 พรรคประชาธิปัตย์ได้รับคะแนนเสียงรวมทั้งประเทศเป็นลำดับ 4 ที่คะแนน 3,948,784 คะแนน¹² ซึ่งในการเลือกตั้งครั้งก่อนหน้าหรือการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 พรรคประชาธิปัตย์ได้คะแนนเสียงเป็นอันดับ 2 ที่คะแนน 11,435,640 คะแนน¹³ ส่วนต่างของคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งทั้ง 2 ครั้ง ของพรรคประชาธิปัตย์แสดงให้เห็นฐานคะแนนเสียงที่พรรคสูญเสียไปถึง 7,476,282 เสียง สามารถดูสถิติการเลือกตั้งย้อนหลังของพรรคประชาธิปัตย์ได้ในตารางที่ 2

¹² ผลคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง วันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 รวบรวมคะแนน โดยผู้เขียน จาก สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, *ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562*.

¹³ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, *ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2554* (กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2555), หน้า 228.

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

ภูมิภาค/พื้นที่	ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของพรรคประชาธิปัตย์ (พ.ศ. / คะแนน)			
	2548 ¹⁴	2550 ¹⁵	2554 ¹⁶	2562 ¹⁷
กรุงเทพมหานคร	1,047,496	3,748,067	1,356,672	474,836
ภาคเหนือ	537,709	1,743,506	795,823	219,102
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	591,053	1,913,139	1,075,693	296,308
ภาคตะวันตก	640,899	1,921,810	788,291	402,005
ภาคกลาง	1,419,144	4,008,846	2,151,060	822,282
ภาคตะวันออก	508,122	1,714,613	897,896	305,182
ภาคใต้	2,619,803	7,078,353	3,072,547	1,429,069
รวม	7,364,226	22,128,334	10,137,982	3,948,784

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

ส่วนในพื้นที่รัฐสภา พรรคประชาธิปัตย์ก็แทบจะไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงสถานะของพรรคเลย กล่าวคือ นับตั้งแต่ครั้งสุดท้ายที่พรรคประชาธิปัตย์ได้ดำรงสถานะเป็นพรรคแกนนำจัดตั้งรัฐบาลจากการได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งเดือนกันยายน พ.ศ. 2535 หลังจากนั้นพรรคประชาธิปัตย์ก็แพ้การเลือกตั้งและดำรงสถานะเป็นพรรคฝ่ายค้านมาตลอดหลายปี จนกระทั่งปี 2551 ที่พรรคประชาธิปัตย์ได้กลับมาเป็นพรรครัฐบาลอีกครั้งหนึ่งจากการที่นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ใน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

¹⁴ ผลคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 จากเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง "สถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548," สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2565, <https://bit.ly/3WEiibC>.

¹⁵ ผลคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง วันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550 จากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, *ข้อมูลสถิติ และผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2550* (กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2551).

¹⁶ ผลคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง วันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 จากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, *ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2554*.

¹⁷ ผลคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง วันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 จากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, *ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562*.

ขณะนั้นได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแทนนายสมชาย วงศ์สวัสดิ์¹⁸ ต่อมาในการเลือกตั้งปี 2554 พรรคประชาธิปัตย์ก็พ่ายแพ้การเลือกตั้งอีกครั้งและกลับมาดำรงสถานะเป็นพรรคฝ่ายค้านในสภา จนถึง การเลือกตั้งครั้งล่าสุดหรือการเลือกตั้ง 2562 พรรคประชาธิปัตย์แพ้การเลือกตั้งและเข้าสู่สภาผู้แทนราษฎรโดยเลือกเป็นฝ่ายพรรคร่วมรัฐบาล

การหวนย้อนกลับไปพิจารณาถึงการดำเนินไปของพรรคประชาธิปัตย์ดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าที่ผ่านมามีพรรคประชาธิปัตย์ผ่านความพ่ายแพ้ในการเลือกตั้งมาแล้วหลายต่อหลายครั้งติดต่อกัน แต่คำถามที่มากพร้อมๆ กับสิ่งที่เกิดขึ้น ก็คือ เกิดอะไรขึ้นกับพรรคประชาธิปัตย์? วิธีการปรับตัวของพรรคประชาธิปัตย์ในสนามเลือกตั้งเป็นอย่างไร? กลยุทธ์การหาเสียงเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ในสนามเลือกตั้งเป็นอย่างไร? เหตุใดจึงไม่มีการเปลี่ยนผ่านไปสู่ชัยชนะหรือการครองคะแนนเสียงเป็นอันดับ 1 ในรอบหลายปีและตลอดการเลือกตั้งหลายต่อหลายครั้งที่ผ่านมา งุ่มง่ามด้านการปรับตัวของพรรคการเมืองเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ช่วยให้พรรคการเมืองยังสามารถคงอยู่ได้ด้วย การมีความสามารถที่เพียงพอของพรรคการเมืองในการปรับตัวให้เข้ากับกฎเกณฑ์ มุมมอง และสถานการณ์ของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป¹⁹ กอปรรวมกับพลวัตทางการเมืองต่าง ๆ ทั้งบริบทและกติกาทางการเมืองที่เกิดขึ้นและแปรเปลี่ยนไปในช่วงการเลือกตั้งที่ถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อการเมืองเรื่องการเลือกตั้งของพรรคการเมือง

การศึกษาพรรคประชาธิปัตย์ในพื้นที่สนามเลือกตั้ง แม้จะดูเหมือนเป็นเรื่องพื้นฐาน แต่การศึกษายุทธศาสตร์ของพรรคการเมืองเป็นประเด็นสำคัญที่นักวิชาการผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับพรรคการเมืองให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก ดังที่ Valdimer O. Key²⁰ นักรัฐศาสตร์ชาวอเมริกันได้ชี้ให้เห็นถึงบทบาทหรือคุณสมบัติที่สำคัญของพรรคการเมืองในฐานะที่เป็นองค์ประกอบพื้นฐานของประชาธิปไตย²¹ และพรรคการเมืองจะได้รับการเห็นคุณค่าผ่านการพิจารณาถึงบทบาทของพรรคในกระบวนการปกครอง²² โดยแบ่งบทบาทของพรรคการเมืองออกได้เป็น 3 มิติ มิติแรกคือบทบาทของพรรคการเมืองในพื้นที่การเลือกตั้ง²³ มิติที่สองคือบทบาทของพรรคการเมืองในฐานะการเป็นองค์กร²⁴

¹⁸ "27 ปี บนเส้นทางการเมือง 'อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ'," *กรุงเทพธุรกิจ*, 5 มิถุนายน 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2564, <https://bit.ly/3DORdtT>.

¹⁹ Nathan Yanai, "Why do political parties survive? An analytical discussion," *Party Politics* 5, no. 1 (1999): 14.

²⁰ Valdimer O. Key, *Politics, parties, & pressure groups*, 5th ed. (New York: Crowell Company, 1964).

²¹ *Ibid.*, p. 9.

²² *Ibid.*, p. 200.

²³ *Ibid.*, p. 206.

²⁴ *Ibid.*, pp. 314-315.

และมิตินี้สามคือบทบาทของพรรคการเมืองในการเป็นสถาบันการปกครองหรือรัฐบาล²⁵ ซึ่งในวิทยานิพนธ์นี้ได้เน้นการศึกษาถึงพรรคประชาธิปัตย์ในมิติแรก

ดังนั้น วิทยานิพนธ์นี้จึงเลือกศึกษาการเมืองเรื่องการเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ โดยมีคำถามการวิจัยแบ่งออกเป็นสองส่วน คำถามการวิจัยข้อแรก ตั้งคำถามถึงบริบทภายนอกพรรคการเมืองที่มีส่วนส่งผลต่อการลงสนามเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์และพรรคการเมืองคู่แข่งในสนามเลือกตั้งพรรคอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นบริบททางการเมืองของสังคมในภาพรวมในช่วงก่อนการเลือกตั้งจนกระทั่งถึงวันเลือกตั้ง รวมถึงกติกาทางการเมืองที่เป็นกรอบของการแข่งขันในสนามเลือกตั้ง 2562 ของพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งแน่นอนว่าบริบทและกติกาทางการเมืองต่างมีส่วนส่งผลต่อพรรคการเมืองในการลงสนามเลือกตั้งในแง่ใดแง่หนึ่ง แต่บริบท เจือปนไข และกติกาทางการเมืองต่าง ๆ จะส่งผลต่อการลงสนามเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์อย่างไรหรือในแง่ใด นั้นเป็นสิ่งที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ต้องการศึกษา

ส่วนคำถามการวิจัยอีกข้อหนึ่งเป็นคำถามวิจัยเกี่ยวกับบริบทภายในพรรคการเมือง โดยผู้วิจัยตั้งคำถามถึงกลยุทธ์ที่พรรคประชาธิปัตย์ใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งว่าพรรคประชาธิปัตย์มีกลยุทธ์การหาเสียงในสนามเลือกตั้ง 2562 อย่างไร ทั้งในแง่การเลือกนโยบายหาเสียงเลือกตั้งและการคัดสรรผู้สมัครลงเลือกตั้ง รวมถึงศึกษาลักษณะการสื่อสารทางการเมืองของพรรคประชาธิปัตย์ในสนามเลือกตั้งทั้งระดับการลงพื้นที่และในระดับการใช้สื่อเพื่อส่งสารหรือเนื้อหาการหาเสียงของพรรคไปยังผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

1.2 คำถามการวิจัย

1. บริบท เจือปนไข หลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2557 และกติกาทางการเมืองในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ที่ส่งผลต่อพรรคประชาธิปัตย์ในการลงแข่งขันในสนามเลือกตั้ง 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 เป็นอย่างไร

2. พรรคประชาธิปัตย์ใช้กลยุทธ์ในการหาเสียงเลือกตั้ง 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 อย่างไร ทั้งในระดับการลงพื้นที่ของผู้สมัครและในระดับการใช้สื่อเพื่อส่งสารไปยังผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

²⁵ Ibid., pp. 653-654.

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบท เจื่อนใจ และกติกาทิศทางการเมืองที่ส่งผลต่อพรรคประชาธิปัตย์ในการลงแข่งขันในสนามเลือกตั้ง 24 มีนาคม พ.ศ. 2562

2. เพื่อศึกษากลยุทธ์การหาเสียงเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ในสนามการเลือกตั้ง 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 ทั้งการสื่อสารส่วนบุคคลในระดับพื้นที่ (Ground War) และในระดับสื่อรูปแบบเดิมและสื่อสังคมออนไลน์ (Air War)

1.4 สมมติฐานการวิจัย

การสูญเสียฐานคะแนนเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้ง 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 ในหลายพื้นที่ เกิดจากปัจจัย 4 ประการ ดังนี้

1. การวางแผนหาเสียงเลือกตั้งที่ไม่มีประสิทธิภาพตามแนวทางการวางกลยุทธ์ทางการเมือง กล่าวคือ ขาดขั้นตอนของการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอก แผนการวางกลยุทธ์ในการหาเสียงเลือกตั้งไม่สอดคล้องไปกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้เนื้อหาของนโยบายหาเสียงไม่ตอบสนองต่อความต้องการของฐานเสียงของพรรค รวมถึงไม่ถึงกลุ่มผู้เลือกตั้งที่หลากหลาย

2. วิธีการสื่อสารทางการเมืองและการเข้าถึงผู้มีสิทธิเลือกตั้งของพรรคที่ไม่เพียงพอ พรรคประชาธิปัตย์เน้นไปที่การหาเสียงแบบลงพื้นที่มากกว่าช่องทางการหาเสียงเลือกตั้งผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อทัศนคติของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ด้วยเหตุนี้จึงก่อให้เกิดปัญหาต่อการรวบรวมคะแนนเสียงจากทั้งฐานเสียงเดิมของพรรคและฐานเสียงใหม่

3. โครงสร้างพรรคไม่สอดคล้องไปกับพลวัตของสังคมและผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การคัดเลือกผู้แทนพรรคในการลงสมัครรับเลือกตั้งหรือการคัดเลือกหัวหน้าพรรค ทำให้ได้ผู้สมัครลงเลือกตั้งหน้าเดิมที่อาจไม่ได้ทำงานในพื้นที่ดีพอ กระทั่งต่อเนื่องไปยังฐานคะแนนเสียงของพรรคที่หายไปจากการเลือกตั้งครั้งก่อนหน้า รวมถึงไม่มีการวางแผนเพิ่มฐานเสียงกลุ่มใหม่

และปัจจัยประการที่สำคัญที่สุดที่ทำให้พรรคประชาธิปัตย์สูญเสียฐานคะแนนเสียงในสนามเลือกตั้ง 2562 คือ 4. พรรคประชาธิปัตย์ขาดจุดยืนของพรรคที่ชัดเจนในประเด็นทหารกับการเมือง กล่าวคือ พรรคมีจุดยืนทางการเมืองเรื่องการสนับสนุนพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ในขณะที่นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ณ ขณะนั้นไม่สอดคล้องไปกับฐานเสียงของพรรคที่นิยมพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา โดยเฉพาะฐานเสียงในภาคใต้

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทราบถึงบริบท เจือนใจ และกติกาทางการเมือง ที่ส่งผลต่อพรรคประชาธิปัตย์ในการลงแข่งขันในสนามเลือกตั้ง 24 มีนาคม พ.ศ. 2562
2. ทราบถึงกลยุทธ์การหาเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ที่ใช้หาเสียงในสนามเลือกตั้ง 24 มีนาคม พ.ศ. 2562

1.6 ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านหน่วยการวิเคราะห์ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้เลือกพรรคประชาธิปัตย์เป็นหน่วยการวิเคราะห์ เนื่องจากสนามการเลือกตั้งปี 2562 พรรคประชาธิปัตย์เป็นพรรคการเมืองที่เกิดปรากฏการณ์ที่เป็นประเด็นสำคัญในการศึกษาหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นผลการเลือกตั้งของพรรคที่แพ้ในสนามเลือกตั้งติดต่อกันหลายการเลือกตั้ง รวมถึงอายุและประสบการณ์ของพรรคที่ไม่สอดคล้องไปกับผลการเลือกตั้งของพรรค

ขอบเขตด้านเนื้อหา ประเด็นของการศึกษาของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ต้องการศึกษาการเมืองเรื่องการเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ในสนามการเลือกตั้ง 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 โดยศึกษาประเด็นหลักเกี่ยวกับพรรคประชาธิปัตย์ในสนามเลือกตั้งครั้งดังกล่าวใน 2 ด้าน ได้แก่ 1) บริบทภายนอกพรรคประชาธิปัตย์อย่างบริบท เจือนใจ และกติกาทางการเมืองส่งผลต่อการปรับตัวของพรรคประชาธิปัตย์ในสนามเลือกตั้งปี 2562 อย่างไร และ 2) บริบทภายในพรรคประชาธิปัตย์ด้านกลยุทธ์ที่ใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง ทั้งด้านกระบวนการกำหนดและเนื้อหานโยบายหาเสียงของพรรค และกระบวนการคัดสรรผู้สมัครลงเลือกตั้ง ทั้งนี้การศึกษาค้นคว้าหาเสียงของพรรคประชาธิปัตย์จะศึกษาในระดับการลงพื้นที่และในระดับการใช้สื่อในการสื่อสารทางการเมืองในสนามเลือกตั้ง

ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาที่ใช้ศึกษาการเมืองเรื่องการเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ในสนามการเลือกตั้งปี 2562 เริ่มตั้งแต่วันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2561 หรือช่วงเวลา 1 ปี ก่อนเกิดการเลือกตั้ง 2562 ผู้วิจัยสนใจศึกษาถึงบริบททางการเมืองในสังคมไทยและพฤติกรรมการเมืองของพรรคประชาธิปัตย์ในช่วงก่อนการเลือกตั้งว่า ช่วงเวลาดังกล่าวมีบริบททางการเมืองในสังคมไทยเป็นอย่างไร บริบทต่าง ๆ เหล่านั้นส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของพรรคประชาธิปัตย์ในการลงสู่สนามเลือกตั้ง 2562 อย่างไร และพรรคมีพฤติกรรมหรือการเตรียมการก่อนลงสนามเลือกตั้ง 2562 อย่างไร จากนั้นระยะเวลาการศึกษาจะสิ้นสุดลงวันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 ซึ่งวันดังกล่าวคือวันที่ประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้วเสร็จโดยสมบูรณ์

1.7 ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยของวิทยานิพนธ์นี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยเครื่องมือการศึกษา 2 ส่วน ได้แก่ 1) การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และ 2) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) นำเสนอข้อมูลในรูปแบบการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) โดยการศึกษาวิจัยนี้ประกอบไปด้วยระเบียบวิธีการวิจัย 2 ประการ ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.7.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การวิจัยเชิงเอกสาร

ผู้เขียนจะเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารที่ใช้ในการศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ พิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ต้องการจะศึกษา ทั้งแหล่งข้อมูลออฟไลน์และออนไลน์ โดยข้อมูลเอกสารทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษาวิจัยนี้จะเป็นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีเผยแพร่อยู่ในพื้นที่สาธารณะ แหล่งข้อมูลออฟไลน์ เช่น ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสำนักงานพรรคประชาธิปัตย์ ส่วนแหล่งข้อมูลออนไลน์ เช่น เว็บไซต์คลังปัญญาจุฬาลงกรณ์ (CUIR) เว็บไซต์ JSTOR และเว็บไซต์ Annual Review of Political Science เว็บไซต์ ResearchGate เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เว็บไซต์ราชกิจจานุเบกษา เว็บไซต์รัฐสภาไทย เว็บไซต์พรรคประชาธิปัตย์ เว็บไซต์สำนักข่าวต่าง ๆ ทั้งนี้สามารถจำแนกข้อมูลเอกสารออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ข้อมูลเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์นี้ ประกอบไปด้วยข้อมูลจากหนังสือทางวิชาการจากห้องสมุดต่าง ๆ ส่วนวิทยานิพนธ์ เอกสารการวิจัย บทความ และวารสารทางวิชาการจากเว็บไซต์คลังปัญญาจุฬาลงกรณ์ (CUIR) เว็บไซต์ JSTOR เว็บไซต์ Annual Review of Political Science และเว็บไซต์ ResearchGate

กลุ่มที่ 2 ข้อมูลเอกสารเกี่ยวกับเนื้อหาการวิจัย ประกอบไปด้วยข้อมูลเกี่ยวกับพรรคการเมืองและการเลือกตั้งจากเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เว็บไซต์ราชกิจจานุเบกษา เว็บไซต์พรรคประชาธิปัตย์ และเว็บไซต์ของสำนักข่าวต่าง ๆ ที่มีการกล่าวหรืออธิบายถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ เช่น บริบททางการเมืองช่วงก่อนการเลือกตั้ง กติกาในการเลือกตั้ง การเคลื่อนไหวของพรรคการเมืองต่าง ๆ ในสนามการเลือกตั้ง กติกาทางการเมืองในการลงสู่สนามเลือกตั้งของพรรคการเมือง เป็นต้น

2) การสัมภาษณ์เชิงลึก

ในส่วนของการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้เขียนได้เลือกสัมภาษณ์ผู้สมัครลงเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ในสนามเลือกตั้งปี 2562 จำนวน 6 คน โดยเลือกสัมภาษณ์บุคคลเหล่านี้เป็นกรณีศึกษาจากการเป็นตัวแทนลงสมัครเลือกตั้งในเขตที่ชนะและแพ้การเลือกตั้งเพื่อศึกษาถึงกลยุทธ์ในการหาเสียงเลือกตั้งว่าพรรคประชาธิปัตย์ในเขตที่ชนะและแพ้มีวิธีการหรือรูปแบบการหาเสียงเลือกตั้งในระดับการลงพื้นที่และการสื่อสารไปยังผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นอย่างไร มีกระบวนการในการคัดสรรตัวแทนลงเลือกตั้งของพรรคและกระบวนการกำหนดนโยบายของพรรคเป็นอย่างไร ซึ่งประเด็นดังกล่าวคือประเด็นของการศึกษาค้นคว้าคำตอบของคำถามการวิจัยข้อที่ 2 ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนแบ่งกลุ่มผู้ถูกสัมภาษณ์ออกเป็น 2 กลุ่ม ดังตารางที่ 3 ด้านล่างนี้

ตารางที่ 3 ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก

กลุ่มผู้ถูกสัมภาษณ์	ชื่อ-นามสกุล	เขตพื้นที่ที่ลงสมัครรับเลือกตั้งปี 2562
กลุ่มที่ 1 ตัวแทนลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตที่ชนะการเลือกตั้ง 2562	นางสาว ก (นามสมมติ)	จังหวัดในพื้นที่ภาคกลาง
	นางสาว ข (นามสมมติ)	จังหวัดในพื้นที่ภาคใต้
	นางสาว ค (นามสมมติ)	จังหวัดในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
กลุ่มที่ 2 ตัวแทนลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตที่แพ้การเลือกตั้ง 2562	นางสาว ง (นามสมมติ)	กรุงเทพมหานคร
	นาย จ (นามสมมติ)	กรุงเทพมหานคร
	นาย ฉ (นามสมมติ)	จังหวัดในพื้นที่ภาคกลาง

ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างที่มีส่วนร่วมในการวิจัยมีสิทธิ์ถอนตัวออกจากการวิจัยเมื่อใดก็ได้ตามความประสงค์ โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผล ซึ่งการถอนตัวออกจากการวิจัยจะไม่มีผลกระทบทางลบใด ๆ ต่อผู้เข้าร่วมแต่อย่างใด โดยข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างจะถูกเปิดเผยเท่าที่กลุ่มตัวอย่างให้ความยินยอม ส่วนข้อมูลนอกเหนือจากนั้นผู้วิจัยจะเก็บรักษาไว้ ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะ แต่จะรายงานผลการวิจัยเป็นภาพรวม ผู้ที่มีสิทธิ์เข้าถึงข้อมูลของท่านจะมีเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องกับกาวิจัยนี้ และคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนเท่านั้น ผู้วิจัยจะแนบเอกสารคำถามที่ใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างไปให้กลุ่มตัวอย่างเพื่อประกอบการพิจารณาเข้าร่วมการวิจัยนี้หรือไม่ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งไฟล์เสียงที่บันทึกขณะสัมภาษณ์และไฟล์จากการถอดเทปจะถูกกำจัดด้วยวิธีการลบไฟล์อย่างถาวร โดยจะดำเนินการทำลายข้อมูลตลอดจนข้อมูลอื่น ๆ ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มตัวอย่าง 2 ปี ภายหลังจากเสร็จสิ้นการศึกษา

1.7.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลเอกสารจากกลุ่มที่ 2 ข้างต้นมาศึกษาถึงบริบท เงื่อนไข และกติกาทางการเมืองที่ส่งผลต่อพรรคประชาธิปัตย์ในการลงสู่สนามเลือกตั้ง 2562 เพื่อตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 1 (บริบท เงื่อนไข หลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2557 และกติกาทางการเมืองในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ที่ส่งผลต่อพรรคประชาธิปัตย์ในการลงแข่งขันในสนามเลือกตั้ง 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 เป็นอย่างไร) และส่วนถัดมาเกี่ยวกับพรรคประชาธิปัตย์ด้านกลยุทธ์ที่ใช้ในการหาเสียง ทั้งด้านนโยบายหาเสียงและการคัดสรรผู้รับสมัครลงเลือกตั้ง ผู้เขียนจะรวบรวมข้อมูลเอกสารจากกลุ่มที่ 2 กอปรกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษาและวิเคราะห์คำตอบของคำถามการวิจัยข้อที่ 2 ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ (พรรคประชาธิปัตย์ใช้กลยุทธ์ในการหาเสียงเลือกตั้ง 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 อย่างไร ทั้งในระดับการลงพื้นที่และในระดับการใช้สื่อเพื่อส่งสารไปยังผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง) สุดท้ายหลังจากได้ผลลัพธ์ของคำถามการวิจัยข้อที่ 1 และ 2 แล้ว ผู้เขียนจะนำผลลัพธ์ที่ได้มาพิสูจน์สมมติฐานการวิจัยว่าเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยหรือไม่ อย่างไร

1.8 ลำดับการนำเสนอผลการวิจัย

วิทยานิพนธ์เรื่อง “การเมืองเรื่องการเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562” ฉบับนี้ ผู้เขียนได้แบ่งลำดับการนำเสนอผลการศึกษาออกเป็น 6 บท ดังรายละเอียดต่อไปนี้

บทที่ 1 บทนำ เป็นส่วนที่อธิบายถึงภาพรวมของการวิจัยโดยประกอบไปด้วย ที่มาและความสำคัญ คำถามการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย สมมติฐานการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ขอบเขตการวิจัย และระเบียบวิธีวิจัย

บทที่ 2 แนวคิดและการทบทวนวรรณกรรม ส่วนนี้จะนำเสนอแนวคิดที่ใช้เป็นกรอบในการศึกษาวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วย 4 แนวคิด อันได้แก่ แนวคิดการตลาดการเมือง แนวคิดการสื่อสารทางการเมืองในการหาเสียงเลือกตั้ง แนวคิดประชาธิปไตยภายในพรรคการเมือง และแนวคิดความผูกพันพรรคการเมือง รวมถึงการรวบรวมวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่วิทยานิพนธ์นี้ต้องการศึกษา

บทที่ 3 บริบท เงื่อนไข และกติกาทางการเมืองกับการลงสู่สนามเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ บทนี้จะนำเสนอภาพการเมืองไทยในช่วงก่อนการเลือกตั้งจนกระทั่งถึงช่วงการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 โดยจะศึกษาวิเคราะห์ถึงบริบทและเงื่อนไขภายหลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2557 และกติกาทางการเมืองในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ที่ส่งผลต่อพรรคประชาธิปัตย์ในการลงสู่สนามการเลือกตั้งปี 2562 ซึ่งจะอธิบายถึงพฤติกรรมทางการเมืองในสนามเลือกตั้งของพรรค

ประชาธิปไตยด้านกลยุทธ์และการสื่อสารทางการเมืองที่เกิดขึ้นในสนามเลือกตั้ง 2562 ภายใต้บริบทเงื่อนไข และกติกาทางการเมืองข้างต้นในบทถัดไป

บทที่ 4 ยุทธศาสตร์การเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ด้านการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้ง
 บทนี้จะศึกษาและวิเคราะห์กลยุทธ์การหาเสียงเลือกตั้งที่พรรคประชาธิปัตย์ใช้ในสนามเลือกตั้งปี 2562 ตั้งแต่ปฏิบัติการภายในองค์กรพรรคอย่างกระบวนการคัดเลือกนโยบายหาเสียงและกระบวนการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง รวมถึงเนื้อหา นโยบายที่พรรคประชาธิปัตย์ใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งปี 2562

บทที่ 5 ยุทธศาสตร์การเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ด้านนโยบายและการสื่อสารทางการเมือง บทนี้จะศึกษาและวิเคราะห์การสื่อสารทางการเมืองในการหาเสียงเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ ทั้งในแง่ส่วนบุคคลหรือในระดับพื้นที่ (ground war) ดังเช่นปฏิบัติการของพรรคประชาธิปัตย์ในการลงพื้นที่หาเสียงในเขตเลือกตั้งเขตต่าง ๆ และในระดับการใช้สื่อรูปแบบเดิมและสื่อสังคมออนไลน์ (air war) ว่ามีรูปแบบการหาเสียงของพรรคโดยการสื่อสารทางการเมืองผ่านช่องทางสื่อต่าง ๆ เป็นอย่างไร

บทที่ 6 บทสรุป บทนี้เป็นส่วนที่อภิปรายผลการศึกษาคำถามการวิจัยและสมมติฐานการศึกษาที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ตั้งไว้ในตอนต้น เพื่ออธิบายให้เห็นถึงบริบทเงื่อนไข ภายหลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2557 และกติกาทางการเมืองในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ที่ส่งผลต่อพรรคประชาธิปัตย์ในการลงสู่สนามเลือกตั้งปี 2562 และเพื่อแสดงให้เห็นแนวทางกลยุทธ์ของพรรคประชาธิปัตย์ที่ใช้ในเกมการหาเสียงเลือกตั้งในสนามเลือกตั้งปี 2562

บทที่ 2

ทบทวนแนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาการเมืองเรื่องการเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ในสนามเลือกตั้ง 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 โดยมุ่งศึกษาบริบทภายในพรรคประชาธิปัตย์ด้านการหาเสียงในสนามเลือกตั้งของพรรค ว่าพรรคประชาธิปัตย์มีกลยุทธ์การหาเสียงในสนามเลือกตั้งเป็นอย่างไร ทั้งในด้านนโยบายหาเสียง การคัดสรรผู้รับสมัครลงเลือกตั้ง และการสื่อสารทางการเมืองของพรรค ในการศึกษาประเด็นดังกล่าวผู้เขียนได้ใช้แนวคิดเพื่อเป็นกรอบในการศึกษาวิจัยจำนวน 4 แนวคิด ได้แก่ 1) แนวคิดการตลาดการเมือง (Political Marketing) 2) แนวคิดการสื่อสารทางการเมืองในการหาเสียงเลือกตั้ง (Political Communication in Election Campaign) 3) แนวคิดประชาธิปไตยภายในพรรคการเมือง (Intra-Party Democracy) และ 4) แนวคิดความผูกพันพรรคการเมือง (Party Identification) นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับกลยุทธ์การหาเสียงเลือกตั้งของพรรคการเมืองทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อเป็นฐานข้อมูลและแนวทางที่ใช้ประกอบการศึกษาวิเคราะห์ถึงประเด็นกลยุทธ์การหาเสียงเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ อีกทั้งมีการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับฐานเสียงของพรรคประชาธิปัตย์เพื่อเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งในการวิเคราะห์ร่วมกับไปกับประเด็นด้านกลยุทธ์ของพรรคว่าเหตุใดฐานเสียงของพรรคประชาธิปัตย์จึงสูญหายไปเป็นจำนวนมากในการเลือกตั้ง 2562

2.1 แนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

2.1.1 แนวคิดการตลาดการเมือง (Political Marketing)

ในทุก ๆ สนามการเลือกตั้งต่างเกิดขึ้นจากการเดินทางผ่านกาลเวลาของสังคม เมื่อวันเวลาแปรเปลี่ยนไป สังคมก็ย่อมเกิดการเปลี่ยนแปลง หน่วยย่อยอย่างปัจเจกหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งก็เปลี่ยนไปด้วยเช่นกัน ดังนั้นพรรคการเมืองจึงต้องมีการปรับตัวเพื่อให้ฐานเสียงของพรรคยังคงอยู่ รวมถึงการปรับตัวเพื่อดึงดูดเสียงสนับสนุนรายใหม่ในการเลือกเลือกตั้งแต่ละครั้ง โดยเฉพาะพรรคการเมืองที่กำลังจะเสื่อมสลายลงหรือมีแนวโน้มของเสียงสนับสนุนของพรรคลดลงยังต้องมีความกระตือรือร้นในการวางกลยุทธ์เพื่อเรียกคะแนนเสียงทั้งคะแนนเสียงเดิมให้คงอยู่ คะแนนเสียงที่หายไปให้กลับมา และคะแนนเสียงใหม่ให้เพิ่มมากขึ้น สิ่งที่สามารถช่วยอธิบายเกี่ยวกับกลยุทธ์ที่พรรคการเมืองใช้เป็นเครื่องมือในการโน้มน้าวคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง นั่นคือแนวคิดการตลาดการเมือง ซึ่งแนวคิดดังกล่าวนี้เป็นแนวคิดสำคัญที่ช่วยวิเคราะห์และฉายภาพพรรคการเมืองในสนามเลือกตั้งว่ามีการใช้กลยุทธ์อย่างไรในการรวบรวมคะแนนเสียงจากผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

แนวคิดการตลาดการเมืองมีพื้นฐานมาจากหลักการตลาด (Marketing Concept) ที่ตระหนักถึงความต้องการของผู้บริโภคมาเป็นลำดับแรกและพยายามที่จะตอบสนองความต้องการเพื่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้บริโภค อีกทั้งหลักการตลาดนี้ยังมีการจัดกิจกรรมทางการตลาดต่าง ๆ เพื่อเป้าหมายในการมุ่งแสวงหาหรือเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ทางการแลกเปลี่ยนสูงสุดที่จะเกิดขึ้นได้²⁶ หลักการตลาดจะช่วยแสดงให้เห็นการกำหนดแนวทางต่าง ๆ ของหน่วยงานหรือองค์กรหนึ่ง ๆ ว่ามีการดำเนินการอย่างไรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่หน่วยงานหรือองค์กรได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้²⁷

ในทางการเมืองพรรคการเมืองก็มีการนำแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ โดยนักการเมืองเปรียบเสมือนสินค้าที่มาพร้อมกับกลยุทธ์การตลาดในการหาเสียงเพื่อให้ได้รับส่วนแบ่งในสนามเลือกตั้งอย่างคะแนนเสียงจากผู้มีสิทธิเลือกตั้ง²⁸ หากพรรคการเมืองมีกลยุทธ์ในสนามเลือกตั้งตรงกับความต้องการหรือคุณค่าของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและสามารถสื่อสารให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าถึงได้ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งก็มีแนวโน้มที่จะพึงพอใจมากขึ้น²⁹ และนำไปสู่การเพิ่มคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองจะได้รับในสนามเลือกตั้ง อย่างเช่นในช่วงของการหาเสียงเลือกตั้ง พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งจะมีกลยุทธ์ในการหาเสียง เช่น กลยุทธ์ด้านนโยบาย การลงพื้นที่หาเสียง หรือการสื่อสารทางการเมือง เป็นต้น ทั้งนี้พฤติกรรมทางการเมืองที่เกิดขึ้นก็เพื่อตอบสนองความต้องการและทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกิดความพึงพอใจ โดยมีเป้าหมายคือการได้รับคะแนนเสียงจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งมากที่สุดเพื่อเป็นบันไดในการก้าวสู่การเป็นคณะรัฐบาลผู้มีอำนาจปกครองประเทศภายหลังสิ้นสุดการเลือกตั้ง

การตลาดการเมืองจะเกิดการแลกเปลี่ยนกันในทางการเมืองเกิดขึ้นระหว่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งกับพรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยพรรคการเมืองจะพยายามทำกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนกับคะแนนเสียงที่จะได้รับจากผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในขณะที่เดียวกันผู้มีสิทธิเลือกตั้งก็ลงคะแนนเสียงเพื่อแลกเปลี่ยนกับบริการที่มีประสิทธิภาพจากพรรคการเมือง³⁰ ภายหลังจากที่การเลือกตั้งสิ้นสุดลงหากพรรคหรือผู้รับสมัครลงเลือกตั้งที่ตนเลือกได้รับคะแนนเสียงมากพอให้เข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองอย่างการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งก็หวังให้พรรคหรือผู้แทนที่ตนเลือกเป็นตัวแทนในการเรียกร้องผลประโยชน์ที่ตนหรือประชาชนของประเทศควรได้รับจากรัฐ

²⁶ Aron O'Cass, "Political marketing and the marketing concept," *European Journal of Marketing* 30, no. 10/11 (1996).

²⁷ Ibid., p. 38.

²⁸ Ibid., p. 39.

²⁹ Ibid.

³⁰ Ibid., p. 38.

สิ่งสำคัญของแนวคิดการตลาดการเมือง คือ พรรคการเมืองต้องเข้าใจองค์ประกอบพื้นฐานของการตลาด นั่นคือความต้องการของผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือฐานเสียงของพรรคเพื่อให้พรรคประสบความสำเร็จในการเลือกตั้ง มิเพียงแค่นั้นในการเลือกตั้งครั้งหนึ่งเท่านั้น แต่การเข้าใจความต้องการของผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือฐานเสียงของพรรคมีแนวโน้มที่จะช่วยให้พรรคประสบความสำเร็จในสนามเลือกตั้งได้ในระยะยาวอีกด้วย³¹ แน่นอนว่าการตลาดการเมืองไม่ใช่ปัจจัยสำคัญเพียงประการเดียวที่จะช่วยให้พรรคการเมืองประสบความสำเร็จในการแข่งขันทางการเมือง แต่การตลาดการเมืองจะช่วยให้กิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมืองหนึ่ง ๆ มีประสิทธิภาพมากขึ้นอันเนื่องมาจากการออกแบบและดำเนินการหาเสียงทางการเมือง³² อย่างตรงจุดและเข้าถึงผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ตามแนวคิดการตลาดการเมืองของ Jennifer Lees-Marshment จากงานศึกษาเรื่อง *The Political Marketing Game*³³ ส่วนหนึ่งได้อธิบายถึงสิ่งสำคัญที่ตัวแสดงทางการเมืองใด ๆ หรือพรรคการเมืองต้องคำนึงถึงเพื่อชนะเกมการตลาดการเมืองประกอบด้วยประเด็นสำคัญ³⁴ ดังนี้

- *ความเป็นผู้นำ* ควรเลือกผู้นำจากตัวเลือกที่หลากหลาย พิจารณาการตลาดของตัวแสดงอื่นในสนามการเมือง สามารถปรับสมดุลในการเชื่อมต่อกับสาธารณะได้ แสดงให้เห็นสาธารณะเห็นถึงความตระหนักต่อพวกเขา ผู้นำควรอธิบายการถึงตัดสินใจที่สำคัญ นอกจากนี้ผู้นำไม่ควรละทิ้งวิสัยทัศน์ดั้งเดิมไปง่าย ๆ หรือหากจะเปลี่ยนแปลงสิ่งใดต้องทำให้ชัดเจนและน่าเชื่อถือ

- *วิเคราะห์การตลาดการเมือง* รวบรวมข้อมูลด้านการตลาดด้วยวิธีต่าง ๆ จากหลาย ๆ แหล่งข้อมูล ศึกษาข้อมูลหรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการเลือกตั้งในอดีตโดยให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยในการวิเคราะห์เพื่อหากลยุทธ์ที่ได้ผลดี

- *กลยุทธ์* ควรมีการพัฒนากลยุทธ์ก่อนในขั้นต้น สร้างกลยุทธ์ที่ชัดเจนแต่ยืดหยุ่นได้ อุทิศเวลาให้กับขั้นตอนของการวางกลยุทธ์เพื่อผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ กลยุทธ์ที่ใช้ควรตอบสนองคล้องไปกับประเด็นที่สาธารณะชนหรือกลุ่มเป้าหมายต้องการ การรวบรวมความคิดเห็นจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เป็นสิ่งสำคัญในการวางกลยุทธ์ ทั้งนี้ในการวางกลยุทธ์ต้องคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายของตนด้วยว่าต้องการจะสื่อสารและถ่ายทอดกลยุทธ์ของตนเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายพึงพอใจ เมื่อตัดสินใจเลือกและเสนอกกลยุทธ์แล้วควรยึดมั่นในการนำเสนออย่างมั่นคง

- *พรรคการเมือง* สิ่งที่พรรคการเมืองควรตระหนักในตลาดการเมืองคือผู้สนับสนุนพรรคหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พรรคควรเสนอนโยบายที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย สร้างช่องทางมีส่วนร่วมกับ

³¹ Ibid., p. 39.

³² Ibid., p. 40.

³³ Jennifer Lees-Marshment, *The Political Marketing Game* (UK: Palgrave Macmillan, 2011).

³⁴ Ibid., p. 214.

พรรคที่ง่ายต่อการเข้าถึง องค์กรพรรคและแหล่งทรัพยากรของพรรคควรแข็งแกร่งมั่นคงอยู่เสมอ ภายในพรรคควรสร้างความสามัคคีด้วยการเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ในด้านการสื่อสารพรรคต้องอธิบายจุดยืนของตนให้ชัดเจนและแสดงออกให้คล้อยไปกับวิสัยทัศน์ของพรรค กระบวนการสำคัญก่อนลงสนามการเมืองของพรรคคือพรรคควรใช้เวลาไปกับการวางกลยุทธ์ นอกจากนี้แล้วความสัมพันธ์และการสนับสนุนจากส่วนภูมิภาคหรือสาขาพรรคเป็นเรื่องสำคัญ พรรคส่วนกลางควรให้อิสระแก่สมาชิกหรือสาขาพรรคส่วนภูมิภาคในการเสนอความคิดเห็นหรือมีส่วนร่วม ในกระบวนการต่าง ๆ ของพรรค

- *การสร้างแบรนด์* พรรคการเมืองหรือนักการเมืองต้องใช้แบรนด์ของตนเพื่อสร้างแรงสนับสนุนที่มั่นคงต่อเนื่อง แบรนด์ของพรรคควรสร้างขึ้นมาให้มีความเรียบง่ายแต่มีความโดดเด่นเป็นพิเศษ ให้ความรู้สึกอุ่นใจ น่าเชื่อถือ และซื่อสัตย์ต่อผู้รับสาร นอกจากนี้แบรนด์ของพรรคยังต้องแสดงให้เห็นความเป็นผู้นำ จิตวิญญาณ ความทนทานของพรรค หากมีจุดไหนของพรรคที่ส่งผลในแง่ลบก็ต้องเปลี่ยนแปลงหรือสร้างแบรนด์ของพรรคขึ้นมาใหม่

- *การจัดการการแข่งขัน* ในพื้นที่การแข่งขันทางการเมืองพรรคควรสร้างความโดดเด่นที่แตกต่างจากฝ่ายตรงข้าม ใช้ความน่าเชื่อถือเข้าใจมิติความแข็งแกร่งของคู่แข่ง และเปิดให้มีการแข่งขันที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อพรรคได้ เช่น การเปิดโอกาสให้สมาชิกพรรคแข่งขันเพื่อชิงการเป็นตัวแทนลงสมัครรับเลือกตั้ง เป็นต้น

- *การสื่อสาร* ท่ามกลางการแข่งขันในเกมการเมืองนอกจากกลยุทธ์จะเป็นสิ่งสำคัญแล้ว การสื่อสารก็เป็นกระบวนการที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน การสื่อสารทางการเมืองนั้นจะต้องสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมาย พึงระวังการสื่อสารที่อาจจะก่อให้เกิดความขัดแย้ง วิธีการสื่อสารต้องเรียบง่าย น่าเชื่อถือ นำเสนอในแง่บวก แสดงให้เห็นถึงการตอบสนองหรือความรับผิดชอบต่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของพรรค และควรใช้การสื่อสารสองทาง (Two-Way Communication)³⁵ เพื่อเพิ่มโอกาสที่ประชาชนจะกลายมาเป็นฐานเสียงใหม่ให้แก่พรรคมากกว่าที่จะเป็นแค่ผู้รับสาร การหาเสียงเลือกตั้งต้องมีเอกลักษณ์เฉพาะ สามารถสื่อสารให้ผู้รับสารหรือประชาชนเข้าใจได้ง่าย สร้างนักการเมืองระดับภูมิภาคให้มีชื่อเสียงเพื่อรวบรวมคะแนนเสียงในพื้นที่ต่าง ๆ และใช้การสื่อสารผ่านทางพื้นที่ออนไลน์ด้วย

กล่าวโดยสรุป แนวคิดการตลาดการเมืองเป็นเครื่องมือสำคัญของพรรคการเมืองในกระบวนการของการพัฒนากลยุทธ์³⁶ ก่อนการลงแข่งขันในสนามเลือกตั้ง สิ่งสำคัญของการตลาดการเมืองคือการศึกษาแง่มุมต่าง ๆ ในสนามเลือกตั้งเพื่อนำมาวิเคราะห์และวางแผนกลยุทธ์การหา

³⁵ Ibid., p. 219.

³⁶ Ibid., p. 228.

เสียงของพรรค พรรคการเมืองต้องเข้าใจความต้องการของกลุ่มผู้สนับสนุนหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งและนำเสนอนโยบายที่ประชาชนเข้าถึงได้เพื่อรวบรวมคะแนนเสียงให้ได้มากที่สุด โดยแนวคิดดังกล่าวนี้จะนำมาเป็นกรอบในการศึกษาและวิเคราะห์ว่าพรรคประชาธิปัตย์มีกลยุทธ์ในการหาเสียงในสนามเลือกตั้ง 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 อย่างไร แล้วกลยุทธ์จากการตลาดการเมืองที่พรรคประชาธิปัตย์เลือกใช้เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพดังที่แนวคิดนี้ได้ศึกษาและอธิบายไว้หรือไม่

2.1.2 แนวคิดการสื่อสารทางการเมืองในการหาเสียงเลือกตั้ง (Political Communication in Election Campaign)

ในสนามเลือกตั้งพรรคการเมืองแต่ละพรรคต่างใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ ในการหาเสียงเพื่อจูงใจผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ออกมาลงคะแนนเสียงให้พรรคของตนให้มากที่สุด ซึ่งในการหาเสียงของพรรคการเมืองสิ่งสำคัญที่สามารถส่งผลต่อผลลัพธ์การเลือกตั้งได้นอกจากเนื้อหาแนวนโยบายนั้นก็คือวิธีการและช่องทางในการสื่อสารของพรรคการเมืองไปสู่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในการหาเสียงเลือกตั้งจำเป็นต้องมีการสื่อสารของพรรคการเมืองเพื่อติดต่อกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งและช่วยโน้มน้าวให้พวกเขาสนับสนุนพรรคการเมือง และหากพรรคการเมืองต้องการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ได้มากที่สุดก็จำเป็นที่จะต้องมองหาช่องทางที่หลากหลายในการหาเสียงเลือกตั้ง

ในงานศึกษาเรื่อง Strategic Political Communication in Election Campaigns โดย Jesper Strömbäck และ Spiro Kiousis³⁷ ได้อธิบายถึงแนวคิดการสื่อสารทางการเมืองในการหาเสียงเลือกตั้งไว้ว่า การสื่อสารทางการเมืองเชิงกลยุทธ์เกี่ยวกับการจัดการข้อมูลและการสื่อสารอย่างมีจุดมุ่งหมายขององค์กรเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ทางการเมืองที่ได้กำหนดไว้ องค์กรต่าง ๆ ต้องการบรรลุเป้าหมายบางอย่างและใช้ข้อมูล รวมถึงการสื่อสารอย่างมีกลยุทธ์เพื่อบรรลุเป้าหมายเหล่านั้น ในแง่ขององค์กรพรรคการเมืองก็คือเป้าหมายในการได้รับคะแนนเสียงให้มากที่สุดเพื่อชัยชนะในการเลือกตั้งและเข้าสู่อำนาจทางการเมือง โดยใช้การหาเสียงเป็นพื้นที่การสื่อสารเพื่อให้พรรคบรรลุเป้าหมายดังกล่าวนี้

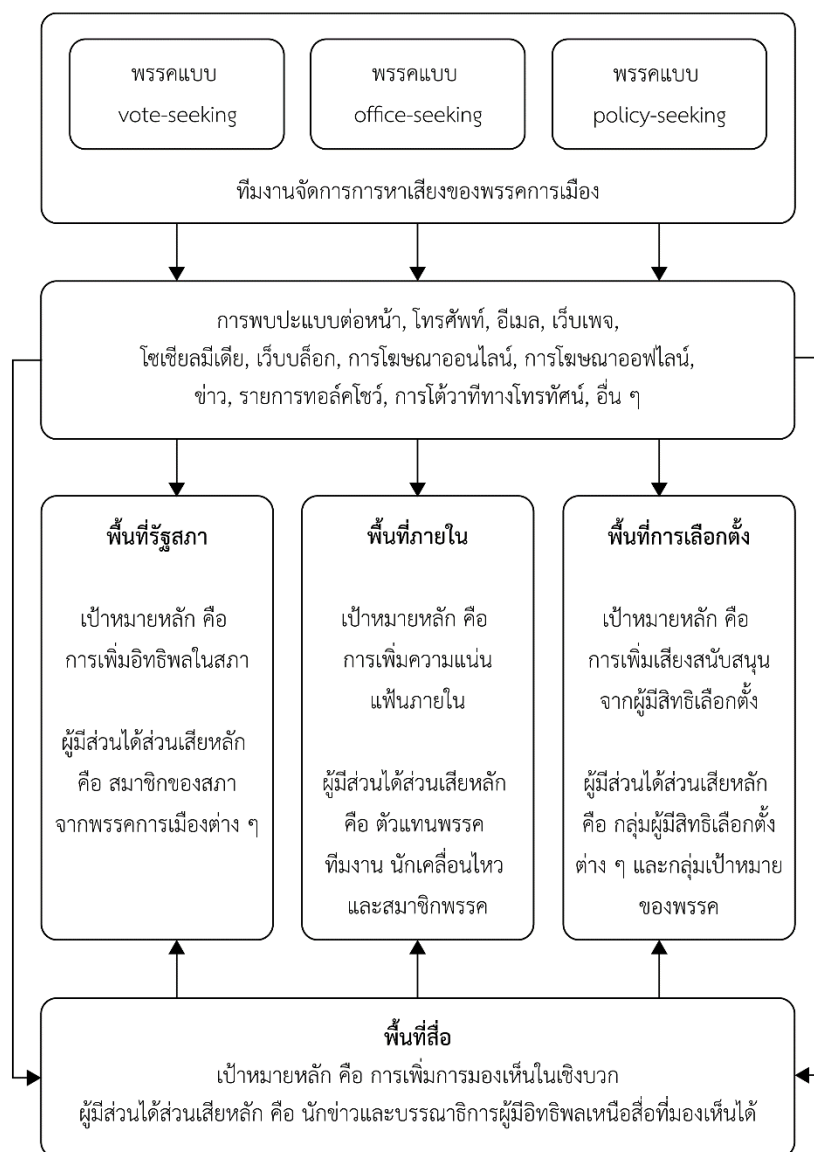
การสื่อสารทางการเมืองในการหาเสียงเลือกตั้งนั้นมีรูปแบบการสื่อสารที่หลากหลายขึ้นอยู่กับ 3 ปัจจัย คือ 1) รูปแบบของพรรคการเมืองที่แบ่งตามเป้าหมายพื้นฐานของพรรค ได้แก่ พรรคแบบมุ่งเน้นผู้ลงคะแนนเสียง (Vote-seeking) เป็นรูปแบบพรรคที่พยายามเพิ่มส่วนแบ่งคะแนนเสียงให้ได้มากที่สุด พรรคแบบมุ่งเน้นอำนาจตำแหน่งหน้าที่ (Office-seeking) เป็นรูปแบบพรรคที่

³⁷ Jesper Strömbäck and Spiro Kiousis, "Strategic Political Communication in Election Campaigns," in *Political Communication*, ed. Carsten Reinemann (Germany: De Gruyter Mouton, 2014), pp. 109-28.

พยายามจะเพิ่มคะแนนเสียงให้ได้มากที่สุด เพื่อการควบคุมตำแหน่งทางการเมือง และพรรคแบบ มุ่งเน้นอิทธิพลด้านนโยบาย (Policy-seeking) เป็นรูปแบบพรรคที่พยายามจะเพิ่มอิทธิพลเหนือ นโยบายสาธารณะ 2) กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่งานจัดการการหาเสียงของพรรคการเมืองอาจใช้ รูปแบบการสื่อสารที่แตกต่างกันไปตามกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และใช้รูปแบบการสื่อสารที่แตกต่างกัน ไปตาม 3) พื้นที่การต่อสู้ เช่น พื้นที่รัฐสภา พื้นที่การเลือกตั้ง หรือพื้นที่ภายในหน่วยงาน ดังแผนภาพ ที่ 1 ในหน้าถัดไป

การสื่อสารทางการเมืองเชิงกลยุทธ์ในการหาเสียงเลือกตั้งเป็นแนวคิดที่ว่าด้วยการใช้ข้อมูล และการสื่อสารอย่างมีกลยุทธ์เพื่อระดมและโน้มน้าวใจกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่แตกต่างกัน พรรค การเมืองเป็นองค์กรที่มีความซับซ้อนซึ่งมีหลายเวทีหรือพื้นที่ให้พรรคเข้าต่อสู้ พรรคการเมืองต่าง ๆ ต้องการเพิ่มส่วนแบ่งคะแนนเสียงของตนให้ได้มากที่สุด และพรรคการเมืองต่างมุ่งเน้นไปที่ประเด็น การสื่อสารระหว่างพรรคการเมืองกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งว่าจะทำได้อย่างไรและพรรคการเมืองจัดระเบียบ และดำเนินการการหาเสียงเลือกตั้งอย่างไร โดยจะนำแนวคิดการสื่อสารทางการเมืองในการหาเสียง เลือกตั้งมาเป็นกรอบในการศึกษาถึงวิธีการสื่อสารของพรรคเพื่อระดมและโน้มน้าวใจกลุ่มผู้มีสิทธิ เลือกตั้งในการหาเสียงเลือกตั้งปี 2562 ของพรรคประชาธิปัตย์ว่ามีรูปแบบการสื่อสารทางการเมืองในการ หาเสียงเลือกตั้งเป็นอย่างไร สุดท้ายจะนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ทำให้พรรคประชาธิปัตย์ สูญเสียฐานคะแนนเสียงเดิมจำนวนมากในการเลือกตั้งปี 2562

ภาพที่ 1 แผนผังอธิบายแบบจำลองการสื่อสารทางการเมืองเชิงกลยุทธ์ในพื้นที่ที่แตกต่างกัน³⁸

ที่มา: Strategic Political Communication in Election Campaigns ของ Jesper Strömbäck และ Spiro Kiousis p. 115.

³⁸ Jesper Strömbäck and Spiro Kiousis, "Strategic Political Communication in Election Campaigns," p. 115.

2.1.3. แนวคิดประชาธิปไตยภายในพรรคการเมือง (Intra-Party Democracy)

แนวคิดประชาธิปไตยภายในพรรคการเมืองเป็นแนวคิดที่อธิบายถึงการกระจายอำนาจการตัดสินใจระหว่างหัวหน้าและสมาชิกภายในพรรคการเมือง ประเด็นสำคัญ 2 มิติของแนวคิดนี้ คือ ความครอบคลุม (Inclusiveness) และการกระจายอำนาจ (Decentralization)³⁹ ภายในพรรคการเมือง *ความครอบคลุม*ตามแนวคิด หมายถึง ขอบเขตที่กำหนดผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจภายในพรรคว่าครอบคลุมสมาชิกพรรคอย่างทั่วถึงหรือไม่ ส่วน*การกระจายอำนาจ* หมายความว่าขอบเขตที่การตัดสินใจภายในพรรคถูกกำหนดโดยคนเพียงกลุ่มเดียวหรือโดยผู้ใดภายในพรรค⁴⁰ โดยสามารถพิจารณาแง่มุมทั้ง 2 มิติดังกล่าวได้จากกิจกรรมภายในพรรค อย่างการคัดเลือกผู้รับสมัครลงเลือกตั้ง และการกำหนดนโยบายพรรค⁴¹ เป็นต้น

การคัดเลือกผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ในฐานะที่เป็นประเด็นในการศึกษาถึงความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรค สามารถศึกษาได้จากการพิจารณาถึง 6 ประเด็น⁴² ได้แก่ 1) เครื่องมือในการคัดเลือกตัวแทนของพรรคที่จะลงสมัครรับเลือกตั้ง 2) ใครเป็นผู้กำหนดคุณสมบัติหรือสิทธิลงเลือกตั้งของตัวแทนพรรค 3) ใครเป็นผู้กำหนดการเป็นสมาชิกพรรค 4) หัวหน้าพรรคมีส่วนในการเลือกตัวแทนพรรคในเบื้องต้นก่อนหรือไม่ 5) หัวหน้าเป็นผู้มีสิทธิในการอนุมัติตัวแทนพรรคหรือไม่ และ 6) ตัวแทนลงเลือกตั้งของพรรคถูกจำกัดด้วยข้อบังคับของพรรคหรือไม่ ส่วนการศึกษาถึง *กระบวนการกำหนดนโยบายของพรรค*สามารถศึกษาได้จาก 3 ประเด็นหลัก อันได้แก่ 1) กระบวนการกำหนดนโยบายของพรรคมีการจัดขึ้นอย่างเป็นทางการหรือไม่ 2) สมาชิกพรรคมีบทบาทอย่างไรบ้างในการกำหนดนโยบาย และ 3) ใครเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจเมื่อเกิดความขัดแย้งด้านนโยบายของพรรค ทั้ง 2 ประเด็นดังกล่าวจากแนวคิดตรงกับประเด็นที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ต้องการจะศึกษาก็คือ ในคำถามการวิจัยข้อที่ 2 ที่กำหนดไว้ว่าจะศึกษาถึงกลยุทธ์การเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ โดยในคำถามวิจัยข้อนี้หมายรวมถึงการศึกษาระบวนการคัดเลือกผู้สมัครลงเลือกตั้ง และกระบวนการคัดสรรนโยบายหาเสียงของพรรคในช่วงก่อนการเลือกตั้ง 2562 ด้วย

³⁹ Aurel Croissant and Paul and Chambers, "Unravelling Intra-Party Democracy in Thailand," *Asian Journal of Political Science* 18, no. 2 (2010): 195-223.

⁴⁰ Susan Scarrow, *Political Party and Democracy in Theoretical and Practical Perspectives: Implementing Intra-Party Democracy* (Washington, DC: National Democratic Institute for International Affairs, 2005), p. 6.

⁴¹ Paul and Chambers, "Unravelling Intra-Party Democracy in Thailand," p. 195.

⁴² Susan Scarrow, *Political Party and Democracy in Theoretical and Practical Perspectives: Implementing Intra-Party Democracy*, p. 8.

คุณประโยชน์ที่สำคัญของกรอบแนวคิดความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรคการเมืองจะช่วยให้พรรคการเมืองมีการทำงานในสนามเลือกตั้งได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น กล่าวคือ หากพรรคการเมืองมีความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรคสูงก็แสดงว่ามีการเปิดโอกาสให้สมาชิกพรรคได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหลากหลายด้านและในที่สุดพรรคการเมืองก็สามารถหยิบเอาประเด็นที่ดีต่อการลงแข่งในสนามเลือกตั้งจากการเปิดโอกาสผ่านกระบวนการประชาธิปไตยภายในพรรคนี้ได้ เช่น หากเปิดโอกาสให้มีการเสนอตัวเป็นผู้แทนลงเลือกตั้งหรือหัวหน้าพรรคอย่างอิสระ ไม่มีกฎเกณฑ์พรรคที่เป็นอุปสรรค รวมถึงการคัดเลือกตัวแทนพรรคที่สมาชิกของพรรคได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือกตัวแทนพรรคอย่างถ้วนทั่วกัน ก็จะทำให้ได้ผู้แทนพรรคที่มีศักยภาพมากยิ่งขึ้นตามแนวคิดนี้ หรือในการกำหนดนโยบายหาเสียงของพรรค หากพรรคเปิดโอกาสให้สมาชิกพรรคหรือสาขาพรรคได้มีส่วนร่วมในการเสนอ กำหนด และคัดเลือกนโยบาย ก็จะทำให้เพิ่มโอกาสที่จะได้นโยบายที่มีประสิทธิผลตรงกับความต้องการของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในพื้นที่ต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น ดังนั้นแล้วตามแนวคิดดังกล่าวนี้มองว่าความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรคจะช่วยเพิ่มโอกาสที่จะคว้าชัยชนะหรือการได้รับคะแนนเสียงตอนลงแข่งขันในสนามการเลือกตั้งได้มากยิ่งขึ้น⁴³

2.1.4 แนวคิดความผูกพันพรรคการเมือง (Party Identification)

ความผูกพันทางสังคมคือแง่มุมพื้นฐานของความเป็นพวกเดียวกัน (Partisanship) เมื่อศึกษาแง่มุมดังกล่าวนี้จะสามารถนำไปสู่การคาดการณ์และความเข้าใจเกี่ยวกับเจตคติและพฤติกรรม⁴⁴ ทฤษฎีความผูกพันทางสังคมอธิบายถึงคำถามพื้นฐานที่ว่า การที่ปัจเจกตระหนักรู้ว่าตนเป็นสมาชิกในกลุ่มสังคมหนึ่ง ๆ ส่งผลอย่างไรต่อมุมมองและเจตคติทางสังคม ความผูกพันทางสังคมเป็นส่วนหนึ่งของมุมมองส่วนบุคคลของปัจเจกที่ได้รับหรือส่งสมมาจากความรู้ของพวกเขาที่ได้รับมาจากการเป็นสมาชิกของกลุ่มหลากหลายกลุ่มในวงสังคมของปัจเจก รวมถึงชุดคุณค่าและแง่มุมด้านความรู้สึกที่ถูกส่งต่อไปยังสมาชิกของสังคมอย่างมีนัยสำคัญ⁴⁵

แนวคิดความผูกพันทางสังคมนี้อธิบายให้เห็นความพยายามของปัจเจกในการแบ่งแยกออกเป็น 2 ขั้ว ระหว่างความเป็นพวกเรา (In-group) กับความเป็นพวกอื่น (Out-group)⁴⁶ กล่าวคือ

⁴³ Inge Amundsen, "Democratic dynasties? Internal party democracy in Bangladesh," *Party Politics* 22, no. 1 (2016): 50.

⁴⁴ Steven Greene, "Social Identity Theory and Party Identification," *Social Science Quarterly* 85, no. 1 (2004): 136.

⁴⁵ *Ibid.*, p. 137.

⁴⁶ *Ibid.*

ความเป็นพวกเรา หมายถึง กลุ่มคนที่มีทัศนคติหรือแง่มุมทางความคิดเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนความเป็นพวกอื่น หมายถึง กลุ่มคนที่ปัจเจกมองว่าเป็นฝ่ายตรงกันข้ามกับตนเองอันเนื่องมาจากการมีมุมมองทางความคิดต่อสิ่ง ๆ หนึ่งที่แตกต่างกัน เมื่อปัจเจกหลาย ๆ คนที่มีแง่มุมทางความคิดในทิศทางเดียวกัน ตระหนักถึงการมีอยู่ของกันและกันจนเกิดเป็นเจตคติของความเป็นพวกพ้อง (Partisan Attitudes) จนในที่สุดเมื่อวันเวลาผ่านไปก็เกิดเป็นความผูกพันทางสังคมของปัจเจกกลุ่มหนึ่งที่มีเจตคติต่อสิ่ง ๆ เดียวกัน และหากว่าปัจเจกกลุ่มหนึ่งมีเจตคติต่อสิ่งเดียวกันที่เกี่ยวข้องกับแง่มุมทางการเมือง อย่างเช่น ความชื่นชอบและเป็นฐานเสียงให้แก่พรรคการเมืองพรรคหนึ่งของปัจเจก สิ่งนี้จึงเรียกได้ว่าเป็นความผูกพันพรรคการเมือง

แนวคิดความผูกพันพรรคการเมืองจะเป็นการพิจารณาและประเมินถึงการดำเนินไป (Function) ในปัจจุบันของพรรคการเมืองว่าเปลี่ยนแปลงไปจากแง่มุมทางการเมืองในอดีตของพรรคอย่างไร⁴⁷ ความผูกพันพรรคการเมืองนี้เป็นบทบาทพื้นฐานที่แสดงให้เห็นตัวเลือกพรรคการเมืองของปัจเจก โดยแนวคิดนี้จะแยกแยะการประเมินของพลเมืองในแง่มุมเกี่ยวกับประเด็นหรือนโยบายตัวแทนรับสมัครลงเลือกตั้งของพรรค และกิจกรรมทางการเมือง⁴⁸ หากพิจารณาถึงการเมืองในสนามเลือกตั้ง การที่ประชาชนหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีความผูกพันกับพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง ทั้งนี้ เนื่องมาจากความผูกพันทางสังคมที่ถูกหลอมรวมกันมาจากการแลกเปลี่ยนและรับสารเกี่ยวกับพรรคการเมืองที่ปัจเจกชื่นชอบในวงสังคมที่มีทัศนคติเช่นเดียวกัน อาจสังเกตว่าพรรคการเมืองใดมีความผูกพันพรรคการเมืองจากปัจเจกเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้จากผลโหวตการเลือกตั้งที่พรรคได้รับ⁴⁹ ในงานศึกษาเรื่อง The American Voter⁵⁰ ได้อธิบายถึงพฤติกรรมทางการเมืองของปัจเจกในมุมที่สัมพันธ์กับพรรคการเมืองแล้วพบว่าในช่วงอายุหนึ่งของปัจเจกจะค่อนข้างมีความมั่นคงต่อพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งมากกว่าที่จะแปรใจไปมา⁵¹ แต่หากว่าปัจเจกได้สัมผัสกับประสบการณ์ในเชิงลบมากพอถึงจุดหนึ่งเกี่ยวกับพรรคการเมืองที่ตนเคยยึดมั่นผูกพัน ประสบการณ์เชิงลบนั่นก็มีแนวโน้มที่อาจทำให้ปัจเจกแปรเปลี่ยนความผูกพันต่อพรรคการเมืองนั้น ๆ ได้⁵²

⁴⁷ Aaron C. Weinschenk, "Revisiting the Political Theory of Party Identification," *Political Behavior* 32, no. 4 (2010): 473.

⁴⁸ Ibid., p. 475.

⁴⁹ Ibid., p. 138.

⁵⁰ Philip E. Converse Angus Campbell, Warren E. Miller, and Donald E. Stokes, *The American Voter* (London: The University of Chicago, 1976).

⁵¹ Ibid., p. 146.

⁵² Aaron C. Weinschenk, "Revisiting the Political Theory of Party Identification," p. 476.

ดังนั้นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะนำแนวคิดความผูกพันพรรคการเมืองมาเป็นกรอบในการศึกษาวิเคราะห์พรรคประชาธิปัตย์ถึงแง่มุมของฐานคะแนนเสียงของพรรคระหว่างการเลือกตั้งปี 2554 และการเลือกตั้งปี 2562 ว่าความผูกพันพรรคการเมืองของพรรคมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใดหรือเหตุใดความผูกพันของฐานเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ในช่วงระหว่างการเลือกตั้ง 2 ครั้งล่าสุดถึงสลายหายไปเป็นจำนวนมาก โดยกรอบแนวคิดนี้จะมาช่วยศึกษาวิเคราะห์ร่วมไปกับกรอบแนวคิดทั้ง 3 แนวคิดที่ได้กล่าวมาข้างต้น

2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

วรรณกรรมเกี่ยวกับกลยุทธ์การหาเสียงเลือกตั้งของพรรคการเมืองจะช่วยอธิบายให้เห็นถึงกรอบการศึกษาในประเด็นกลยุทธ์การหาเสียงเลือกตั้ง รวมถึงแสดงให้เห็นว่ารูปแบบและกลยุทธ์การหาเสียงเลือกตั้งของพรรคการเมืองมีรูปแบบใดบ้างและพรรคการเมืองให้ความสำคัญกับกลยุทธ์การหาเสียงเลือกตั้งแบบใด ในส่วนของวรรณกรรมต่างประเทศเกี่ยวกับกลยุทธ์การหาเสียงเลือกตั้งของพรรคการเมือง จากงานศึกษาเรื่อง Campaign Communication and the Internet: Party Strategy in the 2005 Norwegian Election Campaign ของ Rune Karlsen⁵³ ได้ศึกษากลยุทธ์การหาเสียงของพรรคการเมืองนอร์เวย์ในการเลือกตั้งสภานอร์เวย์ (Parliamentary Elections) ปี 2548 งานศึกษาชิ้นนี้มุ่งเน้นศึกษาถึงการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการหาเสียงและการสื่อสารของพรรคการเมืองในนอร์เวย์ ซึ่งมีคำถามหลักในการศึกษาว่า อินเทอร์เน็ตเป็นประโยชน์อย่างไรบ้างต่อการหาเสียงเลือกตั้งและพรรคการเมืองใช้ประโยชน์จากเว็บไซต์ในฐานะเครื่องมือการหาเสียงเลือกตั้งและช่องทางการสื่อสารอย่างไร ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า พรรคการเมืองของนอร์เวย์มุ่งคำนึงถึงการใช้การสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือหรือกลยุทธ์ในการได้มาซึ่งคะแนนเสียงจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นอย่างมาก พรรคการเมืองต่าง ๆ ของนอร์เวย์ต่างตระหนักว่าอินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางหนึ่งที่จะช่วยให้สามารถชนะคะแนนเสียงเลือกตั้งได้และช่วยระดมพลนักเคลื่อนไหวกลุ่มต่าง ๆ มาสู่พรรคอีกด้วย อีกทั้งพรรคการเมืองยังใช้เว็บไซต์เป็นช่องทางในการสอดส่องความเคลื่อนไหวของพรรคฝ่ายตรงข้ามและใช้สร้างภาพลักษณ์ให้แก่ตัวพรรค นอกจากนี้ผลการศึกษา ยังแสดงให้เห็นว่าพรรคการเมืองในนอร์เวย์ให้ความสำคัญกับกลยุทธ์การหาเสียงเป็นอย่างมาก เห็นได้จากการมีการวางแผนอย่างจริงจังและจ้างผู้เชี่ยวชาญในการวางแผนกลยุทธ์การหาเสียง (Campaign Strategists) โดยเฉพาะ

⁵³ Rune Karlsen, "Campaign Communication and the Internet: Party Strategy in the 2005 Norwegian Election Campaign," *Journal of Elections, Public Opinion and Parties* 19, no. 2 (May 2009).

การศึกษากลยุทธ์การเลือกตั้งของพรรคการเมืองในประเทศออสเตรียจากงานศึกษาเรื่อง Politische Parteien und ihre Wahlstrategien ของ Doris Eichlberger and Katrin Spitzer⁵⁴ แสดงให้เห็นถึงรูปแบบกลยุทธ์การหาเสียงที่พรรคการเมืองต่าง ๆ ให้ความสำคัญ จากการศึกษา กลยุทธ์การหาเสียงของพรรคการเมืองออสเตรียในการเลือกตั้งสภาแห่งชาติ 2 ครั้ง คือ การเลือกตั้งปี 2556 และปี 2560 พรรคการเมืองส่วนใหญ่จะเน้นกลยุทธ์การหาเสียงผ่านช่องทางออนไลน์หรือ เฟซบุ๊ก เนื่องจากมุมมองต่อการใช้ช่องทางออนไลน์ของพรรคการเมืองที่มองว่าช่วยทำให้พรรคการเมืองสามารถสื่อสารนโยบายของตนและผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถเข้าถึงพรรคได้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีการหาเสียงแบบดั้งเดิมที่พรรคการเมืองใช้ในการหาเสียงคือการทำป้ายหาเสียงและการออกรายการทัศน์ของผู้ลงสมัครเลือกตั้ง กลยุทธ์การเลือกตั้งมีการปรับเปลี่ยนมากขึ้นภายหลังการเลือกตั้ง 2556 กล่าวคือ ในการเลือกตั้ง 2560 กลยุทธ์การหาเสียงเลือกตั้งยังเน้นการใช้ช่องทางออนไลน์อย่างเฟซบุ๊กเป็นช่องทางหาเสียงหลักและมีการเพิ่มอินสตาแกรมเป็นช่องทางเสริม โดยมีการคำนึงถึงการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้งมากยิ่งขึ้น มีการเปิดการสนทนา เปิดโหวต และสอบถามความคิดเห็นของประชาชนในประเด็นต่าง ๆ เป็นต้น

งานศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การหาเสียงของพรรคการเมืองไทยจากงานศึกษาเรื่อง การตลาดการเมืองของพรรคเพื่อไทยและพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไปวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 ของบุรฉัตร พานธรักษ์⁵⁵ ที่ศึกษากลยุทธ์การหาเสียงเลือกตั้งของพรรคเพื่อไทยและพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้ง 2554 งานศึกษานี้พยายามค้นหามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อการรณรงค์หาเสียงของพรรคทั้งสอง ผลการศึกษาพบว่า พรรคเพื่อไทยและพรรคประชาธิปัตย์มีกลยุทธ์การหาเสียงที่แตกต่างกัน กล่าวคือ พรรคเพื่อไทยใช้กลยุทธ์การนำเสนอประเด็นผลงานของพรรคไทยรักไทยในอดีตมาเป็นส่วนช่วยสนับสนุนความน่าเชื่อถือของพรรค ส่วนพรรคประชาธิปัตย์ใช้กลยุทธ์การนำเสนอตัวบุคคลหรือผู้นำพรรคเป็นกลยุทธ์หลัก โดยมีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นบุคคลที่พรรคเลือกนำเสนอเพื่อเป็นตัวช่วยสนับสนุนและเพิ่มความน่าเชื่อถือให้แก่พรรคด้วยเหตุผลด้านความรู้ความสามารถของนายอภิสิทธิ์ การใช้กลยุทธ์การนำเสนอตัวบุคคลเห็นได้จากป้ายหาเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ที่มีรูปนายอภิสิทธิ์เสมอ กลยุทธ์การหาเสียงอื่น ๆ เช่น การใช้ตัวแทนพรรคในระดับพื้นที่ในการรักษาระดับความนิยมของพรรค การลงพื้นที่ตามจังหวัดต่าง ๆ รวมถึงการตั้งชื่อนโยบายที่สื่อ

⁵⁴ Doris Eichlberger und Katrin Spitzer, "Campaign Communication and the Internet: Party Strategy in the 2005 Norwegian Election Campaign" (Masterarbeit, Sozialwirtschaft Johannes Kepler Universität Linz, 2019), pp. 96-97.

⁵⁵ บุรฉัตร พานธรักษ์, "การตลาดการเมืองของพรรคเพื่อไทยและพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไปวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2554" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555).

ถึงความต่อเนื่องของนโยบายพรรคโดยใช้คำ ๆ เดียวกัน เช่น นโยบายครอบครัวต้องเดินหน้า นโยบายเศรษฐกิจต้องเดินหน้า เนื่องจากก่อนการเลือกตั้ง 2554 นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (หัวหน้าพรรค ณ ขณะนั้น) ได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและมีการริเริ่มนโยบายบางส่วนมาก่อนแล้ว ทำให้พรรคประชาธิปัตย์เลือกนำเสนอความต่อเนื่องของนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้งปี 2554

ส่วนงานศึกษาของจักรตุพล ลามา เพิ่มวงษ์มาก เรื่อง บทบาทของคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และสาขาพรรคประชาธิปัตย์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ⁵⁶ ศึกษาการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของพรรคประชาธิปัตย์ผ่านการศึกษาบทบาทของกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์พรรคระดับภาคในจังหวัดอุบลราชธานีและขอนแก่น เนื่องจากความพ่ายแพ้ในสนามเลือกตั้งที่มีมากกว่า 15 ปี ทำให้พรรคประชาธิปัตย์จัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์พรรคขึ้นเพื่อต้องการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ของพรรคในการเลือกตั้งและปฏิรูปโครงสร้างบริหารและการจัดองค์กรพรรค ตัวขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของพรรคแบบดั้งเดิมคือสาขาพรรค เน้นการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง การรักษาฐานคะแนนเสียงในพื้นที่ และการคัดเลือกผู้สมัครลงเลือกตั้ง ส่วนคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์พรรคประชาธิปัตย์มีบทบาท เช่น ปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การสร้างฐานคะแนนเสียง การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและภาคประชาสังคม การระดมความคิดเห็นจากตัวแทน เป็นต้น แต่ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าบทบาทดังกล่าวของคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์พรรคยังไม่ช่วยส่งผลต่อคะแนนการเลือกตั้งของพรรค

งานศึกษาเกี่ยวกับพรรคประชาธิปัตย์ในสนามเลือกตั้ง 2562 ของ Daungyewa Utarasint เรื่อง *The Deep South: Changing Times?*⁵⁷ ศึกษาถึงความเป็นไปและการเปลี่ยนแปลงของฐานเสียงพรรคประชาธิปัตย์ในเขตจังหวัดภาคใต้ 3 จังหวัด อันได้แก่ จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส ผลการศึกษาพบว่า ในสนามเลือกตั้ง 2562 ฐานเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ได้มีการย้ายฝั่งไปลงคะแนนเสียงสนับสนุนให้กับพรรคการเมืองอื่น ๆ เช่น พรรคพลังประชารัฐ พรรคประชาชาติ และพรรคภูมิใจไทย เป็นส่วนใหญ่ โดยข้อค้นพบถึงสาเหตุที่ฐานเสียงของพรรคประชาธิปัตย์เกิดการแปรเปลี่ยนไป นั่นคือฐานเสียงเดิมของพรรคประชาธิปัตย์ที่เลือกพรรคพลังประชารัฐบางส่วนเชื่อว่าพรรคพลังประชารัฐที่มีความใกล้ชิดกับกองทัพจะสามารถช่วยปกป้องพวกเขาจากความรุนแรงที่เกิดในเขต 3 จังหวัดชายแดนใต้ได้⁵⁸ ฐานเสียงเดิมบางส่วนที่ไม่เลือกพรรค

⁵⁶ จักรตุพล ลามา เพิ่มวงษ์มาก, "บทบาทของคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และสาขาพรรคประชาธิปัตย์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการจัดการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558).

⁵⁷ Daungyewa Utarasint, "The Deep South: Changing Times?," *Contemporary Southeast Asia* 41, no. 2 (2019): 207-15.

⁵⁸ *Ibid.*, pp. 213-214.

พระราชบัญญัติในการเลือกตั้ง 2562 เพราะมองว่าพรรคประชาธิปัตย์มีแนวทางการหาเสียงแบบเดิม ๆ ไม่มีประเด็นด้านนโยบายใหม่ ๆ มานำเสนอในการเลือกตั้ง⁵⁹ จากงานศึกษาเรื่องดังกล่าวนี้สามารถอธิบายให้เห็นภาพการเปลี่ยนแปลงฐานเสียงเดิมของพรรคประชาธิปัตย์บางส่วนได้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยสามารถต่อยอดการศึกษาขึ้นดังกล่าวโดยการเพิ่มองค์ความรู้เกี่ยวกับพรรคประชาธิปัตย์ในมิติด้านกลยุทธ์การหาเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ในสนามเลือกตั้ง 2562 เพื่อฉายภาพฉากทัศน์การเมืองเรื่องการเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ให้ครอบคลุมรอบด้านมากยิ่งขึ้น

และสุดท้ายเป็นงานที่ศึกษาเกี่ยวกับความนิยมของพรรคประชาธิปัตย์ในพื้นที่ภาคใต้ โดยเฉพาะของจิราภรณ์ คำจันทร์ เรื่อง ความนิยมของพรรคประชาธิปัตย์ในภาคใต้: ศึกษากรณีเขตเลือกตั้งที่ 1 และที่ 10⁶⁰ จังหวัดนครศรีธรรมราช งานศึกษาชิ้นนี้ชี้ให้เห็นว่าความนิยมของพรรคประชาธิปัตย์ในพื้นที่ภาคใต้ไม่ได้เกิดจากการสร้างระบบฐานคะแนนเสียงที่มีประสิทธิภาพของพรรคประชาธิปัตย์ แต่เกิดจากมุมมองและแบบแผนทางการเมืองของประชากรชาวใต้ อย่างอิทธิพลจากครอบครัวและสังคมที่เข้ามามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งวิทยานิพนธ์ของผู้เขียนที่ศึกษาพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งปี 2562 จะช่วยอธิบายให้เห็นภาพกว้างของภูมิทัศน์ทางความคิดเกี่ยวกับพรรคประชาธิปัตย์ที่เปลี่ยนแปลงไปจากในอดีต ความนิยมและความผูกพันของฐานเสียงเดิมของพรรคประชาธิปัตย์เกิดการสั่นคลอนอย่างรุนแรงในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

⁵⁹ Ibid., p. 214.

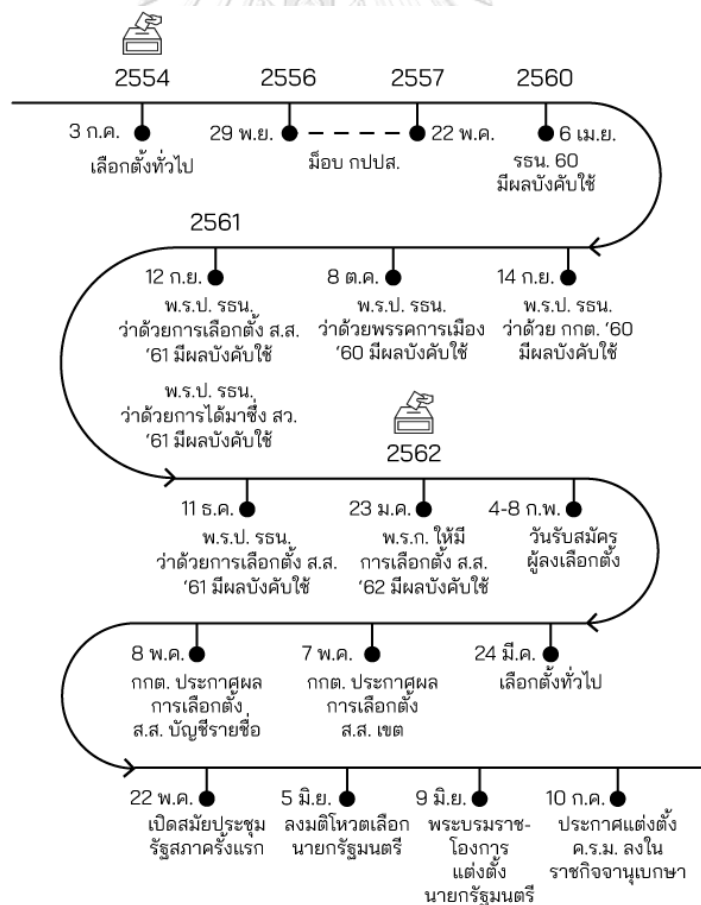
⁶⁰ จิราภรณ์ คำจันทร์, "ความนิยมของพรรคประชาธิปัตย์ในภาคใต้: ศึกษากรณีเขตเลือกตั้งที่ 1 และที่ 10" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547).

บทที่ 3

บริบท เงื่อนไข และกติกาทางการเมือง กับการลงสู่สนามเลือกตั้ง 2562 ของพรรคประชาธิปัตย์

การเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 เป็นสนามเลือกตั้งที่ยืดตอกย้ำความหย่อนยานในประสิทธิภาพของพรรคประชาธิปัตย์ในการนำเสนอและส่งมอบนโยบายสู่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งกลุ่มฐานคะแนนเสียงใหม่และกลุ่มฐานเสียงเดิมของพรรค อีกทั้งยังเป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้คนเอือมระอากับปัญหาความขัดแย้งระหว่างขั้วอำนาจเก่าในสนามเลือกตั้งอย่างพรรคประชาธิปัตย์และพรรคเพื่อไทย ความขัดแย้งนับทศวรรษระหว่างพรรคการเมืองทั้งสองพรรคที่เคยเป็นขั้วการเมืองเดิมในสนามการเมืองไทยนำมาสู่การเกิดขั้วการเมืองใหม่ที่ผลิดอกและบานสู่สังคมไทยจากการทำรัฐประหารในปี 2557

ภาพที่ 2 ลำดับเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

แม้จะดูเหมือนว่าแนวทางตามระบอบประชาธิปไตยของไทยปรากฏขึ้นอีกครั้งในรูปแบบของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ภายหลังบรรยากาศอิမ်คริมที่เกิดขึ้นในนานฟ้าการเมืองไทย ภายใต้การปกครองโดยคณะรัฐประหารนามว่า คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และดำเนินไปจนกระทั่งเลยผ่านถึงช่วงการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 เป็นระยะเวลากว่า 8 ปี ที่ประเทศไทยอยู่ในสภาวะการเลือกตั้งอันเนื่องมาจากการขาดการจัดการเลือกตั้งมาตั้งแต่มีการเลือกตั้งครั้งก่อนหน้าเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 จนกระทั่งถึงการเลือกตั้งปี 2562 เสมือนว่าเข็มทิศทางการเมืองของไทยจะหันเหกลับมาสู่ระบอบประชาธิปไตยแล้ว แต่กระนั้นเมื่อพิจารณาเหตุการณ์ทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งปี 2562 ที่เกิดขึ้น จะเห็นได้ว่า แม้จะเกิดการเลือกตั้งขึ้น แต่ก็ทำให้ว่าการเมืองไทยจะหมุนกลับไปเป็นประชาธิปไตยเต็มใบ หากแต่ยังคงตกอยู่ภายใต้ระบอบการปกครองแบบอำนาจนิยมที่มีการเลือกตั้งเป็นเพียงฉากบังหน้าเท่านั้น ซึ่งระบอบการปกครองเช่นนี้ เรียกว่าเป็น ระบอบอำนาจนิยมที่ให้มีการเลือกตั้ง (Electoral Authoritarianism) หรือระบอบอำนาจนิยมที่ให้มีการแข่งขัน (Competitive Authoritarianism)⁶¹ โดยระบอบการเมืองส่งผลต่อเนื่องเชื่อมโยงไปกับการเมืองเรื่องการเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญ

ท่ามกลางสภาพสังคมการเมืองไทยที่ต้องเผชิญกับระบอบอำนาจนิยมและการเคลื่อนตัวสู่ช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนผ่านไปสู่ครรลองของการเลือกตั้งตามที่ควรจะเป็นในระบอบประชาธิปไตยในการเลือกตั้งปี 2562 กลุ่มข่าวอำนาจเดิมอย่างพรรคประชาธิปัตย์กลับเกิดความขัดแย้งทั้งในระดับปัจเจกหรือตัวพรรคประชาธิปัตย์อย่างกลยุทธ์การหาเสียงเลือกตั้ง และในระดับมหัพภาคทางการเมืองอย่างการเปลี่ยนกฎกติกาการเลือกตั้ง พรรคประชาธิปัตย์และพรรคการเมืองอื่นที่เคยเป็นกลุ่มข่าวอำนาจเดิมก่อนการเลือกตั้ง 2562 จึงถูกท้าทายด้วยกลุ่มข่าวอำนาจใหม่ที่เกิดขึ้นจากการรัฐประหาร การถือกุมอำนาจก่อนการเลือกตั้งของ คสช. กติกาทางการเมืองที่ถือกำเนิดมาจากคณะรัฐประหาร ระบบการเลือกตั้งที่ทำให้เกิดพรรคการเมืองใหม่และพรรคการเมืองขนาดเล็กจำนวนมาก เกมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสนามเลือกตั้ง 2562 จุดยืนของพรรคประชาธิปัตย์ในสนามการเลือกตั้ง 2562 รวมถึงกลุ่มประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งรุ่นใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปในการเลือกตั้ง 2562 บริบททางการเมืองประการสำคัญต่าง ๆ เหล่านี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและฉายภาพฉากทัศน์ของพรรคประชาธิปัตย์ภายใต้บริบททางการเมืองในช่วงการเลือกตั้งปี 2562 และกติกาทางการเมืองในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ในบทที่ 3 ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

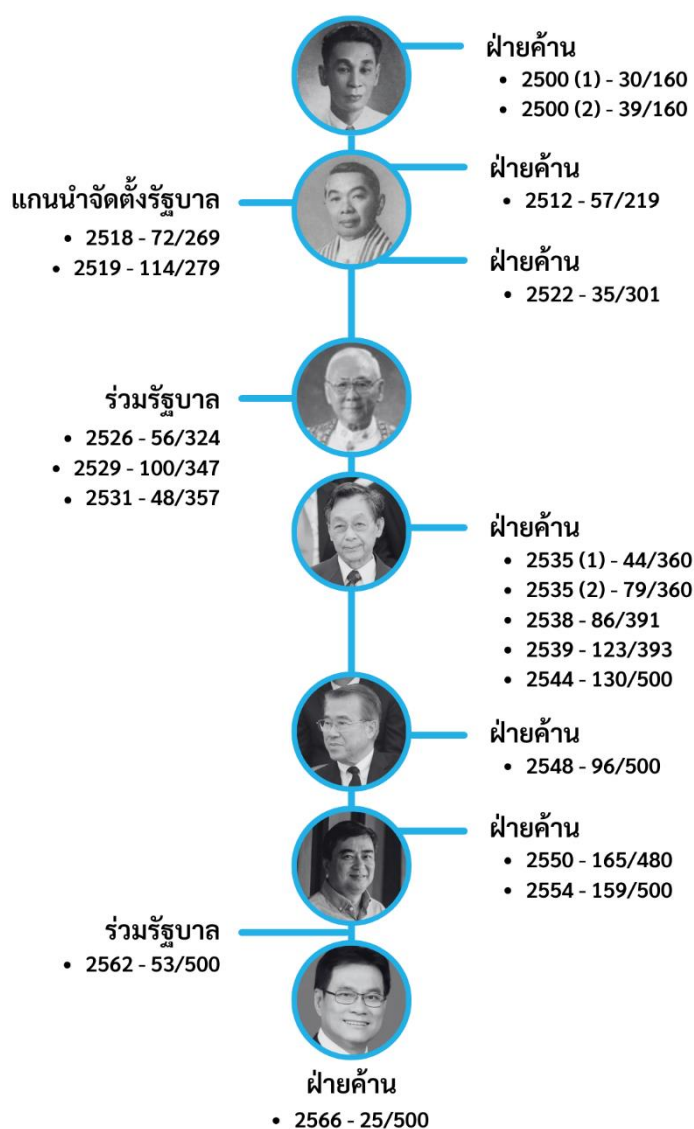
⁶¹ Steven Levitsky and Lucan A. Way, *Competitive authoritarianism: hybrid regimes after the Cold War* (Cambridge: Cambridge University Press, 2010)., Andreas Schedler, *The Politics of Uncertainty: Sustaining and Subverting Electoral Authoritarianism* (Oxford: Oxford University Press, 2013)., Larry Diamond, "Elections Without Democracy: Thinking about Hybrid Regimes," *Journal of Democracy* 13, no. 2 (2002).

3.1 ความรุ่งโรจน์และร่วงโรยของพรรคประชาธิปัตย์ในสนามการเมืองก่อนการเลือกตั้ง 2562

พรรคประชาธิปัตย์ในสนามการเมืองก่อนการเลือกตั้ง 2562

ก่อนการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 จะเกิดขึ้น พรรคประชาธิปัตย์เป็นพรรคการเมืองหลักที่อยู่คู่สนามการเมืองไทยมาอย่างยาวนาน แต่ในช่วงสองทศวรรษก่อนการเลือกตั้ง 2562 พบว่า ในภาพรวมผลงานในสนามเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์กลับมีแนวโน้มของการได้รับคะแนนเสียงที่ลดน้อยถอยลงอย่างมีนัยสำคัญ และในพื้นที่รัฐสภาก็ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงทางอำนาจจากการเลือกตั้งในพื้นที่การเมืองไทยมากนัก

ภาพที่ 3 พรรคประชาธิปัตย์ในห้วงเวลาต่าง ๆ

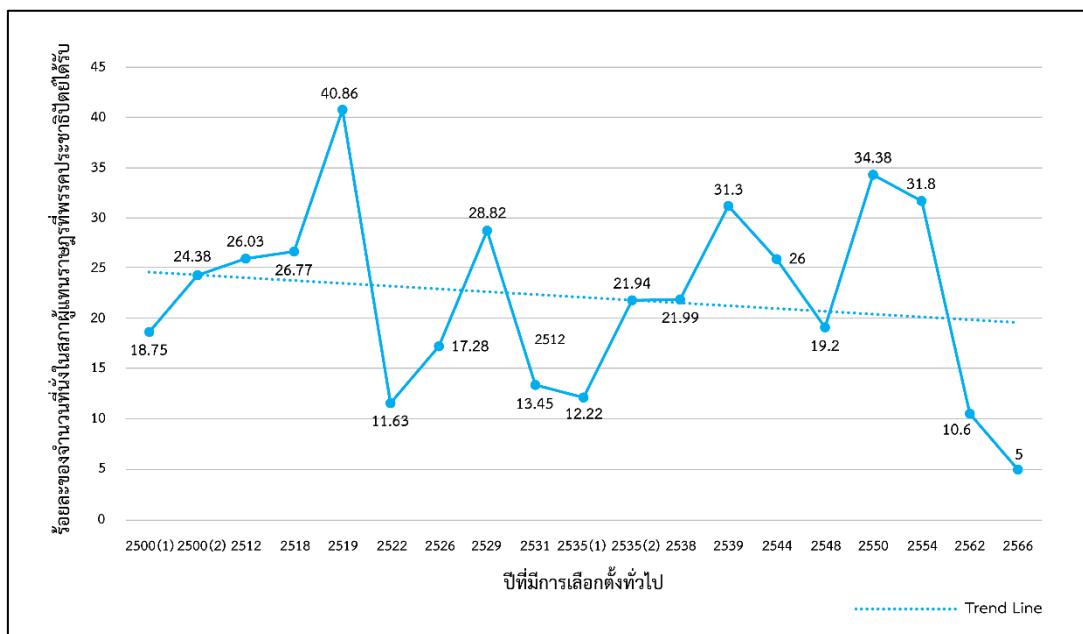

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

มิติในสนามเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ เมื่อพิจารณาสถิติผลการเลือกตั้งทั่วไปจำนวน 19 ครั้ง ดังภาพที่ 4 และตารางที่ 4 นับตั้งแต่การเลือกตั้งปี 2500 จนกระทั่งถึงการเลือกตั้งปี 2562 จะเห็นพัฒนาการของพรรคประชาธิปัตย์ในสนามเลือกตั้งที่มีประสิทธิผลลดลงอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาผลการเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งปี 2554 เทียบกับการเลือกตั้งปี 2562 ดังภาพที่ 5 และภาพที่ 7 จะพบว่าจำนวนที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรของพรรคประชาธิปัตย์ลดลงอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ ในสนามเลือกตั้งวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 พรรคประชาธิปัตย์ชนะการเลือกตั้งในระบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน 115 เขต คิดเป็น 6,025,837 คะแนน หรือ 115 ที่นั่ง จากเขตการเลือกตั้งทั้งหมด 375 เขต และได้คะแนนในระบบบัญชีรายชื่อ 11,435,640 คะแนน คิดเป็น 44 ที่นั่ง รวมทั้งสิ้นแล้วในสนามเลือกตั้งปี 2554 พรรคประชาธิปัตย์มีที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรอยู่ที่ 159 ที่นั่ง จากทั้งหมด 500 ที่นั่ง ส่วนในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 พบว่า จำนวนที่นั่งในสภาผู้แทนของพรรคประชาธิปัตย์ลดลงจาก 159 ที่นั่ง ในปี 2554 เหลือเพียง 53 ที่นั่ง จากทั้งหมด 500 ที่นั่ง โดยแบ่งออกเป็นที่นั่งจากระบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน 33 ที่นั่ง คิดเป็น 1,231,799 คะแนน และที่นั่งในระบบบัญชีรายชื่อจำนวน 20 ที่นั่ง ซึ่งคำนวณจากคะแนนที่พรรคประชาธิปัตย์ได้รับทั้งประเทศจำนวน 3,959,358 คะแนน จากคะแนนรวมของทุกพรรคการเมืองที่ลงสมัครรับเลือกตั้งจำนวน 35,561,556 คะแนน ดังนั้นแล้วในสนามเลือกตั้งปี 2562 พรรคประชาธิปัตย์ได้รับคะแนนทั้งสิ้นคิดเป็น 11.13%

ปรากฏการณ์ดังกล่าวของพรรคประชาธิปัตย์นี้สอดคล้องกับคำถามของงานศึกษาระดับนี้ที่ตั้งคำถามถึงพลวัตหรือการปรับตัวของพรรคประชาธิปัตย์ในสนามเลือกตั้ง ภาพที่ 4 ด้านล่างนี้ แสดงจำนวนที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคประชาธิปัตย์ได้รับในการเลือกตั้งทั่วไปเป็นหลักฐานที่ประจักษ์ว่าพรรคประชาธิปัตย์กำลังเผชิญกับสภาวะถดถอยของพรรค เมื่อพิจารณาเส้นแนวโน้ม (Trend Line) ร่วมกับจำนวนที่นั่งที่พรรคประชาธิปัตย์ได้รับในการเลือกตั้งครั้งต่าง ๆ จะเห็นได้ว่าผลงานในสนามเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ยังคงมีแนวโน้มที่ลดต่ำลงอย่างต่อเนื่อง โดยก่อนการเลือกตั้งปี 2562 ผลการเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ยังมีลักษณะแบบตุ๊กตาล้มลุก กล่าวคือ คะแนนพุ่งสูงและลดต่ำลงสลับกันไปในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง แต่ผลการเลือกตั้งปี 2562 จนกระทั่งถึงการเลือกตั้งปี 2566 ผลการเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์กลายเป็นตุ๊กตาที่ล้มแต่ไม่ลุกอีกต่อไป การที่ผลงานในสนามเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์มีประสิทธิผลที่เคลื่อนไปสู่ความลดน้อยถอยลงมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสนามเลือกตั้งปี 2562 ที่ฉายภาพให้เห็นได้อย่างชัดเจนถึงปัญหาบางประการที่เกิดขึ้นกับพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งในส่วนของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเสื่อมถอยของพรรคประชาธิปัตย์ในการลงสู่สนามเลือกตั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการอธิบายในส่วนถัดไปของบทที่ 3 รวมถึงบทที่ 4 และบทที่ 5 ต่อไป

ภาพที่ 4 ร้อยละของจำนวนที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคประชาธิปัตย์ได้รับ
ระหว่างการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2500-2566

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

ตารางที่ 4 พัฒนาการในสนามเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์

การเลือกตั้ง	คะแนนรวมที่พรรคได้รับในระบบหนึ่งเขตหลายคน ⁶² (คะแนน)	จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง (คน)	จำนวนที่นั่งที่ได้/จำนวนที่นั่งทั้งหมด	ร้อยละของจำนวนที่นั่งที่พรรคได้รับ	สถานภาพในสภา
26 ก.พ. 2500	-	-	30/160 ⁶³	18.75	ฝ่ายค้าน
15 ธ.ค. 2500	-	-	39/160 ⁶⁴	24.38	ฝ่ายค้าน

⁶² ทั้งนี้ เนื่องจากการเลือกตั้งภายใต้ระบบเลือกตั้งที่ในหนึ่งเขตผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถลงคะแนนได้มากกว่าหนึ่งเบอร์ ผู้วิจัยจึงไม่ได้คำนวณร้อยละของคะแนนเสียง

⁶³ "ประวัติพรรคประชาธิปัตย์," สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2566, <https://www.democrat.or.th/history/>.

⁶⁴ "การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ 10 วันที่ 15 ธันวาคม 2500," 2552, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2566, <https://bit.ly/3ZtumwN>.

การเลือกตั้ง	คะแนนรวมที่พรรคได้รับในระบบหนึ่งเขตหลายคน ⁶² (คะแนน)	จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง (คน)	จำนวนที่นั่งที่ได้/จำนวนที่นั่งทั้งหมด	ร้อยละของจำนวนที่นั่งที่พรรคได้รับ	สถานภาพในสภา
10 ก.พ. 2512	-	-	57/219 ⁶⁵	26.03	ฝ่ายค้าน
26 ม.ค. 2518 ⁶⁶	3,195,964	9,549,924	72/269	26.77	แกนนำจัดตั้งรัฐบาล
4 เม.ย. 2519 ⁶⁷	5,876,012	9,032,629	114/279	40.86	แกนนำจัดตั้งรัฐบาล
22 เม.ย. 2522	2,865,248 ⁶⁸	9,344,045 ⁶⁹	35/301 ⁷⁰	11.63	ฝ่ายค้าน
18 เม.ย. 2526 ⁷¹	4,144,414	12,295,339	56/324	17.28	ร่วมรัฐบาล
27 ก.ค. 2529 ⁷²	8,477,701	16,070,957	100/347	28.82	ร่วมรัฐบาล

⁶⁵ "จดหมายหมายถึงนายกรัฐมนตรี," 2516, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2566, <https://web.archive.org/web/20121207083950/http://www.pridi-phoonsuk.org/wp-content/uploads/2010/01/74.pdf>.

⁶⁶ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, รายงานผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 26 มกราคม 2518 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, 2518), หน้า 200, 17 และ 435-586.

⁶⁷ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, รายงานผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๔ เมษายน ๒๕๑๙ (วิจัย 1) (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, 2519), หน้า 115, 29 และ 261-445.

⁶⁸ Michael H. Nelson, "Thailand," in *Elections in Asia and the Pacific : A Data Handbook: Volume II: South East Asia, East Asia, and the South Pacific*, ed. Dieter Nohlen, Florian Grotz, and Christof Hartmann (New York: Oxford University Press, 2001), p. 285.

⁶⁹ มนุชญ์ วัฒนโกเมร, ข้อมูลพื้นฐานพรรคการเมืองปัจจุบันและพรรคการเมืองกับการเลือกตั้ง ปี 2522-2529 (กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์พลชัย, 2529), หน้า 193.

⁷⁰ พรรคประชาธิปัตย์, "ประวัติพรรคประชาธิปัตย์."

⁷¹ มนุชญ์ วัฒนโกเมร, ข้อมูลพื้นฐานพรรคการเมืองปัจจุบันและพรรคการเมืองกับการเลือกตั้ง ปี 2522-2529, หน้า 235, 40-49 และ 539-98.

⁷² เรื่องเดียวกัน, หน้า 400, 403 และ 599-720.

การเลือกตั้ง	คะแนนรวมที่พรรคได้รับในระบบหนึ่งเขตหลายคน ⁶² (คะแนน)	จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง (คน)	จำนวนที่นั่งที่ได้/จำนวนที่นั่งทั้งหมด	ร้อยละของจำนวนที่นั่งที่พรรคได้รับ	สถานภาพในสภา
24 ก.ค. 2531 ⁷³	4,456,077	16,944,931	48/357 ⁷⁴	13.45	ร่วมรัฐบาล
22 มี.ค. 2535	4,705,376 ⁷⁵	19,224,201	44/360 ⁷⁶	12.22	ฝ่ายค้าน
13 ก.ย. 2535 ⁷⁷	9,703,672	19,622,332	79/360	21.94	แกนนำจัดตั้งรัฐบาล
2 ก.ค. 2538	12,325,423 ⁷⁸	23,462,746 ⁷⁹	86/391 ⁸⁰	21.99	ฝ่ายค้าน
17 พ.ย. 2539	18,087,006 ⁸¹	24,070,744 ⁸²	123/393 ⁸³	31.3	ฝ่ายค้าน

⁷³ Michael H. Nelson, "Thailand," p. 285.

⁷⁴ พรรคประชาธิปัตย์, "ประวัติพรรคประชาธิปัตย์."

⁷⁵ Michael H. Nelson, "Thailand," p. 286.

⁷⁶ เรื่องเดียวกัน.

⁷⁷ Michael H. Nelson, "Thailand," p. 286.

⁷⁸ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, ข้อมูล สถิติ และผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2 กรกฎาคม 2538 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, 2538), หน้า 30-150.

⁷⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 19.

⁸⁰ ศูนย์บริการข้อมูลและกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, การเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. ๒๕๓๙ ฉบับที่ ๒ หลังการเลือกตั้ง (2539), (เอกสารเผยแพร่ในวงงานวุฒิสภา), หน้า 56.

⁸¹ Michael H. Nelson, "Thailand," pp. 286-87.

⁸² ศูนย์บริการข้อมูลและกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, การเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. ๒๕๓๙ ฉบับที่ ๒ หลังการเลือกตั้ง, หน้า 52-54.

⁸³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 47.

การเลือกตั้ง	คะแนนรวมที่พรรคได้รับในระบบบัญชีรายชื่อ/ระบบสัดส่วน ⁸⁴ (คะแนน)	จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง (คน)	จำนวนที่นั่งที่ได้/จำนวนที่นั่งทั้งหมด	ร้อยละของจำนวนที่นั่งที่พรรคได้รับ	สถานภาพในสภา
6 ม.ค. 2544 ⁸⁵	7,610,789	28,629,202	130/500 ⁸⁶	26	ฝ่ายค้าน
6 ก.พ. 2548 ⁸⁷	7,210,742	32,341,330	96/500	19.2	ฝ่ายค้าน
23 ธ.ค. 2550 ⁸⁸	12,148,504	30,033,498	165/480	34.38	ฝ่ายค้าน
3 ก.ค. 2554 ⁸⁹	11,435,640	35,220,208	159/500	31.8	ฝ่ายค้าน
24 มี.ค. 2562 ⁹⁰	3,959,358	38,341,644	53/500	10.6	ร่วมรัฐบาล
14 พ.ค. 2566 ⁹¹	925,349	39,514,912	25/500	5	ฝ่ายค้าน

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

⁸⁴ เนื่องจากการเลือกตั้งทั่วไปบางครั้งมีการเปลี่ยนแปลงระบบการเลือกตั้ง ดังนั้นในส่วนนี้จะใช้ผลคะแนนที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ผลคะแนนรวมของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2550 เป็นผลคะแนนจากระบบการเลือกตั้งแบบสัดส่วน ส่วนผลคะแนนรวมในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 เนื่องจากใช้ระบบเลือกตั้งแบบบัตรใบเดียว ผลคะแนนของการเลือกตั้งครั้งนี้จึงใช้เป็นผลคะแนนรวมจากระบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และผลคะแนนการเลือกตั้ง พ.ศ. 2544, พ.ศ. 2548, พ.ศ. 2554 และ พ.ศ. 2566 เป็นผลคะแนนในระบบบัญชีรายชื่อ

⁸⁵ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, *ข้อมูล สถิติ และผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2544* (กรุงเทพมหานคร: เดอะ มาสเตอร์ เจอร์นัล จำกัด, 2544), หน้า 128.

⁸⁶ พรรคประชาธิปัตย์, "ประวัติพรรคประชาธิปัตย์."

⁸⁷ "ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548," https://www.ect.go.th/web-upload/migrate/download/article/article_20160713115155.pdf.

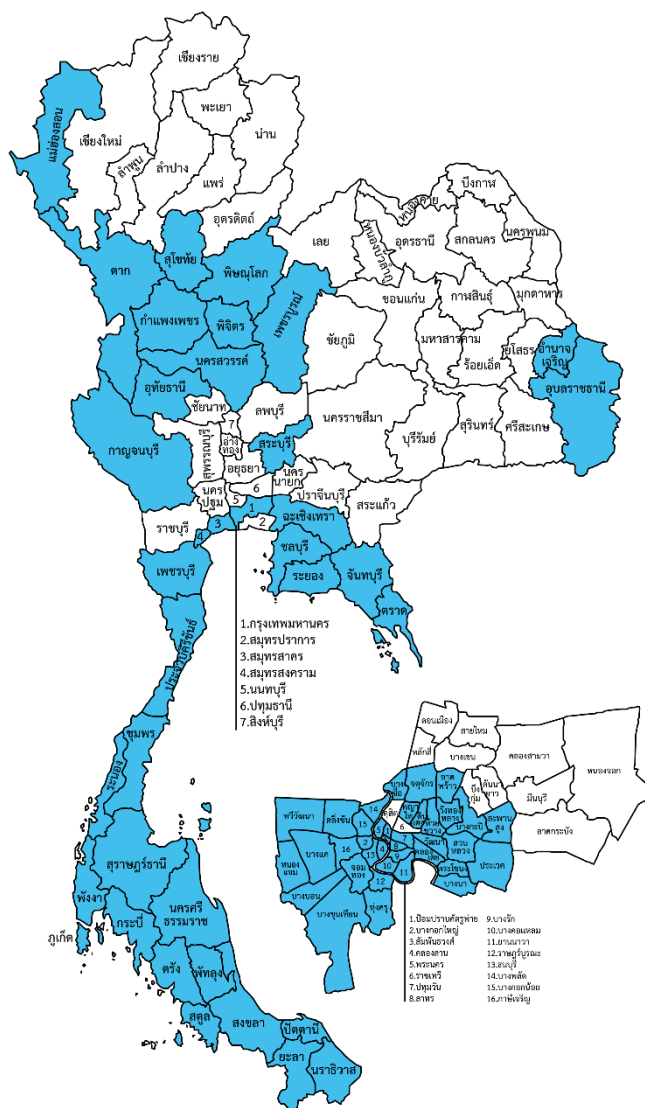
⁸⁸ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, *ข้อมูลสถิติ และผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2550*.

⁸⁹ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, *ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2554*.

⁹⁰ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, *ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562*.

⁹¹ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, *ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2566*, สหภาพสื่อและการพิมพ์, (กรุงเทพฯ, 2566).

ภาพที่ 5 เขตเลือกตั้งที่พรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2554⁹²

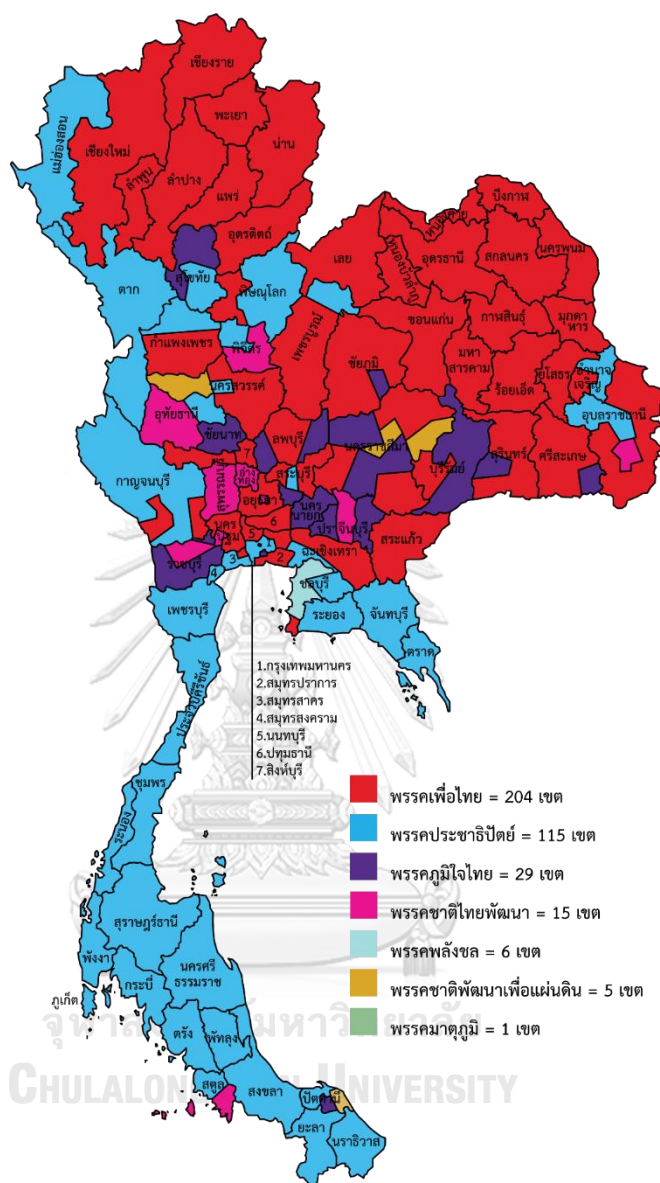

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2554 พรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกตั้งในระบบแบ่งเขตจำนวน 115 เขต จาก 375 เขต แบ่งเป็น ภาคใต้ จำนวน 50 เขต จาก 53 เขต กรุงเทพมหานคร จำนวน 23 เขต จาก 33 เขต ภาคกลาง จำนวน 14 เขต จาก 82 เขต ภาคตะวันออก จำนวน 12 เขต จาก 19 เขต ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 11 เขต จาก 26 เขต ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 4 เขต จาก 126 เขต และภาคเหนือ จำนวน 1 เขต จาก 36 เขต

⁹² คุรยละเอียดเพิ่มเติมได้ในภาคผนวก : ตารางที่ 21 รายละเอียดเขตเลือกตั้งที่พรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2554

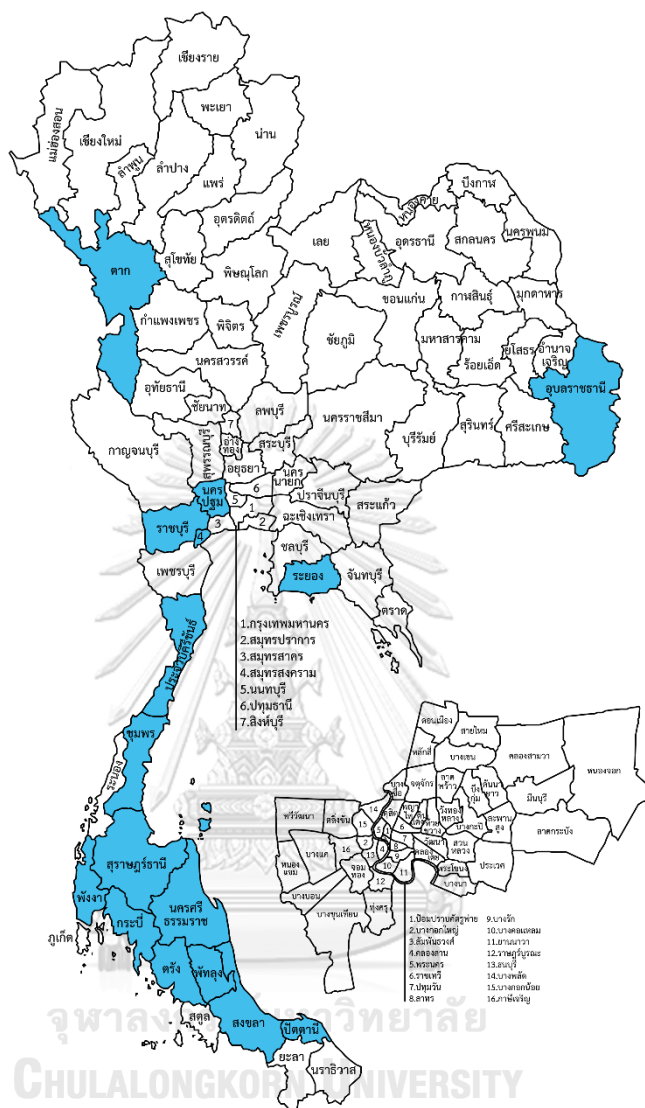
ภาพที่ 6 ผลการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2554

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2554 มีพรรคการเมืองที่ได้รับเลือกตั้งทั้งหมด 7 พรรค จากทั้งหมด 375 เขต ได้แก่ 1) พรรคเพื่อไทย 204 เขต 2) พรรคประชาธิปัตย์ 115 เขต 3) พรรคภูมิใจไทย 29 เขต 4) พรรคชาติไทยพัฒนา 15 เขต 5) พรรคพลังชล 6 เขต 6) พรรคชาติพัฒนาเพื่อแผ่นดิน 5 เขต และ 7) พรรคมาตุภูมิ 1 เขต

ภาพที่ 7 เขตเลือกตั้งที่พรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562⁹³

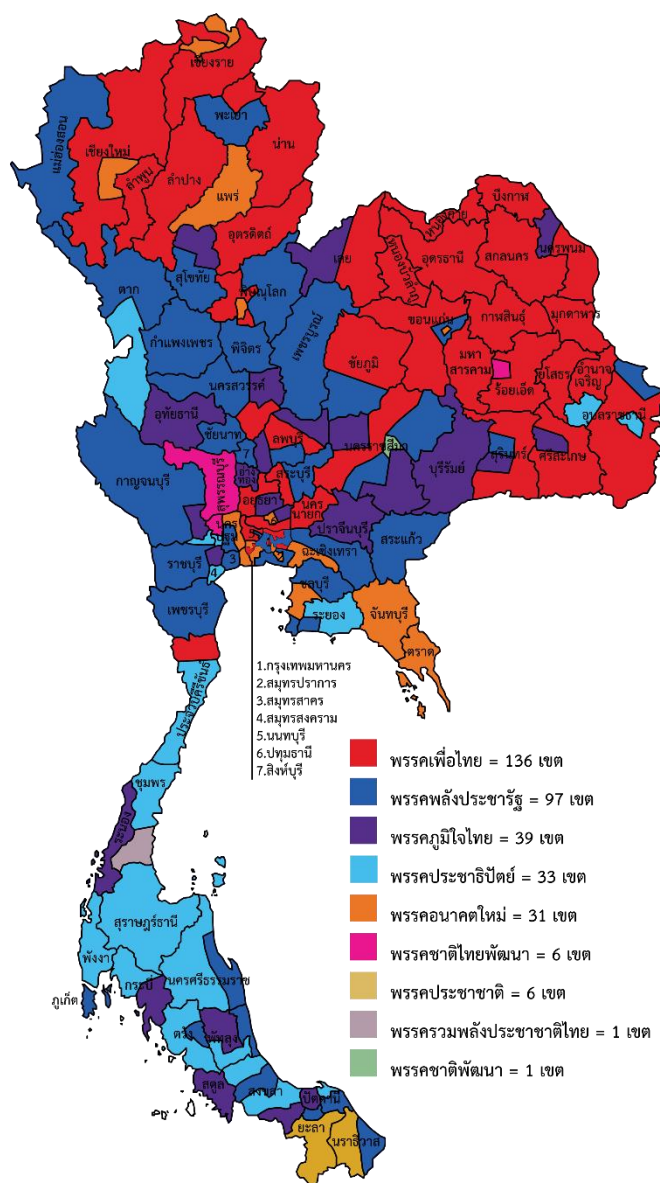

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 พรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกตั้งในระบบแบ่งเขตจำนวน 33 เขต จาก 350 เขต แบ่งเป็น ภาคใต้ จำนวน 22 เขต จาก 50 เขต ภาคตะวันตก จำนวน 4 เขต จาก 19 เขต ภาคตะวันออก จำนวน 3 เขต จาก 26 เขต ภาคกลาง จำนวน 2 เขต จาก 76 เขต และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 2 เขต จาก 116 เขต

⁹³ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ในภาคผนวก : ตารางที่ 22 รายละเอียดเขตเลือกตั้งที่พรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562

ภาพที่ 8 ผลการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

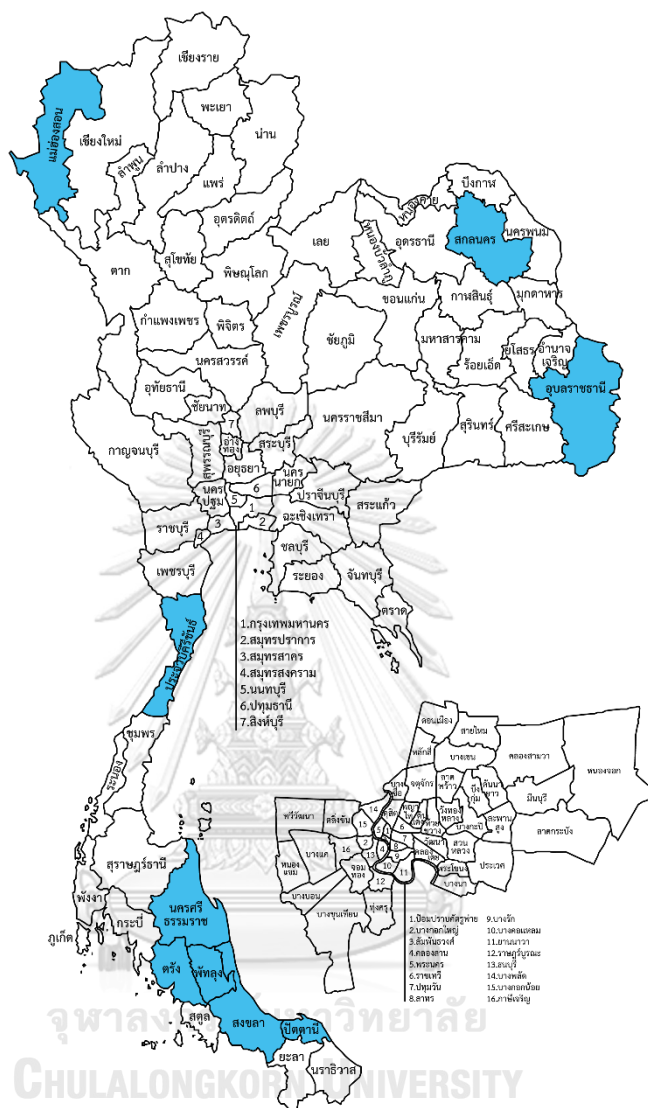
ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 มีพรรคการเมืองที่ได้รับเลือกตั้งทั้งหมด 9 พรรค จากทั้งหมด 350 เขต ได้แก่ 1) พรรคเพื่อไทย 136 เขต 2) พรรคพลังประชารัฐ 97 เขต 3) พรรคภูมิใจไทย 39 เขต 4) พรรคประชาธิปัตย์ 33 เขต 5) พรรคอนาคตใหม่ 31 เขต 6) พรรคชาติไทยพัฒนา 6 เขต 7) พรรคประชาชาติ 6 เขต 8) พรรครวมพลังประชาชาติไทย 1 เขต และ 9) พรรคชาติพัฒนา 1 เขต

การเลือกตั้งที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 เป็นการแสดงให้เห็นถึงภูมิทัศน์ทางการเมืองของไทยที่เกิดการเปลี่ยนแปลงไปครั้งใหญ่ ตัวแสดงใหม่อย่างพรรคก้าวไกล (เดิมชื่อพรรคอนาคตใหม่ เมื่อการเลือกตั้งปี 2562) ที่เข้าสู่การเลือกตั้งครั้งที่สองในปี 2566 กลับชนะการเลือกตั้งมาเป็นพรรคการเมืองอันดับ 1 ปราบฎการณ์นี้นับได้ว่าเป็นทอร์นาโดแห่งการเปลี่ยนแปลงตามความคิดเห็นของนักรัฐศาสตร์ไทยอย่างสิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์⁹⁴ ในห้วงเวลาเดียวกันนี้ภายหลังการเลือกตั้ง 2566 เมื่อผลการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการปรากฏขึ้นจากคณะกรรมการเลือกตั้ง เราได้เห็นทอร์นาโดในสนามการเลือกตั้งอีกลูกหนึ่งที่มีอาณาภาพรุนแรงไม่แพ้ทอร์นาโดข้างต้น แต่ทอร์นาโดลูกนี้เป็นทอร์นาโดที่พัดพาพรรคประชาธิปัตย์อย่างรุนแรงเกินกว่าที่ใครจะคาดคิด จากภาพที่ 4 จะเห็นได้ว่าผลการเลือกตั้งในปี 2566 ของพรรคประชาธิปัตย์ตกต่ำที่สุดในทุกห้วงเวลาที่มีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งก่อน ๆ อย่างมหาศาล กล่าวคือ ในการเลือกตั้งปี 2566 พรรคประชาธิปัตย์ได้คะแนนเสียงแบบบัญชีรายชื่อไปเพียง 925,349 คะแนน คิดเป็นเพียงร้อยละ 2.34 ของจำนวนผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง และจากสัดส่วนจำนวนที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ 100 ที่นั่ง ปรากฏว่าพรรคประชาธิปัตย์ได้ไปเพียง 3 ที่นั่ง จาก 100 ที่นั่ง ส่วนจำนวนที่นั่งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ได้เพียง 22 เขต จาก 400 เขต สามารถดูเขตการเลือกตั้งที่พรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกในสนามเลือกตั้งปี 2566 ได้ในแผนภาพที่ 9 หน้าถัดไป

⁹⁴ "รายการ 101 POSTSCRIPT Ep.73 ชัยชนะของก้าวไกล ประเทศไทยเปลี่ยน?," *The101.World*, 2566, <https://fb.watch/kXStmG4rq/>.

ภาพที่ 9 เขตเลือกตั้งที่พรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566⁹⁵

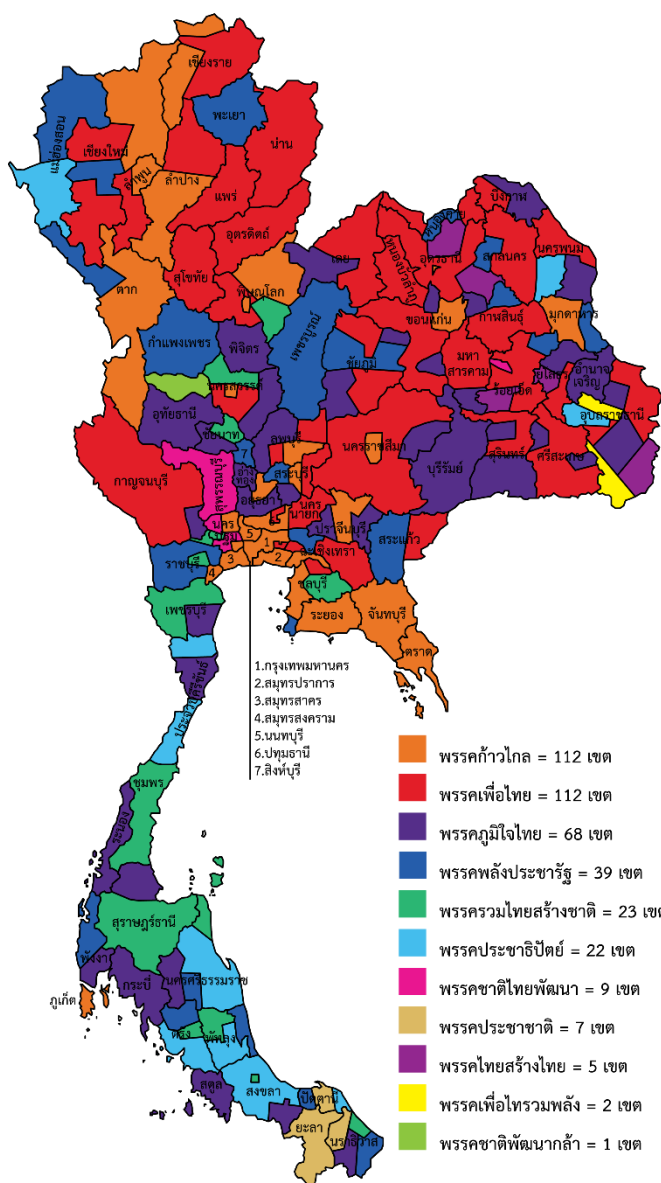

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 พรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกตั้งในระบบแบ่งเขตจำนวน 22 เขต จาก 400 เขต แบ่งเป็น ภาคใต้ จำนวน 17 เขต จาก 60 เขต ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 2 เขต จาก 133 เขต ภาคตะวันตก จำนวน 2 เขต จาก 19 เขต และภาคเหนือ จำนวน 1 เขต จาก 37 เขต

⁹⁵ คุรยละเอียดเพิ่มเติมได้ในภาคผนวก : ตารางที่ 23 รายละเอียดเขตเลือกตั้งที่พรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566

ภาพที่ 10 ผลการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 มีพรรคการเมืองที่ได้รับเลือกตั้งทั้งหมด 11 พรรค จากทั้งหมด 400 เขต ได้แก่ 1) พรรคก้าวไกล 112 เขต 2) พรรคเพื่อไทย 112 เขต 3) พรรคภูมิใจไทย 68 เขต 4) พรรคพลังประชาชน 39 เขต 5) พรรครวมไทยสร้างชาติ 23 เขต 6) พรรคประชาธิปัตย์ 22 เขต 7) พรรคชาติไทยพัฒนา 9 เขต 8) พรรคประชาชนชาติ 7 เขต 9) พรรคไทยสร้างไทย 5 เขต 10) พรรคเพื่อไทรวมพลัง 2 เขต และ 11) พรรคชาติพัฒนากล้า 1 เขต

ส่วนพรรคประชาธิปัตย์ในมติของพื้นที่รัฐสภาก่อนการเลือกตั้ง 2562 พรรคประชาธิปัตย์แทบจะไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงสถานะของพรรคในรัฐสภาเลย นับตั้งแต่ครั้งสุดท้ายที่พรรคประชาธิปัตย์ได้ดำรงสถานะเป็นพรรคแกนนำจัดตั้งรัฐบาลจากการได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งเดือนกันยายน พ.ศ. 2535 หลังจากนั้นพรรคประชาธิปัตย์ก็แพ้การเลือกตั้งและดำรงสถานะเป็นพรรคฝ่ายค้านมาตลอดหลายปี จนกระทั่งปี 2551 ที่พรรคประชาธิปัตย์ได้กลับมาเป็นพรรคแกนนำรัฐบาลอีกครั้งหนึ่งอันเนื่องมาจากการที่นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ในขณะนั้นได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแทนนายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ต่อมาในการเลือกตั้งปี 2554 พรรคประชาธิปัตย์ก็พ่ายแพ้การเลือกตั้งอีกครั้งและกลับมาดำรงสถานะเป็นพรรคฝ่ายค้านในสภา จนถึงการเลือกตั้งครั้งล่าสุดคือการเลือกตั้งปี 2562 พรรคประชาธิปัตย์แพ้การเลือกตั้งและเข้าสู่สภาผู้แทนราษฎรโดยเลือกเข้าร่วมเป็นพรรคร่วมรัฐบาล ดังข้อมูลในตารางที่ 4 มติในสภาดังกล่าวนี้ของพรรคประชาธิปัตย์ก็ก่อให้เกิดคำถามถึงการปรับตัวในสนามการเมืองของพรรคประชาธิปัตย์เป็นอย่างมาก ยิ่งว่าเหตุใดพรรคประชาธิปัตย์จึงไม่สามารถก้าวขึ้นมาเป็นพรรคการเมืองอันดับหนึ่งในสนามเลือกตั้งได้ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาจนกระทั่งถึงการเลือกตั้งปี 2562 ยิ่งไปกว่านั้นกลับกลายเป็นว่ายิ่งวันเวลาผ่านไปนอกจากพรรคประชาธิปัตย์จะไม่สามารถทำผลงานในการส่งมอบนโยบายแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้อย่างโดดเด่นจนมีชัยในสนามการเมืองแล้ว พรรคการเมืองใหม่บางพรรคอย่างเช่นพรรคพลังประชารัฐหรือพรรคอนาคตใหม่ที่เพิ่งเกิดขึ้นมาในสนามเลือกตั้งปี 2562 เป็นครั้งแรกกลับทำคะแนนแซงขึ้นแทนอันดับหนึ่งถึงสามได้มากกว่าพรรคประชาธิปัตย์

ตารางที่ 5 ลำดับผลการเลือกตั้งของพรรคการเมือง 3 ลำดับแรก ในการเลือกตั้งปี 2544-2562

การเลือกตั้ง	ผลการเลือกตั้ง		
	ลำดับ 1	ลำดับ 2	ลำดับ 3
6 มกราคม พ.ศ. 2544	พรรคไทยรักไทย	พรรคประชาธิปัตย์	พรรคชาติไทย
6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548	พรรคไทยรักไทย	พรรคประชาธิปัตย์	พรรคชาติไทย
23 ธันวาคม พ.ศ. 2550	พรรคพลังประชาชน	พรรคประชาธิปัตย์	พรรคชาติไทย
3 กรกฎาคม พ.ศ. 2554	พรรคเพื่อไทย	พรรคประชาธิปัตย์	พรรคภูมิใจไทย
24 มีนาคม พ.ศ. 2562	พรรคเพื่อไทย	พรรคพลังประชารัฐ	พรรคอนาคตใหม่

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

ในตารางที่ 5 ข้างต้น จะเห็นได้ว่า พรรคประชาธิปัตย์ไม่เคยได้เป็นผู้ถือครองชัยชนะในสนามเลือกตั้งเลยในรอบสองทศวรรษก่อนการเลือกตั้ง 2562 โดยพรรคประชาธิปัตย์เป็นเพียงพรรคลำดับที่สองมาโดยตลอด และในการเลือกตั้งปี 2562 พรรคประชาธิปัตย์ที่เคยเป็นพรรคการเมืองชั่วคราวหลักเดิมก็ยังไม่สามารถได้รับชัยชนะในสนามเลือกตั้ง อีกทั้งผลงานในสนามเลือกตั้งกลับยังมีลำดับที่ร่นถอยลงไปเป็นพรรคลำดับ 4⁹⁶ และมีพรรคการเมืองใหม่ถึงสองพรรคขึ้นมายึดครองใจผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้มากกว่าพรรคประชาธิปัตย์ นอกจากนั้นแล้วจากตารางที่ 5 จะเห็นได้ว่าพรรคประชาธิปัตย์และพรรคเพื่อไทย (พรรคไทยรักไทย/พรรคพลังประชาชน) เป็นพรรคการเมืองสองชั่วคราวหลักในสนามการเลือกตั้งมาตลอด 20 ปี ก่อนการเลือกตั้ง 2562 แต่ลำดับการได้รับเลือกตั้งแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าพรรคประชาธิปัตย์ไม่เคยมีชัยเป็นลำดับที่ 1 ในสนามเลือกตั้งได้เลย สิ่งนี้แสดงให้เห็นได้ว่าประสิทธิภาพในการปรับตัวของพรรคประชาธิปัตย์ในสนามเลือกตั้งเกิดข้อขัดข้องบางประการ ซึ่งคำตอบของประเด็นดังกล่าววิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะทำการศึกษาและอภิปรายเกี่ยวกับกลยุทธ์และการสื่อสารทางการเมืองของพรรคประชาธิปัตย์เพื่อส่งสารไปยังผู้มีสิทธิเลือกตั้งอย่างละเอียดในบทที่ 4 และบทที่ 5 นอกจากนี้บริบทของตัวพรรคประชาธิปัตย์ที่เป็นปัจเจกแล้ว บริบททางการเมืองภายนอกพรรคประชาธิปัตย์อย่างการที่พรรคประชาธิปัตย์และพรรคเพื่อไทยกลายเป็นคู่แข่งในสนามการเมืองไทยมาอย่างยาวนานเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ทิศทางของผลการเลือกตั้งในปี 2562 หักเหอกไปจากพรรคประชาธิปัตย์มากยิ่งขึ้น สามารถเห็นได้จากข้อมูลในตารางที่ 6 ที่แสดงให้เห็นถึงทิศทางการลงคะแนนเสียงของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เปลี่ยนแปลงไป คะแนนเสียงมีการถ่ายโอนไปยังพรรคการเมืองใหม่แทนพรรคประชาธิปัตย์ที่เคยครองตนเป็นพรรคลำดับต้น ๆ ในสนามเลือกตั้งเสมอมา

ตารางที่ 6 ผลการเลือกตั้งของพรรคการเมือง 5 ลำดับแรก ในสนามเลือกตั้งปี 2562⁹⁷

ลำดับที่	พรรคการเมือง	คะแนนรวม (คะแนน)	จำนวนที่นั่ง (ที่นั่ง)
1	พลังประชารัฐ	8,441,274	116
2	เพื่อไทย	7,881,006	136
3	อนาคตใหม่	6,330,617	81
4	ประชาธิปัตย์	3,959,358	53
5	ภูมิใจไทย	3,734,459	51

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

⁹⁶ สามารถดูผลคะแนนการเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ได้ในตารางที่ 2 ในบทที่ 1

⁹⁷ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562.

ความไม่ลงรอยของ 2 ชั่วอำนาจเดิม: พรรคประชาธิปัตย์ vs พรรคเพื่อไทย

การเมืองไทยระหว่างปี 2544 ถึงปี 2554 เป็นสนามการต่อสู้ระหว่าง 2 พรรคการเมืองหลักอย่างพรรคประชาธิปัตย์กับพรรคเพื่อไทย⁹⁸ ตลอดช่วงทศวรรษดังกล่าวเกิดการเลือกตั้งทั่วไปของไทยขึ้นถึง 5 ครั้ง ได้แก่ การเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2544 พ.ศ. 2548 พ.ศ. 2549 พ.ศ. 2550 และ พ.ศ. 2554 หากไม่นับการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2549 ที่เป็นโมฆะและพรรคประชาธิปัตย์ไม่ส่งผู้สมัครลงสมัครรับเลือกตั้ง โดยอ้างเหตุเรื่องการกำหนดวันเลือกตั้งที่กระชั้นชิดเกินไปหลังการยุบสภาเมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 การเลือกตั้งอีก 4 ครั้งที่เหลือ จะเห็นได้ว่าพรรคลำดับ 1 และ 2 ในสนามเลือกตั้งจะเป็นพรรคไทยรักไทยหรือพรรคพลังประชาชนหรือพรรคเพื่อไทย และพรรคประชาธิปัตย์ ตามลำดับเสมอมา

เมื่อศึกษาให้ลึกกลงไปในรายละเอียดของผลการเลือกตั้งทั่วไปแต่ละครั้งในทศวรรษก่อนเกิดการรัฐประหารโดย คสช. ในปี 2557 จะเห็นได้ว่าพรรคไทยรักไทยที่นับได้ว่าเป็นพรรคการเมืองใหม่ในสนามเลือกตั้งได้ก้าวสู่ความรุ่งโรจน์ในเส้นทางการเมืองโดยการขึ้นมาเป็นพรรคลำดับ 1 ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2544 เป็นครั้งแรก และความนิยมของพรรคไทยรักไทยก็ยังคงเพิ่มมากขึ้นในสังคมผ่านการผลักดันนโยบายต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จและเข้าถึงประชาชน เช่น นโยบาย 30 บาท รักษาทุกโรค นโยบายกองทุนหมู่บ้าน หรือนโยบายหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) เป็นต้น เมื่อครบวาระ 4 ปี จึงเกิดการเลือกตั้งครั้งใหม่ขึ้นในวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 ผลการเลือกตั้งครั้งนี้ปรากฏว่าพรรคไทยรักไทยยังคงสามารถชนะการเลือกตั้งเป็นลำดับ 1 ในสนามเลือกตั้งได้อีกครั้งหนึ่ง ในขณะเดียวกัน แม้ว่าผลการเลือกตั้งปี 2548 พรรคประชาธิปัตย์จะได้เป็นพรรคลำดับ 2 แต่คะแนนเสียงก็มีความแตกต่างจากพรรคลำดับ 1 กว่า 11,782,331 คะแนน⁹⁹ ความพ่ายแพ้ของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งครั้งนี้สะท้อนความไม่สามารถปรับตัวได้ของพรรคประชาธิปัตย์ในสนามเลือกตั้งอย่างชัดเจนผ่านผลการเลือกตั้งที่มีผลต่างกันอย่างมาก

หลังจากการเลือกตั้งทั่วไปในปี 2548 ผ่านพ้นไปได้เพียงหนึ่งปีเศษก็เกิดการรัฐประหารขึ้นเมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 โดยคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สาเหตุที่คณะรัฐประหารนำมากล่าวอ้างเพื่อทำการรัฐประหารในครั้งนี้คือความเคลือบแคลงสงสัยว่าการบริหารราชการแผ่นดินโดยรัฐบาลทักษิณส่อไปในทางทุจริต

⁹⁸ เดิมในการเลือกตั้ง พ.ศ. 2544 พ.ศ. 2548 และ พ.ศ. 2549 ชื่อพรรคไทยรักไทย ส่วน พ.ศ. 2550 ชื่อพรรคพลังประชาชน และใน พ.ศ. 2554 ชื่อพรรคเพื่อไทย

⁹⁹ ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของการเลือกตั้งปี 2548 พรรคไทยรักไทยได้ 18,993,073 คะแนน ส่วนพรรคประชาธิปัตย์ได้ 7,210,742 คะแนน อ้างอิงจาก สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, "ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548."

ประพติมิชอบ รวมถึงการเกิดปัญหาความขัดแย้งภายใต้การปกครองโดยรัฐบาลชุดดังกล่าว¹⁰⁰ ทำให้ในช่วงเวลานับแต่การรัฐประหารปี 2549 จนกระทั่งถึงช่วงก่อนการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550 พรรคประชาธิปัตย์กลับมามีชีวิตชีวาในพื้นที่ทางการเมืองอีกครั้งหนึ่ง แม้ว่าการเลือกตั้งในปี 2550 พลังของพรรคไทยรักไทยที่เป็นคู่แข่งเดิมของพรรคประชาธิปัตย์จะถูกลดทอนพลังลงจากการถูกรัฐประหารและถูกยุบพรรคในเวลาต่อมา แต่การเลือกตั้งในปี 2550 พรรคประชาธิปัตย์ก็ยังคงไม่สามารถชนะเลือกตั้งได้ ครั้งนี้พรรคประชาธิปัตย์พ่ายแพ้ให้กับพรรคไทยรักไทยในรูปแบบพรรคใหม่อย่างพรรคพลังประชาชน

หลังการเลือกตั้งปี 2550 ได้เพียงหนึ่งปี พรรคพลังประชาชนที่ชนะการเลือกตั้งและได้เป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาลต้องเผชิญกับจุดสิ้นสุดของพรรคในวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2551¹⁰¹ ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยยุบพรรคพลังประชาชน อันเนื่องมาจากจากคดีทุจริตเลือกตั้งของนายยงยุทธ ดิยะไพรัช รองหัวหน้าพรรค ซึ่งมีผลให้กรรมการบริหารพรรคถูกตัดสิทธิทางการเมือง 5 ปี รวมทั้งนายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ที่ต้องพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีไปด้วย¹⁰² ในช่วงเวลาภายหลังจากพรรคพลังประชาชนถูกยุบพรรคลงไป พรรคการเมืองชั่วคราวอย่างพรรคประชาธิปัตย์ก็กลับมาช่วงชิงการถือครองพื้นที่ทางการเมืองอย่างมาอีกครั้ง จนเป็นที่มาของวลี “ตั้งรัฐบาลในค่ายทหาร”¹⁰³ โดยวลีดังกล่าวเกิดขึ้นมาเนื่องจากนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ ณ ขณะนั้น ถูกถ่ายภาพไว้ได้ขณะกำลังเข้าไปในกรมทหารราบที่ 1 พร้อมกับนายบรรหาร ศิลปอาชา เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนายบรรหารว่ากองทัพจะยอมรับรัฐบาลใหม่ที่นายสุเทพพยายามจะจัดตั้ง นายสุเทพพยายามขอความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งกองทัพและนักการเมือง เพื่อรวบรวมเสียงข้างมากในรัฐสภา และผลักดันให้นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ณ ขณะนั้น ได้รับเลือกเป็นนายกรัฐมนตรีคนต่อไป จนเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2551 พรรคประชาธิปัตย์สามารถก้าวขึ้นสู่การเป็นพรรคแกนนำจัดตั้งรัฐบาลแทนพรรคพลังประชาชนที่ถูกตัดสินยุบพรรคไปได้สำเร็จ โดยมีนายอภิสิทธิ์เป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ 27 ของประเทศไทย

ต่อมาในปี 2554 เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม เกิดการเลือกตั้งทั่วไปขึ้น ผลปรากฏว่าพรรคประชาธิปัตย์ไม่สามารถชนะการเลือกตั้งและเป็นรัฐบาลต่อเนื่องจากสมัยก่อนได้ โดยพ่ายแพ้ให้กับ

¹⁰⁰ "19 กันยายน 2549 รัฐประหารไทยในรอบ 15 ปี," *ศิลปวัฒนธรรม*, 2566, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2566, https://www.silpa-mag.com/this-day-in-history/article_2605.

¹⁰¹ "ย้อนคดียุบพรรค โทษประหารทางการเมือง," *Thai PBS*, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2566, <https://www.thaipbs.or.th/news/content/277723>.

¹⁰² "ตำนานงูเห่าการเมือง ภาค 2 เนวิน-อนุทิน-สุเทพ ชู "อภิสิทธิ์" เป็นนายกฯ," *Workpoint Today*, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2566, <https://shorturl.at/ipuEL>.

¹⁰³ เรื่องเดียวกัน.

พรรคเพื่อไทยที่เกิดขึ้นใหม่จากสมาชิกเดิมบางส่วนของพรรคพลังประชาชน แต่ด้วยสถานการณ์ความขัดแย้งรุนแรงระหว่างกลุ่มผู้สนับสนุนที่สนับสนุนและไม่สนับสนุนอดีตนายกทักษิณ ชินวัตร หรือที่รู้จักกันในนามกลุ่มเสื้อเหลือง-เสื้อแดง สถานการณ์ในสังคมไทยถูกแบ่งออกเป็นสองฝ่ายอย่างชัดเจน แม้ว่าพรรคเพื่อไทยจะสามารถกลับเข้าสู่สนามการเมืองได้อีกครั้งหลังจากผ่านชะตากรรมการถูกยุบมาหลายต่อหลายครั้ง สุดท้ายแล้วเหตุการณ์การชุมนุมของกลุ่ม กปปส. เพื่อขับไล่นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ให้ลงจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี¹⁰⁴ ก็เป็นเชื้อเพลิงที่คณะรัฐประหารนามว่า คสช. ได้หยิบยกขึ้นมาสร้างความชอบธรรมให้กับคณะของตนเองในการทำการรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557

ด้วยเหตุนี้ บริบททางการเมืองของสังคมก่อนการเลือกตั้ง 2562 ที่แบ่งออกเป็นสองฝักฝ่ายจึงมีผลต่อการเมืองเรื่องการเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์อย่างหลีกเลี่ยงมิได้ หลังการรัฐประหารปี 2557 กลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนหนึ่งมองว่าการเกิดการรัฐประหารและมีทหารเข้ามาเป็นตัวแสดงใหม่ในพื้นที่การเมืองที่กำลังเกิดความขัดแย้งรุนแรงเป็นตัวเลือกใหม่ในสนามการเมืองที่อาจจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง อีกทั้งยังมีพรรคการเมืองใหม่เกิดขึ้นอีกเป็นจำนวนมาก พิจารณาจำนวนพรรคการเมืองที่ลงสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตจะเห็นได้ว่าการเลือกตั้งปี 2562 มีจำนวนมากถึง 81 พรรคการเมือง ในขณะที่เมื่อเทียบกับการเลือกตั้งปี 2554 มีพรรคการเมืองที่ลงรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตน้อยกว่าการเลือกตั้งปี 2562 ถึงครึ่งหนึ่งหรือเพียง 41 พรรคการเมือง¹⁰⁵ ความพ่ายแพ้ในสนามเลือกตั้งปี 2562 ของพรรคประชาธิปัตย์ยิ่งส่งผลกระทบต่อความสามารถปรับตัวของพรรค

รัฐประหาร 2557 ถือกำเนิดและเติบโต

ประเทศไทยอยู่ในยุคของรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ซึ่งเป็นคณะบุคคลที่เข้ามาปกครองการเมืองไทยด้วยการทำรัฐประหารคณะรัฐบาลที่มีนายนิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งรักษาการนายกรัฐมนตรีแทนนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร อันเนื่องมาจากศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยในวันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 ให้นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร พ้นจากการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีรักษาการ¹⁰⁶ จากกรณีการแต่งตั้งโยกย้ายนายถวิล เปลี่ยนศรี

¹⁰⁴ "'Shut Down Bangkok" สุเทพพบสันติสุข และกลุ่มเสื้อขาวจุดเทียนหยุดความรุนแรงหนุนเลือกตั้ง," *ไทยพับลิก้า*, 2557, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2566, <https://thaipublica.org/2014/01/hot-issues-social-media-2557-3/>.

¹⁰⁵ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, *ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562*.

¹⁰⁶ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ 28 ของประเทศไทย จากการที่พรรคเพื่อไทยซึ่งเป็นพรรคต้นสังกัดที่เสนอชื่อของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ให้เป็นตัวแทนเข้าชิงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 และมีมติของสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ.

เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นผลให้ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลง และไม่อาจอยู่เป็นนายกรัฐมนตรีรักษาการณ์ต่อไปได้¹⁰⁷ แต่เหตุการณ์ดังกล่าวเป็นเพียงปลายเหตุของข้ออ้างในการเข้ามาทำรัฐประหารโดย คสช. ความอันเป็นเหตุผลที่คณะรัฐประหารกล่าวอ้างเพื่อการทำรัฐประหารในวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 ปรากฏในประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 1/2557 ใจความว่า “เกิดสถานการณ์ความรุนแรงหลายพื้นที่ภายในประเทศ เกิดการสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินของผู้น้อยอย่างต่อเนื่อง อาจเกิดการขยายตัวของความรุนแรง และส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ เพื่อให้สถานการณ์บ้านเมืองกลับสู่สภาวะปกติ คณะรัฐประหารจึงมีความจำเป็นต้องเข้าควบคุมอำนาจในการปกครองประเทศ”¹⁰⁸ โดยสถานการณ์ความขัดแย้งดังที่คณะรัฐประหาร คสช. ใช้เป็นข้ออ้างในการเข้ามาควบคุมและยึดอำนาจการปกครองในปี 2557 เป็นเหตุการณ์สืบเนื่องมาจากความไม่พอใจและต่อต้านต่อประเด็นที่พรรคเพื่อไทยเสนอร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมฉบับสุดซอยเข้าสู่สภาผู้แทนราษฎร

การประชุมของกลุ่ม กปปส. ดำเนินผ่านระยะเวลากว่า 204 วัน โดยเริ่มต้นการจัดชุมนุมเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2556 การชุมนุมใช้วิธีการปลุกเร้าอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดของผู้คนด้วยกิจกรรมการปราศรัยโดยแกนนำของพรรคประชาธิปัตย์ผ่านเวทีเดินหน้าผาความจริง หุดล้างผิคนโกงทั่วประเทศกว่า 73 เวที¹⁰⁹ ในช่วงกลางปี 2555 ถึงปี 2556 เนื้อหาการปราศรัยส่วนใหญ่เป็นการปราศรัยต่อต้าน พ.ร.บ. นิรโทษกรรมที่พรรคเพื่อไทย ซึ่งเป็นพรรคการเมืองชั่วคราวข้ามเดินหน้าเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร ในเวลาต่อมาจากการปราศรัยเป็นครั้งคราวกลายเป็นการประชุมแบบค้างคืน โดยการชุมนุมครั้งใหญ่ที่สุดมีผู้เข้าร่วมชุมนุมราว 5.8 ล้านคนต่อวันในวันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2556 ในการชุมนุมปฏิบัติการชัตดาวน์กรุงเทพฯ¹¹⁰ ตลอดระยะเวลาของการชุมนุมเกิดเหตุการณ์ความโกลาหลทางสังคมและทางการเมืองเกิดขึ้นเป็นระยะ เช่น การปิดสถานที่ราชการ¹¹¹ การ

2554 เห็นชอบแต่งตั้งนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

¹⁰⁷ "ด่วน! ศาลรธน.ฟันยังลักษณ์'พันตำแหน่ง,'" *กรุงเทพธุรกิจ*, 2557, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2566, <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/580572>.

¹⁰⁸ ราชกิจจานุเบกษา, "ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 1/2557 เรื่อง การควบคุมอำนาจการปกครองประเทศ," (2557).

¹⁰⁹ "“มือบนทวิต” กับ 4 เรื่องหลังฉาก กปปส.," *BBC*, 2560, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2566, <https://www.bbc.com/thai/thailand-41804763>.

¹¹⁰ เรื่องเดียวกัน.

¹¹¹ "สุเทพยึดศูนย์ราชการวันนี้ รวมทุกเวทีตั้งเป็น'กปปส.'," *TCIJ*, 2556, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2566, <https://www.tcijthai.com/news/2013/30/scoop/3490>.

ขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้ง¹¹² การขัดขวางการเลือกตั้ง 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557¹¹³ เป็นต้น วาระสุดท้ายของการชุมนุมของกลุ่ม กปปส. เดินทางมาถึง ณ วันเดียวกันกับจุดเริ่มต้นของการรัฐประหารครั้งที่ 13 ของประวัติศาสตร์การเมืองไทยเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 โดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ประกาศตั้งคณะรักษาความสงบแห่งชาติหรือ คสช. เข้ามายึดอำนาจรัฐบาลรักษาการณ์ในทันที

ในวันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 หรือก่อนหน้าวันทำการรัฐประหาร 2557 หนึ่งวันได้มีการเรียกตัวแทนฝ่ายการเมืองรวมถึงผู้แทนพรรคการเมืองต่าง ๆ ทั้งหมด 7 ฝ่าย¹¹⁴ ตามประกาศของกองอำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อย ฉบับที่ 7/2557¹¹⁵ มาประชุมเพื่อหาทางออกของประเทศร่วมกัน ณ สโมสรกองทัพบก ถนนวิภาวดี-รังสิต โดยมีกองอำนวยการรักษาความสงบ (กอ.รส.) ที่นำโดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นผู้อำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อย การประชุมหารือดังกล่าวเกิดขึ้นเป็นครั้งที่ 2 ในช่วงบ่ายของวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 และในวันเดียวกันพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ก็ตัดสินใจและประกาศว่าจะยึดอำนาจการปกครอง จากนั้นตัวแทนฝ่ายการเมืองที่เข้าร่วมประชุมบางส่วนถูกควบคุมตัวโดยเจ้าหน้าที่ทหารแล้วพาตัวขึ้นรถออกไปจากสโมสรกองทัพบก¹¹⁶ หลังจากนั้นประมาณเวลา 17.00 น. การรัฐประหารอย่างเป็นทางการเริ่มต้นขึ้นผ่านประกาศคณะ

¹¹² "กปปส." ขวางการสมัครรับเลือกตั้ง, "Thai PBS, 2556, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2566, <https://www.thaipbs.or.th/news/content/213245>.

¹¹³ "พท. ร้องตร.จับ'เทือก'ขวางลด.ซ้ำซาก," *คมชัดลึก*, 2557, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2566, <https://www.komchadluek.net/news/178126>.

¹¹⁴ ตัวแทนทางการเมือง 7 ฝ่ายประกอบด้วย ผู้แทนรัฐบาล ประกอบด้วย รักษาการณายกรัฐมนตรี และผู้ติดตาม 4 ท่าน ผู้แทนวุฒิสภา ประกอบด้วย รองประธานวุฒิสภาท่านที่ 1 พร้อมคณะอีก 4 ท่าน คณะกรรมการการเลือกตั้ง ทั้ง 5 ท่าน ผู้แทนพรรคเพื่อไทย ประกอบด้วย นายจรรพงค์ เรืองสุวรรณ หัวหน้าพรรค และผู้ติดตาม 4 ท่าน ผู้แทนพรรคประชาธิปัตย์ ประกอบด้วย นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรค และผู้ติดตาม 4 ท่าน ผู้แทนคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกอบด้วย นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการ กปปส. พร้อมคณะอีก 4 ท่าน ผู้แทนแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ ประกอบด้วย นายจตุพร พรหมพันธุ์ ประธาน นปช. และคณะอีก 4 ท่าน ดูเพิ่มเติม "ตัวแทน 7 ฝ่ายทยอยร่วมถก กอ.รส.," *Post Today*, 2557, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2566, <https://www.posttoday.com/politics/296294>.

¹¹⁵ "กอ.รส.ออกประกาศงดบังคับอำนาจ เปิดทางแกนนำ ร่วมประชุมแก้วิกฤติ," *ไทยรัฐออนไลน์*, 2557, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2566, <https://www.thairath.co.th/news/politic/424214>.

¹¹⁶ ไทยรัฐออนไลน์, "กอ.รส.ออกประกาศงดบังคับอำนาจ เปิดทางแกนนำ ร่วมประชุมแก้วิกฤติ."

รักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 1/2557 เรื่องการควบคุมอำนาจการปกครองประเทศ¹¹⁷ การเมืองไทยจึงเข้าสู่ยุคของการปกครองภายใต้คณะผู้นำที่มาจากการรัฐประหารในช่วงก่อนที่จะมีการเลือกตั้ง 2562 พร้อมทั้งนำมาซึ่งการสิ้นสุดลงของกติกาทางการเมืองภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 โดยการออกประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 5/2557¹¹⁸ เรื่องการสิ้นสุดชั่วคราวของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในวันเดียวกันกับการรัฐประหารอย่างเป็นทางการเริ่มต้นขึ้น

การผลิตดอกออกผล (ไม้พืช) ภายหลังกการรัฐประหาร 2557 และก่อนการเลือกตั้ง 2562

เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับ พ.ศ. 2550 ที่เคยเป็นกรอบเกณฑ์ทางการเมือง ห้วงเวลาก่อนที่จะเกิดการรัฐประหาร 2557 ถูกประกาศให้สิ้นสุดสถานะการบังคับใช้ลงโดยคณะรัฐประหาร คสช. จากนั้นบริบทการเมืองไทยจึงดำเนินไปภายใต้กรอบเกณฑ์ของคณะรัฐประหาร คสช. อย่างเบ็ดเสร็จ เป็นระยะเวลา 4 ปี 10 เดือน นับตั้งแต่วันที่รัฐประหารจนกระทั่งถึงวันที่จัดให้มีการเลือกตั้ง 2562 ช่วงเวลาดังกล่าวดูเหมือนว่าจะไม่เพียงพต่อการครองอำนาจของคณะรัฐประหาร ในเวลาต่อมาจึงปรากฏความพยายามในการสืบทอดอำนาจของ คสช. โดยใช้กลไกในการปกครองรัฐที่ตนมีอำนาจอยู่เดิมก่อนการเลือกตั้งเข้ามาเป็นเครื่องมือทางการเมืองเพื่อช่วยในการกำหนดกติกาการเลือกตั้งที่เอื้อประโยชน์ให้ฝ่ายของตน ดังนั้นในช่วงก่อนที่จะเกิดการเลือกตั้งในสนามเลือกตั้งปี 2562 จึงปรากฏการจำกัดขอบเขตบางประการที่เกี่ยวข้องกับการเมืองเรื่องการเลือกตั้งรวมถึงมาตรการลดโอกาสและความสามารถในการแข่งขันของพรรคการเมืองเดิมเพื่อให้ คสช. เตรียมการและมีความได้เปรียบในสนามการเมืองในช่วงก่อนลงสู่สนามเลือกตั้ง

ดังที่กล่าวมาข้างต้นจึงทำให้ก่อนการประกาศปลดล็อกให้มีการเลือกตั้งในปี 2562 ปรากฏพฤติกรรมทางการเมืองของ คสช. สามประการสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการเมืองเรื่องการเลือกตั้งและพรรคการเมือง ประการแรก ภายหลังกการทำรัฐประหารโดย คสช. ในปี 2557 ในช่วงแรกพบการออกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติเพื่อเรียกให้บุคคลมารายงานตัวต่อ คสช. หรือที่ทราบกันเป็นการทั่วไปว่า คือ *การเรียกปรับทัศนคติ* สามารถจำแนกกลุ่มบุคคลที่ถูกเรียกปรับทัศนคติออกเป็นห้ากลุ่มหลัก¹¹⁹ ได้แก่ 1) กลุ่มนักการเมืองที่เคยเป็นคณะรัฐบาลก่อนการรัฐประหาร 2) กลุ่มหัว

¹¹⁷ ราชกิจจานุเบกษา, "ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 1/2557 เรื่อง การควบคุมอำนาจการปกครองประเทศ."

¹¹⁸ ราชกิจจานุเบกษา, "ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 5/2557 เรื่อง การสิ้นสุดชั่วคราวของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย," (2557), เล่ม 131 ตอนพิเศษ 84 ง.

¹¹⁹ สามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับบุคคลที่ถูกเรียกปรับทัศนคติเพิ่มเติมได้ใน คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ปี 2557

การเมืองที่เป็นคู่ขัดแย้งกันก่อนการรัฐประหาร 2557 อันได้แก่ กลุ่ม นปช. และกลุ่ม กปปส. 3) กลุ่มนักการเมืองจากพรรคการเมืองต่าง ๆ 4) นักวิชาการสายสังคมศาสตร์และรัฐศาสตร์ และ 5) นักกิจกรรมทางการเมือง ลักษณะของการเรียกปรับทัศนคติจะดำเนินการภายในพื้นที่ของทหาร มีการสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมืองที่เคยทำในช่วงก่อนการรัฐประหาร และกักตัวไว้ก่อนจะปล่อยให้กลับออกไป การกระทำดังกล่าวของ คสช. ทำให้เกิดความหวาดกลัวต่อผู้คนจำนวนมาก รวมถึงนักการเมืองก็ถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพในทางการเมืองไปโดยปริยาย การดำเนินการกิจกรรมทางการเมืองจะถูกจับตาและเฝ้าสังเกตการณ์โดย คสช. อยู่เสมอ หากผู้ใดฝ่าฝืนหรือกระทำการต่าง ๆ เกี่ยวกับการเมืองก็จะถูกเรียกตัวเพื่อปรับทัศนคติ ทำให้ในช่วงแรกของการทำรัฐประหาร 2557 จนกระทั่งถึงก่อนการเลือกตั้งในปี 2562 การดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมของพรรคการเมืองและการเลือกตั้งถูกจำกัดเป็นอย่างมาก

ประการที่สอง คสช. มีการใช้อำนาจอย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาดในการจำกัดและควบคุมสังคมการเมืองผ่านกฎหมาย 2 มาตรา อันได้แก่ มาตรา 44¹²⁰ ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2557 ที่มอบอำนาจให้ คสช. สั่งการ ระวังภัยร้าย หรือกระทำการใด ๆ ที่หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติเห็นว่าเป็นการจำเป็นโดยที่การกระทำดังกล่าวของ คสช. นั้นชอบด้วยกฎหมาย อีกมาตราหลักที่ คสช. ใช้เป็นเครื่องมือหลักในการครองอำนาจของตนคือมาตรา 256¹²¹ ใน

¹²⁰ มาตรา 44 ในกรณีที่หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติเห็นเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ การส่งเสริมความสามัคคีและความสามัคคีของประชาชนในชาติหรือเพื่อป้องกัน ระวัง ภัยร้าย หรือปราบปรามการกระทำอันเป็นการบ่อนทำลายความสงบเรียบร้อย หรือความมั่นคงของชาติ ราชบัลลังก์ เศรษฐกิจของประเทศ หรือราชการแผ่นดิน ไม่ว่าจะเกิดขึ้นภายในหรือภายนอกราชอาณาจักร ให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติโดยความเห็นชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติมีอำนาจสั่งการ ระวังภัยร้าย หรือกระทำการใด ๆ ได้ ไม่ว่าจะการกระทำนั้นจะมีผลบังคับในทางนิติบัญญัติ ในทางบริหาร หรือในทางตุลาการ และให้ถือว่าคำสั่งหรือการกระทำรวมทั้งการปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว เป็นคำสั่งหรือการกระทำหรือการปฏิบัติที่ชอบด้วยกฎหมายและรัฐธรรมนูญนี้ และเป็นที่สุด ทั้งนี้ เมื่อได้ดำเนินการดังกล่าวแล้ว ให้รายงานประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติและนายกรัฐมนตรีให้ทราบโดยเร็ว

¹²¹ มาตรา 265 ให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ยังคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญนี้จะเข้ารับหน้าที่ ในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคณะรักษาความสงบแห่งชาติยังคงมีหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พุทธศักราช 2558 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2559 และให้ถือว่าบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยดังกล่าว

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560¹²² ที่มอบอำนาจการปกครองให้ คสช. ต่อเนื่องนับจากที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ประกาศใช้ไปจนกระทั่งถึงภายหลังช่วงเวลาแห่งการเลือกตั้ง 2562 หรือกล่าวคือมาตรา 256 นี้ ทำให้ คสช. ยังคงมีอำนาจในการจัดการด้านการเมืองการปกครองไปจนกว่าจะมีคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 นี้จะเข้ารับหน้าที่

ฉะนั้นการเลือกตั้งในปี 2562 จึงดำเนินไปภายใต้การปกครองของ คสช. ในช่วงก่อนการเลือกตั้งจะพบว่ามีประกาศและคำสั่ง คสช. ส่วนหนึ่งที่มีใจความเกี่ยวกับการควบคุมและการอนุญาตในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองประกาศออกมาอยู่เป็นระยะ เช่น การควบคุมการจัดการเลือกตั้งภายหลังการรัฐประหารโดยการประกาศงดเว้นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาไว้เป็นการชั่วคราว การห้ามมิให้พรรคการเมืองดำเนินการประชุมหรือดำเนินการใด ๆ ในทางการเมือง รวมถึงการห้ามมิให้มีการจัดตั้งพรรคการเมืองใหม่เป็นการชั่วคราวในประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 57/2557¹²³

ต่อมาภายหลังได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ปี 2560 ที่ 53/2560¹²⁴ มีใจความสำคัญถึงการเข้ามาควบคุมกิจกรรมทางการเมืองการเลือกตั้ง อาทิ การอนุญาตให้พรรคการเมืองสามารถจัดประชุมพรรค ดำเนินกิจกรรมทางการเมือง หรือการยื่นคำขอจดทะเบียนพรรคการเมืองได้แต่ต้องได้รับอนุญาตจาก คสช. เสียก่อน และที่สำคัญคือในประกาศฉบับนี้มีข้อกำหนดที่เรียกกันว่า “การเซตซีโรพรรคการเมือง” กล่าวคือ กำหนดให้พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นก่อนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 มีผลบังคับใช้ ต้องดำเนินการจัดทำทะเบียนรายชื่อสมาชิกพรรคไม่ให้ซ้ำกับสมาชิกพรรคการเมืองอื่น และสมาชิกต้องชำระค่าบำรุงพรรคการเมือง ซึ่งข้อกำหนดดังกล่าวกระทบต่อพรรคการเมืองใหญ่อย่างพรรคประชาธิปัตย์และพรรคเพื่อไทยที่มีสมาชิกจำนวนมากอยู่แล้ว สร้างความยุ่งยากให้พรรคการเมืองเก่าต้องมาเริ่มต้นกระบวนการจัดทำรายชื่อสมาชิกพรรคใหม่ โดยพรรคประชาธิปัตย์ก็ได้มีการออกมาแสดงความไม่เห็น

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคณะรักษาความสงบแห่งชาติยังคงมีผลบังคับใช้ต่อไป

¹²² ราชกิจจานุเบกษา, "รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557," (2557), เล่ม 131 ตอนที่ 55 ก.

¹²³ ราชกิจจานุเบกษา, "ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 57/2557 เรื่อง ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบางฉบับมีผลบังคับใช้ต่อไป," (2557), เล่ม 131 ตอนพิเศษ 05 ง.

¹²⁴ ราชกิจจานุเบกษา, "คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 53/2560 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง," (2560), เล่ม 134 ตอนพิเศษ 317 ง.

ด้วยในประเด็นดังกล่าวนี้¹²⁵ หากแต่แท้จริงแล้วการออกประกาศนี้เป็นประโยชน์ต่อฝ่าย คสช. ที่ตั้งพรรคการเมืองใหม่อย่างพรรคพลังประชาชนขึ้นมารองรับการสืบทอดอำนาจในสนามเลือกตั้ง ทำให้พรรคการเมืองเก่าถูกลดระนาบลงมาให้ไม่ได้เปรียบพรรคการเมืองใหม่ในทัศนะของคณะรัฐประหาร

ในท้ายที่สุดเพียงประมาณสามเดือนก่อนการเลือกตั้งจริงในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2562 พรรคการเมืองต่าง ๆ จึงมีอิสระในการดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมของพรรคและเตรียมการเลือกตั้ง ดังจะเห็นได้จากคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 22/2561 เรื่อง การให้ประชาชนและพรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมทางการเมือง¹²⁶ โดยประกาศคำสั่งฉบับนี้มีเนื้อหาให้ยกเลิกประกาศและคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติหลายฉบับ ซึ่งมีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับพรรคการเมือง ได้แก่ การยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับที่ 53/2560 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง¹²⁷ เฉพาะข้อ 4 ข้อ 5 และข้อ 7 โดยข้อ 4 ตามประกาศดังกล่าวเป็นการปลดล็อกให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้ เช่น การจัดประชุมใหญ่การจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด และการประชุมสมาชิกพรรคการเมือง เป็นต้น ข้อ 5 ปลดล็อกให้มีการจัดตั้งพรรคการเมืองใหม่ได้ และข้อ 7 ยกเลิกการต้องหารือกับคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือคณะรักษาความสงบแห่งชาติในกรณีที่มีข้อสงสัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ปี 2561 ที่ 13/2561 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (เพิ่มเติม)¹²⁸ เฉพาะข้อ 6 โดยมีเนื้อหาจากเดิมที่ห้ามพรรคการเมืองดำเนินการประชาสัมพันธ์หรือติดต่อสื่อสารกับผู้ดำรงตำแหน่งใด ๆ ภายในพรรคการเมืองและสมาชิกพรรคการเมืองของตนผ่านทางเทคโนโลยีสารสนเทศหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ แต่ต้องไม่มีลักษณะเป็นการหาเสียง ภายหลังจากยกเลิกประกาศฉบับนี้ พรรคการเมืองจึงเป็นอิสระมากขึ้นในการดำเนินการหาเสียงเลือกตั้ง

¹²⁵ ““องอาจ” ชี้เซตซีโรพรรคไม่เกิดประโยชน์ เอาจริงพวกวิฆเนศวร ไม่ใช่แค่ตีปลาหน้าไซ,” *เฟซบุ๊ก Democrat Party, Thailand พรรค ประชาธิปัตย์*, 2559, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2566, <https://shorturl.asia/MYpFG>.

¹²⁶ ราชกิจจานุเบกษา, "คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2561 เรื่อง การให้ประชาชนและพรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมทางการเมือง," (2561), เล่ม 135 ตอนพิเศษ 314 ง.

¹²⁷ ราชกิจจานุเบกษา, "คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 53/2560 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง."

¹²⁸ ราชกิจจานุเบกษา, "คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 4/2561 เรื่อง ให้กรรมการการเลือกตั้งยุติการอยู่ปฏิบัติหน้าที่," (2561), เล่ม 135 ตอนพิเศษ 225 ง.

ประการที่สามซึ่งเป็นประการสำคัญที่สุดที่ส่งผลเกี่ยวเนื่องโดยตรงกับการเมืองเรื่องการเลือกตั้งคือการที่กติกาสันติภาพของสนธิสัญญา 2562 ถูกกำหนดโดย คสช. ถือเป็นกำหนดกฎกติกาทางการเมืองโดยตนเองและเพื่อตนเอง กล่าวคือ ในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับ 2560 ซึ่งกลายมาเป็นกฎกติกาใหม่ของสังคมไทยภายหลังการรัฐประหาร กระบวนการร่างรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวเกิดขึ้นโดยคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจำนวน 21 คน¹²⁹ ที่แต่งตั้งโดย คสช.¹³⁰ และตลอดกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะต้องมีการรับฟังความคิดเห็นจาก คสช. ร่วมด้วย¹³¹ นอกจากนี้ยังมีเนื้อหาภายในรัฐธรรมนูญบางประการที่เอื้อประโยชน์ให้คณะรัฐประหารสามารถได้เปรียบในทางการเมืองภายหลังการเลือกตั้ง เช่น มาตรา 272 ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ที่ให้อำนาจสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ที่มาจากการคัดสรรโดย คสช.¹³² สามารถมีส่วนในการออกคะแนนเสียงลงมติเลือกนายกรัฐมนตรีร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ อีกทั้งในมาตราเดียวกันนี้ยังกำหนดอายุของวุฒิสภาว่ามีอายุ 5 ปี นับจากวันที่มีพระบรมราชโองการแต่งตั้งสมาชิกภาพของ ส.ว. หมายความว่า ส.ว. ชุดนี้จะมีส่วนในการเลือกนายกรัฐมนตรีได้ถึง 2 วาระก่อนจะหมดอายุขัย สิ่งนี้สะท้อนกลไกกลเกมทางการเมืองในการสืบทอดอำนาจของ คสช. ได้เป็นอย่างดี ซึ่งนี่เป็นตัวอย่างของเนื้อหาภายในรัฐธรรมนูญบางประการที่ถูกออกแบบมาเพื่ออำนวยความสะดวกเชิงบวกให้แก่ คสช.

จากบริบทที่เกิดขึ้นภายใต้การครองอำนาจของคณะรัฐประหารในช่วงก่อนการเลือกตั้ง 2562 เป็นผลให้ คสช. ยังสามารถกุมอำนาจและเดินทางต่อไปได้ในสนามการเมืองไทยภายหลังการเลือกตั้ง 2562 คสช. ที่มีความต้องการและความพยายามในการสืบทอดอำนาจการปกครองประเทศอย่างต่อเนื่อง แต่ด้วยบริบททางสังคมที่ห่างหายจากการเลือกตั้งไปเป็นระยะเวลาอันนับตั้งแต่การเลือกตั้งในปี 2554 เรื่อยมาจนเกิดการรัฐประหารโดย คสช. ในปี 2557 และก่อนการเลือกตั้งในปี 2562 ทำให้ประชาชนในสังคมเริ่มตั้งคำถามต่อการปกครองประเทศภายใต้รัฐบาล คสช. และเริ่มเรียกร้องให้มีการเกิดขึ้นของรัฐบาลที่มาจาก การเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย คณะรัฐประหารที่มิได้เข้าสู่อำนาจการปกครองประเทศจากการเลือกตั้งจึงต้องหาทางเข้าสู่อำนาจการปกครองโดยชอบธรรมผ่านกระบวนการที่เป็นที่ยอมรับในระบอบประชาธิปไตยอย่าง *การเลือกตั้ง* แต่เพื่อให้มีความ

¹²⁹ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, *ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ฉบับคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ จัดทำเพื่อลงประชามติ เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2559)* (สำนักงานพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร).

¹³⁰ ราชกิจจานุเบกษา, "รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พุทธศักราช 2558," (2558), เล่ม 132 ตอนที่ 64 ก.

¹³¹ เรื่องเดียวกัน.

¹³² มาตรา 269 ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาจากการแต่งตั้งโดย คสช. และการตัดสินใจรายชื่อ ส.ว. ที่ได้รับเลือกสุดท้ายแล้วก็เป็น การตัดสินใจโดย คสช.

แน่นอนว่าการเลือกตั้งจะนำมาสู่ชัยชนะในการเข้าสู่อำนาจการปกครองอีกครั้งภายหลังการเลือกตั้ง ดังนั้นคณะรัฐประหาร คสช. จึงต้องมีการวางกลไกกติกาเกี่ยวกับการเลือกตั้งภายในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 เพื่อให้แน่ใจว่ากลุ่มของตนจะสามารถถือครองอำนาจการปกครองต่อไปได้อีกครั้งภายหลังการเลือกตั้ง พ.ศ. 2562

หลังจากที่ได้มีการบ่มเพาะ วางรากฐาน และปูทางสู่เส้นทางการเมืองในยุคสมัยต่อไปจนเป็นที่มั่นใจผ่านการใช้กลไกรัฐเข้ามาช่วยกำหนดกติกาทางการเมืองก่อนการเลือกตั้งอย่างการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ที่มาจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่ คสช. เป็นผู้คัดเลือกและแต่งตั้งมาด้วยตนเอง รวมถึงการกำหนดกรอบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ แก่พรรคการเมืองก่อนเข้าสู่สนามเลือกตั้งที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น สนามเลือกตั้ง 2562 ชัดเจนว่าเกิดขึ้นแน่แล้วเมื่อวันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2562 มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562¹³³ ดังนั้นในส่วนถัดไปของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะศึกษาและอธิบายถึงกติกาทางการเมืองที่ใช้เป็นกรอบในสนามเลือกตั้ง 2562 ว่าภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 สนามการเลือกตั้งปี 2562 มีกติกาทางการเมืองใดบ้าง และกติกาการเลือกตั้งส่งผลต่อพรรคการเมืองในการลงแข่งขันในสนามเลือกตั้งอย่างไร ดังจะอธิบายรายละเอียดในส่วนถัดไป

3.2 กติกาการเลือกตั้ง 2562: ผลดีหรือผลร้ายต่อพรรคประชาธิปัตย์?

การเลือกตั้งถือได้ว่าเป็นกลไกการแข่งขันทางการเมืองที่สำคัญอย่างยิ่งในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากการเลือกตั้งจะนำมาซึ่งผู้แทนของประชาชนที่ร้อยรัดการปกครองระดับมหภาคเข้ากับชีวิตของผู้คนในระดับปัจเจกผ่านการทำหน้าที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรภายในรัฐสภา ในเกมกีฬามีนักกีฬาเป็นตัวแสดงในเกมการแข่งขันและมีกฎกติกาที่เป็นเครื่องชี้วัดในการตัดสินผลแพ้ชนะ ในเกมการเมืองก็มีนักการเมืองและพรรคการเมืองเป็นตัวแสดงทางการเมืองและต้องมีกฎกติกาที่ใช้เป็นกรอบเกณฑ์หรือตัวชี้วัดในการลงแข่งขันในสนามเลือกตั้ง ดังนั้นสิ่งแรกที่ต้องกล่าวถึงในการศึกษาการเมืองเรื่องการเลือกตั้งคือการอธิบายและวิเคราะห์ถึงกติกาทางการเมือง เนื่องจากกฎเกณฑ์ในการเลือกตั้งเป็นปัจจัยสำคัญส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อพรรคการเมืองในการลงแข่งขันในสนามเลือกตั้ง ดังเช่นในงานของ Giovanni Sartori เรื่อง *The Party Effects of Electoral Systems*¹³⁴ ได้กล่าวถึงระบบเลือกตั้งในฐานะที่เป็นหนึ่งในกฎเกณฑ์การเลือกตั้ง ว่าเป็นปัจจัยที่สามารถส่งผลกระทบภายในสนามการเลือกตั้งได้ เช่น ส่งผลต่อระบบพรรคการเมือง จำนวนพรรคการเมือง และ

¹³³ ราชกิจจานุเบกษา, "พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562," (2562), เล่ม 136 ตอนที่ 8 ก.

¹³⁴ Giovanni Sartori, "The party-effects of electoral systems," *Israel Affairs* 6, no. 2 (1999): p. 92.

ส่งผลต่อจำนวนที่นั่งในรัฐสภา เป็นต้น หรือในงานของสิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์ เรื่อง ระบบเลือกตั้งเปรียบเทียบ¹³⁵ ได้อธิบายถึงอิทธิพลและความสำคัญของระบบเลือกตั้งในหลากหลายแง่มุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งผลโดยตรงต่อพรรคการเมือง เช่น ส่งผลต่อการจัดองค์กรพรรคการเมือง ยุทธศาสตร์ของพรรคในการหาเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น

สนามการเลือกตั้งทั่วไปของประเทศไทยเมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 เกิดขึ้นภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่เกิดขึ้นภายหลังการรัฐประหารปี 2557 ในมุมมองของหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ที่นำการแข่งขันในสนามเลือกตั้งปี 2562 อย่างนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ก็มีทัศนะต่อกติกาการเลือกตั้งในครั้งนี้ว่า “การเลือกตั้ง 2562 เกิดขึ้นภายใต้กติกาที่ถูกมองว่าไม่เป็นธรรม ไม่เป็นประชาธิปไตยตามมาตรฐานของสากล ... ปัญหาของระบบที่ถูกออกแบบมา อาจจะออกแบบมาให้มันเป็นเบี้ยหัวแตก การเมืองย้อนกลับไปสู่การเป็นมุ้ง เป็นกลุ่มเป็นก้อน บ้านใหญ่กลุ่มจำนวน ส.ส.”¹³⁶ จากคำสัมภาษณ์ดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าพรรคประชาธิปัตย์มองว่ากติกาการแข่งขันในสนามเลือกตั้ง 2562 ไม่เป็นคุณแก่พรรคการเมือง แต่ยังคงดำเนินการหาเสียงเลือกตั้งภายใต้กรอบกติกาที่ไม่เป็นธรรมนี้ กติกาเลือกตั้งของสนามการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 แตกต่างจากสนามการเลือกตั้งครั้งก่อนหน้า พ.ศ. 2554 หลายประการ ซึ่งเนื้อหาของกติกาการเลือกตั้งเป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของพรรคการเมืองต่าง ๆ ในสนามเลือกตั้ง ไม่ว่าจะ เป็นระบบการเลือกตั้ง การแบ่งเขตการเลือกตั้ง และการคัดสรรผู้แทนลงรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง ดังนั้นในส่วนนี้ผู้เขียนกล่าวถึงการศึกษาและอภิปรายเกี่ยวกับกติกาการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นกรอบเกณฑ์ที่กำหนดให้พรรคประชาธิปัตย์ในฐานะผู้เล่นทางการเมืองปฏิบัติตามกติกาสถาปัตยกรรมเลือกตั้ง 2562

ระบบเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญ 2560 สู่สนามเลือกตั้ง 2562

ระบบการเลือกตั้งตามคำนิยามของ Michael Gallagher และ Paul Mitchell หมายถึง ชุดของกฎเกณฑ์ที่กำหนดว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะลงคะแนนเสียงอย่างไรในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคะแนนจากการเลือกตั้งดังกล่าวจะแปรเปลี่ยนไปเป็นจำนวนที่นั่งรัฐสภาได้อย่างไร¹³⁷ ระบบเลือกตั้งหมายรวมไปถึงสูตรการคำนวณคะแนนเสียง จำนวนที่นั่งในเขตเลือกตั้ง และโครงสร้าง

¹³⁵ สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์, *ระบบเลือกตั้งเปรียบเทียบ* (กรุงเทพฯ: สยามปริทัศน์, 2561), หน้า 5.

¹³⁶ บทสัมภาษณ์ อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ จากรายการ Suthichai Live วันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2566, "วิเคราะห์เลือกตั้ง 66," 2566, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2566, <https://shorturl.asia/iOXLm>.

¹³⁷ Michael Gallagher and Paul Mitchell, "Introduction to Electoral Systems," in *The politics of electoral systems*, ed. Michael Gallagher and Paul Mitchell (Oxford: Oxford University Press, 2005), p. 3.

ของบัตรเลือกตั้ง¹³⁸ เพราะเหตุใดระบบเลือกตั้งจึงเป็นประเด็นสำคัญต่อพรรคการเมืองในสนามเลือกตั้ง? เนื่องจาก “ระบบเลือกตั้งเป็นเครื่องมือแรกของการเข้าสู่อำนาจทางการเมือง เครื่องมือที่แตกต่างกันก็จะทำให้ได้รัฐบาลที่เข้าสู่อำนาจแตกต่างกันไป”¹³⁹ สำหรับการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 ประเทศไทยจัดการเลือกตั้งด้วยระบบจัดสรรปันส่วนผสม¹⁴⁰ (Mixed-Member Apportionment หรือ MMA) อันประกอบไปด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด 500 คน แบ่งออกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง 350 คน และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ 150 คน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีคะแนนเสียง 1 คะแนนต่อคน ในการลงคะแนนเสียงเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตได้เขตละ 1 คน โดยใช้บัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตใบเดียว¹⁴¹ ในบัตรเลือกตั้ง 1 ใบ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถเลือกผู้แทนลงสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคการเมืองต่าง ๆ เพียงคะแนนเสียงเดียว

ในการคำนวณคะแนนเสียงที่ได้จากการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 แต่ละคะแนนเสียงจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะนำไปสู่การได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและแบบบัญชีรายชื่อ สำหรับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนสูงกว่าคะแนนเสียงที่ไม่ประสงค์ลงคะแนนเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง ส่วนการคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองได้ผลลัพธ์จากการนำคะแนนรวมทั้งประเทศที่พรรคการเมืองทุกพรรคได้รับจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตหารด้วย 500 ซึ่งเป็นจำนวนของสมาชิกทั้งหมดของสภาผู้แทนราษฎร จากนั้นนำผลลัพธ์ที่ได้ดังกล่าวไปหารจำนวนคะแนนรวมทั้งประเทศของพรรคการเมืองแต่ละพรรคที่ได้รับจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตทุกเขตเพื่อหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพึงมีที่พรรคการเมืองนั้นพึงมีได้ สุดท้ายนำจำนวนพึงมีข้างต้นลบด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตทั้งหมดที่พรรคการเมืองนั้น ๆ ได้รับในทุกเขตการเลือกตั้ง ผลลัพธ์สุดท้ายคือจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองนั้น ๆ จะได้รับ สามารถสรุปขั้นตอนการคำนวณหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อได้ดังนี้

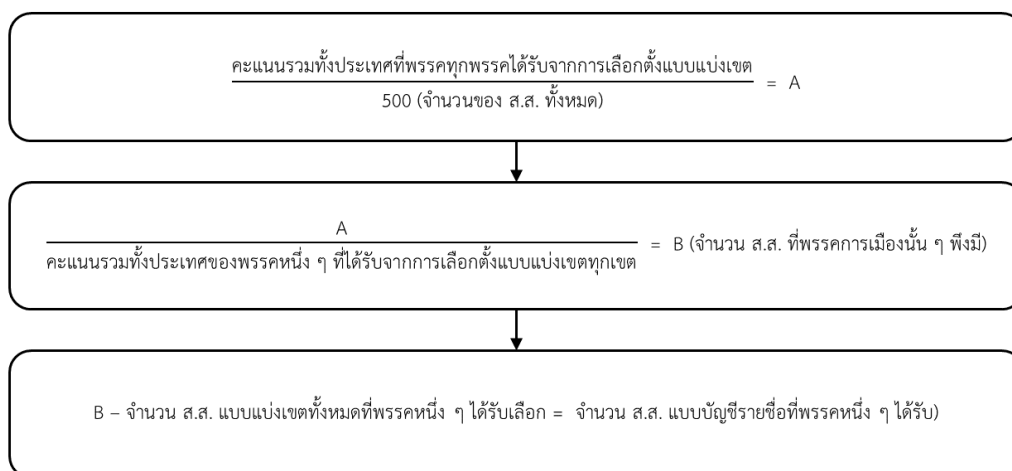
¹³⁸ Arend Lijphart, "The Political Consequences of Electoral Laws," *The American Political Science Review* 84, no. 2 (1990): pp. 481-96.

¹³⁹ บทสัมภาษณ์ สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์ วันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2566 ใน "เสวนาวิชาการ เข้าคูหา จับตา เลือกตั้ง 66," 2566, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2566, <https://shorturl.asia/1JZL3>.

¹⁴⁰ "ร่างรัฐธรรมนูญ 2559 ระบบการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการเลือกสมาชิกวุฒิสภาใหม่," สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2566, <https://shorturl.asia/zfZrA>.

¹⁴¹ ตัวอย่างบัตรเลือกตั้งที่ใช้ในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 ได้ในภาคผนวก : ภาพที่ 21

ภาพที่ 11 ขั้นตอนการคำนวณ ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อในการเลือกตั้ง 2562 (1)

ผลการเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ภายใต้ระบบการเมืองดังกล่าวในการเลือกตั้งปี 2562 ปรากฏว่า จำนวนผู้แทนสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ในระบบเขตได้รับเลือกจำนวน 33 เขต¹⁴² จากทั้งหมด 350 เขตเลือกตั้ง คิดเป็นจำนวนที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรจำนวน 33 ที่นั่ง ส่วนในระบบบัญชีรายชื่อพรรคประชาธิปัตย์ได้รับการจัดสรรที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรจำนวน 20 ที่นั่ง จากทั้งหมด 150 ที่นั่ง โดยได้จำนวนที่นั่งแบบบัญชีรายชื่อของพรรคประชาธิปัตย์จากวิธีการคำนวณดังนี้

$$\frac{35,561,556}{500} = 71,123.112 \text{ คะแนน}$$

$$\frac{3,959,358}{71,123.112} = 55.6691 \text{ คน (จำนวน ส.ส. ทั้งหมดที่พรรคประชาธิปัตย์จะพึงมีได้เบื้องต้น)}$$

$$55.6691 - 33 = 22.6691 \text{ คน (จำนวน ส.ส. บัญชีรายชื่อที่พรรคประชาธิปัตย์จะพึงมีได้เบื้องต้น)}$$

แต่เนื่องจากการคำนวณด้วยวิธีการดังกล่าวในเบื้องต้นทำให้จำนวน ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อรวมทั้งหมดเป็นจำนวน 175.1921 คน ซึ่งเกินจำนวน 150 คน ที่ได้กำหนดไว้ตามรัฐธรรมนูญ ดังนั้นจึงต้องมีการคำนวณจำนวน ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อตามอัตราส่วนที่ทุกพรรคจะได้รับจัดสรรให้ได้รวมกัน 150 คน

¹⁴² ผลการเลือกตั้งรอบแรกขณะที่ยังไม่มีผลการเลือกตั้งซ่อมในเขตต่าง ๆ ข้อมูลจาก สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562.

ภาพที่ 12 ขั้นตอนการคำนวณ ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อในการเลือกตั้ง 2562 (2)

$$\frac{\text{จำนวน ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองจะมีได้}}{150 + \text{จำนวน ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อที่เกินจาก 150 คน}} \times 150 = \text{จำนวน ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อตามอัตราส่วน}$$

$$\frac{22.6691}{150 + 25.1921 \text{ (มาจาก } 175.1921 - 150)} \times 150 = 19.4093 \text{ คน}$$

เมื่อคำนวณและจัดสรร ส.ส. บัญชีรายชื่อตามวิธีการคำนวณดังกล่าวแล้ว จำนวน ส.ส. บัญชีรายชื่อรวมทุกพรรคยังไม่ถึง 150 คน จึงให้พรรคการเมืองที่มีเศษจากการคำนวณมากที่สุดได้รับการจัดสรร ส.ส. บัญชีรายชื่อเพิ่มอีกหนึ่งคนตามลำดับจนครบ 150 คน เป็นผลให้พรรคประชาธิปัตย์ได้รับ ส.ส. บัญชีเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนเท่ากับว่าในสนามเลือกตั้ง 2562 พรรคประชาธิปัตย์ได้รับการจัดสรรที่นั่งสำหรับ ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อจำนวน 20 คน (มาจากการปิดเศษผลลัพธ์ที่ได้จากการคำนวณจำนวน ส.ส. บัญชีรายชื่อตามอัตราส่วนข้างต้น ซึ่งพรรคประชาธิปัตย์มีจำนวน ส.ส. บัญชีรายชื่อตามอัตราส่วนเท่ากับ 19.4093 คน) รวมทั้งสิ้นแล้วผลการเลือกตั้งในปี 2562 (ไม่นับรวมผลคะแนนในการเลือกตั้งซ่อมหลังการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562) พรรคประชาธิปัตย์มีที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรจำนวน 53 ที่นั่ง ซึ่งมาจากจำนวน ส.ส. แบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน 33 ที่นั่ง รวมกับจำนวน ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อจำนวน 20 ที่นั่ง เมื่อเทียบกับจำนวนที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรของพรรคประชาธิปัตย์ที่ได้รับในการเลือกตั้งครั้งก่อนหน้าเมื่อปี 2554 ที่ได้จำนวนที่นั่งทั้งหมดจำนวน 159 ที่นั่ง จะเห็นได้ว่าจำนวนที่นั่งของพรรคประชาธิปัตย์หายไปกว่า 106 ที่นั่ง¹⁴³ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจำนวนที่นั่ง ส.ส. แบบแบ่งเขตเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากเมื่อเทียบกับระหว่างการเลือกตั้งปี 2554 ที่ได้จำนวนที่นั่งของ ส.ส. พรรคประชาธิปัตย์แบบแบ่งเขตจำนวน 115 ที่นั่ง ในขณะที่การเลือกตั้งปี 2562 ได้จำนวนที่นั่งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเพียง 33 ที่นั่ง เท่านั้น

กติกาเลือกตั้งแบบบัตรใบเดียวปัจจัยหนึ่งของความพ่ายแพ้

บริบททางสังคมการเมืองผสมกับระบบการเลือกตั้งที่ใช้บัตรเลือกตั้งแบบใบเดียวเป็นส่วนหนึ่งของกติกาการเลือกตั้งที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการสูญเสียฐานคะแนนเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ในสนามเลือกตั้ง 2562 โดยในมุมมองของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งพรรคประชาธิปัตย์ในสนามเลือกตั้ง 2562 ทั้ง 6 คน ที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งเห็นพ้องต้องกันว่ารูปแบบการเลือกตั้งที่ใช้บัตรเลือกตั้งใบเดียวเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้พรรคประชาธิปัตย์เสียคะแนนเสียงอย่างมากในสนามเลือกตั้งปี 2562 เนื่องจากเหตุผลสำคัญสองประการ คือ 1) บัตรเลือกตั้งแบบ

¹⁴³ จำนวนที่นั่งที่พรรคประชาธิปัตย์ได้รับในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2554 คือ 159 ลบด้วยจำนวนที่นั่งที่ได้รับในปี 2562 คือ 53 ที่นั่ง

ใบเดียวทำให้เจตจำนงของประชาชนในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งไม่ชัดเจน มีอาจทราบได้ว่าความประสงค์ในการลงคะแนนเสียงแท้จริงแล้วประชาชนลงคะแนนเสียงให้แก่ตัวผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ตัวพรรคการเมืองที่ผู้สมัครสังกัดอยู่ หรือผู้สมัครชิงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ซึ่งในการเลือกตั้ง 2562 นี้ กระแสการเมืองถูกแบ่งออกเป็นสองฟากฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายผู้ที่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ให้เป็นนายกรัฐมนตรี กับฝ่ายที่ไม่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เนื่องจากประชาชนกลุ่มนี้มองว่าเป็นผู้นำที่เคยผ่านการทำรัฐประหารมาก่อน ดังนั้นแล้วด้วยความที่ระบบเลือกตั้งเป็นแบบบัตรใบเดียว ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจึงหันไปให้ความสำคัญกับการเลือกผู้สมัครชิงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของพรรคการเมืองต่าง ๆ มากกว่าการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งเป็นผู้แทนพรรคในการลงรับสมัครเลือกตั้ง ดังเห็นได้จากบทสัมภาษณ์ของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ในสนามเลือกตั้งปี 2562

“บัตรเลือกตั้งใบเดียวส่งผลต่อคะแนนเสียงของพรรคเลย เพราะคนไม่ได้แยกระหว่างคนกับพรรคแล้ว อย่างการเลือกตั้งครั้งที่แล้ว (การเลือกตั้งปี 2562) มีกระแสเลือกความสงบจบที่ลุงตู่ บัตรเลือกตั้งใบเดียว ใบที่คุณ (ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง) กาก็ไปเลือกลุงตู่ (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) ไม่ได้ ส.ส. ทำให้ได้ ส.ส. คนที่คุณ (ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง) ไม่ได้กา” (ขยายความโดยผู้เขียน)

(นางสาว ง (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 19 พฤศจิกายน 2565)¹⁴⁴

“การเปลี่ยนจากบัตรสองใบเป็นบัตรหนึ่งใบส่งผลต่อการตัดสินใจของคน เพราะทำให้ประชาชนถูกบังคับให้เลือกไม่ชัดเจนว่าเลือกผู้สมัครในเขต นโยบายพรรค หรือ แคนดิเดตนายก ... ในฐานะผู้สมัคร ส.ส. เขต การมีบัตรใบเดียวทำให้ไม่ทราบอย่างแน่ชัดว่าประชาชนเลือกตนเองเพราะอะไร”

(นาย จ (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 17 กุมภาพันธ์ 2566)¹⁴⁵

¹⁴⁴ สัมภาษณ์ นางสาว ง (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 กรุงเทพมหานคร, 19 พฤศจิกายน 2565.

¹⁴⁵ สัมภาษณ์ นาย จ (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 กรุงเทพมหานคร, 17 กุมภาพันธ์ 2566.

“บัตรใบเดียวมีผลอย่างแน่นอนต่อคะแนนเสียงที่หายไป เพราะบัตรใบเดียวพรรคกับคน (ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง) ผูกไปด้วยกัน ... ข้อเสียของบัตรใบเดียวคือบางคนชอบพรรคอาจไม่ชอบตัวบุคคล บางคนอาจมีอคติกับพรรคก็ไม่เลือก ส.ส. เขตของพรรค” (ขยายความโดยผู้เขียน)

(นางสาว ข (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 13 ธันวาคม 2565)¹⁴⁶

มุมมองต่อการใช้บัตรเลือกตั้งแบบใบเดียวอีกประการของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งในปี 2562 คือ 2) การลงคะแนนเสียงกลายเป็นการแข่งขันกันที่กระแสของพรรคการเมือง การทำงานของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งในพื้นที่ถูกลดทอนออกไปจากห้วงการตัดสินใจเลือกของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การเลือกตั้งในปี 2562 นี้ กลายเป็นการเลือกตั้งที่ดำเนินไปตามทิศทางของกระแสทางการเมืองอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการใช้บัตรเลือกตั้งแบบบัตรใบเดียว ทำให้เกิดการถ่ายโอนคะแนนไปยังพรรคการเมืองที่มีกระแสอยู่ ณ ขณะช่วงหาเสียงเลือกตั้งมากกว่าการลงคะแนนให้แก่ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งของพรรค จนในที่สุดทำให้การเลือกตั้งในปี 2562 พรรคประชาธิปไตยต้องเผชิญกับการสูญเสียคะแนนเสียงจากการเมืองแบบกระแสพรรค

“บัตรเลือกตั้งแบบใบเดียว ทำให้ต้องหาเสียงแบบชูพรรค เพราะบัตรเลือกตั้งเป็นโลโก้พรรคอย่างเดียว ดังนั้นเวลาหาเสียงจะหาเสียงควบคู่กันไป ... ในระบบบัตรเลือกตั้งแบบใบเดียว ผู้สมัครที่อยู่ในพรรคที่มีกระแสก็จบ ง่าย ๆ เลย ไม่ต้องทำงาน ไม่ต้องทำอะไรทั้งสิ้น ความหมายก็คือว่าคนที่ชอบบัตรเลือกตั้งแบบใบเดียวเป็นคน (ผู้สมัครรับเลือกตั้ง) ที่พึ่งพรรคเยอะ ถ้าเป็นบัตรเลือกตั้งแบบสองใบจะต้องหาเสียงเลือกตั้งสองแบบควบคู่กันไป ทั้งหาเสียงให้ตัวเองและตัวพรรค” (ขยายความโดยผู้เขียน)

(นางสาว ค (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 13 ธันวาคม 2565)¹⁴⁷

¹⁴⁶ สัมภาษณ์ นางสาว ข (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 พื้นที่ภาคใต้, 13 ธันวาคม 2565.

¹⁴⁷ สัมภาษณ์ นางสาว ค (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 13 ธันวาคม 2565.

“คราวที่แล้วมันเป็นบัตรใบเดียว แล้วก็ (เกือบ) จะสอบตก เพราะเค้ารักลุงตุ๋ (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) เค้าก็ไปเลือกผู้สมัครพรรคนู้น (พรรคพลังประชารัฐ) เพราะมันใบเดียว (บัตรเลือกตั้ง) บางคนเค้าไม่ได้ชอบตัวบุคคล แต่เค้าชอบลุงตุ๋ ... เค้าไม่รู้จักผู้สมัครหรอก แต่เค้าเลือกลุงตุ๋เพราะมันใบเดียว ถ้าเป็นบัตรสองใบรักลุงตุ๋ก็เลือกลุงตุ๋ไป รักนางสาว ก (นามสมมติ) ก็เลือกนางสาว ก (นามสมมติ)” (ขยายความโดยผู้เขียน)

(นางสาว ก (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 23 พฤศจิกายน 2565)¹⁴⁸

จากบทสัมภาษณ์ของนาย ฉ (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ในสนามเลือกตั้งปี 2562 เป็นอีกหนึ่งกรณีตัวอย่างที่แสดงให้เห็นว่าพลวัตของการเมืองเรื่องการเลือกตั้งในสนามเลือกตั้งปี 2562 มีความเปลี่ยนแปลงไปจากการเลือกตั้งครั้งก่อน ๆ กระแสการเมือง ณ ช่วงการหาเสียงเลือกตั้งมีส่วนส่งผลอย่างมากต่อการเสียคะแนนเสียง และวิธีการหาเสียงแบบเดิมของพรรคประชาธิปัตย์ไม่ได้ผลอีกต่อไป อย่างเช่นพื้นที่ภายในจังหวัดที่นาย ฉ (นามสมมติ) ลงสมัครรับเลือกตั้ง เขตการเลือกตั้งที่ 1 และ 3 ซึ่งเดิมเคยเป็นฐานที่มั่น (Stronghold) ของพรรคประชาธิปัตย์อย่างยาวนาน อย่างน้อยตั้งแต่การเลือกตั้ง พ.ศ. 2544 พ.ศ. 2548 พ.ศ. 2550 และ พ.ศ. 2554 ในการเลือกตั้ง พ.ศ. 2562 พรรคประชาธิปัตย์ถูกดึงคะแนนที่เป็นฐานเสียงเดิมไปสู่พรรคการเมืองใหม่ที่กำลังเป็นกระแส ในเขตเลือกตั้งที่ 1 พรรคการเมืองใหม่อย่างพรรคอนาคตใหม่ชนะการเลือกตั้ง และในเขตเลือกตั้งที่ 3 พรรคพลังประชารัฐเป็นผู้ชนะในเขตพื้นที่นี้

“ในการเลือกตั้ง 62 ประชาชนไม่ได้เลือกเพราะนโยบายของพรรคเลย แต่เลือกโดยพิจารณาว่าผู้สมัครอยู่พรรคไหน เช่น พรรคอนาคตใหม่ที่ได้ลำดับ 1 ในจังหวัดเขต 1 ไม่เคยลงเลือกตั้ง คนไม่รู้จัก ป้ายหาเสียงไม่มีรูปของผู้สมัคร ในป้ายจะใช้รูปธนาธร (หัวหน้าพรรคอนาคตใหม่ ณ ช่วงที่มีการหาเสียงเลือกตั้งปี 2562) แต่ (พรรคอนาคตใหม่) ชนะถล่มทลาย ... ส่วนเขต 3 (ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์) ที่รู้จักชาวบ้านเป็นอย่างดี แต่ได้ที่ 5 ทั้งที่ลงพื้นที่ตลอด” (ขยายความโดยผู้เขียน)

(นาย ฉ (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 24 พฤศจิกายน 2565)¹⁴⁹

¹⁴⁸ สัมภาษณ์ นางสาว ก (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 พื้นที่ภาคกลาง, 23 พฤศจิกายน 2565.

¹⁴⁹ สัมภาษณ์ นาย ฉ (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 พื้นที่ภาคกลาง, 24 พฤศจิกายน 2565.

ถึงแม้ว่าในสนามเลือกตั้งปี 2562 จะมีผู้สมัครเดิมของพรรคที่เคยลงสมัครในการเลือกตั้งครั้งก่อนหน้าในปี 2554 เป็นจำนวนมาก (จากจำนวนผู้สมัคร ส.ส. เขต สังกัดพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งปี 2554 จำนวน 375 คน พบว่าผู้สมัครจำนวน 144 คน ที่ยังคงลงรับสมัครเลือกตั้งต่อ โดยแบ่งเป็นแบบแบ่งเขต 144 คน และแบบบัญชีรายชื่อ 22 คน)¹⁵⁰ แต่กลับกลายเป็นว่ากระแสของพรรคการเมืองคู่แข่งในสนามเลือกตั้งจุดรั้งคะแนนเสียงไปจากพรรคประชาธิปัตย์ เมื่อดูผลการเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ในปี 2554 เทียบเคียงกับปี 2562 จะเห็นได้ว่า เขตเลือกตั้งที่พรรคประชาธิปัตย์เคยชนะการเลือกตั้งมีจำนวน 115 เขต ในปี 2554 ถูกดึงคะแนนเสียงไปโดยพรรคการเมืองจำนวน 6 พรรค ในการเลือกตั้ง 2562 โดยแบ่งออกเป็นพรรคการเมืองใหม่ที่ลงเลือกตั้งปี 2562 เป็นครั้งแรก จำนวน 4 พรรค ได้แก่ พรรคพลังประชารัฐ พรรคอนาคตใหม่ พรรคประชาชาติ และพรรครวมพลังประชาชาติไทย และอีก 2 พรรค เป็นพรรคการเมืองเดิมที่เคยลงเลือกตั้งแล้ว ได้แก่ พรรคภูมิใจไทยและพรรคเพื่อไทย ดังตารางที่ 7 จะเห็นได้ว่าในการเลือกตั้งปี 2562 ถูกดึงคะแนนไปกว่า 78 เขต รักษาฐานที่มั่นไว้ได้ 31 เขต และสามารถชนะการเลือกตั้งในเขตพื้นที่ใหม่ได้เพียง 2 เขต เท่านั้น คือ พื้นที่จังหวัดราชบุรี เขตเลือกตั้งที่ 4 และจังหวัดนครปฐม เขตเลือกตั้งที่ 1

ตารางที่ 7 การโยกย้ายฐานคะแนนเสียงเดิมของพรรคประชาธิปัตย์จากการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2554 สู่การเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562

ลำดับที่	พรรคการเมือง	จำนวนเขตเลือกตั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงคะแนนเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้ง 2554 ไปสู่พรรคการเมืองอื่นในการเลือกตั้ง 2562 (เขตเลือกตั้ง)
1	พลังประชารัฐ	43
2	อนาคตใหม่	16
3	ภูมิใจไทย	8
4	เพื่อไทย	6
5	ประชาชาติ	4
6	รวมพลังประชาชาติไทย	1
รวมทั้งสิ้น		78

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน¹⁵¹

¹⁵⁰ ุรรายชื่อผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ทั้งสองการเลือกตั้ง (ปี 2554 และปี 2562) ในภาคผนวก

¹⁵¹ รวบรวมข้อมูลจาก สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2554. และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562.

นอกจากผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนจะคิดเห็นไปในทางทิศทางเดียวกันว่าระบบบัตรเลือกตั้งใบเดียวไม่ส่งผลดีต่อตนแล้ว ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 พรรคประชาธิปัตย์ได้แสดงให้เห็นถึงทัศนคติที่มีต่อระบบการเลือกตั้งแบบบัตรเลือกตั้งใบเดียวนี้อาจไม่เป็นคุณต่อพรรคประชาธิปัตย์ผ่านการยื่นเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมสองมาตราในร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เสนอร่างโดยนายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ ส.ส. บัญชีรายชื่อพรรคประชาธิปัตย์ กับคณะ ได้แก่ มาตรา 83¹⁵² ที่มีใจความสำคัญคือการเปลี่ยนระบบการเลือกตั้งจาก ส.ส. แบบแบ่งเขตจำนวน 350 คน เป็นจำนวน 400 คน ส.ส. บัญชีรายชื่อจากจำนวน 150 คน เป็นจำนวน 100 คน และเปลี่ยนบัตรเลือกตั้งจากแบบใบเดียวเป็นสองใบ อีกมาตราที่มีการเสนอแก้ไขคือมาตรา 91¹⁵³ ที่มีใจความสำคัญในการเปลี่ยนวิธีการคำนวณหาจำนวน ส.ส. บัญชีรายชื่อ การประชุมร่วมกันของรัฐสภาเพื่อพิจารณาร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญนี้เกิดขึ้นระหว่างวันที่ 23-24 มิถุนายน พ.ศ. 2564¹⁵⁴ โดยได้รับความเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง 552 เสียง แบ่งออกเป็น ส.ส. จำนวน 342 เสียง ส.ว. จำนวน 210

¹⁵² รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พุทธศักราช 2564 “มาตรา 83 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วย สมาชิกจำนวนห้าร้อยคน โดยเป็นสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวนสี่ร้อยคน และสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวนหนึ่งร้อยคน การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ โดยให้ใช้บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบละหนึ่งใบ ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใด และยังไม่มีการเลือกตั้งหรือประกาศชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่าที่มีอยู่ในกรณีมีเหตุใด ๆ ที่ทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อมีจำนวนไม่ถึงหนึ่งร้อยคน ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่” ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 138 ตอนที่ 76 ก หน้า 2 ประกาศ ณ วันที่ 21 พฤศจิกายน 2564

¹⁵³ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พุทธศักราช 2564 “มาตรา 91 การคำนวณสัดส่วนผู้สมัครรับเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองที่จะได้รับเลือกตั้ง ให้นำคะแนนของแต่ละพรรคการเมืองที่ได้รับเลือกตั้งมารวมกันทั้งประเทศแล้วคำนวณเพื่อแบ่งจำนวนผู้ที่ได้รับเลือกของแต่ละพรรคการเมือง เป็นสัดส่วนที่สัมพันธ์กันโดยตรงกับจำนวนคะแนนรวมข้างต้น โดยให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งมีรายชื่อในบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองได้รับเลือกตามเกณฑ์คะแนนที่คำนวณได้เรียงตามลำดับหมายเลขในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ การออกเสียงลงคะแนน การนับคะแนน การรวมคะแนน การประกาศผลการเลือกตั้ง และการอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร” ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 138 ตอนที่ 76 ก หน้า 3 ประกาศ ณ วันที่ 21 พฤศจิกายน 2564

¹⁵⁴ "ร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญ : จาก 13 ร่าง รัฐสภาโหวตผ่านร่างเดียว เรื่องแก้ระบบเลือกตั้ง ส.ส.," BBC, 2564, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2566, <https://www.bbc.com/thai/thailand-57576933>.

เสียง ไม่เห็นชอบจำนวน 24 เสียง งดออกเสียงจำนวน 130 เสียง และไม่ลงคะแนนเสียง 27 เสียง¹⁵⁵ ซึ่งในเวลาต่อมากติกาการเลือกตั้งดังกล่าวนี้ได้ถูกนำมาใช้ในสนามเลือกตั้งครั้งถัดไปจากการเลือกตั้งปี 2562 คือการเลือกตั้งวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 หรือแม้แต่ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ณ ช่วงการหาเสียงเลือกตั้ง 2562 ก็เห็นว่าฝั่งที่ได้เป็นรัฐบาลหลังการเลือกตั้งปี 2562 ได้เสียงข้างมากมาเพราะปัจจัยพิเศษหลายประการ¹⁵⁶ ซึ่งหนึ่งในนั้นมีปัญหาของการใช้สูตรคำนวณ ส.ส. จากระบบเลือกตั้งแบบจัดสรรปันส่วนผสมด้วย แม้ว่าเจตนารมณ์ของผู้กำหนดระบบเลือกตั้งจะอ้างถึงการไม่มีคะแนนเสียงตกน้ำในระบบการเลือกตั้งแบบบัตรใบเดียว แต่นายอภิสิทธิ์มองว่าข้ออ้างดังกล่าวไม่สมเหตุสมผล เนื่องจากหลังการคำนวณคะแนนพรรคการเมืองที่ได้ไม่ทั้งหมดมีคะแนนได้เข้าสภา แต่พรรคที่มีเศษเหลือเป็นแสนกลับไม่ได้จำนวน ส.ส. เพิ่มขึ้นด้วย¹⁵⁷

จากการศึกษาและอภิปรายข้อมูลทั้งหมดข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าในสนามเลือกตั้งปี 2562 ที่ใช้ระบบการเลือกตั้งแบบระบบจัดสรรปันส่วนผสม โดยใช้บัตรเลือกตั้งแบบใบเดียวเป็นส่วนหนึ่งต่อการสูญเสียฐานคะแนนเสียงบางส่วนของพรรคประชาธิปัตย์ในสนามการเลือกตั้งครั้งนี้ไป อันเนื่องมาจากระบบบัตรเลือกตั้งแบบใบเดียว ทำให้ทิศทางการตัดสินใจเลือกของผู้มีสิทธิเลือกตั้งอิงไปกับทิศทางของกระแสพรรคการเมือง ในสนามเลือกตั้งปี 2562 ที่ประชาชนในสังคมมีความต้องการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอย่างเข้มข้น ดังนั้นแล้วตัวแสดงใหม่ในทางการเมืองหรือพรรคการเมืองใหม่ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจึงกลายเป็นทางเลือกใหม่ที่มาพร้อมกับกระแสของพรรค ในขณะที่พรรคประชาธิปัตย์ซึ่งเป็นพรรคการเมืองในขั้วการเมืองแบบเดิมกลายเป็นพรรคการเมืองเสริมที่กระแสตกต่ำไม่สามารถเหนี่ยวรั้งฐานคะแนนเสียงเดิมบางส่วนและไม่สามารถดึงดูดฐานคะแนนเสียงใหม่ได้ ตัวผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งภายในพรรคประชาธิปัตย์มีทัศนคติต่อระบบการเลือกตั้งแบบนี้ว่าไม่เป็นคุณต่อตัวผู้สมัครและพรรคเท่าไรนัก ส่วนพรรคประชาธิปัตย์ในฐานะองค์กรพรรคก็เห็นพ้องต้องกันว่าระบบการเลือกตั้งเช่นนี้ไม่เป็นคุณแก่พรรค เป็นเหตุให้ภายหลังการเลือกตั้งพรรคประชาธิปัตย์จึงยื่นเสนอร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อเปลี่ยนแปลงระบบเลือกตั้งให้กลับมาใช้บัตรเลือกตั้งแบบสองใบดังเดิม แต่มีใช้แค่กติกาในสนามเลือกตั้งอย่างระบบเลือกตั้งเพียงเท่านั้นที่ส่งผลต่อความล้มเหลวในสนามเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ นอกจากนี้แล้วยังมีปัจจัยอื่น ๆ ภายในระบบการเมืองไทย ณ ห้วงเวลาแห่งการหาเสียงเลือกตั้งที่เกี่ยวข้องกับการเมืองเรื่องการเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์อีกดังเช่นความปรากฏในหัวข้อและบทถัดไป

¹⁵⁵ "หนึ่งเดียวประชาธิปัตย์ ผ่านร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญ อ่านสาระสำคัญ “กลับมาใช้บัตรเลือกตั้ง 2 ใบ”, *MGR Online*, 2564, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2566, <https://shorturl.asia/uiDkO>.

¹⁵⁶ บทสัมภาษณ์ อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ จากรายการ Suthichai Live, "วิเคราะห์เลือกตั้ง 66."

¹⁵⁷ เรื่องเดียวกัน

3.3 กลเกมการเลือกตั้ง 2562

ในสนามการเลือกตั้งมีเพียงแต่กติกาการเลือกตั้งหรือพฤติกรรมของพรรคการเมืองเท่านั้นที่มีส่วนสำคัญต่อตัวของพรรคการเมืองเองในกระบวนการของการแข่งขัน บริบทภายนอกพรรคการเมืองในช่วงของการหาเสียงเลือกตั้งก็เป็นองค์ประกอบที่ไม่ควรละเลยในการศึกษาถึงการเมืองเรื่องการเลือกตั้งของพรรคการเมือง การเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 เกิดข้อกังขามากมายในสนามเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นข้อสงสัยถึงการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ที่มีความล่าช้าในการประกาศผลหรือกรณีบัตรเข่ง เป็นต้น ส่วนผู้เล่นหน้าใหม่ในสนามเลือกตั้งอย่างพรรคพลังประชารัฐก็ถูกตั้งคำถามถึงความยุติธรรมในการลงสู่สนามเลือกตั้งแข่งกับพรรคอื่นในฐานะที่พรรคอยู่ภายใต้การนำของคณะรัฐประหารหรือ คสช. ก่อนการเลือกตั้งปี 2562 ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้แม้ว่าจะจะเป็นบริบทภายนอกพรรคประชาธิปไตย แต่ก็ยังเป็นประเด็นสำคัญที่อยู่ภายในสนามการแข่งขันและส่งผลกระทบต่อพรรคประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นผู้ลงแข่งขันในสนามการเลือกตั้งปี 2562 นี้ด้วย

ข้อครหาถึงความไม่โปร่งใสของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

สนามเลือกตั้งปี 2562 เกิดการสูญเสียคะแนนเสียงของพรรคการเมืองต่าง ๆ รวมถึงพรรคประชาธิปไตย เนื่องจากเกิดข้อผิดพลาดจากการดำเนินการของผู้กำหนดกฎเกณฑ์ในสนามเลือกตั้งอย่าง กกต. กรณีตัวอย่างที่พบคือเหตุการณ์บัตรเลือกตั้งล่วงหน้านอกราชอาณาจักรจากประเทศนิวซีแลนด์ทั้งหมดกลายเป็นบัตรเสีย¹⁵⁸ เนื่องจากบัตรเลือกตั้งดังกล่าวจำนวน 1,542 ใบ มาไม่ทันการนับคะแนนที่ประเทศไทยในวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 ถึงแม้ว่าจะไม่สามารถยืนยันได้อย่างชัดเจนว่าเป็นคะแนนเสียงของพรรคประชาธิปไตยจำนวนกี่เสียง แต่ทุกเสียงล้วนสำคัญต่อพรรคการเมืองและสำคัญต่อผลการเลือกตั้งของพรรคประชาธิปไตยในสนามเลือกตั้ง ระบบการเลือกตั้งที่ใช้บัตรเลือกตั้งใบเดียวในปี 2562 เป็นระบบที่ทุกคะแนนเสียงจะถูกนำมาคำนวณหาจำนวน ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อ ฉะนั้นแล้วการเกิดบัตรเสียจากเหตุการณ์ดังกล่าวเท่ากับการสูญเสียคะแนนเสียงและโอกาสในการเพิ่มที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรของพรรคประชาธิปไตยด้วย

อีกเหตุการณ์ในสนามเลือกตั้ง 2562 ที่มีส่วนต่อการเสียพื้นที่ฐานเสียงของพรรคประชาธิปไตยคือประเด็นการปรับลดจำนวน ส.ส. และการแบ่งเขตการเลือกตั้งใหม่ในบางจังหวัดโดย กกต. ภายใต้การปกครองของ คสช. ก่อนการเลือกตั้ง ในการเลือกตั้ง 2562 มีการปรับลดจำนวน ส.ส. ในแต่ละเขตจังหวัดลงจากเดิมเมื่อการเลือกตั้งปี 2554 จำนวน 25 เขต¹⁵⁹ อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนระบบการ

¹⁵⁸ "เลือกตั้ง 2562: คนไทยในนิวซีแลนด์ “เสียใจ” หลัง กกต. ลงมติให้บัตรเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรกว่า 1,500 ใบเป็นบัตรที่นำมานับคะแนนไม่ได้," *BBC*, 2562, <https://www.bbc.com/thai/thailand-47706924>.

¹⁵⁹ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในภาคผนวก ตารางเปรียบเทียบพื้นที่ที่มีการปรับลดจำนวน ส.ส. เขต ระหว่างการเลือกตั้งปี 2554 vs 2562

เลือกตั้งและเปลี่ยนจำนวน ส.ส. เขต จากเดิมปี 2554 มีจำนวน 375 เขต เป็น 350 เขต ในการเลือกตั้งปี 2562 เมื่อทำการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นนี้ พบว่ามีพื้นที่ที่เคยเป็นฐานเสียงเดิมของพรรคประชาธิปัตย์ถูกปรับลดจำนวนเขตเลือกตั้งลง อย่างพื้นที่กรุงเทพมหานครถูกปรับลดเขตการเลือกตั้งลงจาก 33 เขต ในการเลือกตั้งปี 2554 เป็น 30 เขต ในการเลือกตั้งปี 2562 และพื้นที่ภาคใต้ถูกปรับลดจำนวน 3 เขต ได้แก่ เขตการเลือกตั้งในจังหวัดกระบี่ ตรัง และนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 1 เขตที่ถูกปรับลดลง ซึ่งหากพิจารณาประเด็นนี้ในมุมมองก่อนการเลือกตั้งก็เป็นเหตุให้สังเกตได้ว่าเป็นเป็นกลไกที่เกิดขึ้นในสนามเลือกตั้งเพื่อตึงดูฐานเสียงเดิมของพรรคประชาธิปัตย์ให้ลดน้อยลงไป

นอกจากการปรับลดจำนวนเขตการเลือกตั้งในการเลือกตั้งปี 2562 ที่เป็นกลไกหนึ่งในสนามเลือกตั้งแล้ว ยังมีกรณีการแบ่งเขตการเลือกตั้งที่เอื้อประโยชน์ต่อพรรคพลังประชาชนและกระทบต่อฐานที่มั่นเดิมของพรรคประชาธิปัตย์ กล่าวคือ ในช่วงก่อนการเลือกตั้งในวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 พบว่า คสช. เข้ามาแทรกแซงการแบ่งเขตเลือกตั้งด้วยการออกคำสั่งโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 44 และมาตรา 265 แห่งรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว พ.ศ. 2557 จำนวนสองฉบับ ฉบับแรกคือคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 13/2561 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (เพิ่มเติม)¹⁶⁰ โดยประกาศฉบับนี้เป็นการออกคำสั่งเร่งรัดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการแบ่งเขตเลือกตั้งและประกาศให้แล้วเสร็จก่อนที่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 จะมีผลใช้บังคับ และประกาศคำสั่งหัวหน้า คสช. อีกฉบับที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับสนามเลือกตั้ง 2562 อย่างมีนัยสำคัญคือคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 16/2561 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (เพิ่มเติม)¹⁶¹ สามารถแบ่งประเด็นสำคัญจากประกาศคำสั่งฉบับนี้ออกเป็นสองส่วน ได้แก่ 1) การแต่งตั้งให้ คสช. และรัฐบาล (ภายใต้การปกครองโดย คสช.) เข้ามามีส่วนในการดำเนินการในส่วนการรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการแบ่งเขตเลือกตั้ง¹⁶² และนายกรัฐมนตรีนายกรัฐมนตรี (ซึ่งเป็นหัวหน้า คสช. ณ ขณะนั้น) มีอำนาจเสนอให้ คสช. แก้ไขเปลี่ยนแปลงประกาศคำสั่งนี้ได้หากมีกรณีให้เห็นสมควร¹⁶³ และส่วนที่ 2) ประกาศคำสั่งนี้ขยายขอบเขตอำนาจให้

¹⁶⁰ ราชกิจจานุเบกษา, "คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 13/2561 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (เพิ่มเติม)," (2561), เล่ม 135 ตอนพิเศษ 225 ง.

¹⁶¹ ราชกิจจานุเบกษา, "คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 16/2561 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (เพิ่มเติม)," (2561), เล่ม 135 ตอนพิเศษ 289 ง.

¹⁶² คุรายละเอียดเพิ่มเติมใน ข้อ 1 ราชกิจจานุเบกษา, "คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 16/2561 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (เพิ่มเติม)."

¹⁶³ คุรายละเอียดเพิ่มเติมใน ข้อ 3 ราชกิจจานุเบกษา, "คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 16/2561 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (เพิ่มเติม)."

กต. ดำเนินการต่อไปได้ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่อาจดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ หรือมติใด ๆ ของ กต. ที่ได้ประกาศไว้ก็ให้ดำเนินการต่อไปโดยไม่ต้องยึดถือระเบียบกฎหมาย (ในประกาศใช้คำว่า “ขอด้วยกฎหมาย”)¹⁶⁴

การแบ่งเขตเลือกตั้งก่อนที่จะมีประกาศคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 16/2561 กต. ได้ทำการรับฟังความคิดเห็นและประกาศออกมาแล้วในรอบแรก 3 รูปแบบ¹⁶⁵ ในช่วงหลังจากมีการประกาศระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการแบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 ในช่วงเดือนกันยายน พ.ศ. 2561 ต่อมาในช่วงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2561 กต. ได้มีประกาศเรื่องการแบ่งเขตเลือกตั้งฉบับใหม่¹⁶⁶ พบว่า มีการจัดทำรูปแบบที่ 4 ปรากฏขึ้นใหม่และบางจังหวัดก็มีการปรับโดยไม่ยึดทั้ง 4 รูปแบบ ในพื้นที่ 11 จังหวัด มีการจัดทำรูปแบบเขตเลือกตั้งไม่ตรงตามรูปแบบที่ กต. จังหวัด เคยเสนอไว้ ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา สุรินทร์ มหาสารคาม ยโสธร สกลนคร อุรธานี นครสวรรค์ นครปฐม เชียงราย สุโขทัย และชัยนาท¹⁶⁷

ในกรณีการแบ่งเขตเลือกตั้งข้างต้นนี้ถือได้ว่ากระทบกับการเมืองเรื่องการเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์อย่างชัดเจนดังเห็นได้จากการออกแถลงการณ์จากหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับพรรค ไม่ว่าจะเป็นการแถลงการณ์เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2561 โดยนายธนา ชีรวินิจ โฆษกพรรคประชาธิปัตย์ ณ ขณะนั้น ร่วมกับนายสัมพันธ์ ตั้งเบญจผล อดีต ส.ส. จังหวัดสุโขทัย พรรคประชาธิปัตย์ ถึงปัญหาการแบ่งเขตเลือกตั้งของจังหวัดสุโขทัยที่ไม่เป็นไปตามที่ กต. เปิดให้รับฟังความเห็นก่อนหน้า¹⁶⁸ และมองว่าในเขตเลือกตั้งที่ 2 จังหวัดสุโขทัยที่มีการแบ่งใหม่ระหว่างอำเภอบ้านด่านลานหอยกับอำเภอร่องเสือดำไม่เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการเลือกตั้งที่ว่าพื้นที่เลือกตั้งในแต่ละเขตต้องติดต่อกัน¹⁶⁹ ในขณะที่นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ณ ขณะนั้น ก็

¹⁶⁴ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน ข้อ 1 ราชกิจจานุเบกษา, "คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 16/2561 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (เพิ่มเติม)."

¹⁶⁵ ดูรายละเอียดการแบ่งเขตทั้ง 3 รูปแบบแรกเพิ่มเติมที่ "เช็คข้อมูลเขตเลือกตั้งสุโขทัย อดีต ส.ส. เคยได้ใบเหลืองซึ่งย้ายไปพลังประชารัฐ ได้ฐานเดิม," *ประชาไท*, 2561, <https://prachatai.com/journal/2018/12/79918>.

¹⁶⁶ ราชกิจจานุเบกษา, "ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง การแบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง," (2561), เล่ม 135 ตอนที่ 01 ก.

¹⁶⁷ "เลือกตั้ง 62: การแบ่งเขตการเลือกตั้ง โดย คสช.," *iLaw*, 2561, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2566, <https://ilaw.or.th/node/5046>.

¹⁶⁸ "ปชป.โวยแบ่งเขต ส.ส.ข้ามภูเขา ส่อเอื้อบางพรรค," *PPTV Online*, 2561, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2566, <https://shorturl.asia/Jz1di>.

¹⁶⁹ "สมชัย ข้องใจแบ่งเขตสุโขทัยใครขอมา ชี้จุดเชื่อมต่อระหว่างอำเภออยู่ในป่า," *ประชาไท*, 2561, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2566, <https://prachatai.com/journal/2018/11/79845>.

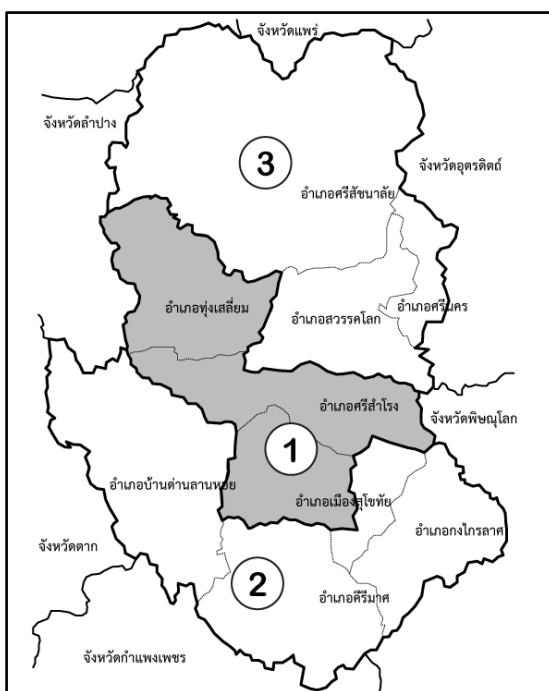
ได้ออกมาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นการแบ่งเขตของจังหวัดสุโขทัยนี้ว่า “การแบ่งเขตมีปัญหาเนื่องจากรูปแบบเดิมที่ใช้ในปี 2557 ไม่ได้ชัดเจนตามกฎหมาย แต่กลับมีความพยายามเปลี่ยนแปลงเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับพรรคการเมืองที่เกิดขึ้นใหม่”¹⁷⁰

จากการศึกษาถึงรูปแบบการแบ่งเขตการเลือกตั้งในพื้นที่จังหวัดสุโขทัยข้างต้น พบว่า ในการเลือกตั้งปี 2554 เขตเลือกตั้งที่ 1 และ 2 ของจังหวัดสุโขทัยเดิมเป็นฐานที่มั่นของพรรคประชาธิปัตย์ แต่ในสนามเลือกตั้ง 2562 อำเภอกงไกรลาศ ในจังหวัดสุโขทัยถูกแบ่งออกไปอยู่ใน 2 เขตเลือกตั้ง ทั้ง ๆ ที่รูปแบบแรก (ดูภาพที่ 13) อำเภอนี้อยู่ในเขตเลือกตั้งที่ 2 เพียงเขตเดียว และอำเภอนี้เดิมก็เป็นพื้นที่ฐานเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ เมื่อถูกแบ่งออกเช่นนี้ก็อาจกระทบกับผลการเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ในสนามเลือกตั้ง 2562 ได้ อีกทั้งยังมีการโยกย้ายอำเภอทุ่งเสลี่ยมที่เคยอยู่ในเขตเลือกตั้งที่ 3 ให้เข้ามาเป็นเขตเลือกตั้งที่ 2 ในรูปแบบการแบ่งเขตแบบใหม่ (ดูภาพที่ 14) โดยพื้นที่อำเภอทุ่งเสลี่ยมเดิมเคยเป็นฐานที่มั่นของนายจักรวาล ชัยวีรัตน์กุล อดีต ส.ส. ภูมิใจไทย ที่ย้ายไปอยู่พรรคพลังประชารัฐในการเลือกตั้งปี 2562 ด้วยเหตุนี้ประเด็นเรื่องการแบ่งเขตเลือกตั้งจึงเป็นกลเกมในสนามเลือกตั้ง 2562 ประการหนึ่งที่ปรากฏชัดว่ามีความพยายามใช้กฎเกณฑ์ในสนามเลือกตั้งอย่างการแบ่งเขตเลือกตั้งมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อลดทอนผลประโยชน์ที่พรรคประชาธิปัตย์เคยได้รับและเอื้อประโยชน์ต่อพรรคการเมืองที่กุมอำนาจอยู่ก่อนการเลือกตั้งอย่างพรรคพลังประชารัฐที่องคาพยพส่วนหนึ่งเป็นคณะรัฐประหารหรือ คสช. ที่กุมอำนาจอยู่ก่อนการเลือกตั้ง

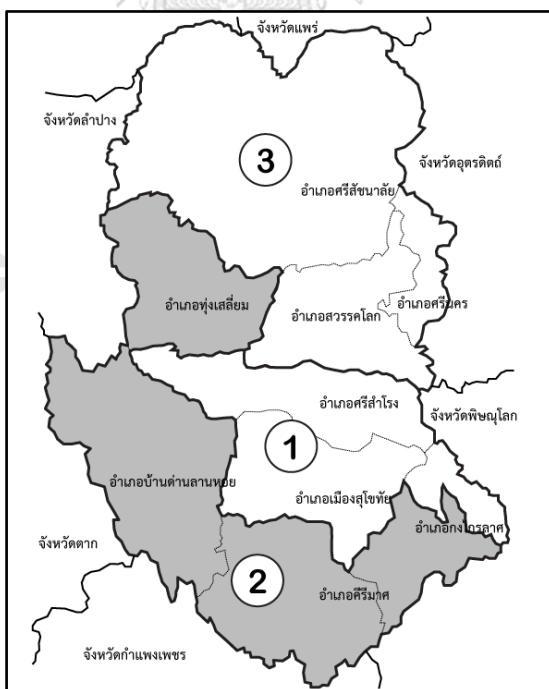

¹⁷⁰ เรื่องเดียวกัน.

ภาพที่ 13 การแบ่งเขตเลือกตั้งของจังหวัดสุโขทัยในการเลือกตั้ง 2562 (แบบแรก)

ภาพที่ 14 การแบ่งเขตเลือกตั้งของจังหวัดสุโขทัยในการเลือกตั้ง 2562 (แบบใหม่)

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

องค์ประกอบคณะรักษาความสงบแห่งชาติหลังการเลือกตั้ง 2562

หลังการขับเคี่ยวกันในสนามเลือกตั้ง 2562 ระหว่างพรรคการเมืองต่าง ๆ จนกระทั่งทราบผลการเลือกตั้งอย่างแน่ชัด จะเห็นได้ว่ามีพรรคการเมืองใหม่ในสนามการเมืองไทยที่โดดเด่นเป็นอย่างมาก และได้ขึ้นมาเป็นลำดับที่ 1 ในสนามเลือกตั้ง 2562 ด้วยคะแนนรวมทั้งประเทศ 8,441,274 คะแนน และได้เป็นพรรคแกนนำจัดตั้งรัฐบาลในเวลาต่อมา ย้อนกลับไป ณ ห้วงเวลาแห่งการหาเสียงเลือกตั้ง พรรคการเมืองนี้เป็นพรรคที่ถูกเพ่งเล็งและถูกวิพากษ์วิจารณ์เป็นอย่างมาก เนื่องจากคณะผู้ร่วมก่อตั้งพรรค รวมไปถึงสมาชิกหลายคนเคยดำรงตำแหน่งเป็น คสช. มาก่อน อีกทั้งบางคนยังเคยดำรงตำแหน่งสำคัญในรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา (ก่อนการเลือกตั้ง 2562) ด้วย จากบริบทที่ผู้วิจัยได้กล่าวถึงไปแล้วในหัวข้อที่ 3.1 ว่าก่อนการเลือกตั้งปี 2562 จะเกิดขึ้น ประเทศไทยตกอยู่ภายใต้การปกครองโดยคณะรัฐประหารนามว่า คสช. ทำให้ในภายหลังก่อนที่คณะรัฐประหารนี้จะแปลงกายมาเป็นพรรคการเมืองในสนามเลือกตั้ง 2562 จึงถือได้ว่ามีความได้เปรียบเป็นอย่างมากในสนามเลือกตั้ง ทั้งความได้เปรียบจากกติกาการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญที่กลุ่มของตนแต่งตั้งคณะร่างรัฐธรรมนูญขึ้นอย่างการมี สว. ที่ผ่านการคัดสรรมาโดย คสช. เป็นอาทิ และประจักษ์พยานที่ชัดเจนที่สุดที่แสดงให้เห็นว่าพรรคพลังประชารัฐเป็นพรรคการเมืองที่ได้รับประโยชน์จากกติกาเลือกตั้ง 2562 มากกว่าพรรคการเมืองอื่นในสนามเลือกตั้งคือคำกล่าวของนายสมศักดิ์ เทพสุทิน ในวันเปิดตัวเข้าร่วมพรรคพลังประชารัฐว่า “การเลือกตั้งนี้รัฐธรรมนูญติไซน์มาเพื่อพวกเรา เราจึงต้องใช้ประโยชน์ในส่วนนี้ทุกคะแนนมีความสำคัญ”¹⁷¹ จึงนับได้ว่านี่เป็นกลเกมในสนามเลือกตั้งที่มีอิทธิพลต่อพรรคการเมืองทุกพรรคในสนามเลือกตั้ง 2562

หากพิจารณาเกมนี้ลงไปรายละเอียดจะพบการวางหมากในกระดานการเลือกตั้งตั้งแต่ก่อนการเลือกตั้งจนกระทั่งภายหลังการเลือกตั้งด้วยองค์ประกอบเดิมของ คสช. ซึ่งดำเนินการภายใต้หน้าฉากใหม่ในนามพรรคพลังประชารัฐ ตั้งแต่คณะผู้ร่วมก่อตั้งพรรคโดยมีนายอุตตม สาวนายน เป็นหัวหน้าพรรคพลังประชารัฐคนแรก พร้อมทั้งรองหัวหน้าพรรคคนแรกคือนายสุวิทย์ เมษินทรีย์ และเลขาธิการพรรคคนแรกคือนายสนธิรัตน์ สนธิจิรวงศ์ โดยทั้งสามคนที่ยกตัวอย่างมาข้างต้นล้วนเคยดำรงตำแหน่งอยู่ในรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ก่อนการเลือกตั้งทั้งสิ้น นอกจากนี้ยังมีคณะรัฐมนตรีของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ชุดหลังการเลือกตั้งที่เคยดำรงตำแหน่งใน คสช. อีกด้วยดังข้อมูลในตารางที่ 8

¹⁷¹ "รัฐธรรมนูญติไซน์มาเพื่อพวกเรา" ???," *คมชัดลึก*, 2561, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2566, <https://www.komchadluek.net/scoop/352831>.

ตารางที่ 8 รายนามคณะรัฐมนตรีในรัฐบาลประยุทธ์ 2¹⁷² ที่เคยเป็นคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่งก่อนการเลือกตั้ง 2562		ตำแหน่งหลังการเลือกตั้ง 2562	ความเกี่ยวข้องกับพรรคพลังประชาชน
		ตำแหน่งใน คสช. ¹⁷³	ตำแหน่งในรัฐบาลประยุทธ์ 1 ¹⁷⁴	ตำแหน่งในรัฐบาลประยุทธ์ 2 ¹⁷⁵	
1	พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา	หัวหน้า คสช.	นายกรัฐมนตรี	นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม	ผู้เข้าชิงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี (prime minister candidate) ของพรรคพลังประชาชนในการเลือกตั้ง 2562
2	พลเอกประวิตร วงศ์สุวรรณ	รองหัวหน้า คสช. ประธานคณะที่ปรึกษา คสช.	รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม	รองนายกรัฐมนตรี	หัวหน้าพรรคคนที่สอง
3		สมาชิก คสช.	-	รองนายกรัฐมนตรี	

¹⁷² รัฐบาลประยุทธ์ 2 หมายถึง รัฐบาลภายใต้การปกครองของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา หลังการเลือกตั้ง พ.ศ. 2562

¹⁷³ ราชกิจจานุเบกษา, "ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 122/2557 เรื่อง แต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งในคณะรักษาความสงบแห่งชาติ," (2557), เล่ม 131 ตอนพิเศษ 81 ง. และราชกิจจานุเบกษา, "คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (เฉพาะ) ที่ 22/2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะที่ปรึกษาคณะรักษาความสงบแห่งชาติ," (2557), เล่ม 131 ตอนพิเศษ 93 ง.

¹⁷⁴ ราชกิจจานุเบกษา, "ประกาศแต่งตั้งรัฐมนตรี," (2557), เล่ม 131 ตอนพิเศษ 64 ง., ราชกิจจานุเบกษา, "ประกาศให้รัฐมนตรีพ้นจากความเป็นรัฐมนตรีและแต่งตั้งรัฐมนตรี," (2558), เล่ม 132 ตอนพิเศษ 91 ง. และราชกิจจานุเบกษา, "ประกาศให้รัฐมนตรีพ้นจากความเป็นรัฐมนตรีและแต่งตั้งรัฐมนตรี," (2560), เล่ม 134 ตอนพิเศษ 290 ง.

¹⁷⁵ ราชกิจจานุเบกษา, "ประกาศแต่งตั้งรัฐมนตรี," (2562), เล่ม 136 ตอนพิเศษ 76 ง. และราชกิจจานุเบกษา, "ประกาศแต่งตั้งรัฐมนตรี," เล่ม 137 ตอนพิเศษ 80 ง.

ที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่งก่อนการเลือกตั้ง 2562		ตำแหน่งหลังการเลือกตั้ง 2562	ความเกี่ยวข้อง กับพรรคพลัง ประชาชน
		ตำแหน่งใน คสช. ¹⁷³	ตำแหน่งใน รัฐบาล ประยุทธ์ 1 ¹⁷⁴	ตำแหน่งในรัฐบาล ประยุทธ์ 2 ¹⁷⁵	
	นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์	คณะที่ปรึกษา คสช.	-		ผู้ร่วมก่อตั้ง พรรค
4	นายวิชณุ เครืองาม	คณะที่ปรึกษา คสช.	รอง นายกรัฐมนตรี	รองนายกรัฐมนตรี	-
5	พลเอกชัย ชาญ ช่าง มงคล	-	ปลัดกระทรวง กลาโหม ¹⁷⁶ รัฐมนตรีช่วยว่า การ กระทรวงกลาโ หม	รัฐมนตรีช่วยว่าการ กระทรวงกลาโหม	-
6	นายอุดม सानายน	-	รัฐมนตรีว่าการ กระทรวง เทคโนโลยี สารสนเทศและ การสื่อสาร รัฐมนตรีว่าการ กระทรวง อุตสาหกรรม	รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการคลัง	หัวหน้าพรรคคน แรก
7	นายดอน ปรมัตถ์วินัย	-	รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการ ต่างประเทศ	รองนายกรัฐมนตรี	-

¹⁷³ ราชกิจจานุเบกษา, "ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ให้นายทหารรับราชการ," (2559), เล่ม 133 ตอนพิเศษ 203 ง.

ที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่งก่อนการเลือกตั้ง 2562		ตำแหน่งหลังการเลือกตั้ง 2562	ความเกี่ยวข้อง กับพรรคพลัง ประชาชน
		ตำแหน่งใน คสช. ¹⁷³	ตำแหน่งใน รัฐบาล ประยุทธ์ 1 ¹⁷⁴	ตำแหน่งในรัฐบาล ประยุทธ์ 2 ¹⁷⁵	
				รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการ ต่างประเทศ	
8	นายสุวิทย์ เมฆินทร์	-	รัฐมนตรีช่วยว่า การกระทรวง พาณิชย์	-	กรรมการบริหาร พรรคชุดแรก
			รัฐมนตรีประจำ สำนัก นายกรัฐมนตรี	รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการ อุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม	
			รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงวิทยา ศาสตร์และ เทคโนโลยี	-	
9	นายพุทธิพงษ์ ปูลณกันต์	-	รองเลขาธิการ นายกรัฐมนตรี 177	รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจและ สังคม	กรรมการบริหาร พรรคชุดแรก
			โฆษกประจำ สำนัก นายกรัฐมนตรี 178		

¹⁷⁷ "ครม.ตั้ง 'พุทธิพงษ์ ปุณณกันต์' นั่งเก้าอี้รองเลขาธิการนายกฯ," *ไทยรัฐออนไลน์*, 2561, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2566, <https://www.thairath.co.th/news/politic/1373854>.

¹⁷⁸ "คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 275/2561 เรื่อง มอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่," (2561).

ที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่งก่อนการเลือกตั้ง 2562		ตำแหน่งหลังการเลือกตั้ง 2562	ความเกี่ยวข้อง กับพรรคพลัง ประชาชน
		ตำแหน่งใน คสช. ¹⁷³	ตำแหน่งใน รัฐบาล ประยุทธ์ 1 ¹⁷⁴	ตำแหน่งในรัฐบาล ประยุทธ์ 2 ¹⁷⁵	
10	นายสนธิรัตน์ สนธิจิรวงศ์	-	รัฐมนตรีช่วยว่า การกระทรวง พาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการ กระทรวง พาณิชย์	รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงพลังงาน	เลขาธิการพรรค คนแรก
11	พลเอกอนุ พงษ์ เผ่า จินดา	-	รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาด ไทย	รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไท ย	-

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

3.4 “จุดยืน” จิกซอร์ขึ้นสำคัญที่พรรคประชาธิปัตย์ทำหล่นหาย

บรรยากาศของสังคมไทยก่อนการเลือกตั้ง 2562 ประชาชนต่างเต็มไปด้วยความคุกรุ่นทางความคิดเกี่ยวกับจุดยืนทางการเมือง อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากความคับข้องใจของผู้คนที่มีการทำรัฐประหารของ คสช. ว่าไม่เป็นไปตามครรลองของระบอบประชาธิปไตย การทำรัฐประหารทำให้ความเป็นธรรมในสนามการเมืองแหงววิน ผู้คนขาดอิสรภาพในการแสดงออกทางการเมือง บริบทนี้ได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ด้านกระแสความคิดทางการเมืองของประชาชน กล่าวคือ กระแสความคิดเกี่ยวกับอุดมการณ์ทางการเมืองของผู้คนในสังคมแปรเปลี่ยนไปจากรูปแบบเดิมที่มีการแบ่งขั้วทางความคิดแบบเหลือง-แดง หรือภูมิทัศน์เดิมที่เป็นฝ่ายผู้สนับสนุนขั้วการเมืองเดิมสองพรรคใหญ่อย่างพรรคเพื่อไทยกับพรรคประชาธิปัตย์ไปสู่การแบ่งขั้วความคิดรูปแบบใหม่ที่ให้ความสำคัญกับหลักการประชาธิปไตยและต่อต้านระบอบเผด็จการที่มีกลุ่มทหารเข้ามาแทรกแซงทางการเมือง ขั้วความคิดแบบใหม่ที่เกิดขึ้นนี้เป็นผลจากความตกต่ำภายใต้การบริหารประเทศของ คสช. ทำให้ผู้คนในสังคมต่างต้องการความเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน เมื่อทิศทางกระแสความคิดของประชาชนในสังคมแยกออกเป็นสองฝ่ายเช่นนี้ ความไว้วางใจทางการเมือง (Political Trust) ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีต่อตัวแสดงทางการเมืองอย่างพรรคการเมืองจึงเป็นปัจจัยที่มีส่วนต่อพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของผู้คน ยังมี

ระดับความไว้วางใจต่ำก็จะยิ่งสร้างสิ่งแวดล้อมทางการเมืองที่ยากจะประสบความสำเร็จ¹⁷⁹ ดังนั้น ฅ
 ห่วงการเลือกตั้ง 2562 ความชัดเจนของพรรคการเมืองจึงเป็นสิ่งสำคัญส่วนหนึ่งในการตัดสินใจ
 ลงคะแนนในคูหาให้กับพรรคประชาธิปัตย์ในสนามเลือกตั้ง

ความนิยมและผลคะแนนเสียงของพรรคการเมืองหนึ่ง ๆ ที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงในการเลือก
 ตั้งแต่ครั้งเป็นเรื่องปกติ เพราะสิ่งแวดล้อมในสนามการเมืองและในการเลือกตั้งแต่ละครั้งก็มีความ
 เปลี่ยนแปลงไป ดังเช่นในสนามเลือกตั้ง 2562 ที่มีการเกิดขึ้นมาของพรรคในฝันอนุรักษ์นิยมและฝึ
 ก้าวหน้าเพิ่มมากขึ้น พรรคประชาธิปัตย์ที่อยู่ในฝันอนุรักษ์นิยมจึงได้รับผลกระทบจากการเหลื่อมซ้อน
 ของฐานคะแนนเสียงระหว่างพรรคในชั่วเดียวกัน อย่างพรรคพลังประชารัฐที่ตั้งคะแนนเสียงเดิมของ
 พรรคประชาธิปัตย์ในพื้นที่กรุงเทพมหานครและภาคใต้ไปได้ หากพิจารณาเทียบเคียงผลการเลือกตั้งปี
 2562¹⁸⁰ พบว่า ในพื้นที่กรุงเทพมหานครพรรคประชาธิปัตย์ได้คะแนนเสียงรวม 488,566 คะแนน
 ส่วนพรรคพลังประชารัฐได้คะแนนเสียงรวม 791,821 คะแนน เมื่อนำมารวมกันแล้วเท่ากับ
 1,280,387 คะแนน ซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกับคะแนนเสียงรวมของพื้นที่กรุงเทพมหานครที่พรรค
 ประชาธิปัตย์เคยได้รับในการเลือกตั้งปี 2554 คือ 1,356,672 คะแนน ส่วนผลการเลือกตั้งภาคใต้
 พบว่าพรรคพลังประชารัฐสามารถเข้ายึดครองฐานที่มั่นเดิมของพรรคประชาธิปัตย์ไปได้ 7 เขต ทั้ง
 สองพื้นที่ดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นได้ว่าคะแนนเสียงส่วนหนึ่งที่หายไปของพรรคประชาธิปัตย์ในการ
 เลือกตั้งปี 2562 เคลื่อนย้ายไปยังพรรคอนุรักษ์นิยมใหม่อย่างพรรคพลังประชารัฐที่มีความชัดเจนใน
 สนามเลือกตั้งว่าจะเสนอพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นผู้เข้าชิงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในนามพรรค
 พลังประชารัฐ และเสนอสโลแกนที่ชวนเชื่ออย่าง “เลือกความสงบ จบที่ลุงตู่” ให้แก่ผู้คนที่เอือมระอา
 กับความขัดแย้งสี่เสื่อในเมืองไทยช่วงก่อนการรัฐประหาร 2557 ทำให้คะแนนจึงเทไปสู่พรรคพลัง
 ประชารัฐจำนวนมาก

จุดยืนของพรรคในมุมมองแม่ทัพประชาธิปัตย์

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ผู้นำทัพในสนามเลือกตั้ง 2562 มองว่า
 ปัญหาในการเลือกตั้งครั้งดังกล่าวเริ่มจากระบบการเลือกตั้งหรือกติกาการเลือกตั้งจากรัฐธรรมนูญฉบับ
 2560 โดยปัญหาคือการออกแบบระบบมาให้เป็นเบี้ยหัวแตก ในสนามเลือกตั้งจึงเกิดพรรคการเมืองลง
 แข่งขันเป็นจำนวนมาก อันเป็นผลจากตัวระบบบัตรใบเดียวที่นำทุกคะแนนเสียงมากำหนดหาสัดส่วน
 ของ ส.ส. ภายหลังกการเลือกตั้ง 2562 นอกจากนี้ยังมองว่าการเมืองในการเลือกตั้งครั้งนี้ทำให้สังคม
 การเมืองไทยย้อนกลับไปสู่การเมืองแบบบ้านใหญ่ “แม้ว่าพรรคการเมืองหลายพรรคพยายามที่จะ

¹⁷⁹ Marc J. Hetherington, "The Political Relevance of Political Trust," *American Political Science Review* 92, no. 4 (1998).

¹⁸⁰ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, *ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562*.

หาทางสร้างกระแสเพื่อเอาชนะการเมืองบ้านใหญ่ แต่การเลือกตั้ง 2562 มัน (เป็นการเมืองในแบบที่) ย้อนไปไกลกว่าการเลือกตั้งปี 2554 ปี 2550 หรือปี 2548”¹⁸¹ โดยกระแสที่แบ่งผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ ๆ ในสนามเลือกตั้ง 2562 คือกระแสจุดยืนของพรรคการเมืองต่าง ๆ ว่าจะ สนับสนุนหรือไม่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ให้เป็นนายกรัฐมนตรีภายหลังการเลือกตั้ง

ในประเด็นเรื่องการประกาศไม่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา โดยหัวหน้าพรรคในรูปแบบวิดีโอผ่านสื่อออนไลน์อย่างเฟซบุ๊กในวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2562¹⁸² หรือก่อนการเลือกตั้งในวันที่ 24 มีนาคม 2562 สองสัปดาห์ นายอภิสิทธิ์เห็นว่ามีค่าใช้จ่ายแท้จริงที่ส่งผลให้พรรคประชาธิปัตย์ เสียคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง ดังคำกล่าวสัมภาษณ์ของนายอภิสิทธิ์ภายหลังการเลือกตั้งตอนหนึ่ง ความว่า

“ผมขอยืนยันว่า (ถ้าวันนั้นพูดว่าสนับสนุนพลเอกประยุทธ์) ก็ไม่ได้ชัดเจนว่า คะแนนเสียงจะดีขึ้น เพราะก็มีคนจำนวนมากที่ตัดสินใจเลือกพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งปี 2562 เพราะกลัวที่จะตัดสินใจว่าไม่เอาพลเอกประยุทธ์”

(อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, สัมภาษณ์ในรายการ Suthichai Live, 13 ธันวาคม 2565)¹⁸³

นายอภิสิทธิ์ตั้งข้อสังเกตว่า ปี 2562-2563 เป็นปีสุดท้ายที่พรรคประชาธิปัตย์ได้รับเงินสนับสนุนจากผู้เสียภาษีมากที่สุด ซึ่งได้รับสูงถึงร้อยละ 80-90 มาอย่างต่อเนื่อง แต่หลังจากปี 2563 กลายเป็นว่า ร้อยละ 90 ไปอยู่ที่พรรคก้าวไกลแล้ว นายอภิสิทธิ์ไม่เชื่อว่าคนที่เอาเงินไปสนับสนุนเรื่องการเสียภาษี ให้พรรคก้าวไกลจะเป็นผู้เสียภาษีใหม่ เพราะฉะนั้นนายอภิสิทธิ์จึงมองว่านี่เป็นข้อสนับสนุนประการหนึ่งว่าประเด็นที่เขาจะพูดเรื่องสนับสนุนหรือไม่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์ ณ ช่วงก่อนการเลือกตั้ง ไม่ใช่เรื่องที่ส่งผลต่อการสูญเสียคะแนนเสียงของพรรค เพราะประชาชนที่ต้องการจะเลือกพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ก็น่าจะไปเลือกพรรคพลังประชารัฐมากกว่าที่จะมาเลือกพรรคประชาธิปัตย์หรือพรรคการเมืองอื่น

การประกาศจุดยืนว่าไม่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา คือสิ่งที่นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มองว่านี่คือการประกาศจุดยืนตามอุดมการณ์ของพรรคประชาธิปัตย์ นอกเหนือไปกว่านั้นการตัดสินใจประกาศในสนามเลือกตั้งต่อประเด็นเรื่องจุดยืนไม่ร่วมรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ในภายหลังการเลือกตั้ง

¹⁸¹ บทสัมภาษณ์ อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ จากรายการ Suthichai Live, "วิเคราะห์เลือกตั้ง 66."

¹⁸² สามารถรับชมวิดีโอการประกาศไม่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ที่เฟซบุ๊ก *Abhisit Vejjajiva*, "จะสนับสนุน พล.อ.ประยุทธ์ เป็นนายกฯ หรือไม่?", 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2566, https://www.facebook.com/Abhisit.M.Vejjajiva/videos/774934712871541/?_rdc=1&_rdr.

¹⁸³ บทสัมภาษณ์ อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ จากรายการ Suthichai Live, "วิเคราะห์เลือกตั้ง 66."

2562 มีนัยสำคัญต่อองค์กรพรรคประชาธิปัตย์ กล่าวคือ นายอภิสิทธิ์ในฐานะหัวหน้าพรรค ณ ขณะนั้น มีความพยายามที่จะสร้างแนวทางใหม่ให้แก่พรรคและผู้สนับสนุนพรรค แนวทางใหม่ดังกล่าวคือความพยายามที่จะส่งสารและเปลี่ยนทิศทางความคิดของผู้สนับสนุนพรรค จากเดิมที่พรรคประชาธิปัตย์เน้นชูเรื่องประชาธิปไตยในสนามการเมือง แต่เมื่อเกิดความขัดแย้งเสื้อเหลือง-เสื้อแดง ภารกิจต่าง ๆ ในสนามการเมืองของพรรคประชาธิปัตย์ถูกลดทอนลงเหลือเพียงแค่เรื่องของการต่อสู้กับปัจเจกบุคคล อย่างอดีตนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร ด้วยความต้องการจะป้องกันการกลับมาของอดีตนายกรัฐมนตรี ในสนามเลือกตั้ง 2562 ผู้สนับสนุนพรรคจึงคิดเห็นว่าพรรคประชาธิปัตย์ควรให้การสนับสนุนพลเอกประยุทธ์ขึ้นเป็นนายกคนต่อไป

“จากการต่อสู้ของพรรคประชาธิปัตย์เดิมที่พยายามชูเรื่องเป็นประชาธิปไตย แต่ในช่วงสิบกว่าปีก่อนการเลือกตั้ง 2562 การต่อสู้ของพรรคกลายเป็นการต่อสู้กับคุณทักษิณ แล้วการต่อสู้กับคุณทักษิณทำให้ผู้สนับสนุนพรรคประชาธิปัตย์ส่วนหนึ่งมองว่ากลายเป็นเรื่องสำคัญที่สุดไปแล้ว แล้วในการเลือกตั้ง 2562 ก็ประเมินว่าเอาพลเอกประยุทธ์มาสู้”

(อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, สัมภาษณ์ในรายการ Suthichai Live, 13 ธันวาคม 2565)¹⁸⁴

การต่อสู้กับอดีตนายกรัฐมนตรีทักษิณกลายเป็นประเด็นสำคัญที่สุดในสายตาของผู้สนับสนุนพรรคบางส่วน ซึ่งนายอภิสิทธิ์พยายามจะสื่อให้ฐานเสียงของพรรคเห็นว่าภารกิจของพรรคประชาธิปัตย์ไม่ใช่การต่อสู้กับปัจเจกบุคคล แต่คือการต่อสู้กับการกระทำของปัจเจกบุคคลที่เคยเกิดขึ้นในอดีต ด้วยชุดทัศนคติเกี่ยวกับประเด็นการต่อสู้ของพรรคประชาธิปัตย์ที่ไม่ตรงกันระหว่างหัวหน้าพรรค สมาชิกพรรค และผู้สนับสนุนพรรค จึงทำให้ทิศทางของคะแนนเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ในสนามเลือกตั้ง 2562 กระเสี้ยนกระสาวยมลายไปอยู่ที่พรรคการเมืองคู่แข่งอื่นในสนามเลือกตั้ง ดังนั้นปัญหาหนึ่งของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้ง 2562 ที่ส่งผลต่อการสูญเสียคะแนนเสียงมิใช่การตัดสินใจของหัวหน้าพรรคว่าสนับสนุนหรือไม่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์ แต่แก่นแท้ของปัญหาคือการสื่อสารระหว่างองค์กรพรรคไปยังผู้รับสารหรือผู้สนับสนุนพรรค/ฐานเสียงของพรรคที่ไม่ชัดเจนว่าพรรคประชาธิปัตย์มีทิศทาง พันธกิจ หรือจุดยืนในสนามการเมืองเป็นอย่างไร

¹⁸⁴ เรื่องเดียวกัน.

จุดยืนของพรรคในมุมมองชนพลประชาธิปไตย

ประเด็นจุดยืนการสนับสนุนพลเอกประยุทธ์หรือไม่ในสนามเลือกตั้งปี 2562 ของพรรคประชาธิปัตย์เป็นสิ่งที่หัวหน้าพรรคกับผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งคิดเห็นไปในทิศทางที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง กล่าวคือ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ในฐานะหัวหน้าพรรคผู้นำทัพประชาธิปัตย์ลงสู่สนามเลือกตั้ง 2562 มองว่าประเด็นจุดยืนทางการเมืองเรื่องการประกาศไม่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์ จันทรีโอชา ไม่ใช่ปัญหาที่แท้จริงที่ส่งผลต่อการหายไปของคะแนนเสียงของพรรคดังที่ได้อภิปรายไปแล้วในสัปดาห์ก่อนหน้า แต่ในส่วนของชนพลประชาธิปัตย์อย่างผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งในแต่ละเขตการเลือกตั้งส่วนใหญ่คิดเห็นว่าการประกาศจุดยืนว่าไม่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์ จันทรีโอชา ก่อนการเลือกตั้ง 2562 โดยหัวหน้าพรรคส่งผลสะท้อนอย่างมีนัยสำคัญต่อคะแนนเสียงของพรรคที่ร่วงหล่นไป

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งพรรคประชาธิปัตย์จำนวน 6 คน พบว่า ความคิดเห็นของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งจำนวน 5 ใน 6 คน เห็นพ้องต้องกันว่าการออกมาประกาศจุดยืนไม่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์โดยหัวหน้าพรรคก่อนการเลือกตั้งมีส่วนส่งผลสะท้อนต่อการเสียคะแนนเสียงของพรรคในการเลือกตั้ง 2562 โดยจำนวน 2 ใน 5 คน เป็นกลุ่มคนที่คิดเห็นว่าการประกาศจุดยืนมีส่วนต่อคะแนนเสียงที่เสียไป แต่ไม่ได้มองว่าเป็นความผิดจากการกระทำของหัวหน้าพรรค ดังเห็นได้จากบทสัมภาษณ์ดังนี้

“สองสัปดาห์สุดท้ายก่อนการเลือกตั้ง โพลของประชาธิปัตย์ยังมาดีอยู่ แต่มาหักมุมตอนหัวหน้าพรรคประกาศไม่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์จากการออกคลิป ... ส่วนตัวคิดว่าตามหลักเหตุและผลแล้วคุณอภิสิทธิ์ทำถูกแล้ว เพราะเหตุผลที่ประกาศว่าไม่เอาพลเอกประยุทธ์ คือ ต้องชูตัวเองเป็นนายกรัฐมนตรีในนามพรรค แต่การเมืองเป็นเรื่องของอารมณ์ คนไม่ได้คำนึงถึงเหตุผลเท่าไรนัก ณ ขณะนั้น”

(นางสาว ค (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 13 ธันวาคม 2565)¹⁸⁵

เหตุที่ทำให้ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งท่านนี้คิดเช่นนั้น เพราะภายหลังจากการเลือกตั้งผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งที่แพ้การเลือกตั้งได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนกัน บางคนคิดว่าการหาเสียงในพื้นที่ยังเป็นไปได้ อย่างเป็นปกติ แต่เมื่อหัวหน้าพรรคปล่อยคลิปไม่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์ออกมา ปฏิกริยาของผู้คนตอนหาเสียงเลือกตั้งเปลี่ยนแปลงไปอย่างสังเกตเห็นได้ ส่วนผู้สมัครอีกคนในกลุ่มแรกนี้ คือ นาย จ (นามสมมติ) ผู้ที่คิดเห็นว่าการออกมาประกาศจุดยืนของนายอภิสิทธิ์เป็นสิ่งที่วัดได้ยากว่าส่งผลกับคะแนนที่หายไปของพรรคมากน้อยเพียงใด แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นการออกมาประกาศจุดยืนว่าไม่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์ก็มี

¹⁸⁵ สัมภาษณ์ นางสาว ค (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 13 ธันวาคม 2565.

ส่วนต่อการเสียคะแนนเสียงของพรรค จากการที่พรรคไม่มีจุดยืนที่ชัดเจนว่าจะไปในทิศทางไหน แม้จะมีการแสดงจุดยืนในช่วงหลังของการหาเสียงแต่ก็เป็นการแสดงจุดยืนของพรรคที่ล่าช้าอย่างมาก ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ต้องการความชัดเจนว่าไม่เอาพลเอกประยุทธ์ตัดสินใจไปก่อนที่พรรคจะแสดงจุดยืนในเรื่องนี้อย่างชัดเจนแล้ว ปัญหาต่อเนื่องจากประเด็นเรื่องการประกาศจุดยืนโดยหัวหน้าพรรค ต่อมาคือเกิดความแตกแยกอย่างเด่นชัดภายในพรรคประชาธิปัตย์ การที่ภายในพรรคสมาชิกยังแตกแยกเรื่องจุดยืน ฉะนั้นความไม่ชัดเจนนี้ส่งผลให้พรรคประชาธิปัตย์ในภาพรวมไม่เป็นเอกภาพ เดียวกันกับฐานเสียง เพราะทิศทางของจุดยืนที่ไม่ชัดเจน

“การประกาศว่าไม่เอาพลเอกประยุทธ์ทำให้แบ่งพรรคประชาธิปัตย์ออกเป็น 2 ฝ่าย ระหว่างกลุ่มคนที่เอาพลเอกประยุทธ์กับกลุ่มคนที่ไม่เอาพลเอกประยุทธ์ ความแตกแยกภายในพรรคออกจากจุดยืนหรือในขณะที่เดียวกันก็เป็นต้นตอของการที่จุดยืนในพรรคไม่ชัดเจน ... มีคนที่ไม่สนับสนุน (การประกาศจุดยืนของหัวหน้าพรรค) ลูกขึ้นพูดตอนประชุมถอดบทเรียน (หลังการเลือกตั้ง) ว่าทำไมอภิสิทธิ์ไปพูดแบบนั้นว่าจะไม่เอาพลเอกประยุทธ์ ทำให้สูญพันธุ์ในกรุงเทพ ทำให้เสียเสียงในภาคใต้” (ขยายความโดยผู้เขียน)

(นาย จ (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 17 กุมภาพันธ์ 2566)¹⁸⁶

ส่วนผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งอีก 3 ใน 5 คน มีความคิดเห็นว่าการออกมาประกาศจุดยืนไม่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์โดยหัวหน้าพรรคเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสียคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง 2562 มากที่สุด โดยประเด็นสำคัญที่เห็นได้จากกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์นี้คือแง่คิดเกี่ยวกับความสำคัญในการสนับสนุนพลเอกประยุทธ์เป็นนายกรัฐมนตรี เพราะผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งกลุ่มนี้มองว่าประชาชนยังมีความหวาดระแวงต่ออดีตนายกรัฐมนตรีทักษิณ จึงหันไปเลือกพลเอกประยุทธ์เพื่อเข้ามาต่อสู้หรือป้องกันการกลับมาของอดีตนายกทักษิณ

¹⁸⁶ สัมภาษณ์ นาย จ (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 กรุงเทพมหานคร, 17 กุมภาพันธ์ 2566.

“นโยบายของหัวหน้าพรรคที่ไม่เอาประยุทธ์ หัว (หัวหน้าพรรค) มีส่วนอย่างมากในการทำให้พรรคเสียคะแนนเสียง พอท่านอภิสิทธิ์พูดทีเดียวยังเรื่องไม่สนับสนุนลุงตู่ (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) คนมันไม่เลือก คนมันมาลาออกเลย มาลาไม่เลือกเราอะ เราจะตกแน่เลย คนเค้าไม่เอาเพราะเค้ากลัวทักษิณเป็น เพราะเค้ารู้ว่าประชาธิปไตยสู้ไม่ได้ เค้าเลยสนับสนุนลุงตู่เพื่อไปสู้กับทักษิณ เค้าก็เลยโทรมาลา ๆ ๆ (โทรมาบอกว่าจะไม่เลือกประยุทธ์แล้ว)” (ขยายความโดยผู้เขียน)

(นางสาว ก (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 23 พฤศจิกายน 2565)¹⁸⁷

“พื้นที่สังคมเมือง (พื้นที่เทศบาล/พื้นที่อำเภอเมือง) จะเป็นพื้นที่ที่คะแนนเสียงหายเยอะ จากการวิเคราะห์ของบุคคลในพรรคหลังการเลือกตั้ง เพราะเทคโนโลยีโทรศัพท์มือถือ เช่น คลิป (แสดงจุดยืน) ที่หัวหน้าพรรคปล่อยก่อนเลือกตั้ง ... หัวหน้าพรรคออกมาอัดคลิปวิดีโอไม่เอาพลเอกประยุทธ์ ทำให้คนที่ดำเนินนายกทักษิณกลัวว่าประชาธิปไตยจะไปจับมือเพื่อไทยเลยหันไปเลือกพรรคอื่น เช่น พลังประชารัฐ เพื่อความชั่ว” (ขยายความโดยผู้เขียน)

(นางสาว ข (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 13 ธันวาคม 2565)¹⁸⁸

ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งบางคนเก็บเกี่ยวประสบการณ์จากการพบปะประชาชนในช่วงหาเสียงมาเป็นเหตุผลสนับสนุนทัศนะที่ว่า การประกาศจุดยืนของหัวหน้าพรรคมีส่วนต่อการเสียคะแนนเสียงในการเลือกตั้งปี 2562 อย่างช่วงที่นาย ฉ (นามสมมติ) ลงพื้นที่หาเสียงก็มีประชาชนถามไถ่เกี่ยวกับประเด็นนี้ว่าสรุปแล้วพรรคประชาธิปไตยจะจับมือกับพลเอกประยุทธ์หรือไม่ มีประชาชนบางคนกล่าวแก่นาย ฉ (นามสมมติ) ว่าหากรับปากว่าไม่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์ก็จะเลือกพรรคประชาธิปไตย อีกทั้งนาย ฉ (นามสมมติ) ยังมองว่าปัญหาความแตกแยกและไม่มีเอกภาพต่อจุดยืนสนับสนุนพลเอกประยุทธ์หรือไม่เป็นปัญหาที่ทำให้เสียคะแนนเสียงจากความสั่นคลอนความไว้วางใจฐานเสียงของพรรค

¹⁸⁷ สัมภาษณ์ นางสาว ก (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 พื้นที่ภาคกลาง, 23 พฤศจิกายน 2565.

¹⁸⁸ สัมภาษณ์ นางสาว ข (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 พื้นที่ภาคใต้, 13 ธันวาคม 2565.

“ความชัดเจนของพรรคเรื่องจุดยืนทางการเมืองที่ไม่ชัดเจนว่าเอาหรือไม่เอา
 ประยุทธ์ แม้หัวหน้าพรรคจะออกมาประกาศว่าไม่เอาประยุทธ์แล้ว แต่ภายใน
 พรรคก็มีความเห็นต่าง เช่น นายถาวร เสนเนียม ออกมาพูดว่าการตัดสินใจของนาย
 อภิสิทธิ์ที่ไม่เอาพลเอกประยุทธ์ไม่ใช่มติพรรค เป็นต้น ทำให้ประชาชนเกิดความไม่
 ไว้วางใจว่าสรุปแล้วพรรคประชาธิปัตย์จะเอาอย่างไรกันแน่”

(นาย ฉ (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 24 พฤศจิกายน 2565)¹⁸⁹

ส่วนผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งจาก 1 ใน 6 คน ที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ผู้สมัคร
 รายนี้เห็นต่างจากผู้สมัครท่านอื่นต่อประเด็นการประกาศจุดยืนของหัวหน้าพรรค ผู้สมัครรายนี้มองว่า
 ปัจจัยหนึ่งเดียวที่ทำให้พรรคประชาธิปัตย์เสียคะแนน คือ กระแสเลือกความสงบที่ลุ่มตุ่ ทำให้
 ประชาชนหันไปเลือกพลเอกประยุทธ์เพื่อป้องกันการกลับมาของอดีตนายกทักษิณ

“หัวหน้าพรรคพูดว่าไม่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์ก่อนการเลือกตั้งประมาณ 10-11
 วัน ช่วงนั้น (เลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562) ถามว่าเรื่องการประกาศจุดยืนของหัวหน้า
 พรรคมีผลไหม ตอนเดินพื้นที่เราจะรู้ว่าแรงกระเพื่อมก็มีบ้าง แต่ก็อธิบายให้
 ประชาชนฟัง แต่ท้ายสุดแล้วจริง ๆ เหตุที่ทำให้เราแพ้การเลือกตั้ง นั่นคือ ‘เลือก
 ความสงบที่ลุ่มตุ่’ ไม่ใช่เพราะเหตุผลที่คุณอภิสิทธิ์ (หัวหน้าพรรค ณ ขณะนั้น)
 ประกาศว่าไม่เอาลุ่มตุ่” (ขยายความโดยผู้เขียน)

(นางสาว ง (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 19 พฤศจิกายน 2565)¹⁹⁰

ประเด็นเรื่องจุดยืนทางการเมืองว่าจะสนับสนุนพลเอกประยุทธ์เป็นนายกรัฐมนตรีหรือไม่แม้
 จะไม่สามารถคำนวณออกมาเป็นจำนวนเสียงอย่างชัดเจนได้ว่ามีส่วนทำให้พรรคประชาธิปัตย์สูญเสี
 คะแนนเสียงไปเท่าไรในสนามเลือกตั้งปี 2562 แต่สิ่งที่ปรากฏจากข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องจุดยืนที่ได้กล่าว
 ทั้งหมดข้างต้น คือ ภายในพรรคประชาธิปัตย์มีความแตกแยกภายในพรรค ทศนะของหัวหน้าพรรคกับ
 สมาชิกภายในพรรคคือการมีความเข้าใจต่อจุดยืนทางการเมืองของพรรคที่ไม่เป็นเอกฉันท์ การแบ่ง
 ออกเป็นกลุ่มที่อยากให้ร่วมรัฐบาลกับพลเอกประยุทธ์กับกลุ่มผู้ที่ไม่สนับสนุน ซึ่งประเด็นนี้ไม่ใช่เพียงแค่
 ทำให้เกิดการเสียคะแนนเสียงไปในการเลือกตั้งครั้งเดียว แต่ยังทำให้เกิดสภาวะเลือดใหม่ไหลออกไป

¹⁸⁹ สัมภาษณ์ นาย ฉ (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 พื้นที่ภาคกลาง, 24
 พฤศจิกายน 2565.

¹⁹⁰ สัมภาษณ์ นางสาว ง (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 กรุงเทพมหานคร, 19
 พฤศจิกายน 2565.

จากพรรคด้วย เห็นได้จากการที่สมาชิกกลุ่มคนรุ่นใหม่ของพรรคประชาธิปัตย์หรือกลุ่ม New Dem ทอยยประกาศลาออกภายหลังจากที่มีมติพรรคเข้าร่วมรัฐบาลพลเอกประยุทธ์หลังการเลือกตั้งปี 2562

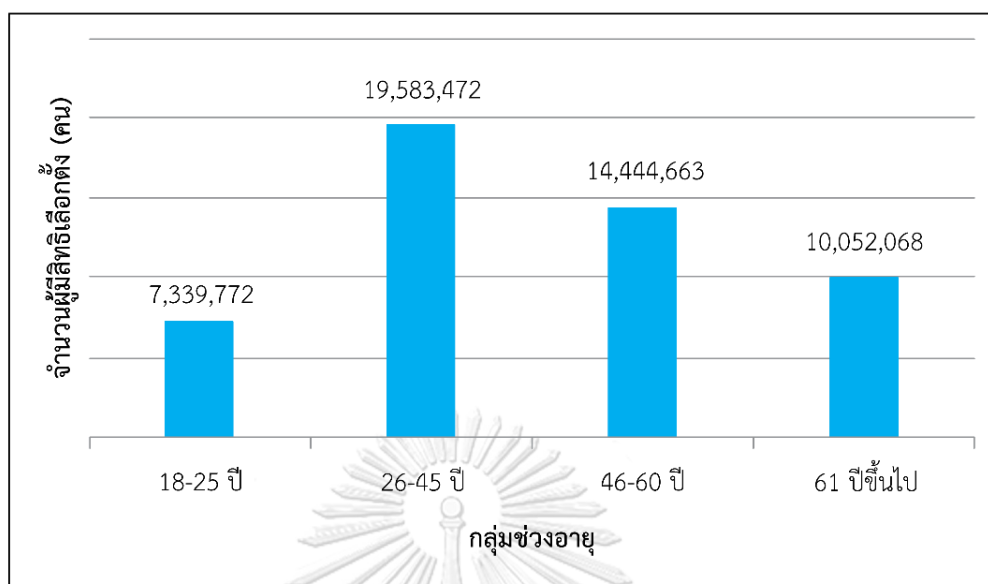
3.5 เกลียวคลื่นของผู้มีสิทธิเลือกตั้งรุ่นใหม่กับฐานที่มั่นของพรรคประชาธิปัตย์ที่เปลี่ยนแปลงไป

ความเข้มข้นของการเปลี่ยนแปลงทางความคิดเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองมีส่วนเชื่อมโยงอย่างสำคัญกับการวิเคราะห์ถึงฐานเสียงที่หล่นหายไปของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 เนื่องจากในการเลือกตั้งครั้งนี้มีความเปลี่ยนแปลงทางช่วงวัยของผู้มีสิทธิเลือกตั้งอย่างมาก ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากช่วงเวลาที่ห่างหายไปของการเลือกตั้งเป็นเวลายาวนานกว่า 8 ปี นับตั้งแต่การเลือกตั้งปี 2554 ถึงการเลือกตั้งปี 2562 ที่ทำให้เกิดกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก (First-time Voters) ในสนามเลือกตั้ง 2562 จำนวนมาก ในขณะที่เดียวกันก็เกิดการล้มหายของกลุ่มฐานเสียงดั้งเดิมที่มีอายุมากขึ้นของพรรคประชาธิปัตย์ จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในปี 2562 ทั้งหมดจำนวน 51,419,975 คน¹⁹¹ แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มช่วงอายุ ได้แก่ กลุ่มช่วงอายุ 18-25 ปี ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก (First-time Voters) มีจำนวน 7,339,772 คน คิดเป็น 14.27% ต่อมาคือกลุ่มช่วงอายุ 26-45 ปี เป็นกลุ่มช่วงอายุที่มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งมากที่สุดจำนวน 19,583,472 คน คิดเป็น 38.08% กลุ่มที่สามคือกลุ่มช่วงอายุ 46-60 ปี มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 14,444,663 คน คิดเป็น 28.09% และกลุ่มสุดท้ายคือกลุ่มช่วงอายุ 61 ปีขึ้นไป มีจำนวน 10,052,068 คน คิดเป็น 19.54% สามารถดูแผนภาพที่ 10 ประกอบเพื่อพิจารณาถึงช่วงอายุของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในปี 2562

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

¹⁹¹ "มท.เผยตัวเลขผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 51,419,975 คน," *MGR Online*, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2566, <https://mgronline.com/uptodate/detail/9620000020997>.

ภาพที่ 15 ช่วงอายุของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

จากภาพที่ 15 ข้างต้น จะเห็นได้ว่าการเลือกตั้งปี 2562 จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกในช่วงอายุ 18-25 ปี แม้จะมีจำนวนน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในกลุ่มอื่น ๆ แต่ประชากรในกลุ่มนี้เป็นตัวแปรในสนามเลือกตั้งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่ไม่สามารถคาดเดาทิศทางของการลงคะแนนเสียงได้ และจำนวนของประชากรกลุ่มนี้ก็มากพอที่จะเปลี่ยนแปลงผลการเลือกตั้งได้ด้วยเช่นกัน จากงานศึกษาเรื่อง *ทัศนคติต่อประชาธิปไตยและการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก* ของอรรถสิทธิ์ พานแก้ว¹⁹² แสดงให้เห็นทัศนคติของคณรุ่นใหม่ที่มีต่อพรรคการเมืองในประเด็นต่าง ๆ โดย *ประเด็นแรก* คณรุ่นใหม่มองว่าพรรคประชาธิปัตย์เป็นตัวแทนของคณรุ่นใหม่เป็นลำดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 8.5 รองจากพรรคอนาคตใหม่ที่ได้ลำดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 54.2 รองลงมาคือพรรคเพื่อไทยคิดเป็นร้อยละ 18.6 *ประเด็นต่อมา* คือพรรคการเมืองที่คณรุ่นใหม่นึกถึง พรรคประชาธิปัตย์อยู่ลำดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 13.1 ส่วนพรรคอนาคตใหม่ครองลำดับที่ 1 ที่ร้อยละ 43.9 รองลงมาคือพรรคเพื่อไทยคิดเป็นร้อยละ 28.3 *ประเด็นสุดท้าย* คือ ประเด็นที่กลุ่มคณรุ่นใหม่สนใจเลือกผู้สมัครลงเลือกตั้งจากพรรคการเมืองใด งานศึกษาของอรรถสิทธิ์ชี้ให้เห็นว่ามีกลุ่มคณรุ่นใหม่สนใจผู้สมัครจากพรรคประชาธิปัตย์เพียงแค่ร้อยละ 6.6

¹⁹² อรรถสิทธิ์ พานแก้ว, "ทัศนคติต่อประชาธิปไตยและการเมืองของผู้เลือกตั้งครั้งแรก," *วารสารสถาบันพระปกเกล้า* 17, no. 2 (2562): หน้า 2-19.

กลุ่มคนรุ่นใหม่คือกลุ่มฐานเสียงที่เกิดขึ้นใหม่ในสนามเลือกตั้ง กลุ่มคนดังกล่าวนี้มาพร้อมกับคลื่นความเปลี่ยนแปลงทางความคิดในสนามการเมือง จากผลการศึกษาของอรรถสิทธิ์ชี้ให้เห็นได้ว่า พรรคอนาคตใหม่สามารถช่วงชิงกลุ่มคนรุ่นใหม่ไปเป็นฐานเสียงของพรรคได้ ในขณะที่พรรคประชาธิปัตย์แม้จะเป็นพรรคการเมืองที่กลุ่มคนรุ่นใหม่ก็ถวิลถึงร้อยละ 13.1 แต่เมื่อถามถึงความสนใจลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครของพรรค พรรคประชาธิปัตย์กลับมีร้อยละของผู้ที่ประสงค์จะเลือกผู้ลงสมัครของพรรคเพียงแค่ 6.6 เท่านั้น จากผลการเลือกตั้งในการเลือกตั้งปี 2562 กอปรกับผลการศึกษาของอรรถสิทธิ์ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าพรรคประชาธิปัตย์ไม่สามารถช่วงชิงฐานเสียงกลุ่มคนรุ่นใหม่ไว้ได้มากนัก ในขณะที่เดียวกันกับที่ฐานเสียงเดิมของพรรคประชาธิปัตย์ไม่มีพลังอีกต่อไป เนื่องจากฐานเสียงเดิมเป็นผู้สูงอายุที่กำลังลดน้อยลงเมื่อเทียบกับฐานคนรุ่นใหม่กับคนวัยกลางคนที่สามารถรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อเกี่ยวกับพรรคการเมืองต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์เมื่อการเลือกตั้งปี 2562 บางส่วนเล็งเห็นว่าช่วงอายุเป็นปัจจัยส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อผลการเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ อย่างเช่นบทสัมภาษณ์ของนาย ฉ (นามสมมติ) ตอนหนึ่งได้กล่าวถึงอิทธิพลทางความคิดของผู้สูงอายุที่เคยเป็นกลุ่มฐานเสียงของพรรคประชาธิปัตย์นั้นลดน้อยลง กล่าวคือ ผู้ปกครองหรือภายในครอบครัวหนึ่ง ๆ มิได้มีแนวโน้มที่จะเลือกพรรคการเมืองเดียวกันหรือมีทิศทางความคิดต่อพรรคการเมืองไปในทิศทางเดียวกันเหมือนอย่างในอดีตแล้ว ดังนั้นตรงจุดนี้จึงเป็นส่วนหนึ่งที่คะแนนเสียงของพรรคประชาธิปัตย์กระจายหายไปอยู่กับพรรคการเมืองอื่น

“ฐานเสียงเดิมเป็นผู้สูงอายุที่กำลังลดน้อยลง คนอายุมากขึ้นโอกาสใช้สิทธิ์น้อยลงเรื่อย ๆ กลายเป็นสัดส่วนน้อยของสังคม ฐานเสียงเดิมเหล่านี้ไม่มีอิทธิพลทางความคิดต่อกลุ่มคนรุ่นใหม่หรือลูกหลานในครอบครัวอีกแล้ว”

(นาย ฉ (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 24 พฤศจิกายน 2565)¹⁹³

อีกกรณีตัวอย่างเกี่ยวกับกลุ่มประชากรกับผลการเลือกตั้งในปี 2562 ของพรรคประชาธิปัตย์ เห็นได้จากบทสัมภาษณ์ของนางสาว ก (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ที่พิจารณาถึงกลุ่มประชากรฐานเสียงของตนในพื้นที่เลือกตั้ง

¹⁹³ สัมภาษณ์ นาย ฉ (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 พื้นที่ภาคกลาง, 24 พฤศจิกายน 2565.

“มีการคำนวณกลุ่มเป้าหมายจากจำนวนประชากรตามอายุในพื้นที่จังหวัด คนแก่ 40,000 กว่าคนในจังหวัด เราไปแทบทุกบ้าน เล่นการเมืองมานาน 20 กว่าปี”

(นางสาว ก (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 19 พฤศจิกายน 2565)¹⁹⁴

เมื่อเทียบเคียงผลการเลือกตั้งในการเลือกตั้งปี 2554 พื้นที่ในจังหวัดที่นางสาว ก (นามสมมติ) ลงสมัครได้คะแนนเสียงประมาณ 60,000 คะแนน ส่วนการเลือกตั้งครั้งต่อมาในปี 2562 แม้จะยังชนะการเลือกตั้งในพื้นที่อยู่ แต่คะแนนเสียงกลับลดลงมาเหลือเพียงประมาณ 20,000 คะแนน ผลต่างที่เกิดขึ้นระหว่างสองการเลือกตั้งประมาณ 40,000 คะแนน ซึ่งส่วนหนึ่งของคะแนนที่หายไปในส่วนนี้ นางสาว ก (นามสมมติ) มองว่าเป็นคะแนนของกลุ่มประชากรผู้สูงอายุที่เคยเป็นฐานเสียงให้มาตลอด แต่อาจมีการล้มหายตายจากหรือสูงอายุมากจนไม่สามารถไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้แล้ว

3.6 สรุปท้ายบท

การเลือกตั้งทั่วไปที่เกิดขึ้นในปี 2562 เป็นการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นภายใต้ฉากทัศน์ทางการเมืองและสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ในแง่ของบริบททางสังคมที่มีส่วนส่งผลกับการลงคะแนนเสียงอย่างสำคัญคือความหดใจต่อขั้วการเมืองเก่าอย่างพรรคประชาธิปัตย์กับพรรคเพื่อไทย อันเนื่องมาจากความขัดแย้งเสื้อสีของผู้สนับสนุนแต่ละพรรคที่มีมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน การเลือกตั้งปี 2562 เป็นการเลือกตั้งครั้งแรกภายหลังการปกครองโดยคณะรัฐประหาร คสช. ภูมิทัศน์ทางความคิดของประชาชนเกิดการแบ่งขั้วความคิดรูปแบบใหม่ของสังคมที่ด้านหนึ่งให้ความสำคัญกับหลักการประชาธิปไตยและต่อต้านระบอบเผด็จการที่มีกลุ่มทหารเข้ามาแทรกแซงทางการเมือง อีกด้านหนึ่งไม่ไว้วางใจนักการเมือง และสนับสนุนทหาร ซึ่งในบริบทที่จุดยืนทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แต่พรรคประชาธิปัตย์ไม่กล้าโอบรับทั้งสองหลักการอย่างหนักแน่น ทำให้เป็นปัจจัยสำคัญสู่การสูญเสียฐานฐานเสียงเดิมและในขณะเดียวกันก็ไม่สามารถดึงดูดฐานเสียงใหม่ได้

บริบททางการเมืองส่วนต่อมาที่ส่งผลสะท้อนต่อพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งครั้งนี้ คือการเลือกตั้งที่จัดขึ้นภายใต้กรอบกติกาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ร่างขึ้นในช่วงที่ คสช. เป็นรัฐบาลจากการทำรัฐประหาร และต่อมามีคณะรัฐประหารนี้แปลงกายมาอยู่ในสนามเลือกตั้งภายใต้พรรคการเมืองนามว่าพรรคพลังประชารัฐ ด้วยเหตุนี้ ในสนามการเลือกตั้ง 2562 พรรคการเมืองทุกพรรครวมถึงพรรคประชาธิปัตย์จึงเป็นฝ่ายเสียเปรียบใน

¹⁹⁴ สัมภาษณ์ นางสาว ก (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 พื้นที่ภาคกลาง, 23 พฤศจิกายน 2565.

การแข่งขัน (Uneven Playing Field) ทั้งในแง่ของกติกาการเลือกตั้งที่ถูกออกแบบมาในช่วงของรัฐบาล คสช. โดยที่ คสช. ยังสามารถกุมอำนาจการปกครองไปจนกว่าจะมีคณะรัฐบาลชุดใหม่ คสช. มีการใช้มาตรา 44 และมาตรา 265 เข้ามากำหนดการแข่งขันในสนามเลือกตั้ง เช่น การเซ็ตซีโร่พรรคการเมืองให้พรรคการเมืองเก่ามีระนาบเทียบเท่าพรรคการเมืองใหม่ที่เพิ่งก่อตั้งในการเลือกตั้ง 2562 รวมถึงกับดักทางการเมืองชิ้นใหญ่ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้คือมาตรา 272 ที่ให้อำนาจ ส.ว. ที่มาจากการคัดสรรโดย คสช. สามารถมีส่วนในการออกคะแนนเสียงลงมติเลือกนายกรัฐมนตรีร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ ในกระบวนการลงมติโหวตเลือกนายกรัฐมนตรีภายหลังการเลือกตั้งจึงเห็นได้อย่างชัดเจนว่ากติกาที่ คสช. ได้เขียนไว้ข้อนี้สัมฤทธิ์ผลผ่านผลการโหวตเลือกนายกรัฐมนตรีอย่างไม่แตกแถวของ ส.ว. นอกจากนี้ คสช. ยังออกประกาศคำสั่งที่ให้อำนาจคณะกรรมการของตนเข้าไปมีส่วนในเรื่องการแบ่งเขตเลือกตั้ง ซึ่งประเด็นนี้พรรคประชาธิปัตย์ได้รับผลกระทบอย่างชัดเจนในกรณีของการแบ่งเขตเลือกตั้งในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย

ส่วนมิติของกติกาการเลือกตั้งปี 2562 เป็นการเลือกตั้งโดยระบบจัดสรรปันส่วนผสมที่ใช้บัตรเลือกตั้งแบบใบเดียว ผลสืบเนื่องที่ตามมาในสนามเลือกตั้งจากการใช้ระบบเลือกตั้งนี้ ประการสำคัญที่ส่งผลในแง่ลบต่อระบบการเมืองไทย คือ การใช้บัตรเลือกตั้งใบเดียวไม่สามารถสะท้อนเจตจำนงที่แท้จริงของผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ เพราะในบัตรเลือกตั้งหนึ่งใบนี้สามารถเป็นผลที่นำไปสู่การได้มาซึ่ง 1) ส.ส. แบบแบ่งเขต 2) ส.ส. บัญชีรายชื่อ และ 3) ผู้เข้าชิงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี การคำนวณคะแนนในระบบเลือกตั้งนี้ยังทำให้เกิดพรรคการเมืองใหม่จำนวนมากในสนามเลือกตั้ง เนื่องจากบัตรเลือกตั้งแบบใบเดี่ยวนี้นำคะแนนทุกคะแนนมาคำนวณหาจำนวนสัดส่วน ส.ส. ของแต่ละพรรคเพื่อเข้าสู่สภาผู้แทนราษฎร ในช่วงการเมืองเดียวกันเกิดการช่วงชิงคะแนนเสียงในฝั่งเดียวกันเอง พรรคประชาธิปัตย์ในช่วงอนุรักษ์นิยมก็ถูกดึงคะแนนเสียงไปสู่พรรคการเมืองอื่นในช่วงเดียวกัน เช่น พรรคพลังประชารัฐ และพรรคภูมิใจไทย โดยเฉพาะเขตเลือกตั้งในพื้นที่ภาคใต้ที่เห็นได้อย่างชัดเจนว่าคะแนนเสียงของพรรคประชาธิปัตย์เดิมบางส่วนเกิดการเคลื่อนย้ายไปยังพรรคพลังประชารัฐในหลายพื้นที่ ในขณะเดียวกันคะแนนเสียงบางส่วนของพรรคประชาธิปัตย์ก็มีการเคลื่อนย้ายข้ามขั้วไปยังพรรคการเมืองใหม่อย่างพรรคอนาคตใหม่ด้วย ในมุมมองขององค์กรพรรคประชาธิปัตย์ภายหลังการเลือกตั้งแสดงออกให้เห็นได้ว่าระบบเลือกตั้งแบบจัดสรรปันส่วนผสมที่ใช้เป็นกติกาในสนามเลือกตั้ง 2562 ไม่เป็นคุณแก่พรรค จึงได้มีการยื่นร่างเสนอแก้ไขระบบการเลือกตั้งกลับไปเป็นบัตรสองใบ รวมถึงเปลี่ยนวิธีการคำนวณหาสัดส่วน ส.ส. บัญชีรายชื่อด้วย

นอกจากนี้สิ่งที่เป็นประเด็นอย่างมากในสนามเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ คือ ประเด็นเรื่องการประกาศจุดยืนไม่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา โดยหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ณ ขณะนั้น สำหรับทัศนคติของแม่ทัพกับขุนพลพรรคประชาธิปัตย์ที่ร่วมรบในสนามเลือกตั้งปี 2562 แตกออกเป็นสองมุมมอง ในมุมมองของหัวหน้าพรรคมิได้มองว่าประเด็นเรื่องการประกาศจุดยืนไม่สนับสนุน

พลเอกประยุทธ์นี้เป็นปัจจัยที่ทำให้พรรคเสียคะแนนเสียง แต่ปัจจัยที่ทำให้พรรคประชาธิปัตย์เสียคะแนนเสียงคือปัญหาการสื่อสารระหว่างพรรคกับฐานเสียงของพรรคในประเด็นทิศทางการต่อสู้ในสนามการเมืองของพรรคไม่ชัดเจน การต่อสู้ในสนามการเมืองของพรรคประชาธิปัตย์ถูกกลดทอนจากการต่อสู้กับการกระทำของอดีตนายกทักษิณ ชินวัตร กลายเป็นการต่อสู้กับปัจเจกบุคคลอย่างอดีตนายกทักษิณในสายตาของกลุ่มผู้สนับสนุนพรรคประชาธิปัตย์เพียงเท่านั้น ในขณะที่ผู้สมัครลงเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ส่วนมากมองว่าการประกาศจุดยืนไม่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์เป็นปัจจัยประการสำคัญที่ทำให้ฐานเสียงเดิมของพรรคประชาธิปัตย์หล่นหาย เพราะฐานเสียงเดิมของพรรคประชาธิปัตย์ไม่แน่ใจถึงจุดยืนทางการเมืองของพรรคว่าจะไปในทิศทางใด ผู้สนับสนุนของพรรคบางส่วนเลือกที่จะหันไปเลือกพรรคพลังประชารัฐที่มีจุดยืนทางการเมืองชัดเจนกว่าและมั่นใจว่าสามารถต่อสู้กับอดีตนายกทักษิณได้มากกว่าพรรคประชาธิปัตย์

แม้ว่ากาลเวลาได้ล่วงเลยมาจนกระทั่งผ่านการเลือกตั้งปี 2566 มาแล้ว แต่ผลการเลือกตั้งปี 2566 ยิ่งปรากฏชัดว่าพรรคประชาธิปัตย์พ่ายแพ้ถดถอยหนักหนากว่าสนามเลือกตั้งในปี 2562 ดังนั้น การทำความเข้าใจและศึกษาถึงพลวัตที่ส่งผลต่อความร่วงโรยในความนิยมของพรรคประชาธิปัตย์จึงสำคัญ และการศึกษาของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นเสมือนสมุดบันทึกเหตุการณ์ทางการเมืองและความดีนรรนของพรรคประชาธิปัตย์ในสนามเลือกตั้ง

บทที่ 4

ยุทธศาสตร์การเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ ด้านการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้ง

การคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นประเด็นสำคัญในการศึกษาการเมืองเรื่องการเลือกตั้งของพรรคการเมืองไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากลยุทธ์การเลือกตั้งด้านนโยบายและการหาเสียง ดังจะเห็นได้จากงานศึกษาในประเด็นนี้จำนวนมาก อย่างเช่นงานศึกษาเรื่อง Candidate Selection in Comparative Perspective¹⁹⁵ ที่ชี้ให้เห็นว่ากระบวนการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่สำคัญด้วยเหตุผลหลักสองประการ คือ 1) การคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นขั้นตอนหลัก (Key Stage) ในกระบวนการคัดสรรทางการเมือง และ 2) การคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นพื้นที่สำคัญของความขัดแย้งภายในพรรค (Intraparty Conflict) ฉะนั้น การศึกษาการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งจึงเป็นประเด็นที่มีความสำคัญต่อการศึกษาการเมืองเรื่องการเลือกตั้งของพรรคการเมือง เนื้อหาในบทที่ 4 นี้ ประกอบด้วย 5 ประเด็น ได้แก่ 4.1) การเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 4.2) กระบวนการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 4.3) คณะกรรมการและหลักเกณฑ์การสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ 4.4) ขุนพลประชาธิปัตย์ในสมรภูมิลูกเลือกตั้ง พ.ศ. 2562 4.5) การเมืองของการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้ง: สึกภายใน vs สึกภายนอก และ 4.6) สรุปท้ายบท โดยมีรายละเอียดของแต่ละประเด็นที่จะนำเสนอต่อไปนี้

4.1 การเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560

ระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปเมื่อวันอาทิตย์ที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 เกิดขึ้นภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ใจความหลักที่เป็นแก่นแกนของกระบวนการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) อยู่ในหมวด 3 ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา 45¹⁹⁶ ความว่า

¹⁹⁵ Michael Gallagher, "Introduction," in *Candidate Selection in Comparative Perspective: The Secret Garden of Politics*, ed. Michael Gallagher and Michael Marsh (London: Sage, 1988).

¹⁹⁶ ราชกิจจานุเบกษา, "หมวด 2 การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง," (2560), เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก หน้า 12.

“บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามที่กฎหมายบัญญัติ กฎหมายตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารพรรคการเมือง ซึ่งต้องกำหนดให้เป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ **เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดนโยบาย และการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง** และกำหนดมาตรการให้สามารถดำเนินการโดยอิสระไม่ถูกครอบงำหรือชี้้นำโดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น รวมทั้งมาตรการกำกับดูแลมิให้สมาชิกของพรรคการเมืองกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง” (เน้นโดยผู้เขียน)

ต่อมา มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่กล่าวถึงเนื้อหาของกระบวนการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้ง คือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 หมวด 3 การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง¹⁹⁷ โดยมีมาตราและรายละเอียดที่เกี่ยวข้องพอสรุปโดยสังเขป ดังตารางที่ 9 ด้านล่างนี้

ตารางที่ 9 มาตราและรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งในหมวด 3 ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560

หมวดที่	มาตราที่	ใจความสำคัญ
3	47	- ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จะต้องได้รับเลือกจากสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด
	48	- พรรคการเมือง ต้องจัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อส่งให้สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด
	49	ข้อยกเว้นในการทำการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) 1. กรณีการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งแทนการเลือกตั้งที่เป็นโมฆะ 2. การเลือกตั้งใหม่ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดได้รับเลือกตั้ง 3. กรณีผู้สมัครตายก่อนปิดการรับสมัครเลือกตั้ง

¹⁹⁷ ราชกิจจานุเบกษา, "หมวด 3 การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง," (2560), เล่มที่ 134 ตอนที่ 05 ก หน้า 15-19.

หมวดที่	มาตราที่	ใจความสำคัญ
		<p>คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประกอบไปด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กรรมการบริหารพรรค จำนวนไม่เกินกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง 2. หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง ไม่น้อยกว่าสี่สาขาซึ่งมาจากภาคต่างกัน 3. ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด
	50	<p>ขั้นตอนการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ให้คณะกรรมการสรรหากำหนดวัน เวลา และสถานที่ ในการสมัครเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งและประกาศให้สมาชิกทราบเป็นการทั่วไป 2. คณะกรรมการสรรหาตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครในแต่ละเขตเลือกตั้ง แล้วส่งรายชื่อผู้สมัครให้สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดที่มีพื้นที่รับผิดชอบในเขตเลือกตั้งนั้น 3. เมื่อสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดได้รับรายชื่อผู้สมัครจากคณะกรรมการสรรหาแล้ว ให้หัวหน้าสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด จัดการประชุมสมาชิกเพื่อลงคะแนนเลือกผู้สมัคร 4. การประชุมสาขาพรรคการเมืองต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่า 100 คน หรือการประชุมตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่า 50 คน โดยในการลงคะแนนให้สมาชิกมีสิทธิลงคะแนนเลือกได้ 1 คน 5. สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดรายงานรายชื่อผู้สมัครซึ่งได้รับคะแนนลำดับสูงสุดสองลำดับแรกให้คณะกรรมการสรรหาโดยเร็ว ในกรณีที่มีผู้มีคะแนนเท่ากันมากกว่าจำนวนดังกล่าว ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการสรรหาในการจัดเรียงลำดับ 6. ให้คณะกรรมการสรรหาส่งรายชื่อผู้สมัครซึ่งได้รับคะแนนของแต่ละเขตเลือกตั้งให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองพิจารณาให้ความเห็นชอบโดยพิจารณาจากผู้มีคะแนนสูงสุดของแต่ละเขตเลือกตั้ง

หมวดที่	มาตราที่	ใจความสำคัญ
		<ul style="list-style-type: none"> ● หากคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่เห็นชอบ ให้แสดงเหตุผลและให้พิจารณาผู้สมัครซึ่งได้คะแนนในลำดับถัดไปเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง ● ในกรณีที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่เห็นชอบกับรายชื่อที่สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดส่งมาทั้งหมด ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและคณะกรรมการสรรหาประชุมร่วมกัน ● หากที่ประชุมร่วมกันมีมติเห็นชอบกับรายชื่อผู้สมัครผู้ใด ให้เสนอรายชื่อนั้นเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง แต่ถ้าที่ประชุมร่วมกันมีมติไม่เห็นชอบกับรายชื่อผู้สมัครที่สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดส่งมาทั้งหมด ให้คณะกรรมการสรรหาแจ้งเหตุผลให้หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง หรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดในเขตเลือกตั้งนั้นทราบ และให้ดำเนินการตาม (1) (2) (3) และ (4) จนกว่าจะได้ผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น
	51	<p>ขั้นตอนการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ให้คณะกรรมการสรรหากำหนดวัน เวลา และสถานที่ ในการเสนอรายชื่อบุคคลเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง และมีหนังสือแจ้งไปยังคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หัวหน้าสาขาพรรคการเมือง ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด และประกาศให้สมาชิกทราบเป็นการทั่วไป 2. ให้คณะกรรมการสรรหาตรวจสอบคุณสมบัติและจัดทำบัญชีรายชื่อไม่เกินหนึ่ง 150 รายชื่อ แล้วส่งบัญชีรายชื่อดังกล่าวไปยังสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด 3. ให้หัวหน้าสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด จัดการประชุมเพื่อให้สมาชิกลงคะแนนเลือกบุคคลในบัญชีรายชื่อ โดยให้สมาชิกลงคะแนนเลือกได้คนละไม่เกิน 15 รายชื่อ โดยการประชุมสาขาพรรคการเมืองต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่า

หมวดที่	มาตราที่	ใจความสำคัญ
		<p>100 คน หรือการประชุมตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่า 50 คน</p> <p>4. เมื่อลงคะแนนเลือกเสร็จสิ้นแล้ว ให้หัวหน้าสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดประกาศผลการนับคะแนนของสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดนั้น แล้วรายงานไปยังคณะกรรมการสรรหา</p> <p>5. ให้คณะกรรมการสรรหาจัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยเรียงลำดับตามผลรวมของคะแนนที่ได้รับจากสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองประสงค์จะเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้หัวหน้าพรรคการเมืองอยู่ในบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งลำดับที่หนึ่งและให้เรียงลำดับรายชื่อตามผลคะแนนดังกล่าวในลำดับถัดไปจนครบจำนวน ● ในกรณีที่คะแนนของบุคคลตามบัญชีรายชื่อเท่ากันให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการสรรหาในการจัดเรียงลำดับ <p>6. ให้คณะกรรมการสรรหาส่งบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งตาม (5) ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองพิจารณาให้ความเห็นชอบ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● หากคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่เห็นชอบให้ดำเนินการตาม (1) (2) (3) และ (4) จนกว่าจะได้บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง
	56	<p>การรับรองผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้รับการสรรหา</p> <p>- ให้หัวหน้าพรรคการเมืองออกหนังสือรับรองการส่งผู้ได้รับการสรรหาตามมาตรา 50 หรือส่งบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อตามมาตรา 51</p>
บทเฉพาะกาล	144	<p>ข้อยกเว้นในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง</p> <p>ในกรณีที่พรรคการเมืองขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองภายหลังวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ยังมีสาขาพรรค</p>

หมวดที่	มาตราที่	ใจความสำคัญ
		<p>การเมืองไม่ครบถ้วนตามมาตรา 33 ให้คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา 49 ของพรรคการเมืองดังกล่าว ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> กรรมการบริหารพรรคการเมือง 4 คน หัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด <p>ซึ่งเลือกกันเองจนครบจำนวน 7 คน</p> <ul style="list-style-type: none"> ในกรณีที่พรรคการเมืองใดมีหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดรวมกันไม่ถึง 7 คน ให้พรรคการเมืองจัดให้มีการเลือกตัวแทนสมาชิกเพื่อให้ได้จำนวนที่ยังขาดอยู่จนครบจำนวน

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

การเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560

เป้าประสงค์ของการระบุให้มีการเลือกตั้งขั้นต้นในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 เป็นไปเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของกระบวนการประชาธิปไตยภายในพรรคและป้องกันมิให้พรรคการเมืองถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลภายนอกพรรค ดังจะเห็นได้จากความตอนหนึ่งในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ... (ฉบับคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาเบื้องต้นเพื่อเผยแพร่ต่อผู้เกี่ยวข้องและประชาชนเพื่อประกอบการรับฟังความคิดเห็น)¹⁹⁸

“เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดนโยบายและการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และกำหนดมาตรการให้สามารถดำเนินการโดยอิสระไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมือง”

¹⁹⁸ "ร่างที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาเบื้องต้นเพื่อเผยแพร่ต่อผู้เกี่ยวข้องและประชาชนเพื่อประกอบการรับฟังความคิดเห็น (ยังอาจมีการแก้ไขเพิ่มเติม)," 2559, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2566, https://cdc.parliament.go.th/draftconstitution2/ewt_dl_link.php?nid=872&filename=draftlawrelate.

จากข้อมูลในตารางที่ 9 สามารถสรุปขั้นตอนการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) หรือการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และแบบบัญชีรายชื่อ ได้ดังภาพที่ 16 ด้านล่างนี้

ภาพที่ 16 ขั้นตอนการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote)
ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และแบบบัญชีรายชื่อ

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

แม้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นกรอบกติกาของสนามเลือกตั้ง พ.ศ. 2562 จะระบุให้มีการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) เป็นกระบวนการในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามปกติ แต่กระบวนการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งจริงที่เกิดขึ้นในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 กลับไม่ได้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ เนื่องจากมีบทเฉพาะกาลในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 มาตรา 144 ได้กำหนดข้อยกเว้นในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง ความว่า

“ในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง สำหรับพรรคการเมืองที่ขอจดทะเบียนจัดตั้ง พรรคการเมืองภายหลังวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ยังมี สาขาพรรคการเมืองไม่ครบถ้วนตามมาตรา 33 ให้คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา 49 ของพรรคการเมืองดังกล่าว ประกอบด้วยกรรมการบริหาร พรรคการเมืองจำนวนสี่คน และหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ซึ่งเลือกกันเองจนครบจำนวนเจ็ดคน ในกรณีที่พรรคการเมืองใดมีหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด รวมกันไม่ถึงเจ็ดคนให้พรรคการเมืองจัดให้มีการเลือกตัวแทนสมาชิกเพื่อให้ได้จำนวนที่ยังขาดอยู่จนครบจำนวนเจ็ดคน ทั้งนี้ การเลือกกันเองของหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดหรือการเลือกตัวแทนสมาชิกให้เป็นไปตามข้อบังคับ”

ท้ายที่สุด ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 คณะรักษาความสงบแห่งชาติอาศัยอำนาจตามมาตรา 265 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบกับมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2557 มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 13/2561 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (เพิ่มเติม) ประกาศออกมาเพื่อแก้ไขระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งบางส่วน โดยในประกาศฉบับนี้มีส่วนที่แก้ไขเกี่ยวกับกระบวนการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งเอาไว้ด้วย ซึ่งการที่ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้า คสช. ณ ขณะนั้น ใช้อำนาจตามมาตรา 44 ผ่อนคลายกระบวนการเลือกตั้งขั้นต้นด้วยเหตุผลว่าพรรคการเมืองไม่พร้อม ดังความปรากฏในคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 13/2561 ย่อหน้าที่ 2 ดังนี้

“...แต่เพื่อให้การจัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกนั้นเป็นไปตามเวลาที่กำหนดไว้ในมาตรา 268 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเพื่อให้พรรคการเมืองทั้งที่จัดขึ้นใหม่และจัดตั้งมาก่อนแล้ว อีกทั้งไม่ว่าจะเป็นพรรคการเมืองที่มีสมาชิกมากหรือน้อยเพียงใด สามารถเตรียมความพร้อมในการเลือกตั้งที่จะมีขึ้นตามเวลาดังกล่าวได้ จึงควรผ่อนคลายการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองที่จำเป็นบางกรณีซึ่งพรรคการเมืองต้องดำเนินการก่อนการเลือกตั้ง...”

ในความเป็นจริงการผ่อนคลายกระบวนการเลือกตั้งโดยหัวหน้า คสช. ที่อ้างว่าพรรคการเมืองบางส่วนยังไม่พร้อมในการดำเนินการเลือกตั้ง เหตุเพราะพรรคการเมืองที่เป็นองค์ประกอบใหม่ของคณะรัฐประหารอย่างพรรคพลังประชารัฐเพิ่งก่อตั้งไม่นานก่อนการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 จึงต้องการใช้เวลาในการเตรียมการในการเลือกตั้งมากกว่าพรรคการเมืองเก่า ฉะนั้นประโยชน์จากมาตรการผ่อนคลายกระบวนการเลือกตั้งอย่างการเลือกตั้งขึ้นต้นก็เพื่อให้พรรคของตนดำเนินการให้ทันต่อกระบวนการในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562

4.2 กระบวนการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562

วันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2561 คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 13/2561 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (เพิ่มเติม)¹⁹⁹ ประกาศลงราชกิจจานุเบกษา โดยประกาศฉบับนี้มีเนื้อความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 หลายประการ ส่วนใจความส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งอยู่ในข้อ 4 ของประกาศ²⁰⁰ กล่าวว่า ให้ยกเลิกความในมาตรา 144 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 53/2560²⁰¹ เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กล่าวโดยสรุป คือ กระบวนการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือการเลือกตั้งขึ้นต้นที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มิได้นำมาบังคับใช้กับการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกที่มีขึ้นภายหลังจากวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 มีผลบังคับใช้ ซึ่งการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 เป็นการ

¹⁹⁹ ราชกิจจานุเบกษา, "คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 13/2561 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (เพิ่มเติม)," เล่ม 135 ตอนพิเศษ 225 ง.

²⁰⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 27.

²⁰¹ ราชกิจจานุเบกษา, "คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 53/2560 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง," เล่ม 317 ง ตอนพิเศษ 225 ง.

เลือกตั้งครั้งแรกที่เกิดขึ้นภายหลังจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวบังคับใช้ จึงละเว้นการจัดการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) และเปลี่ยนแปลงขั้นตอนการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งจากวิธีการเลือกตั้งขั้นต้นตามปกติ (ดังภาพที่ 16) เป็นวิธีการอื่นดังนี้

คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประกอบด้วย 1) กรรมการบริหารพรรคการเมืองจำนวน 4 คน และ 2) ตัวแทนสมาชิกที่พรรคการเมืองเลือก จำนวน 7 คน โดยคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาและเสนอคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองให้ความเห็นชอบผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ขั้นตอนการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562²⁰²

1) ในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองเพื่อเสนอคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองให้ความเห็นชอบ ให้พิจารณาจากสมาชิกผู้ซึ่งยื่นความจำนงด้วยตนเองและผู้ซึ่งสมาชิกเสนอ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งกำหนด โดยให้คำนึงถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่าง ๆ และความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิงด้วย และให้คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งรับฟังความคิดเห็นของหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดและสมาชิกที่เกี่ยวข้องมาประกอบการพิจารณาในการสรรหาด้วย

2) ในกรณีที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองเห็นชอบบุคคลที่คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งเสนอ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองออกหนังสือรับรองการส่งผู้ได้รับการสรรหาเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อประกอบการสมัครรับเลือกตั้ง โดยการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ให้พรรคการเมืองจัดทำบัญชีรายชื่อด้วย

3) ถ้าคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ให้ความเห็นชอบบุคคลใดที่คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งเสนอ ให้คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งดำเนินการสรรหาบุคคลแทนบุคคลนั้น หากคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งยืนยันเสนอชื่อบุคคลเดิมและคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่เห็นชอบด้วย ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งประชุมร่วมกัน เมื่อที่ประชุมร่วมกันดังกล่าวมีมติเป็นประการใดให้ดำเนินการไปตามมตินั้น การลงมติดังกล่าวให้กระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ

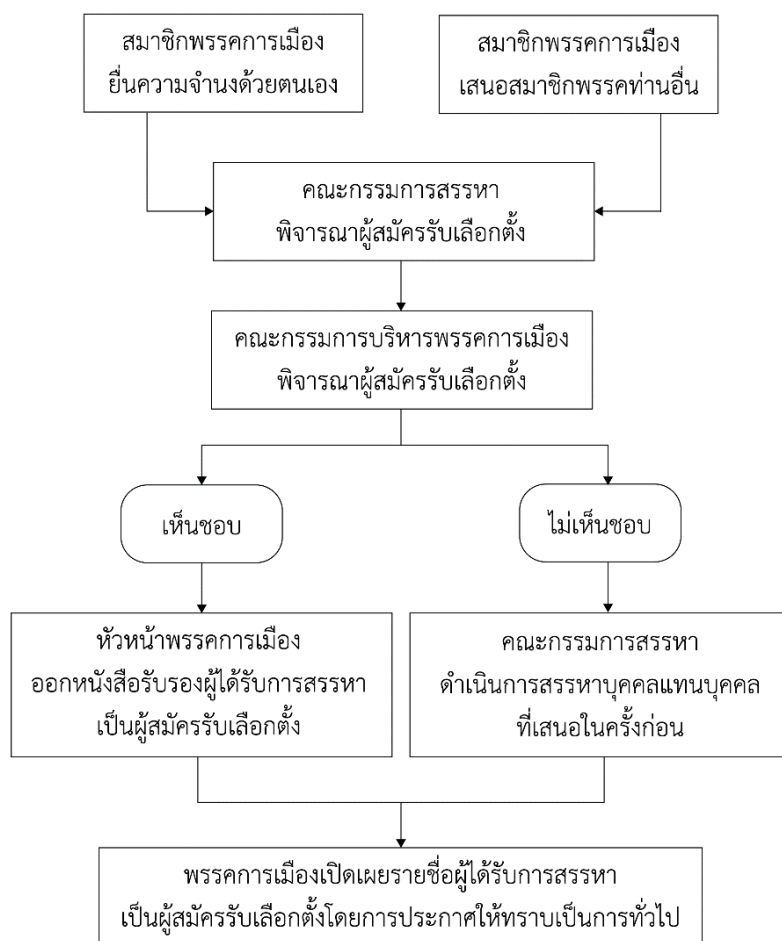
4) ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองได้ให้ความเห็นชอบรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งตาม 2) หรือนับแต่วันที่มติเห็นชอบรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งของที่ประชุมร่วมกัน

²⁰² ราชกิจจานุเบกษา, "คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 13/2561 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (เพิ่มเติม)."

ตาม 3) ให้พรรคการเมืองเปิดเผยรายชื่อผู้ได้รับการสรรหาเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยการประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไป

5) การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสำหรับการเลือกตั้งทั่วไปแทนการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกที่เป็นโมฆะ หรือการเลือกตั้งใหม่ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดได้รับเลือกตั้ง หรือกรณีที่ผู้สมัครตายก่อนปิดการรับสมัครรับเลือกตั้ง หรือกรณีที่ผู้ได้รับเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งไม่ว่าด้วยเหตุใดให้ดำเนินการตามมาตรา

ภาพที่ 17 ขั้นตอนการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

ขั้นตอนการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรข้างต้น คือ แนวทางกระบวนการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในภาพรวมที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้ออกประกาศคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมจากราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ส่วนกระบวนการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เกิดขึ้นจริงในสนามเลือกตั้งปี 2562 เป็นแบบกึ่งเลือกตั้งขั้นต้นหรือกึ่ง Primary กล่าวคือ จะมีการคัดเลือกผู้สมัครด้วยวิธีการเลือกตั้งขั้นต้นในบางเขตพื้นที่ เช่น พื้นที่ภาคใต้บางเขตเลือกตั้ง²⁰³ โดยกระบวนการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งจะเริ่มตั้งแต่เมื่อสมาชิกพรรคแจ้งความจำนงเพื่อเข้าสมัครเป็นตัวแทนลงเลือกตั้ง (สาขาพรรคหรือสมาชิกสามารถเสนอรายชื่อผู้สมัครที่เห็นสมควรแก่การลงเลือกตั้งแก่คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครของพรรคได้เช่นกัน) จากนั้นผู้สมัครต้องกรอกรายละเอียดในใบสมัครของพรรคโดยในเอกสารจะเป็นข้อความต่าง ๆ ที่พรรคต้องการสอบถาม นอกจากนี้แล้วยังมีการพูดคุยเพื่อสัมภาษณ์ผู้สมัครถึงประเด็นต่าง ๆ เพิ่มเติมหลังจากมีการยื่นใบสมัครอีกด้วย²⁰⁴ เมื่อคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งรวบรวมรายชื่อผู้สมัครทั้งหมดแล้ว จึงเข้ากระบวนการพิจารณาคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งร่วมกับคณะกรรมการบริหารพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้ว สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนเดิมที่เคยประจำในเขตเลือกตั้งหนึ่ง ๆ ถ้าไม่มีคู่แข่งลงสมัครในพื้นที่เดียวกันก็จะได้เป็นตัวแทนของพรรคในการลงสมัครรับเลือกตั้งเลย แต่หากเกิดกรณีที่มีผู้สมัครลงสมัครในพื้นที่เดียวกัน 2 คน หรือมากกว่านั้นก็จะต้องมีกระบวนการคัดสรรผู้สมัครของพรรคเพิ่มเติม²⁰⁵ โดยพรรคจะจัดการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) หรือมีการทำโพล (Poll)²⁰⁶ สำหรับเขตเลือกตั้งดังกล่าว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

²⁰³ สัมภาษณ์ นางสาว ค (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 13 ธันวาคม 2565.

²⁰⁴ สัมภาษณ์ นาย จ (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 กรุงเทพมหานคร, 17 กุมภาพันธ์ 2566.

²⁰⁵ สัมภาษณ์ นางสาว ง (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 กรุงเทพมหานคร, 19 พฤศจิกายน 2565.

²⁰⁶ สัมภาษณ์ นางสาว ค (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 13 ธันวาคม 2565.

ปัญหาและเสียงสะท้อนจากผู้สมัครรับเลือกตั้งเกี่ยวกับขั้นตอนการเลือกตั้งขั้นต้น

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยการเลือกตั้งขั้นต้นของพรรคประชาธิปัตย์ในภาพรวมที่เกิดขึ้นทั้งในอดีต และการจัดการเลือกตั้งขั้นต้นในบางพื้นที่ที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งแสดงความจำนงลงเลือกตั้งมากกว่า 1 คน ขึ้นไป ผู้สมัครรับเลือกตั้งจำนวน 2 คน มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าการจัดให้มีการเลือกตั้งขั้นต้นไม่สามารถทำให้กระบวนการคัดสรรผู้สมัครเพื่อลงเลือกตั้งมีประสิทธิภาพตามครรลองที่ควรจะเป็น เนื่องจากในการเลือกตั้งขั้นต้นที่พรรคจัดขึ้นอาจมีการใช้พรรคพวกในการลงคะแนนเพื่อเลือกผู้สมัครที่เข้าชิงตำแหน่งผู้แทนเขตเลือกตั้ง หากเกิดกรณีเช่นนี้ก็ทำให้เกิดความเอนเอียงและผู้ที่มีความสามารถในการรับเลือกตั้งไม่สามารถเข้าสู่สนามการเลือกตั้งได้ ผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งจึงคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าการเลือกตั้งขั้นต้นที่พรรคจัดขึ้นในการเลือกตั้งทั่วไปในอดีตหรือการเลือกตั้งขั้นต้นที่เกิดขึ้นบางพื้นที่เพื่อคัดเลือกผู้สมัครในเขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครมากกว่า 1 คน เป็นกระบวนการคัดสรรผู้สมัครที่ใช้ไม่ได้จริงในทัศนะของผู้ที่เคยลงสมัครรับเลือกตั้ง ดังจะเห็นได้จากบทสัมภาษณ์ ดังนี้

“การทำ primary vote ใช้ไม่ได้จริง เนื่องจากอาจมีการใช้พรรคพวกในการโหวตเลือก การเลือกตั้งขั้นต้น มันไม่ใช่ความจริง ไม่ใช่กระบวนการการเลือกตัวแทนลงสมัครอย่างจริงแท้ร้อยเปอร์เซ็นต์”

(นางสาว ก (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 23 พฤศจิกายน 2565)²⁰⁷

“การทำ primary vote ในครั้งนี้ (การเลือกตั้งปี 2562) ไม่มีความหมาย เพราะกระบวนการพรรคที่ถึงจะมีการทำ primary vote แล้วได้รายชื่อผู้สมัครจากภาคต่าง ๆ มาแล้ว แต่พรรคก็อาจจะไม่รับรายชื่อนั้นหรือไม่อนุมัติรายชื่อนั้น จึงมองว่าถ้าเป็นแบบนี้แล้วจะทำ (การเลือกตั้งขั้นต้น) ไปทำไม” (ขยายความโดยผู้เขียน)

(นาย ฉ (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 24 พฤศจิกายน 2565)²⁰⁸

²⁰⁷ สัมภาษณ์ นางสาว ก (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 พื้นที่ภาคกลาง, 23 พฤศจิกายน 2565.

²⁰⁸ สัมภาษณ์ นาย ฉ (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 พื้นที่ภาคกลาง, 24 พฤศจิกายน 2565.

4.3 คณะกรรมการและหลักเกณฑ์การสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์

คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์มาจากการคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรค ซึ่งในกรณีของการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 พรรคประชาธิปัตย์จัดประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2561 ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ หลักสี่ ในวาระสำคัญ คือ การเลือกตั้งหัวหน้าพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ ซึ่งเป็นบุคลากรกลุ่มที่มีส่วนสำคัญในการกำหนดยุทธศาสตร์การเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 ของพรรคประชาธิปัตย์ ผลการประชุมปรากฏโครงสร้างบุคลากรระดับบริหารภายในพรรคประชาธิปัตย์²⁰⁹ (ดังตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 โครงสร้างบุคลากรระดับบริหารภายในพรรคประชาธิปัตย์

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง
1	นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ	หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์
2	นางศิริวรรณ ปราศจากศัตรู	รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ (ภาคเหนือ)
3	นายวิฑูรย์ นามบุตร	รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)
4	นายสาธิต ปิตุเตชะ	รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ (ภาคกลาง)
5	นายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ	รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ (ภาคใต้)
6	นายสรรเสริญ สมะลาภา	รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ (กรุงเทพมหานคร)
7	นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์	รองหัวหน้าพรรคตามภารกิจ
8	นายนิพนธ์ บุญญามณี	
9	นายอิสสระ สมชัย	
10	นายกรณ์ จาติกวณิช	
11	นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ	
12	นายพนิช วิกิตเศรษฐ์	
13	นายอลงกรณ์ พลบุตร	
14	นายอัศวิน วิกุศิริ	
15	นายจตุติ ไกรฤกษ์	เลขาธิการพรรค
16	นายเอกนัฏ พร้อมพันธุ์	รองเลขาธิการพรรค

²⁰⁹ "เปิดชื่อ กก.บห.ประชาธิปัตย์ ชุดใหม่ "อภิสิทธิ์" นั่งหัวหน้าพรรค," Thai.AC, 2561, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2566, <https://thai.ac/news/show/188959>.

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง
17	นายนราพัฒน์ แก้วทอง	
18	นายอิสระ เสรีวัฒนวุฒิ	
19	นายมนตรี ปาน้อยนนท์	
20	นางสาวจิตภัสร์ กฤษดากร	
21	นายอภิชาติ ศักดิ์เศรษฐ์	
22	นางศรีสมร รัศมีฤกษ์เศรษฐ์	เหรียญก
23	นางสาวพ่องศรี ธาราภูมิ	นายทะเบียน
24	นายธนา ชีรวินิจ	โฆษกพรรค
25	นายนิพนธ์ บุญทองชั้น	กรรมการบริหารพรรคที่มาจากสภาและ
26	นายณัฐพงษ์กร คุ่มตะกั่ว	ผู้บริหารท้องถิ่น
27	นายไพโร พัฒโน	
28	นายชยัน วิพรหมชัย	
29	นางเจิมมาศ จิ่งเลิศศิริ	กรรมการบริหารพรรค
30	นายราเมศ รัตนเชวง	
31	นางสาวรัชดา ธนาดิเรก	
32	นางฮุ้ยติยะ พิศสุวรรณ อุเซ็ง	
33	นางสาวนริศา อติเทพวรพันธุ์	
34	นายวิรัช ร่มเย็น	
35	นางกัณฑวรรณ ตันเถียร กุลจรรยาวิวัฒน์	
36	นางมัลลิกา บุญมีตระกูล มหาสุข	

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ในสนามเลือกตั้ง 2562 ประกอบไปด้วยคณะกรรมการจำนวน 11 คน²¹⁰ (ดังตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง
1	นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน	ประธานคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง
2	นางอัญชลี วานิช เทพบุตร	รองประธานคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง
3	นายจตุติ ไกรฤกษ์	เลขานุการคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง
4	นาวาตรีสุธรรม ระหงส์	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง
5	นายเฉลิมชัย ศรีอ่อน	คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง
6	นายเทพไท เสนพงศ์	
7	คุณหญิงกัลยา โสภณพานิช	
8	นายองอาจ คล้ามไพบูลย์	
9	นายอิสสระ สมชัย	
10	นายนิพนธ์ บุญญามณี	
11	นายอัศวิน วิภูศิริ	

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

นอกจากรายชื่อคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ข้างต้นแล้ว ยังมีที่ปรึกษาคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์อีกจำนวน 5 คน²¹¹ (ดังตารางที่ 12)

²¹⁰ "อดีต สก.ปปช. ตัดพ้อ พรรค เลือก "นายทุน ลูกท่าน หลานเธอ" นั่งกรรมการบริหาร," SBN, 2561, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2566, <https://www.siambusinessnews.com/15749>.

²¹¹ เรื่องเดียวกัน.

ตารางที่ 12 รายชื่อที่ปรึกษาคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์

ที่	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง
1	นายบัญญัติ บรรทัดฐาน	ที่ปรึกษาคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง
2	นายเทอดพงศ์ ไชยรินทร์	
3	นายสุทธิ ปัญญาสกุลวงศ์	
4	นายชัยวุฒิ บรรณวัฒน์	
5	นายสามารถ มะลูลีม	

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

คณะกรรมการบริหารพรรคประชาธิปัตย์จัดการประชุมคัดเลือกตัวแทนผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและประกาศรายชื่อตัวแทนผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคบางส่วนที่ไม่มีคู่แข่งลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งเดียวกันหรือไม่มีข้อพิพาทในการลงสมัครเป็นตัวแทนลงเลือกตั้งในวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2561²¹² โดยพิจารณารายชื่อตัวแทนผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามที่คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคส่งข้อมูลให้ที่ประชุมพิจารณา ส่วนผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ยังไม่ได้มีการตัดสินใจผู้สมัครตัวจริงในการลงแข่งขัน พรรคประชาธิปัตย์ได้จัดประชุมกรรมการบริหารพรรคอีกครั้งเพื่อพิจารณาว่าที่ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งส่วนที่เหลือ และประกาศรายชื่อว่าที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน 346 เขต ที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งในสนามเลือกตั้งปี 2562 ในวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2562²¹³ จนกระทั่งวันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2562 พรรคประชาธิปัตย์ได้จัดประชุมกรรมการบริหารพรรคเพื่อพิจารณารายชื่อที่ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งครบจำนวน 350 เขต ในวันเดียวกันนี้ยังพิจารณารายชื่อที่ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อทั้งหมดจำนวน 150 คน²¹⁴

²¹² "ปชป. เปิดชื่อผู้สมัคร ส.ส.กทม.-ภาคกลาง," *Thai PBS*, 2561, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2566, <https://www.thaipbs.or.th/news/content/276598>.

²¹³ "ปชป.เคาะว่าที่ผู้สมัคร 346 เขต -14 ม.ค.วางตัวครบรวมปาร์ตี้ลิสต์," *ข่าวสด*, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2566, https://www.khaosod.co.th/politics/news_2052952.

²¹⁴ "ชวนหลีกมารค! ประชาธิปัตย์ ส่ง 'อภิสิทธิ์' ชิงนายกฯ เพียงผู้เดียว," *ข่าวสด*, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2566, https://www.khaosod.co.th/politics/news_2146406.

หลักเกณฑ์ในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 มิได้มีการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) ตามแนวทางที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้กำหนดไว้ เนื่องจากประกาศคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 13/2561 ระบุให้มีการละเว้นการเลือกตั้งขั้นต้นตามแนวทางปกติในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกหลังจากที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ประกาศใช้ ดังที่ได้กล่าวถึงในหัวข้อก่อนหน้า ฉะนั้นในการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 จึงมีกระบวนการคัดสรรที่กระชับและผ่อนปรนมากกว่าแนวทางการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้กำหนดไว้

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาตัวแทนผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคประชาธิปัตย์มีลักษณะที่ให้ความสำคัญกับลำดับชั้นอายุ กล่าวคือ ในการพิจารณาผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคจะพิจารณาผู้อาวุโสหรือคนเก่าแก่ของพรรคก่อนเป็นลำดับต้น เห็นได้จากการที่คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ได้วางเกณฑ์ในการพิจารณาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อไว้ 7 ประการ²¹⁵ ได้แก่ 1) ผู้บริหารตามโครงสร้างพรรค 2) ผู้อาวุโสของพรรค 3) ผู้มีอุปการคุณ 4) กลุ่มผู้หญิง 5) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเดิมที่มีผลงาน 6) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ต้องการขึ้นบัญชีรายชื่อ และ 7) คนรุ่นใหม่ที่จะช่วยงานพรรค ซึ่งจากเกณฑ์การพิจารณาผู้สมัครรับเลือกตั้งดังกล่าวสอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ของนางสาว ข (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 ที่มองว่าหลักเกณฑ์ในการพิจารณาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ที่ให้โอกาสผู้อาวุโสของพรรคเป็นลำดับต้นในการลงสมัครรับเลือกตั้งคือแนวทางหลักของพรรคที่เรียกว่าเป็น “จารีตประเพณีของพรรคประชาธิปัตย์” ดังจะเห็นได้จากบทสัมภาษณ์ดังนี้

“พรรคประชาธิปัตย์มีจารีตประเพณีค่อนข้าง conservative (อนุรักษ์นิยม) นิดนึง คือ เปิดโอกาสให้คนเก่าคนแก่ก่อน” (ขยายความโดยผู้เขียน)

(นางสาว ข (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 13 ธันวาคม 2565)²¹⁶

²¹⁵ "ปชป.ส่ง'ไอติม'ชิงเก้าอี้ ส.ส.กทม.บางกะปิ 'หมอเอ็ก'ลุยบางชื่อ ส่ง'มาร์ค'ชิงนายกฯคนเดียว," *มติชนออนไลน์*, 2561, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2566, https://www.matichon.co.th/politics/news_1288784.

²¹⁶ สัมภาษณ์ นางสาว ข (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 พื้นที่ภาคใต้, 13 ธันวาคม 2565.

จากเกณฑ์การพิจารณาผู้สมัครรับเลือกตั้ง 7 ประการ จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าลักษณะการผลัดใบหรืออัตราการเปลี่ยนผ่านบุคคลที่ลงสมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ค่อนข้างอยู่ในระดับน้อย เพราะว่ามีคนรุ่นใหม่เป็นกลุ่มบุคคลลำดับท้ายสุดที่จะได้รับการพิจารณาลงเลือกตั้ง ฉะนั้นการพิจารณาคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ให้โอกาสผู้อาวุโสดั้งเดิมภายในพรรคก่อนผู้สมัครหน้าใหม่ จึงเป็นปัญหาและเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ภาพลักษณ์ของพรรคประชาธิปัตย์เกิดความอึดตัวและกลายเป็นพรรคที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาในด้านบุคลากรมากนัก หากดูงานศึกษาเรื่องการคัดสรรผู้สมัครก็จะพบว่า “ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีส่วนสำคัญอย่างมากในการกำหนดภาพลักษณ์ของพรรคว่าเป็นพรรคที่มีลักษณะเช่นไรหรือเป็นพรรคที่มีแนวทางในการนำเสนอสิ่งใด”²¹⁷ อีกทั้งประเพณีการให้โอกาสตามลำดับชั้นอาวุโสเช่นนี้อาจจะเลยเรื่องคุณสมบัติที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งพึงมี แต่เนื่องด้วยหลักเกณฑ์การพิจารณาผู้สมัครที่ยังคงให้โอกาสผู้สมัครหน้าเดิมหมุนเวียนลงเลือกตั้งมากกว่าผู้สมัครกลุ่มใหม่ก่อปรกฏมีทัศนด้านกระแสดความคิดทางการเมืองของประชาชนที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งบริบทของสังคมที่ต้องการความเปลี่ยนแปลงในสังคมด้านการบริหารและการให้ความสำคัญกับหลักการประชาธิปัตย์ ต่อต้านระบอบเผด็จการที่มีกลุ่มทหารเข้ามาแทรกแซงทางการเมืองภายหลังจากการปกครองภายใต้คณะรัฐประหาร (คสช.) ในช่วงก่อนการเลือกตั้งปี 2562 ดังที่ได้กล่าวถึงในบทที่ 3 ข้างต้น ทำให้กระบวนการพิจารณาคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์เป็นจุดที่ผู้วิจัยมองว่าควรมีการเปลี่ยนแปลงโดยให้โอกาสคนกลุ่มใหม่มากยิ่งขึ้นและพิจารณาผู้สมัครตามผลงานที่ปรากฏมากกว่าลำดับชั้นอาวุโสเหมือนเช่นที่เป็นมาในอดีต เช่นนี้จึงจะทำให้เกิดภาพลักษณ์ใหม่และภาพการเปลี่ยนแปลงของพรรคประชาธิปัตย์ในทัศนะของผู้มีสิทธิเลือกตั้งมากขึ้น

กระบวนการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 สามารถจำแนกออกเป็น 2 กรณีหลัก คือ 1) กรณีที่เขตเลือกตั้งหนึ่ง ๆ นั้น มีผู้สมัครรับเลือกตั้งแสดงความจำนงลงสมัครเพียงคนเดียว และ 2) กรณีที่เขตเลือกตั้งหนึ่ง ๆ นั้น มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเข้าชิงการเป็นตัวแทนลงเลือกตั้งเกินกว่า 1 คน หรือมีข้อพิพาทระหว่างตัวแทนผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ

กรณีแรก กรณีที่เขตเลือกตั้งหนึ่ง ๆ นั้น มีผู้สมัครรับเลือกตั้งแสดงความจำนงลงสมัครเพียงคนเดียว ในกรณีนี้ส่วนใหญ่จะเป็นลงสมัครรับเลือกตั้งโดยบุคคล 3 กลุ่มหลัก ได้แก่

1) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ชนะการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ ก่อนการเลือกตั้งทั่วไป เช่น จังหวัดที่มีเขตเลือกตั้งเดียว อย่างนางสาวรังสิมา รอดรัศมี จังหวัดสมุทรสงคราม นายธีระ สลัก

²¹⁷ Reuven Y. Hazan and Gideon Rahat, "Candidate selection: Methods and consequences," in *Handbook of Party Politics*, ed. Richard S. Katz and William Crotty (London: SAGE, 2006).

เพชร จังหวัดตราด นายวิรัช ร่มเย็น จังหวัดระนอง นางกัณตวรรณ ตันเถียร จังหวัดพังงา และนายสมบัติ ยะสินธุ์ จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นต้น

2) อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เคยลงสมัครรับเลือกตั้งในจังหวัดนั้น ๆ แต่ไม่ชนะการเลือกตั้งในการเลือกตั้งครั้งก่อน เช่น นายอิสระ บุญญาอรุณเนตร จังหวัดสุพรรณบุรี เขต 1 นายคำสิงห์ ขอบมี จังหวัดสุรินทร์ เขต 1 นายจรูญ เสาวกุล จังหวัดนครราชสีมา เขต 4 จังหวัดบึงกาฬ เขต 2 นายวินัย ตียะบุตร และนางสาวสรสา วีระชาติวัฒนา จังหวัดสมุทรปราการ เขตเลือกตั้งที่ 2 ในการเลือกตั้งปี 2554 และเขตเลือกตั้งที่ 3 ในการเลือกตั้งปี 2562 เป็นต้น

3) ผู้สมัครหน้าใหม่ที่เป็นทายาทหรือเครือญาติของอดีตผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ เช่น จังหวัดอำนาจเจริญ เขต 1 ในการเลือกตั้งปี 2554 ผู้แทนรับเลือกตั้ง คือ นายไพศาล จันทร์วาราน ผู้เป็นบิดา ต่อมาในการเลือกตั้งปี 2562 เขตเลือกตั้งดังกล่าวส่งนางสาวธนชาภา จันทร์วาราน ผู้เป็นบุตรสาวลงสมัครรับเลือกตั้งแทน จังหวัดตรัง เขต 3 ในการเลือกตั้งปี 2554 ผู้แทนรับเลือกตั้ง คือ นายสมชาย โล่สถาพรพิพิธ ผู้เป็นบิดา ต่อมาในการเลือกตั้งปี 2562 เขตเลือกตั้งดังกล่าวส่งนางสาวสุณัฐชา โล่สถาพรพิพิธ ผู้เป็นบุตรสาวลงสมัครรับเลือกตั้งแทน จังหวัดนนทบุรี เขต 4 ในการเลือกตั้งปี 2554 ผู้แทนรับเลือกตั้ง คือ นายสุชาติ บรรดาศักดิ์ ผู้เป็นอาของนายวิรัตน์ บรรดาศักดิ์ ที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งปี 2562 เป็นต้น

กระบวนการพิจารณาผู้สมัครรับเลือกตั้งในกรณีแรกนี้ส่วนใหญ่ผู้ที่แสดงความจำนงหรือถูกเสนอชื่อเป็นตัวแทนลงสมัครรับเลือกตั้งก็จะได้รับเลือกโดยง่าย ไม่ต้องผ่านกระบวนการคัดสรรที่ซับซ้อนดังเช่นในกรณีที่สองที่จะกล่าวถึงในส่วนถัดไป ดังจะเห็นได้จากบทสัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งปี 2562 ดังนี้

“พื้นที่จังหวัด ก (พื้นที่จังหวัดที่นางสาว ก (นามสมมติ) ลงสมัครรับเลือกตั้ง) เป็นพื้นที่ที่มีเขตเดียวทั้งจังหวัด จึงไม่ได้มีพิธีรีตองในการคัด (เลือกผู้สมัคร) เพราะคัดมาอย่างไรก็ได้เท่านั้น (ในความหมายว่ามีผู้สมัครที่ครองพื้นที่เดิมอยู่แล้ว)” (ขยายความโดยผู้เขียน)

(นางสาว ก (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 23 พฤศจิกายน 2565)²¹⁸

²¹⁸ สัมภาษณ์ นางสาว ก (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 พื้นที่ภาคกลาง, 23 พฤศจิกายน 2565.

“โดยปกติสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเดิมในเขต ถ้าไม่มีคู่แข่งลงสมัครในพื้นที่เดียวกันก็จะได้ลงสมัครเลย แต่ถ้ามีคนลงสมัครในพื้นที่เดียวกัน 2 คน หรือมากกว่า ก็จะมีกระบวนการคัดสรรของพรรค”

(นางสาว ง (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 19 พฤศจิกายน 2565)²¹⁹

“ถ้าในเขต ๆ หนึ่งมีแค่ผู้สมัครคนเดียวเสนอตัว ส่วนใหญ่ก็จะได้ลง (เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง) เลย แต่ถ้ามีคู่แข่งในเขตเดียวกันอาสาสมัครก็อาจจะมีการทำ primary vote (การเลือกตั้งขั้นต้น) หรือทำโพลภายในพรรค” (ขยายความโดยผู้เขียน)

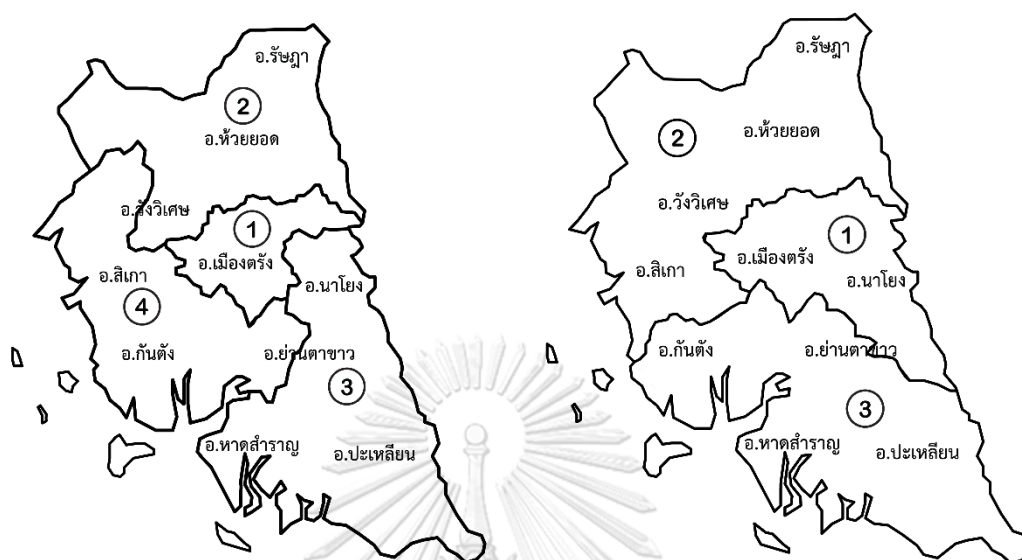
(นางสาว ค (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 13 ธันวาคม 2565)²²⁰

กรณีที่สอง กรณีที่เขตเลือกตั้งหนึ่ง ๆ นั้น มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเข้าชิงการเป็นตัวแทนลงเลือกตั้งเกินกว่า 1 คน หรือมีข้อพิพาทระหว่างตัวแทนผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ พรรคประชาธิปัตย์จะใช้วิธีการพิจารณาคัดเลือกตัวแทนผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยการหารือกันระหว่างคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งกับคณะกรรมการบริหารพรรค หรืออีกวิธีหนึ่ง คือ จัดการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) ในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ ซึ่งกรณีการคัดเลือกผู้สมัครแบบที่สองนี้จะมี ความซับซ้อนและใช้เวลามากกว่าในกรณีแรก โดยพื้นที่เลือกตั้งที่ต้องมีหารือหรือจัดการเลือกตั้งขั้นต้น เพื่อสรรหาตัวแทนผู้สมัครรับเลือกตั้งมากที่สุด คือ พื้นที่ภาคใต้ เนื่องจากเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ของ พรรคประชาธิปัตย์ จึงทำให้มีการแข่งขันกันระหว่างผู้สมัครทั้งหน้าเก่าหน้าใหม่ บ้านใหญ่ หรือตระกูล การเมืองเดิมเป็นอย่างมาก ตัวอย่างเขตเลือกตั้งที่เกิดข้อพิพาทขึ้น เช่น จังหวัดตรัง เนื่องจากเดิมใน การเลือกตั้งทั่วไปปี 2554 จังหวัดตรังประกอบด้วยเขตเลือกตั้งทั้งสิ้นจำนวน 4 เขตเลือกตั้ง แต่ครั้ง เมื่อถึงการเลือกตั้งทั่วไปในปี 2562 เขตเลือกตั้งมีการแบ่งสรรปันส่วนใหม่และลดเขตเลือกตั้งลงเหลือ จำนวน 3 เขตเลือกตั้ง (ดูภาพที่ 18 ประกอบ) ด้วยเหตุนี้ จึงเกิดข้อพิพาทและการแข่งขันกันอย่างมาก เพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตการเลือกตั้งจังหวัดตรัง

²¹⁹ สัมภาษณ์ นางสาว ง (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 กรุงเทพมหานคร, 19 พฤศจิกายน 2565.

²²⁰ สัมภาษณ์ นางสาว ค (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 พื้นที่ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ, 13 ธันวาคม 2565.

ภาพที่ 18 เขตเลือกตั้งจังหวัดตรังระหว่างการเลือกตั้งปี 2554 (ซ้าย)
และการเลือกตั้งปี 2562 (ขวา)

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

นอกจากเขตเลือกตั้งในจังหวัดตรังที่เกิดข้อพิพาทขึ้นแล้ว ยังมีเขตการเลือกตั้งในหลายจังหวัดที่ไม่สามารถคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ลงตัว จนนำไปสู่การจัดการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) เพื่อคัดเลือกตัวแทนผู้สมัครลงเลือกตั้งในพื้นที่นั้น ๆ ตัวอย่างเขตเลือกตั้งที่ต้องมีการเลือกตั้งขั้นต้นเพิ่มเติม เช่น เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดสงขลา เดิมครั้งการเลือกตั้งทั่วไปปี 2554 มีผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ คือ นายเจือ ราชสีห์ ที่ชนะการเลือกตั้งในการเลือกตั้งครั้งดังกล่าว ครั้นเมื่อถึงการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 เขตเลือกตั้งที่ 1 นี้ มีผู้สมัครที่คณะกรรมการสรรหาของพรรคที่ได้เลือกเข้ามาและสาขาพรรคประชาธิปัตย์ประจำจังหวัดสงขลาได้เสนอมาในเขตดังกล่าวอีกหนึ่งคน คือ นายสรรเพชญ บุญญามณี บุตรชายของนายนิพนธ์ บุญญามณี ผู้เป็นรองหัวหน้าพรรคตามภารกิจและเป็นหนึ่งในคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งปี 2562 ด้วยท้ายที่สุดหลังจากที่ได้มีการจัดการเลือกตั้งขั้นต้น ผลปรากฏว่านายสรรเพชญเป็นผู้ชนะคณะกรรมการบริหารพรรคจึงมีมติให้นายสรรเพชญเป็นตัวแทนลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลา เขต 1 สังกัดพรรคประชาธิปัตย์²²¹

²²¹ ดูข้อมูลเกี่ยวกับข้อพิพาทในเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดสงขลา ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 ได้ที่ "มติ คกก.บริหารพรรค ปชป. เลือก 'สรรเพชญ' ลง ส.ส.เขต 1 สงขลา," *สมิหลาไทมส์*, 2561, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2566, <https://shorturl.asia/dOqhg>, "เจือ ราชสีห์ ร่อนจดหมายแจ้งยืนยันลงสมัครสส.สงขลาเขต 1 ประชาธิปัตย์," *Gimyong*, 2561, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2566,

ขั้นตอนการเลือกตั้งขั้นต้นหรือการทำ Primary Vote ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแล้วก็เพื่อให้ระบบพรรคการเมืองรวมถึงระบบการเมืองไทยมีความเป็นประชาธิปไตยอย่างแน่นหนัก ในการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งครั้งที่สองของพรรคประชาธิปไตยที่ได้กล่าวถึงข้างต้นก็เป็นกระบวนการที่แสดงให้เห็นความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรคการเมืองด้วยเช่นกัน แม้ในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 จะมีกระบวนการคัดสรรผู้สมัครที่ผ่อนปรนขึ้นตอนลงอย่างมาก แต่เมื่อกระบวนการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งเกิดเหตุชะงักและเกิดความล่าช้าในการคัดสรรผู้สมัคร พรรคประชาธิปไตยก็ยังคงมีการเปิดโอกาสให้สมาชิกของพรรคในพื้นที่ที่เกิดชะงักนั้นได้ร่วมกันลงคะแนนผ่านการเลือกตั้งขั้นต้นเพื่อหาตัวแทนผู้สมัครของพรรคลงเลือกตั้งประจำพื้นที่ แม้ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งบางส่วนจะมีความคิดเห็นว่ากระบวนการเลือกตั้งขั้นต้นบางพื้นที่ไม่ค่อยตรงไปตรงมาเท่าใดนัก กระนั้นก็มีผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ผู้เขียนสัมภาษณ์มองว่าพรรคประชาธิปไตยเป็นพรรคการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย เพราะเปิดกว้าง และรับฟังความคิดเห็นของคนภายในพรรค จะเห็นได้จากตัวอย่างบทสัมภาษณ์ ดังนี้

“ด้วยความที่อยู่มานาน เราเห็นว่าที่นี่ (พรรคประชาธิปไตย) เขาเป็นประชาธิปไตยจริง ๆ เวลาประชุม ส.ส. หรืออะไร คุณ (ส.ส. หรือ สมาชิกพรรค) คิดต่างได้ แสดงความเห็นได้เต็มที่ เขา (พรรคประชาธิปไตย) ก็ปล่อยเวทีให้คุณเต็มที่เลย อย่างเลือกหัวหน้าพรรคยิ่งชัดเจน ไม่มีใครชี้หรือสั่งใครได้ ไม่มีใครรู้ว่าหัวหน้าคนต่อไปจะเป็นใคร ผู้สมัครหัวหน้าพรรคหาเสียงกันเอง” (ขยายความโดยผู้เขียน)

(นางสาว ง (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 19 พฤศจิกายน 2565)²²²

“ประชาธิปไตยเขาดีอย่าง คิดว่าระบบพรรคเขาดีนะ เขาให้พูดทุกคนเลย เช่น ตอนปี 50 เคยให้พูดทุกคนเลยว่าจะลงหรือไม่ลงเลือกตั้งเพราะอะไร เคาก็ใช้เหตุผลของแต่ละคน เสร็จแล้วลงคะแนนว่าจะยังไง มันก็เป็นประชาธิปไตยดี”

(นางสาว ก (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 23 พฤศจิกายน 2565)²²³

<https://news.gimyoung.com/article/9761>. และ “‘สรรเพชญ บุญญามณี’ เปิดศุนย์ ปชป.สงขลาเขต 1 ยันไม่ขัดแย้งกับใคร ชูนโยบายประกันราคายาง-ปาล์ม,” *มติชนออนไลน์*, 2562, สืบค้นเมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2566, https://www.matichon.co.th/region/news_1326546.

²²² สัมภาษณ์ นางสาว ง (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปไตยปี 2562 กรุงเทพมหานคร, 19 พฤศจิกายน 2565.

²²³ สัมภาษณ์ นางสาว ก (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปไตยปี 2562 พื้นที่ภาคกลาง, 23 พฤศจิกายน 2565.

ส่วนกระบวนการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ²²⁴ ของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 การตัดสินใจบัญชีรายชื่อผู้สมัครมาจากคณะกรรมการบริหารพรรคประชาธิปัตย์²²⁵ พิจารณารายชื่อจากผู้ที่ทำงานให้พรรค²²⁶ โดยจะจัดลำดับบัญชีรายชื่อออกมาทั้งหมด 150 รายชื่อ จากนั้นคณะกรรมการบริหารพรรคจะนำรายชื่อดังกล่าวเข้าประชุมหารือกับผู้ที่มีรายชื่อทั้ง 150 คน หากมีผู้ใดต้องการให้จัดลำดับรายชื่อใหม่ก็สามารถพูดคุยเพื่อพิจารณาลำดับรายชื่ออีกครั้งได้ ซึ่งส่วนใหญ่บัญชีรายชื่อสุดท้ายจะเป็นไปตามดังที่พรรคส่วนกลางจัดทำรายชื่อมา

ทั้งนี้ การที่พรรคส่วนการเป็นผู้จัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครเองนำมาซึ่งปัญหาในการคัดสรรผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของพรรคในการเลือกตั้งปี 2562 ดังจะเห็นได้จาก 2 กรณี ได้แก่ กรณีแรกกรณีของนายโกวิท ธารณา อดีต ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2554 ที่ลาออกเนื่องจากน้อยใจเพราะคิดว่าตนได้ลำดับที่ไม่น่าพึงพอใจในบัญชีรายชื่อ แต่ในบัญชีรายชื่อจริงไม่ได้มีชื่อของนายโกวิทอยู่แล้ว²²⁷ กรณีที่สอง กรณีที่นายวิฑูรย์ นามบุตร รองหัวหน้าพรรคในการเลือกตั้งครั้งนี้ ตัดพ้อในกลุ่มไลน์พรรคประชาธิปัตย์ เนื่องจากไม่พึงพอใจที่ตนถูกจัดลำดับอยู่ที่ลำดับ 40 ของบัญชีรายชื่อ ส่วนผู้ที่ได้อยู่ในรายชื่อลำดับต้นเป็นผู้ที่ไม่ออกแรง ไม่ออกทุน ไม่ลงพื้นที่ แต่ได้อยู่ในลำดับต้น ๆ²²⁸ ทั้ง ๆ ที่ตนทุ่มเททำงานให้กับพรรค พยายามรักษาพื้นที่เอาไว้ และสนับสนุนนายอภิสิทธิ์ให้เป็นหัวหน้าพรรคอย่างเต็มที่ แต่กลับได้อยู่ในลำดับที่น่าผิดหวัง เหมือนกับประหารชีวิตทางการเมืองกัน²²⁹

หากพิจารณาผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของพรรคประชาธิปัตย์สำหรับสนามเลือกตั้งปี 2562 จะเห็นได้ว่ารายชื่อ 10 ลำดับแรกจะเป็นรายชื่อของผู้อาวุโสและคณะกรรมการบริหารพรรค นำโดยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคและผู้เข้าชิงตำแหน่ง

CHULALONGKORN UNIVERSITY

²²⁴ ดูรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 ได้ที่ภาคผนวก : รายละเอียดผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง (แบบบัญชีรายชื่อ) ของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562

²²⁵ "มัลลิกา" ใต้ วิฑูรย์ ยันปาร์ตี้ลิสต์ประชาธิปัตย์เป็นธรรม, *MGR Online*, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2566, <https://mgronline.com/onlinesection/detail/9620000015463>.

²²⁶ "ประชาธิปัตย์ยันปาร์ตี้ลิสต์ คัด 40 คนได้แน่ - ตัน อันดับ 20 ปลื้ม อันดับ 33," *Workpoint Today*, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2566, <https://shorturl.asia/O4lfm>.

²²⁷ เรื่องเดียวกัน.

²²⁸ *MGR Online*, "มัลลิกา" ใต้ วิฑูรย์ ยันปาร์ตี้ลิสต์ประชาธิปัตย์เป็นธรรม."

²²⁹ "วิฑูรย์ นามบุตร" พ่อโดนเด็กแซง เจ็บปวด ถูก ปชป.จัดลงปาร์ตี้ลิสต์ลำดับ 40," *รายการเรื่องเล่าเช้านี้*, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2566, <https://www.youtube.com/watch?v=zPtxOywtAp8>.

นายกรัฐมนตรีสั่งกักพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 ส่วนลำดับที่ 2 ถึงลำดับที่ 10 จะเป็นทีมผู้อาวุโสพรรค ที่ปรึกษาพรรค และคณะกรรมการบริหาร ขณะที่ลำดับอื่น ๆ ไล่เรียงไปตามดุลพินิจของคณะกรรมการบริหารพรรค โดยมีอดีตผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตบางส่วนที่ต้องถูกย้ายมาอยู่ในบัญชีรายชื่อเพราะมีปัญหาการแบ่งพื้นที่เลือกตั้งเดิมไม่ลงตัว เช่น นายเจือ ราชสีห์ อดีตผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดสงขลา เขต 1 เป็นต้น²³⁰

4.4 ขุนพลประชาธิปัตย์ในสมรภูมิการเลือกตั้ง พ.ศ. 2562

การวางตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งในแต่ละพื้นที่และแต่ละเขตเลือกตั้งเป็นกลยุทธ์ในสนามการเลือกตั้งแบบหนึ่งที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากลยุทธ์ด้านนโยบายและการหาเสียง ด้วยเหตุนี้การศึกษาตัวแทนลงสมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ จึงเป็นประเด็นสำคัญที่งานวิจัยฉบับนี้เลือกนำเสนอเพื่อให้เห็นกลยุทธ์ในสนามเลือกตั้งด้านการส่งตัวแทนลงสมัครรับเลือกตั้งในแต่ละพื้นที่ว่ามีลักษณะเช่นไร และกลุ่มบุคคลใดที่พรรคประชาธิปัตย์มองว่าเป็นผู้ที่มีโอกาสในการนำชัยมาสู่พรรคได้บ้าง

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 นอกจากพรรคประชาธิปัตย์จะใช้กลยุทธ์การส่งผู้สมัครที่เป็นตระกูลการเมืองเก่ารวมถึงอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อรักษาฐานคะแนนเสียงเดิมไว้แล้ว ในการเลือกตั้งครั้งนี้ยังมีกลยุทธ์สำคัญอย่างการเปิดตัว “กลุ่มคนรุ่นใหม่ประชาธิปัตย์” หรือที่รู้จักกันในชื่อ “กลุ่มนิวเดม (New Dem)” ที่พรรคประชาธิปัตย์ใช้เป็นหมากในการเดินเกมการเลือกตั้ง ด้วยการเปิดโอกาสให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหน้าใหม่ลงสู่สนามเลือกตั้งมากขึ้น เพื่อเป็นกลยุทธ์ในการดึงดูดผู้สนับสนุนในสนามเลือกตั้ง นับได้ว่าพรรคประชาธิปัตย์มีความพยายามที่เป็นรูปธรรมในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างผู้แทนของพรรคและพยายามขับเคลื่อนพรรคให้มีความเท่าทันยุคสมัยและผู้คนผ่านการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งปี 2562 โดยจากการสัมภาษณ์ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ที่ลงเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 จำนวน 2 คน จาก 6 คน เป็นตัวแทนลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหน้าใหม่ที่เป็นผู้ร่วมก่อตั้งกลุ่มคนรุ่นใหม่ประชาธิปัตย์ ซึ่งมีความเห็นว่าการเลือกตั้งครั้งนี้มีการเปิดโอกาสให้แก่คนรุ่นใหม่ได้เข้ามาเป็นผู้แทนของพรรคมากยิ่งขึ้น ดังเช่นบทสัมภาษณ์ตอนหนึ่งของนางสาว ข (นามสมมติ) ดังนี้

²³⁰ "เจือ ยอมลงปาร์ตี้ลิสต์ หลีกทางลูกนิพนธ์เสียบเขต สปิริตของคนจริงนามสกุล ราชสีห์," *TNEWS*, 2561, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2566, <https://www.tnews.co.th/politic/488401>

“ในการเลือกตั้งปี 62 ถือเป็นจุดเปลี่ยนเรื่องนี้ (การคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง)
เหมือนกัน มีการเปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่เข้ามาทำงาน” (ขยายความโดยผู้เขียน)

(นางสาว ข (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 13 ธันวาคม 2565)²³¹

หากพิจารณาตำแหน่งแห่งที่ของตัวแทนผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวน 150 คน²³² และแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน 350 คน²³³ ที่พรรคประชาธิปัตย์วางตัวผู้สมัครในแต่ละพื้นที่เลือกตั้งในปี 2562 พบว่า พรรคประชาธิปัตย์มีการเลือกนำเสนอและคัดเลือกตัวแทนลงสมัครรับเลือกตั้งที่พรรคมองว่าเป็นกลยุทธ์สำคัญในการรวบรวมคะแนนเสียงในสนามเลือกตั้งได้โดยบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มคนรุ่นใหม่ประชาธิปัตย์ (New Dem) และ 2) กลุ่มตระกูลการเมืองเก่า อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และอดีตผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

1) กลุ่มคนรุ่นใหม่ประชาธิปัตย์ (New Dem)

กลุ่มคนรุ่นใหม่ประชาธิปัตย์หรือเป็นที่รู้จักกันในชื่อกลุ่มนิวเดม (New Dem) เปิดตัวเมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2561²³⁴ เป็นการรวมตัวกันของคนรุ่นใหม่ที่กำลังก้าวเข้ามาพัฒนาและขับเคลื่อนทั้งด้านการลงสมัครและดำเนินนโยบายให้แก่พรรคในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 วัตถุประสงค์ของการก่อตั้งกลุ่มนี้ขึ้นมาเพื่อเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมคนรุ่นใหม่ในพรรคและเป็นสะพานเชื่อมต่อกับคนรุ่นใหม่นอกพรรค รวมถึงแสดงให้เห็นว่าผู้ใหญ่ในพรรคประชาธิปัตย์เชื่อในศักยภาพของคนรุ่นใหม่ ให้โอกาสและพื้นที่ของคนรุ่นใหม่ในการเลือกตั้งปี 2562²³⁵ แนวคิดที่มาพร้อมกับการก่อตั้งกลุ่มนิวเดม คือ ก้าวออกกรอบ โดยมีภารกิจของกลุ่มในการผลักดันนโยบายคนรุ่นใหม่จำนวน 21 นโยบาย²³⁶ ที่มา

²³¹ สัมภาษณ์ นางสาว ข (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 พื้นที่ภาคใต้, 13 ธันวาคม 2565.

²³² ดูรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 ได้ที่ ภาคผนวก : ตารางรายละเอียดผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง (แบบบัญชีรายชื่อ) ของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562

²³³ ดูรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 ได้ที่ ภาคผนวก : ตารางที่ 27 รายละเอียดผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง (แบบแบ่งเขต) ของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562

²³⁴ "ปชป.เปิดตัว New Dem 21 คนรุ่นใหม่ ชูนโยบายก้าวออกกรอบ," *Thai PBS*, 2561, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2566, <https://www.thaipbs.or.th/news/content/275679>.

²³⁵ "13.11.18 - ก้าวแรกของ New Dem," 2561, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2566, https://web.facebook.com/NewDemTH/posts/pfbid0VTWjLp6wKfBYzkBbpJpertsNVaMEuphnrXK2UQPqRVLf64Xn3qziNoUVv8dMaMAKGI?_rdc=1&_rdr.

²³⁶ เรื่องเดียวกัน.

พร้อมกับสมาชิกผู้ร่วมก่อตั้งกลุ่มนิเวศน์จำนวน 20 คน แต่ละคนนำเสนอนโยบายคนละหนึ่งประเด็นที่จะนำไปพิจารณาเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายที่ใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งปี 2562 ดังนี้

1. นโยบายสิทธิสมรสของผู้หลากหลายทางเพศ – ผลักดันโดยกลุ่มนิเวศน์หลายคน
2. นโยบายยกเลิกเกณฑ์ทหาร – ผลักดันโดยนายพริษฐ์ วัชรสินธุ
3. นโยบายเปิดการค้ากัญชา – ผลักดันโดยนายคณวัฒน์ จันทรลาวัณย์
4. นโยบายผลักดันการแข่งขันกีฬาอิเล็กทรอนิกส์ (e-sports) – ผลักดันโดยนายสุรบถ หลีกภัย
5. นโยบายกำจัดขยะพลาสติก – ผลักดันโดยนายพรพรม วิจิตเสรษฐ์
6. นโยบายรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (E-Government) – ผลักดันโดยนายณัฐภัทร เนียวกุล
7. นโยบายการอำนวยความสะดวกคนพิการ – ผลักดันโดยนางสาววิพัตรา โตเต็มชัยการ
8. นโยบายโรคซึมเศร้า – ผลักดันโดยนางสาวศิริภา อินทวิเชียร
9. นโยบายปรับให้แอปพลิเคชันเรียกรถถูกกฎหมาย – ผลักดันโดยนางสาวสุนัฐชา โล่สถาพรพิพิธ
10. นโยบาย 18 ปี ลงสมัครรับเลือกตั้งได้ – ผลักดันโดยนายสรรเพชญ บุญญามณี
11. นโยบายคนรุ่นใหม่กลับบ้านเกิด เพิ่มคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่น – ผลักดันโดยนางสาวธนชาภา จันทวารา
12. นโยบายชาย-หญิงเท่าเทียม ยุติความรุนแรง – ผลักดันโดยนางสาวสุชาดา แทนทรัพย์
13. นโยบายสนับสนุนสุราพื้นบ้านและคราฟเบียร์ – ผลักดันโดยนายพีรสรณ์ จิรพิชิตชัย
14. นโยบายคนรุ่นใหม่เข้าใจกฎหมาย – ผลักดันโดยนายวิภูษิต มีสิทธิ์
15. นโยบายเปลี่ยนสัตว์จรจัดให้เป็นสัตว์เลี้ยงคุณภาพ – ผลักดันโดยนางสาวอาภา รัชตะกุลธำรง
16. นโยบาย Youth League สนับสนุนให้เยาวชนมีส่วนร่วมทางการเมือง – ผลักดันโดยนายชัยชนะ เดชเดโช
17. นโยบาย Smart farming / เกษตรกรรุ่นใหม่ – ผลักดันโดยนายชรัตน์ เนรัญชร
18. นโยบายตัวแทนนักศึกษาในคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย – ผลักดันโดยนายบุญรักษา พรหมวัง
19. นโยบายสอบครั้งเดียว มุ่งสู่วิชาที่ชอบ – ผลักดันโดยนายภูมิบัติ วิเชษฐพงษ์
20. นโยบายสนับสนุนฟรีแลนซ์ – ผลักดันโดยนางสาวมัฐิณี มุลทิพย์
21. นโยบาย E-learning การศึกษาอย่างเท่าเทียมด้วยเทคโนโลยี – ผลักดันโดยนางสาวนลินนิภา ธารนระราช

ตารางที่ 13 ข้อมูลผู้ก่อตั้งกลุ่มคนรุ่นใหม่ประชาธิปไตย (New Dem)

ที่	ชื่อ-นามสกุล ²³⁷	สถานะการเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งปี 2562		ผลการเลือกตั้งปี 2562		ตระกูลการเมือง	
		บัญชีรายชื่อ	เขตเลือกตั้ง	ได้	ไม่ได้	ใช่	ไม่ใช่
1	นายพริษฐ์ วัชรสินธุ	-	✓	-	✓	✓	-
2	นายคนวัฒน์ จันทราวัฒน์	-	✓	-	✓	-	✓
3	นายสุรบถ หลีกภัย	✓	-	-	✓	✓	-
4	นายพรพหม วิจิตเสรษฐ์	-	✓	-	✓	-	✓
5	นายณัฐภัทร เนียวกุล	✓	-	-	✓	-	✓
6	นางสาววิพิตรา โตเต็มโชคชัยการ	-	-	-	-	-	✓
7	นางสาวศิริภา อินทรวีเชียร	✓	-	-	✓	-	✓
8	นางสาวสุณัฐชา โล่สถาพรพิพิธ	-	✓	✓	-	✓	-
9	นายสรรเพชญ บุญญามณี	-	✓	-	✓	✓	-
10	นางสาวธนาภา จันทวาร	-	✓	-	✓	✓	-
11	นางสาวสุชาดา แทนทรัพย์	✓	-	-	✓	✓	-
12	นายพีรสรณ์ จิรพิชิตชัย	✓	-	-	✓	-	✓
13	นายวิภูษิต มีสิทธิ์	✓	-	-	✓	-	✓
14	นางสาวอาภา รัชตะกุลธำรง	✓	-	-	✓	-	✓
15	นายชัยชนะ เดชเดโช	-	✓	✓	-	✓	-
16	นายชรัตน์ เนรัญชร	-	✓	-	✓	-	✓
17	นายบุญรักษา พรหมวัง	-	✓	-	✓	-	✓
18	นายภูมิบัติ วิเชษฐพงษ์	-	✓	-	✓	-	✓
19	นางสาวมัญฉิณี มูลทิพย์	✓	-	-	✓	-	✓
20	นางสาวนลินนิภา ธานะราช	✓	-	-	✓	✓	-

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

²³⁷ เรื่องเดียวกัน.

จากตารางที่ 13 แสดงให้เห็นข้อมูลใน 3 ประเด็น ประการแรก คือ การเปิดโอกาสและให้พื้นที่แก่คนรุ่นใหม่จากกลุ่มผู้ก่อตั้งนิวเดมในพื้นที่การเลือกตั้ง ซึ่งเป็นกลุ่มบุคลากรที่เป็นกลยุทธ์อย่างหนึ่งในการเลือกตั้งทั่วไปปี 62 โดยจะเห็นได้ว่าจากจำนวนผู้ก่อตั้งกลุ่มนิวเดมจำนวน 20 คน มีถึง 19 คน แบ่งเป็นกลุ่มนิวเดมที่ได้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อจำนวน 9 คน จาก 20 คน และเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน 10 คน จาก 20 คน พรรคประชาธิปัตย์ให้โอกาสคนเหล่านี้ได้เข้าสู่สนามการเลือกตั้ง แม้พรรคจะต้องเสี่ยงในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งหน้าใหม่ลงสนามการเลือกตั้ง ความเสี่ยงที่เป็นรูปธรรมนี้บ่งบอกถึงความมุ่งหมายของพรรคในการแลกกลุ่มคนรุ่นใหม่เข้ามาช่วยรวบรวมคะแนนเสียงจากกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งหลายช่วงอายุมากขึ้น แต่เมื่อผลการเลือกตั้งออกมาแล้วกลยุทธ์ดังกล่าวนี้ได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าไม่ได้ผลสักเท่าไรนัก จากตารางแสดงให้เห็นผลการเลือกตั้งของกลุ่มคนรุ่นใหม่ผู้ก่อตั้งนิวเดมจำนวน 19 คน ที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง พบว่า มีเพียง 2 คน เท่านั้นที่ชนะการเลือกตั้ง โดย 2 คน ดังกล่าวเป็นทายาทของตระกูลการเมืองเดิมในพื้นที่ภาคใต้ คือ นางสาวสุณัฐชา โล่สถาพรพิพิธ ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดตรัง เขต 3 บุตรสาวของนายสมชาย โล่สถาพรพิพิธ ผู้เป็นอดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย และอดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ อีกคนของกลุ่มผู้ก่อตั้งนิวเดม คือ นายชัยชนะ เดชเดโช ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดนครศรีธรรมราช เขต 6 เป็นบุตรชายของตระกูลการเมืองในจังหวัดนครศรีธรรมราช นอกจากนี้ 2 คนนี้แล้ว ยังมีผู้ก่อตั้งกลุ่มนิวเดมอีกจำนวน 7 คน ที่มีภูมิหลังเกี่ยวข้องทั้งโดยตรงและโดยอ้อมกับตระกูลการเมือง กล่าวคือ นายพริษฐ์ วัชรสินธุ หลานชายของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ อดีตนายกรัฐมนตรี และหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 ต่อมา คือ นายสุรบถ หลีกภัย บุตรชายของนายชวน หลีกภัย อดีตนายกรัฐมนตรีและอดีตหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ และนายสรรเพชญ บุญญามณี บุตรชายของนายนิพนธ์ บุญญามณี อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยหลายสมัย เป็นต้น

ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 กลุ่มนิวเดมต้องยุบตัวลง เนื่องจากสมาชิกของกลุ่มหลายคนไม่เห็นด้วยกับการที่ที่ประชุมพรรคประชาธิปัตย์มีมติเข้าร่วมรัฐบาลกับพรรคพลังประชารัฐ และสนับสนุนพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี สมาชิกของกลุ่มบางส่วนมองว่าการกระทำเช่นนี้ของพรรคประชาธิปัตย์ขัดกับอุดมการณ์ดั้งเดิมของพรรคคือการเป็นพรรคประชาธิปัตย์²³⁸ จึงทยอยลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์

²³⁸ "เฟซบุ๊ก พริษฐ์ วัชรสินธุ - ไอติม - Parit Wacharasindhu," 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 2 กันยายน 2566, https://web.facebook.com/paritw/posts/3186313094715749?ref=embed_post.

2) กลุ่มตระกูลการเมืองเก่า อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และอดีตผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 กลุ่มตระกูลการเมืองเก่า อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และอดีตผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นอีกกลุ่มบุคคลที่พรรคประชาธิปัตย์มองว่าเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการเลือกตั้งครั้งนี้ เนื่องจากเป็นกลุ่มผู้สมัครรับเลือกตั้งที่สะสมผู้สนับสนุนของพรรคมาอย่างยาวนาน หากพิจารณาผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ลงเลือกตั้งในปี 2562 ในแต่ละภูมิภาค จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าพื้นที่ภาคใต้เป็นภูมิภาคที่มีผู้สมัครที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มตระกูลการเมืองเก่า และอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มากที่สุด แสดงให้เห็นว่าพื้นที่ภาคใต้เป็นจุดยุทธศาสตร์ของพรรคในการรวบรวมเสียงจากกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งมากกว่าภูมิภาคอื่น ๆ กล่าวคือ จากจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งในภาคใต้จำนวน 14 จังหวัด 50 เขตเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตระกูลการเมือง อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และอดีตผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ทั้งสิ้น 37 คน คิดเป็น 74% ของผู้สมัครรับเลือกตั้งภาคใต้ทั้งหมด 50 คน ส่วนพื้นที่อีกส่วนหนึ่งที่พรรคประชาธิปัตย์พยายามรักษาฐานเสียงเดิมของพรรคไว้ คือ กรุงเทพมหานคร โดยจะเห็นได้ว่าการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 มีจำนวนผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งทั้งสิ้นจำนวน 30 คน 30 เขตเลือกตั้ง จำนวน 16 คน เป็นอดีตผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งที่เคยลงเลือกตั้งในการเลือกตั้งครั้งก่อนหน้า คือ การเลือกตั้งปี 2554 โดยตัวอย่างผู้สมัครรับเลือกตั้งในแต่ละภูมิภาคที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่

กรุงเทพมหานคร เช่น เขต 1 นางเจิมมาศ จิงเลิศศิริ

เขต 5 นายธนา ชีรวินิจ

เขต 20 นายสามารถ มะลูลีม

เขต 24 ตระกูลม่วงศิริ ได้แก่ นายสาทร ม่วงศิริ

เขต 25 นายสากล ม่วงศิริ

เขต 26 พลตำรวจเอกนายแพทย์สามารถ ม่วงศิริ เป็นต้น

ภาคกลาง เช่น

จังหวัดสมุทรสงคราม เขต 1 - นางสาวรังสิมา รอดรัศมี

จังหวัดสมุทรสาคร เขต 3 - นายนิติรัฐ สุนทรวร

จังหวัดนครนายก เขต 1 - นายสกลชัย อิศระเสนารักษ์

จังหวัดกำแพงเพชร เขต 3 - นายสำราญ ศรีเปงวงศ์

จังหวัดสมุทรปราการ เขต 3 - นางสาวสรชา วีระชาติวัฒนา

ภาคเหนือ เช่น

จังหวัดลำปาง เขต 3 - นายนิคม เชาว์กิตติโสภณ

จังหวัดแม่ฮ่องสอน เขต 1 - นายสมบัติ ยะสินธุ์

	จังหวัดแพร่ เขต 1 - นางธนิญจิตรา ศุภศิริ
	จังหวัดลำพูน เขต 1 - นายชยัน วิพรหมชัย
	จังหวัดพะเยา เขต 3 - นายมนัสศักดิ์ บุญมีตระกูล
<u>ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</u>	จังหวัดตราด เขต 1 - นายธีระ สลักเพชร
	จังหวัดระยอง เขต 1 - นายสาธิต ปิตุเตชะ
	จังหวัดระยอง เขต 3 - นายธรรมา ปิตุเตชะ
	จังหวัดระยอง เขต 2 - นายบัญญัติ เจตนจันทร์
	จังหวัดชลบุรี เขต 6 - นางพจนารถ แก้วผลึก
<u>ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</u>	จังหวัดอำนาจเจริญ เขต 2 - นายอภิวัฒน์ เงินหมื่น
เช่น	จังหวัดหนองคาย เขต 1 - นางสาวชมพูนุท นาครทรรพ
	จังหวัดชัยภูมิ เขต 1 - นางสาวนัฐริกา ไล่หทัยวิระ
	จังหวัดอุบลราชธานี เขต 2 - นายวุฒิพงษ์ นามบุตร
	จังหวัดอุบลราชธานี เขต 8 - นางสาวแนน บุญยธิดา สมชัย
<u>ภาคตะวันตก</u>	จังหวัดตาก เขต 2 - นายชัยวุฒิ บรรณวัฒน์
	จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 - นายเฉลิมชัย ศรีอ่อน
	จังหวัดเพชรบุรี เขต 1 - นายอรรถพร พลบุตร
	จังหวัดเพชรบุรี เขต 2 - นายกัมพล สุภาแพ่ง
	จังหวัดเพชรบุรี เขต 3 - นายอภิชาติ สุภาแพ่ง
<u>ภาคใต้</u>	จังหวัดชุมพร เขต 1 - นายชุมพล จุลใส
	จังหวัดตรัง เขต 3 - นางสาวสุนัฐษา ไส่สภาพรพิพิธ
	จังหวัดสงขลา เขต 6 - นายถาวร เสนเนียม
	จังหวัดนครศรีธรรมราช เขต 5 - นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ
	จังหวัดปัตตานี เขต 1 - นายอันวาร์ สาและ

4.5 การเมืองของการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้ง: คีภายใน vs คีภายนอก

ในกระบวนการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์เพื่อส่งผู้สมัครลงเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 พบว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งในพื้นที่ภาคใต้และกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นพื้นที่ฐานเสียงเดิมของพรรคประชาธิปัตย์ถูกแย่งชิงและมีข้อพิพาทระหว่างผู้สมัครมากที่สุด สถานการณ์เกี่ยวกับการคัดสรรผู้สมัครเพื่อเป็นตัวแทนรับสมัครลงเลือกตั้งภายในพรรคประชาธิปัตย์ที่มีการแข่งขันกันเข้มข้นในพื้นที่ยุทธศาสตร์ของพรรค ขณะเดียวกัน

ภายในระบบการเมืองช่วงเลือกตั้งก็มีการแข่งขันช่วงชิงผู้สมัครระหว่างพรรคการเมืองด้วยเช่นกัน การแข่งขันเพื่อคัดเลือกผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งทั้งภายในและภายนอกพรรคต่างมีเป้าหมายเดียวกัน นั่นคือ เส้นชัยภายในสนามการเลือกตั้ง

1. คีกรภายในพรรคประชาธิปัตย์

เดิมในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2554 พื้นที่กรุงเทพมหานครมีจำนวนเขตเลือกตั้งทั้งสิ้น 33 เขต ผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ชนะการเลือกตั้งทั้งหมด 23 เขต²³⁹ คิดเป็น 69.69% ส่วนพื้นที่ภาคใต้จำนวน 14 จังหวัด ได้แก่ กระบี่ ชุมพร ตรัง ปัตตานี ระนอง นครศรีธรรมราช นราธิวาส พัทลุง ภูเก็ต สงขลา พังงา ยะลา สตูล และสุราษฎร์ธานี ประกอบรวมด้วยเขตเลือกตั้งจำนวน 53 เขต พรรคประชาธิปัตย์ชนะการเลือกตั้งในพื้นที่นี้ทั้งหมด 50 เขต²⁴⁰ คิดเป็น 94.34% จึงทำให้การแข่งขันของผู้สมัครรับเลือกตั้งภายในพรรคประชาธิปัตย์เข้มข้นอย่างเห็นได้ชัดในสองพื้นที่ดังกล่าว สามารถจำแนกตัวอย่างกรณีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการช่วงชิงพื้นที่เลือกตั้งของผู้สมัครในสนามเลือกตั้งปี 2562 ออกเป็น 2 พื้นที่ คือ กรณีปัญหาเกี่ยวกับการคัดสรรผู้สมัครในพื้นที่กรุงเทพมหานครจำนวน 4 กรณี และพื้นที่ภาคใต้จำนวน 4 กรณี และพื้นที่อื่น ๆ จำนวน 2 กรณี โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

พื้นที่กรุงเทพมหานคร

- 1) เขต 7 ดุสิต (เฉพาะแขวงถนนนครไชยศรี) และเขตบางซื่อ - เขตการเลือกตั้งนี้ส่งนายแพทย์ วัฒนวัฒน์ จันทรวินัย ลงสมัครรับเลือกตั้งแทนนายชินชอบ คงอุดม อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 10 เขตบางซื่อในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2554²⁴¹ เนื่องจากนายชินชอบย้ายไปสังกัดพรรคพลังท้องถิ่นไทที่มีนายชัชวาลย์ คงอุดม หรือที่รู้จักกันในนาม ชัช เต่าปูน ผู้เป็นบิดาของนายชินชอบเป็นหัวหน้าพรรค
- 2) เขต 15 คันนายาว (ยกเว้น แขวงรามอินทรา) และมีนบุรี - เขตการเลือกตั้งนี้ส่งนายธนัตถ์ ธนาภิกิจอานวย รับเลือกตั้งแทนนายชาญวิทย์ วิภูศิริ อดีตผู้สมัครรับเลือกตั้งปี 2554 เขต 17 ดุสิต (เฉพาะแขวงถนนนครไชยศรี) และเขตบางซื่อ เนื่องจากนายชาญวิทย์ย้ายไปสังกัดพรรคพลังประชารัฐ²⁴²

²³⁹ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2554.

²⁴⁰ เรื่องเดียวกัน.

²⁴¹ "เขต 7 บางซื่อ ดุสิต (เฉพาะแขวงถนนนครไชยศรี)," มติชนสุดสัปดาห์, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 2 กันยายน 2566, <https://shorturl.asia/FBWKD>.

²⁴² "ศึกไทยไฟท์ "เศรษฐีหมื่นล้าน" สะท้อนมีนบุรี," *คมชัดลึก*, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 2 กันยายน 2566, <https://www.komchadluek.net/scoop/359401>.

- 3) เขต 16 คลองสามวา - การเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 เขตเลือกตั้งนี้ส่งนางฐวีย์ดิยะห์ พิศสุวรรณ ซึ่งเป็นน้องสาวของนายสุรินทร์ พิศสุวรรณ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครศรีธรรมราช สังกัดพรรคประชาธิปัตย์ลงสมัครในเขตเลือกตั้งนี้ แต่ในช่วงก่อนการเลือกตั้งพื้นที่นี้ดูแลโดยนาย ณัฐนันท์ กัลยาศิริ ผู้เป็นบุตรชายของนายวิรัตน์ กัลยาศิริ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาอยู่ก่อนแล้ว จากเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นเหตุให้นายสมัย เจริญช่าง อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานครสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ ผู้เป็นประธานสาขาพรรค ณ ขณะนั้นประกาศลาออกจากพรรค²⁴³
- 4) เขต 30 บางกอกน้อยและบางพลัด - การเลือกตั้งทั่วไปในปี 2562 พื้นที่กรุงเทพมหานครมีจำนวนเขตเลือกตั้งทั้งหมด 30 เขต ลดลงจากการเลือกตั้งทั่วไปในปี 2554 จำนวน 3 เขต การขีดเส้นแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ทำให้เขตเลือกตั้งที่ 30 คือ เขตบางพลัดและเขตบางกอกน้อย เกิดปัญหาขึ้นเนื่องจากเขตเลือกตั้งเป็นพื้นที่ทับซ้อนกันระหว่างนายชินนินทร์ รุ่งแสง อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 32 ในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2554 กับนางสาวรัชดา ธนาดิเรก อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 33 ในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2554 เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้คณะกรรมการบริหารพรรคประชาธิปัตย์ต้องประชุมหารือกันเพื่อลงมติว่าจะเลือกผู้สมัครคนใดลงสมัครรับเลือกตั้งในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เขต 30 ผลการคัดเลือก คือ คณะกรรมการบริหารพรรคประชาธิปัตย์ตัดสินใจเลือกนางสาวรัชดาเนื่องจากเขตเลือกตั้งที่ 30 ในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 เป็นพื้นที่เดิมของนางสาวรัชดา 75% แต่เป็นพื้นที่เดิมของนายชินนินทร์เพียง 25%²⁴⁴ ส่วนนายชินนินทร์ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อในลำดับที่ 54²⁴⁵

พื้นที่ภาคใต้

- 1) จังหวัดสงขลา เขต 1 - เกิดข้อพิพาทอย่างมากในเขตเลือกตั้งนี้ เนื่องจากมีผู้สมัครรับเลือกตั้งเกินกว่า 1 คน เดิมพื้นที่นี้ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2554 เป็นพื้นที่เลือกตั้งที่นายเจือ ราชสีห์ ชนะการเลือกตั้ง เมื่อถึงการคัดสรรผู้สมัครลงเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 กลับมีผู้สมัครผู้สมัครลงชิงการเป็นตัวแทนในเขตนี้อีกหนึ่งคน คือ นายสรรเพชญ บุญญามณี บุตรชายของนายนิพนธ์ บุญญามณี ผู้เป็นรองหัวหน้าพรรคตามภารกิจและเป็นหนึ่งในคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งปี 2562 ด้วย ที่ประชุมคณะกรรมการ

²⁴³ "เปิดใจ"สมัย เจริญช่าง "ทิ้ง ปชป.เหตุส่งน้องสาวสุรินทร์ แทนลูกชายวิรัตน์," *PPTV Online*, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 2 กันยายน 2566, <https://shorturl.asia/rGFxf>.

²⁴⁴ "เขต 30 บางพลัด บางกอกน้อย," *มติชนสุดสัปดาห์*, 2562, <https://shorturl.asia/mzrnY>.

²⁴⁵ "150 บัญชีรายชื่อ พรรคประชาธิปัตย์ " *ทวิตเตอร์ "Democrat Party, Thailand พรรคประชาธิปัตย์"*, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 2 กันยายน 2566, <https://shorturl.asia/hDg80>.

บริหารพรรคประชาธิปัตย์จึงต้องมีการประชุมเพื่อคัดเลือกตัวแทนผู้สมัครในเขตนี้ ผลปรากฏว่าที่ประชุมมีมติให้นายนายสรรเพชญเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตนี้ แต่นายเจือผู้เป็นเจ้าของพื้นที่เดิมไม่ยอมรับผลการคัดเลือกและขอให้พรรคทบทวนใหม่ ต่อมาเกิดกระบวนการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) โดยสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์เขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดสงขลา เพื่อหยั่งเสียงเลือกตัวแทนเขตระหว่างนายเจือและนายสรรเพชญในวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2561 ผลการหยั่งเสียงนายสรรเพชญชนะไปด้วยคะแนน 1,019 คะแนน จากจำนวนผู้มาใช้สิทธิ 1,105 คน แต่กระนั้นนายเจือก็ยังไม่อาจยอมรับผลได้ เนื่องจากนายเจือตั้งข้อสังเกตว่าไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกพรรคในเขตเลือกตั้ง 1 จังหวัดสงขลาทราบอย่างทั่วถึง และผู้ที่มาลงคะแนนเป็นกลุ่มคนของนายนิพนธ์หรือไม่²⁴⁶ ท้ายที่สุด ที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคมีมติให้นายเจือลงเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อลำดับที่ 29 แทนการลงเป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระบบเขต สะท้อนการแก้ปัญหาแบบที่พรรคชดเชยให้เพื่อรักษาน้ำใจ

- 2) จังหวัดตรัง - การคัดเลือกผู้สมัครเพื่อเป็นตัวแทนลงสมัครรับเลือกตั้งในจังหวัดนี้มีปัญหาข้อพิพาทเกิดขึ้น เพราะการแบ่งเขตเลือกตั้งเปลี่ยนไปจากเดิมในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2554 มีจำนวน 4 เขต แต่ในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 จำนวนเขตเลือกตั้งลดลง 1 เขต เหลือ 3 เขตเลือกตั้ง โดยไม่มีรายชื่อของนายสมบุญ อุตัยเวียณกุล อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตรัง เขต 4 เป็นผู้สมัครลงเลือกตั้ง ด้วยปัญหาเขตเลือกตั้งที่เปลี่ยนแปลงไป ผลสุดท้ายนายสมบุญลงสมัครในระบบบัญชีรายชื่อ ลำดับที่ 35 แทนการลงสมัครในระบบแบ่งเขต
- 3) จังหวัดชุมพร เขต 1 - พื้นที่เลือกตั้งนี้มีนายชุมพล จุลใส เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากการเลือกตั้งทั่วไปปี 2554 แต่ในสนามเลือกตั้งปี 2562 มีความลังเลว่าพรรคจะส่งนายชุมพลลงเลือกตั้งในเขตนี้หรือไม่ เนื่องจากพี่ชายของนายชุมพล คือ นายสุพล จุลใส ลงสมัครรับเลือกตั้งในพรรคการเมืองอื่น (พรรครวมพลังประชาชาติไทย) ทำให้พรรคประชาธิปัตย์เกิดความกังวลว่าจะสร้างความสับสนให้แก่ประชาชนในพื้นที่เลือกตั้งหรือไม่²⁴⁷ แต่เมื่อที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคประชาธิปัตย์ประกาศรายชื่อตัวแทนลงสมัครรับเลือกตั้งในวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2562 มีมติให้นายชุมพลลงสมัครในเขตเลือกตั้งนี้เช่นเดิม แต่ตั้งเงื่อนไขให้นายชุมพลแสดงความชัดเจนไม่ทำให้ประชาชนสับสนในระหว่างหาเสียงเลือกตั้ง²⁴⁸

²⁴⁶ TNEWS, "เจือ ยอมลงปาร์ตี้ลิสต์ หลีกทางลูกนิพนธ์เสียเบเขต สปิริตของคนจริงนามสกุล ราชสีห์."

²⁴⁷ "“ปชป.”ส่ง“ลูกหมี่”ลง ส.ส.ชุมพรเขต 1ช่วยพรรคหาเสียงสู้พี่ชาย," PPTV Online, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2566, <https://shorturl.asia/RZDgT>.

²⁴⁸ เรื่องเดียวกัน.

- 4) จังหวัดนครศรีธรรมราช เขต 5 – ในการคัดสรรผู้สมัครลงเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนี้ต้องผ่านการเจรจาพูดคุยกันภายในพรรคเป็นพิเศษคล้ายคลึงกับใน 3) กล่าวคือ พรรคประชาธิปัตย์เกิดความลังเลที่จะส่งนายชินวรณ์ บุญยเกียรติ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของเขตเลือกตั้งนี้ในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2554 ลงสมัครรับเลือกตั้งอีกครั้งในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 หรือไม่ เนื่องจากน้องชายของนายชินวรณ์ คือ นายพิชัย บุญยเกียรติ ย้ายไปสังกัดพรรคพลังประชารัฐแทน²⁴⁹ ผลสุดท้ายพรรคตัดสินใจส่งนายชินวรณ์ลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนี้อีกครั้ง

พื้นที่อื่น ๆ

- 1) จังหวัดอุบลราชธานี – พื้นที่เขตเลือกตั้งในจังหวัดอุบลราชธานีมีการเปลี่ยนแปลงจำนวนเขตเลือกตั้งจากที่ในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2554 มีจำนวน 11 เขตเลือกตั้ง แต่ในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 ลดลง 1 เขต เหลือจำนวน 10 เขตเลือกตั้ง ซึ่งผลการเลือกตั้งปี 2554 ในจังหวัดนี้มีผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ที่ชนะการเลือกตั้งจำนวน 3 คน คือ นายศุภชัย ศรีหาล้า เขต 2 นายวุฒิพงษ์ นามบุตร เขต 3 และนางสาวบุญยธิดา สมชัย เขต 8 เมื่อมีการแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 โดยพื้นที่ยุทธศาสตร์ที่พรรคประชาธิปัตย์เคยได้คะแนน 2 อำเภอใหญ่ อย่างอำเภอม่วงสามสิบที่เป็นเขตเลือกตั้งเดิมของนายศุภชัย และอำเภอเชียงในซึ่งเป็นพื้นที่เดิมเป็นของนายวุฒิพงษ์ถูกยุบรวมกัน ทำให้นายศุภชัยอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องไปเลือกตั้งอยู่ในระบบบัญชีรายชื่อ²⁵⁰ ลำดับที่ 50 ของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งปี 2562
- 2) จังหวัดระยอง – การคัดสรรผู้สมัครลงเลือกตั้งในพื้นที่จังหวัดนี้ดูเหมือนว่าไม่น่าจะมีปัญหาอะไรเกิดขึ้น เนื่องจากจำนวนเขตเลือกตั้งในจังหวัดระหว่งการเลือกตั้งทั่วไปปี 2554 กับปี 2562 มีจำนวนเท่ากัน คือ 4 เขตเลือกตั้ง แต่แล้วก็เกิดข้อพิพาทขึ้นจนนำไปสู่ความไม่พึงพอใจและลาออกจากพรรคประชาธิปัตย์ในที่สุด กรณีนี้เกิดขึ้นเนื่องจากพรรคประชาธิปัตย์ตัดสินใจไม่ส่งนายวิชัย ล้ำสุทธิ อดีตผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดระยอง เขต 4 เพราะมีข่าวว่านายวิชัยจะย้ายไปสังกัดพรรคพลังประชารัฐ²⁵¹ ด้านนายวิชัยมองว่าเหตุที่พรรคไม่ส่งตนลงสมัครเกี่ยวเนื่องกับกรณีการลงคะแนนสนับสนุนนายแพทย์วรงค์ เดชกิจวิกรม ในการชิงตำแหน่ง

²⁴⁹ "“พิชัย”น้อง“ชินวรณ์” ถอดเสื้อ ปชป. สวมเสื้อ พปชร.ช่วยเพื่อนรัก“สายัณห์”หาเสียง," *มติชนออนไลน์*, 2561, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2566, https://www.matichon.co.th/politics/news_1294360.

²⁵⁰ "ปชป.แยแล้ว!เสียด.ส.อุบลฯ1ที่นั่ง เหตุแบ่งเขตมั่วรวม'ม่วงสามสิบ-เชียงใน'," *ไทยโพสต์*, 2561, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2566, <https://www.thaipost.net/main/detail/23146>.

²⁵¹ "สรุปชื่ออดีต ส.ส.ร่วมร้อยชบพลังประชารัฐ," *Workpoint Today*, 2561, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2566, <https://shorturl.asia/OKYfe>.

หัวหน้าพรรค จึงเป็นเหตุให้ตนไม่ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งเดิม²⁵² สุดท้ายในสนามเลือกตั้งปี 2562 นายวิชัยได้ลงสมัครรับเลือกตั้งในระบบบัญชีรายชื่อ ลำดับที่ 57

จากกรณีที่เกี่ยวข้องกับการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งในสนามเลือกตั้งปี 2562 ที่ได้กล่าวถึงข้างต้น จะเห็นได้ว่า พื้นที่ดังกล่าวเหล่านั้นเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ของพรรคประชาธิปัตย์ที่เคยชนะการเลือกตั้งในครั้งก่อนและมีฐานผู้สนับสนุนอย่างเห็นได้ชัด ในมุมมองของผู้สมัครรับเลือกตั้งก็อยากจะลงชิงชัยเพื่อเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไป ในขณะที่มุมมองของพรรคประชาธิปัตย์ก็ต้องการคนที่มีโอกาสชนะการเลือกตั้งลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งครั้งนี้อีกครั้ง ทำให้เขตเลือกตั้งบางพื้นที่เกิดกรณีพิเศษในการคัดเลือกผู้สมัครเป็นตัวแทนพรรคลงเลือกตั้งหรือในบางเขตพื้นที่เกิดศึกเพื่อช่วงชิงพื้นที่ลงเลือกตั้งอย่างรุนแรง ปัญหาหลักที่นำสู่มาสู่ข้อพิพาทในการคัดสรรผู้สมัคร คือ การแบ่งเขตเลือกตั้งที่แตกต่างไปจากการเลือกตั้งครั้งก่อนหรือการเลือกตั้งทั่วไปในปี 2554 ได้แก่ พื้นที่กรุงเทพมหานคร เขต 30 บางกอกน้อยและบางพลัด พื้นที่ภาคใต้จังหวัดตรัง พื้นที่เลือกตั้งภูมิภาคอื่น ๆ ในจังหวัดอุบลราชธานี และประเด็นรองลงมาที่ทำให้เกิดปัญหาในการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ลงตัว คือ ผู้สมัครรับเลือกตั้ง อดีตผู้สมัครรับเลือกตั้ง รวมถึงเครือข่ายของผู้สมัครรับเลือกตั้งย้ายไปสังกัดพรรคการเมืองอื่นหรือมีท่าทีว่าจะย้ายไปสังกัดพรรคการเมืองอื่นในช่วงกระบวนการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้ง

แม้ว่าพรรคประชาธิปัตย์จะมีกระบวนการเลือกตั้งขั้นต้นเข้ามาเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาการคัดสรรผู้สมัครในกรณีที่ในเขตเลือกตั้งมีผู้สมัครเกินกว่า 1 คน แต่ดูเหมือนว่าการเลือกตั้งขั้นต้นจะเป็นการเพิ่มเติมความขัดแย้งระหว่างผู้เข้าชิงการเป็นตัวแทนมากยิ่งขึ้น ดังเช่นในกรณีของจังหวัดสงขลา เขต 1 ที่แม้จะมีการเลือกตั้งขั้นต้นเพื่อตัดสินว่าใครจะได้เป็นตัวแทนเขตเลือกตั้งนี้ แต่ผลสุดท้ายกลายเป็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผู้สมัครและกลายเป็นการแบ่งแยกฝักฝ่ายของสมาชิกพรรคในพื้นที่การเลือกตั้งนั้น ๆ อย่างรุนแรง

การเมืองเรื่องการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งภายในพรรคประชาธิปัตย์ที่หนักหน่วงดังที่ได้กล่าวถึงไปแล้วข้างต้น เมื่อถอยออกมาพิจารณากระดานการเลือกตั้งในภาพกว้างก็จะเห็นว่าไม่เพียงแต่ภายในพรรคการเมืองเท่านั้นที่เกิดการช่วงชิงตำแหน่งแห่งที่เพื่อลงเลือกตั้ง แต่ในระบบการเมืองที่พรรคการเมืองต่าง ๆ เป็นผู้แข่งขันก็เกิดการเมืองระหว่างพรรคด้วยเช่นกัน ด้วยเหตุนี้พรรคประชาธิปัตย์จึงต้องเผชิญกับศึกเรื่องผู้สมัครรับเลือกตั้งไปพร้อมกันทั้งสองด้าน

²⁵² "เกาเหลา ปชป. "วิชัย ล้ำสุทธิ" ลาออกจากพรรค," PPTV Online, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2566, <https://shorturl.asia/7v0Lu>.

2. ศักยภาพนอกพรรคประชาธิปัตย์: ภาวะเล็ดไหลออกในการเลือกตั้ง 2562

ในบริบทของการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 ที่เกิดขึ้นภายใต้กติกาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ที่เป็นระบบใช้บัตรเลือกตั้งใบเดียวและเอื้อให้เกิดพรรคการเมืองใหม่จำนวนมากดังที่ได้กล่าวถึงไปแล้วในบทที่ 3 ดังนั้น พรรคการเมืองภายในระบบการเมืองต่างต้องเผชิญกับสภาวะเล็ดไหล อันมีความหมายถึงการที่พรรคการเมืองหนึ่ง ๆ ถูกอดีตผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เคยเป็นตัวแทนของพรรคการเมืองหนึ่งไปหรือมีอัตราการย้ายออกของอดีตสมาชิกหรืออดีตผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค เพราะพรรคการเมืองที่ดึงตัวผู้สมัครไปมองว่าผู้สมัครบุคคลนั้นมีศักยภาพที่มากพอในการกำชัยในสนามเลือกตั้งให้แก่พรรคของตนโดยเฉพาะพรรคการเมืองที่ตั้งขึ้นใหม่ในสนามเลือกตั้ง 2562 พรรคการเมืองเดิมที่มีตัวแทนผู้สมัครรับเลือกตั้งอยู่ก่อนการเลือกตั้งปี 2562 ต่างต้องเผชิญกับสภาวะเล็ดไหลด้วยกันทั้งสิ้นโดยเฉพาะพรรคการเมืองขนาดใหญ่ เช่น พรรคเพื่อไทยที่มีสมาชิกพรรคย้ายออกไปอยู่พรรคการเมืองอื่นอย่างน้อย 82 คน²⁵³ และพรรคภูมิใจไทยมีสมาชิกพรรคย้ายไปสังกัดพรรคอื่น 13 คน²⁵⁴ เป็นต้น

ในกรณีของพรรคประชาธิปัตย์ในสนามเลือกตั้งปี 2562 ก็เป็นอีกพรรคการเมืองหนึ่งที่ต้องเผชิญกับสภาวะเล็ดไหลไม่น้อย ส่วนหนึ่งอันเนื่องมาจากการเกิดพรรคการเมืองใหม่ที่อยู่ในช่วงการเมืองเดียวกันอย่างเช่นพรรคพลังประชาชนหรือพรรครวมพลังประชาชาติไทย โดยเมื่อพิจารณาผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งปี 2554 เทียบกับปี 2562 จะทำให้เห็นทิศทางเคลื่อนย้ายอดีตผู้สมัครของพรรคไปยังพรรคการเมืองอื่น ๆ ดังข้อมูลตามตารางที่ 14

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

²⁵³ "เลือกตั้ง 62 | ย้ายพรรครับเลือกตั้ง! เปิดบทสรุป ส.ส. รัฐมนตรี ย้ายพรรคจากไหนไปไหนบ้าง," Workpoint Today, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2566, <https://shorturl.asia/hsq2x>.

²⁵⁴ เรื่องเดียวกัน.

ตารางที่ 14 ผู้สมัครรับเลือกตั้งในปี 2554
ที่ย้ายออกจากพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งปี 2562²⁵⁵

ที่	ชื่อ - นามสกุล	จังหวัดที่ลงสมัคร รับเลือกตั้ง ปี 2554	เขต เลือกตั้ง ปี 2554	สังกัดพรรคใหม่ ปี 2562	ผลการ เลือกตั้ง ปี 2562	
					ได้	ไม่ได้
1	นายชื่นชอบ คงอุดม	กรุงเทพมหานคร	เขต 10	พลังท้องถิ่นไท		✓
2	นายสกลธี ภัททิยกุล	กรุงเทพมหานคร	เขต 11	พลังประชารัฐ		✓
3	นายชาญวิทย์ วิภูศิริ	กรุงเทพมหานคร	เขต 17	พลังประชารัฐ	✓	
4	นายวสันต์ มีวงษ์	กรุงเทพมหานคร	เขต 19	รวมพลัง ประชาชาติไทย		✓
5	นายณัฐพล ทีปสุวรรณ	กรุงเทพมหานคร	เขต 26	พลังประชารัฐ (บัญชีรายชื่อ)	✓	
6	นายอัฐพล โพธิพิพิธ	กาญจนบุรี	เขต 1	พลังประชารัฐ	✓	
7	นายจำลอง ภูวนทนา	กาฬสินธุ์	เขต 3	พลังประชารัฐ		✓
8	นายธวัชวงศ์ชัย ไตรทิพย์	กาฬสินธุ์	เขต 6	ไทยศรีวิไลย์		✓
9	นายธำมรงค์ หล้าเจริญ	กำแพงเพชร	เขต 4	พลังสหกรณ์		✓
10	นายธวัชชัย อนามพงษ์	จันทบุรี	เขต 1	พลังประชารัฐ		✓
11	นายยุคล ชนะวัฒน์ปัญญา	จันทบุรี	เขต 2	พลังประชารัฐ		✓
12	นายบุญเลิศ ไพรินทร์	ฉะเชิงเทรา	เขต 1	พลังประชารัฐ		✓
13	พลตำรวจโทพิทักษ์ จารุ สมบัติ	ฉะเชิงเทรา	เขต 4	พลังประชารัฐ		✓
14	นายบรรจบ รุ่งโรจน์	ชลบุรี	เขต 2	ภูมิใจไทย		✓
15	นายประมวล เอมเปี้ย	ชลบุรี	เขต 3	ภูมิใจไทย		✓
16	นายสรวิทย์ เนื่องจำนงค์	ชลบุรี	เขต 4	พลังประชารัฐ	✓	
17	นายสนั่น ทองปาน	ชัยนาท	เขต 1	เสรีรวมไทย		✓
18	นายสมพงศ์ อ้นพาพรม	เชียงราย	เขต 1	ฐานรากไทย		✓

²⁵⁵ เปรียบเทียบข้อมูลผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2554 กับข้อมูลผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562

ที่	ชื่อ - นามสกุล	จังหวัดที่ลงสมัคร รับเลือกตั้ง ปี 2554	เขต เลือกตั้ง ปี 2554	สังกัดพรรคใหม่ ปี 2562	ผลการ เลือกตั้ง ปี 2562	
					ได้	ไม่ได้
19	นายชัยวิช สิทธิสม	เชียงราย	เขต 2	เสรีรวมไทย		✓
20	นายเกียรติศักดิ์ อุดชา	เชียงราย	เขต 4	พลังพลเมืองไทย		✓
21	นางวิภาวัลย์ วรพุดผิงค์	เชียงใหม่	เขต 1	เพื่อไทย		✓
22	นายโสภณ โกชุม	เชียงใหม่	เขต 4	ไทยรักษาชาติ	โดนยุบพรรค	
23	นางสาวเดือนเต็มดวง ณ เชียงใหม่	เชียงใหม่	เขต 7	พลังประชารัฐ		✓
24	นายสุทัศน์ สุทัศนรักษ์	เชียงใหม่	เขต 8	ภูมิใจไทย		✓
25	นายเกรียงกมล ศรีมา	เชียงใหม่	เขต 9	ภูมิใจไทย		✓
26	นายนรพล ตันติมนตรี	เชียงใหม่	เขต 10	พลังประชารัฐ		✓
27	พันตำรวจเอกวันชัย เปี่ยมสมบูรณ์	นครปฐม	เขต 1	รวมพลัง ประชาชาติไทย		✓
28	พันตำรวจเอกวิระยศ ชื่นกลิ่นรูปศิริ	นครปฐม	เขต 2	พลังประชารัฐ		✓
29	นางสาวอุษา เปี่ยมคล้า	นครปฐม	เขต 3	พลังประชารัฐ		✓
30	นายระวิง เนตรโพธิ์แก้ว	นครปฐม	เขต 4	พลังประชารัฐ		✓
31	นายณรงค์ฤทธิ์ โคจ้านงค์	นครพนม	เขต 1	พลเมืองไทย		✓
32	นางสาวธีรพร กลางพิมาย	นครราชสีมา	เขต 8	พลังท้องถิ่นไท		✓
33	นายสมควร โอบอ้อม	นครสวรรค์	เขต 2	ภูมิใจไทย	ไม่ได้ลงสมัคร	
34	จำอากาศตรีวิริยะ วรรณทอง	นครสวรรค์	เขต 5	พลังประชารัฐ		✓
35	นายสำรอง เยี่ยงยงค์	นครสวรรค์	เขต 6	ภูมิใจไทย		✓
36	นายวิฑูร กรุณา	นนทบุรี	เขต 3	ภูมิใจไทย		✓
37	นายสุชาติ บรรดาศักดิ์	นนทบุรี	เขต 4	พลเมืองไทย	ไม่ได้ลงสมัคร	

ที่	ชื่อ - นามสกุล	จังหวัดที่ลงสมัคร รับเลือกตั้ง ปี 2554	เขต เลือกตั้ง ปี 2554	สังกัดพรรคใหม่ ปี 2562	ผลการ เลือกตั้ง ปี 2562	
					ได้	ไม่ได้
38	นายทศพล เฟ็งส้ม	นนทบุรี	เขต 5	พลังประชารัฐ		✓
39	นายณรงค์ จันทน ประดิษฐ์	นนทบุรี	เขต 6	พลังประชารัฐ		✓
40	นายสุรเชษฐ์ แวอาแซ	นราธิวาส	เขต 2	รวมพลัง ประชาชาติไทย		✓
41	นายรารี มามะ	นราธิวาส	เขต 3	รวมพลัง ประชาชาติไทย		✓
42	นายเจอะอามิง โตะตาหยง	นราธิวาส	เขต 4	รวมพลัง ประชาชาติไทย (บัญชีรายชื่อ)		✓
43	นายนภดล อังคสุภณ	บุรีรัมย์	เขต 1	พลังประชารัฐ		✓
44	นายสุประดิษฐ์ แสนทวีสุข	บุรีรัมย์	เขต 5	พลังประชารัฐ		✓
45	นายอัปดุลรามัน มะยูโซะ	ปัตตานี	เขต 3	ชาติไทยพัฒนา		✓
46	นายซาดา อาแวกือจิ	ปัตตานี	เขต 4	รวมพลัง ประชาชาติไทย		✓
47	นายอดุลย์ ดาวเรือง	พระนครศรีอยุธยา	เขต 4	พลังประชารัฐ		✓
48	นายอนุชา มุสิกะ	พะเยา	เขต 2	พลังประชารัฐ	ไม่ได้ลง สมัคร	
49	นางสาวปานทิพย์ ศุภกิจ เจริญ	พิษณุโลก	เขต 4	เพื่อไทย	ไม่ได้ลง สมัคร	
50	นายนคร มาฉิม	พิษณุโลก	เขต 5	เพื่อไทย		✓
51	นายบุญดิ่ง อุ่นแก้ว	เพชรบูรณ์	เขต 2	รวมพลัง ประชาชาติไทย		✓
52	จ่าอากาศเอกศุภวัฒน์ เมธาวัชรินทร์	เพชรบูรณ์	เขต 5	ภูมิใจไทย		✓
53	นายประสานมิตร เอมราช	มหาสารคาม	เขต 3	พลังปวงชนไทย		✓

ที่	ชื่อ - นามสกุล	จังหวัดที่ลงสมัคร รับเลือกตั้ง ปี 2554	เขต เลือกตั้ง ปี 2554	สังกัดพรรคใหม่ ปี 2562	ผลการ เลือกตั้ง ปี 2562	
					ได้	ไม่ได้
54	นายกรีช กงเพชร	มหาสารคาม	เขต 5	พลเมืองไทย	ไม่ได้ลง สมัคร	
55	นายอัปดุลการิม เต็งระกี นา	ยะลา	เขต 2	รวมพลัง ประชาชาติไทย		✓
56	นายนิติกร ชัตติยนนท์	ร้อยเอ็ด	เขต 3	รวมพลัง ประชาชาติไทย		✓
57	นายสมบัติ ชันโมลี	ร้อยเอ็ด	เขต 6	ภูมิใจไทย		✓
58	นายศศศักดิ์ ชิววิญญู	ราชบุรี	เขต 4	พลังประชารัฐ	ไม่ได้ลง สมัคร	
59	นายสุรศักดิ์ ศรีแสงเอก	ลพบุรี	เขต 3	พลังท้องถิ่นไท		✓
60	นายพินิจ สิทธิโ	เลย	เขต 2	ชาติพัฒนา		✓
61	นายสุวิชัย โยทองยศ	เลย	เขต 4	ครูไทยเพื่อ ประชาชน	ไม่ได้ลง สมัคร	
62	นายสวัสดิ์ โพธิสาร	ศรีสะเกษ	เขต 5	เสรีรวมไทย		✓
63	นายสมพงษ์ อางไพรินทร์	สกลนคร	เขต 4	พลังประชารัฐ		✓
64	นายอสิ มะหะมัดยั้งกี	สตูล	เขต 1	ไทยรักษาชาติ	โดนยุบ พรรค	
65	นายชินโชติ แสงสังข์	สมุทรปราการ	เขต 3	ภูมิใจไทย		✓
66	นายเกรียงศักดิ์ บุญ ประเสริฐ	สมุทรปราการ	เขต 4	ภูมิใจไทย		✓
67	นายสุทธิรักษ์ วันเพ็ญ	สระแก้ว	เขต 2	เสรีรวมไทย	ถูกตัดสิทธิ์	
68	นางสาวกัลยา รุ่งวิจิตรชัย	สระบุรี	เขต 1	พลังประชารัฐ	✓	
69	นายธานี เทือกสุบรรณ	สุราษฎร์ธานี	เขต 1	รวมพลัง ประชาชาติไทย		✓
70	นายสุเทพ เทือกสุบรรณ	สุราษฎร์ธานี	เขต 2	รวมพลัง ประชาชาติไทย	ไม่ได้ลง สมัคร	

ที่	ชื่อ - นามสกุล	จังหวัดที่ลงสมัคร รับเลือกตั้ง ปี 2554	เขต เลือกตั้ง ปี 2554	สังกัดพรรคใหม่ ปี 2562	ผลการ เลือกตั้ง ปี 2562	
					ได้	ไม่ได้
71	นายเชน เทือกสุบรรณ	สุราษฎร์ธานี	เขต 4	รวมพลัง ประชาชาติไทย		✓
72	นายคราศรี ลอยทอง	สุรินทร์	เขต 2	รวมพลัง ประชาชาติไทย		✓
73	นายชัย บรรลุษุข	สุรินทร์	เขต 3	ครูไทยเพื่อ ประชาชน		✓
74	นายศุภวิษณุ ศิริพานิชย์ ศกุนต์	สุรินทร์	เขต 5	เพื่อชาติ		✓
75	นายโชคสมาน สีลาวงษ์	อุดรธานี	เขต 8	พลังปวงชนไทย		✓
76	นายฐานุพงศ์ ศักดิ์ธ นาวัฒน์	อุดรดิษฐ์	เขต 3	ภูมิใจไทย	ไม่ได้ลง สมัคร	
77	นายอุทัย ปลาทอง	อุบลราชธานี	เขต 5	เสรีรวมไทย		✓
78	นายโกมินทร์ พิมพ์จันทร์	อุบลราชธานี	เขต 7	ภูมิใจไทย		✓
79	นายเรืองศรี ตรีราช	อุบลราชธานี	เขต 9	เพื่อชาติ		✓
80	นายศักดิ์ดา ไชยเสรีรัฐ	อุบลราชธานี	เขต 10	เพื่อชาติ		✓
81	นายเอกชัย ทรง อำนาจเจริญ	อุบลราชธานี	เขต 11	เพื่อไทย	✓	
รวมทั้งสิ้น					6	63

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

จากข้อมูลการย้ายออกของอดีตผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ในตารางที่ 14 ข้างต้น พบว่า มีอดีตผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ลงเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2554 จำนวน 81 คน ย้ายออกไปสังกัดพรรคการเมืองอื่นในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 โดยสามารถจำแนกพรรคการเมืองที่อดีตผู้สมัครย้ายไปเป็นสมาชิกพรรคหรือย้ายไปสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคการเมืองอื่นทั้งสิ้น 16 พรรค เรียงตามจำนวนพรรคที่อดีตผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ย้ายเข้าไปจากจำนวนมากสุดไปน้อยสุดได้ดังนี้

1) พรรคพลังประชารัฐ จำนวน 25 คน	2) พรรครวมพลังประชาชาติไทย จำนวน 13 คน
3) พรรคภูมิใจไทย จำนวน 13 คน	4) พรรคเสรีรวมไทย จำนวน 5 คน
5) พรรคพลเมืองไทย จำนวน 4 คน	6) พรรคเพื่อไทย จำนวน 4 คน
7) พรรคพลังท้องถิ่นไท จำนวน 3 คน	8) พรรคเพื่อชาติ จำนวน 3 คน
9) พรรคไทยรักษาชาติ จำนวน 2 คน	10) พรรคพลังปวงชนไทย จำนวน 2 คน
11) พรรคไทยศรีวิไลย์ จำนวน 1 คน	12) พรรคพลังสหกรณ์ จำนวน 1 คน
13) พรรคชาติไทยพัฒนา จำนวน 1 คน	14) พรรคฐานรากไทย จำนวน 1 คน
15) พรรคชาติพัฒนา จำนวน 1 คน	16) พรรคครูไทยเพื่อประชาชน จำนวน 2 คน

จากจำนวนพรรคการเมืองอื่นที่อดีตผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ย้ายเข้าไปสังกัดจำนวน 16 พรรค เกินครึ่งหนึ่งเป็นพรรคการเมืองที่ลงเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 เป็นครั้งแรก ได้แก่ พรรคพลังประชารัฐ พรรครวมพลังประชาชาติไทย พรรคเสรีรวมไทย พรรคพลเมืองไทย พรรคพลังท้องถิ่นไท พรรคเพื่อชาติ พรรคพลังปวงชนไทย พรรคไทยศรีวิไลย์ และพรรคพลังสหกรณ์ โดยจำนวนอดีตผู้สมัครที่ย้ายเข้าไปสังกัดพรรคการเมืองใหม่เหล่านี้มีจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 70.37 ของจำนวนอดีตผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ย้ายออกไปทั้งหมด ฉะนั้น ในสนามเลือกตั้งปี 2562 พรรคประชาธิปัตย์สูญเสียอดีตกำลังพลที่ย้ายออกไปสังกัดยังพรรคการเมืองอื่นจำนวนมาก แต่เมื่อมาพิจารณาที่ผลการเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 จะเห็นได้ว่าจำนวนอดีตผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ย้ายไปสังกัดพรรคอื่นมีอัตราชนะการเลือกตั้งไม่มากเท่าไรนัก มีเพียงจำนวน 6 คน จากจำนวนอดีตผู้สมัครที่ย้ายพรรคทั้งสิ้น 81 คน คิดเป็นร้อยละ 7.4 เพียงเท่านั้น ส่วนผู้ที่ย้ายไปลงสมัครรับเลือกตั้งในพรรคการเมืองอื่นมีและไม่ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน 63 คน ผู้ที่ย้ายไปเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอื่นแต่ไม่ลงสมัครรับเลือกตั้งจำนวน 9 คน และผู้ที่ย้ายไปสังกัดพรรคการเมืองอื่นแต่ถูกตัดสิทธิ์หรือถูกยุบพรรคจึงไม่ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งจำนวน 3 คน

4.6 สรุปท้ายบท

การคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 สะท้อนให้เห็นว่าพรรคประชาธิปัตย์เป็นพรรคการเมืองที่มีความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรคในระดับหนึ่ง กล่าวคือ เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันหากในเขตเลือกตั้งมีผู้สนใจลงสมัครมากกว่า 1 คน แต่กระนั้น ในหลายเขต พบว่า หากเป็นเขตที่มี “เจ้าของ” คือ มี ส.ส. เก่าหลายสมัย ต้องการลงสมัครในเขตเดิม การแข่งขันก็ดูเหมือนเป็นไปพอเป็นพิธี ยากที่จะโค่นเจ้าของพื้นที่เดิมได้ ดังจะเห็นได้จากกระบวนการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งเมื่อเกิดกรณีที่คณะกรรมการคัดสรรผู้สมัครไม่สามารถตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งได้

ในเรื่องการจัดทำเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) พบว่า ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 พรรคประชาธิปัตย์มีกลไกการเลือกตั้งขั้นต้นเข้ามาเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจเลือกโดยสมาชิกในพื้นที่หรือเขตเลือกตั้งนั้น ๆ เป็นผู้คัดเลือกตัวแทนในเขตเลือกตั้งของตน แม้ว่าจะเป็นกระบวนการที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรค (Intra-Party Democracy) แต่ผู้สมัครบางส่วนก็มองว่าไม่ใช่กระบวนการที่เป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง อาจมีการใช้ฝักฝ่ายในการสนับสนุนในการลงคะแนนเสียงการเลือกตั้งขั้นต้น และในบางกรณีอย่างจังหวัดสงขลา เขต 1 ที่แม้จะมีการจัดการเลือกตั้งขั้นต้น แต่กลับยิ่งเพิ่มความขัดแย้งระหว่างผู้สมัครและสมาชิกพรรคให้มากขึ้น

ด้านกระบวนการกลั่นกรองผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์จะเห็นได้ว่าพรรคประชาธิปัตย์เป็นพรรคการเมืองที่ไม่มีเจ้าของ เพราะคณะกรรมการบริหารพรรคที่มาจากการเลือกตั้งโดยสมาชิกของพรรคเป็นผู้ร่วมพิจารณาคัดเลือกผู้สมัครที่เห็นว่ามีคุณสมบัติเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการลงสมัครรับเลือกตั้ง มิได้มีใครผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้ตัดสินใจคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง

กระบวนการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจะเป็นการยื่นสมัครโดยสมาชิกพรรคหรือมีเสนอชื่อโดยสมาชิกพรรคสาขาพรรคในแต่ละเขตแต่ละจังหวัด แล้วคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครจะรวบรวมรายชื่อให้คณะกรรมการบริหารพรรคพิจารณา เมื่อรายชื่อผู้สมัครแบบแบ่งเขตลงตัว จะยื่นรายชื่อดังกล่าวให้หัวหน้าพรรคเป็นผู้รับรองในขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการคัดสรรผู้สมัคร ส่วนกระบวนการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจะมีกระบวนการที่แตกต่างออกไป กล่าวคือ การคัดสรรบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งจำนวน 150 คน จะพิจารณารายชื่อและเรียงลำดับโดยคณะกรรมการบริหารพรรค จากนั้นมีการนำรายชื่อเข้าที่ประชุมหารือกับผู้ที่อยู่ในบัญชีรายชื่อ 150 คน หากพิจารณาแล้วมีผู้ที่มีข้อสงสัยหรืออยากเปลี่ยนแปลงลำดับก็สามารถเสนอต่อที่ประชุมเพื่อให้คณะกรรมการบริหารพรรคพิจารณาลำดับใหม่ได้

การคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งในระบบเลือกตั้งที่แบ่งเขตใหม่ ทำให้เกิดความขัดแย้ง เนื่องจากในแต่ละเขตเลือกตั้งจะมีเจ้าของพื้นที่หรืออดีต ส.ส. ลงพื้นที่มาตลอดก่อนการเลือกตั้งหลายปี แต่เมื่อเกิดการแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่พื้นที่ที่ ส.ส. แต่ละคนเคยดูแลถูกปันส่วน นำไปสู่ข้อพิพาทเพื่อแย่งชิงพื้นที่และตำแหน่งตัวแทนเขตเลือกตั้ง เกิดการแข่งขันกันเองระหว่างผู้สมัครภายในพรรค ซึ่งส่งผลกระทบต่อคะแนนเสียงที่ควรจะได้รับจากการลงพื้นที่และทำให้เกิดความขัดแย้งภายในพรรค ส่วนปัญหาที่เกิดจากกระบวนการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของพรรคประชาธิปัตย์ คือ การกำหนดรายชื่อโดยการตัดสินใจของคณะกรรมการบริหารพรรคทั้งหมด ทำให้เกิดปัญหาในกระบวนการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อด้านความพึงพอใจต่อลำดับ และเกิดข้อครหาของผู้ที่อยู่ในรายชื่อต่อคณะกรรมการบริหารพรรคว่าจัดลำดับไม่เหมาะสมกับผลงานของแต่ละคน

พรรคประชาธิปัตย์มีความพยายามในการปรับตัวตามยุคสมัยและบริบทในสนามการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 แม้ว่าหลักเกณฑ์การคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์จะมีลักษณะที่ค่อนข้างให้ความสำคัญกับลำดับชั้นอาวุโส แต่ในการเลือกตั้งทั่วไป 2562 นี้ พรรคประชาธิปัตย์พยายามปรับภาพลักษณ์การคัดเลือกผู้สมัครให้มีความใหม่และหลากหลาย มิใช่เพียงแต่ให้โอกาสกลุ่มตระกูลการเมืองหรือบ้านใหญ่เพียงเท่านั้น พรรคประชาธิปัตย์มีความพยายามปรับตัวในสนามการเมืองด้านโครงสร้างบุคคลในการเลือกตั้ง คือ การเปิดตัวกลุ่ม “คนรุ่นใหม่ประชาธิปัตย์” หรือกลุ่มนิวเดม (New Dem) ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นด้านนโยบาย การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของพรรค รวมถึงส่งลงสมัครรับเลือกตั้งแม้ว่ากลุ่มนิวเดมส่วนใหญ่จะยังไม่เคยมีประสบการณ์ในสนามการเมืองเลือกตั้งมาก่อน ในช่วงของการหาเสียงนับได้ว่ากลุ่มนิวเดมช่วยสร้างภาพลักษณ์ด้านใหม่ให้แก่พรรคประชาธิปัตย์ แต่ในด้านของผลการเลือกตั้ง การใช้กลุ่มนิวเดมเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งยังไม่ได้ผลเท่าใดนัก จะเห็นได้ว่าจากจำนวนผู้ก่อตั้งกลุ่มนิวเดมจำนวน 19 คน ที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง ภายหลังการเลือกตั้งมีเพียง 2 คน เท่านั้นที่ได้รับเลือกตั้งเข้าสู่สภาผู้แทนราษฎร

ยุทธศาสตร์ด้านการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ยังคงมองว่าบุคคลที่มีความแข็งแกร่งเพียงพอที่จะลงสู่สนามเลือกตั้งได้ยังคงมุ่งให้ความสำคัญไปที่การส่งบุคคลจากกลุ่มตระกูลการเมืองเก่า อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และอดีตผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เนื่องจากเป็นกลุ่มผู้สมัครรับเลือกตั้งที่สะสมผู้สนับสนุนของพรรคมาอย่างยาวนาน และสร้างความมั่นใจได้ว่าอาจจะได้คะแนนจากฐานเสียงที่เคยสนับสนุนอดีตผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค

นอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบว่า พื้นที่ที่มีความไม่ลงตัวในการคัดเลือกผู้สมัคร คือ พื้นที่ยุทธศาสตร์ที่พรรคประชาธิปัตย์เคยมีฐานเสียงจำนวนมากในอดีต ได้แก่ พื้นที่เขตเลือกตั้งกรุงเทพมหานคร และพื้นที่เขตเลือกตั้งในภาคใต้ ปัจจัยประการสำคัญที่ทำให้เกิดข้อพิพาทมาจากการแบ่งสรรเขตเลือกตั้งบางพื้นที่ใหม่ โดยลดจำนวนเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งปี 2562 ลงจากจำนวนเขตเลือกตั้งในปี 2554 ทำให้เกิดการแข่งขันเพื่อโอกาสในการเข้าสู่พื้นที่การเลือกตั้งและพื้นที่รัฐสภาในอนาคตภายหลังการเลือกตั้งระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งภายในพรรคประชาธิปัตย์

ปัจจัยอีกประการที่ส่งผลต่อความสั่นคลอนด้านการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ คือ บริบทแวดล้อมในสังคมการเมืองไทย ณ ห้วงการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 ที่พรรคการเมืองเดิมอย่างพรรคประชาธิปัตย์ พรรคเพื่อไทย หรือพรรคภูมิใจไทย ต่างต้องเผชิญกับการย้ายพรรคหรือพลังดูดผู้สมัครจากการเกิดพรรคการเมืองใหม่ โดยเฉพาะพรรคประชาธิปัตย์ที่เคยเป็นทางเลือกของกลุ่มคนอนุรักษ์จารีตในการเลือกตั้งปี 2548 ปี 2550 และปี 2554 กลับถูกท้าทายและย้อยุดูดคะแนนกันเองในสนามเลือกตั้งปี 2562 ระหว่างพรรคประชาธิปัตย์กับพรรคการเมืองชั่วคราวด้วยกันอย่างพรรคพลังประชารัฐที่เพิ่งลงสู่สนามเลือกตั้งครั้งแรกในการเลือกตั้งปี 2562

ศึกอีกด้านที่พรรคประชาธิปัตย์ต้องเผชิญในกระบวนการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งมาจาก ปัจจัยภายนอกพรรค เนื่องจากในพรรคการเมืองอื่นในสนามเลือกตั้งต่างก็แสวงหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง ที่เล็งเห็นว่าจะมีประสิทธิภาพในการเก็บเกี่ยวคะแนนเสียงในสนามเลือกตั้งได้ โดยเฉพาะพรรค การเมืองใหม่ที่ต้องใช้กลยุทธ์การดึงดูดอดีตผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีประสบการณ์ในสนามเลือกตั้ง มา เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในสังกัดพรรคของตนเอง พรรคประชาธิปัตย์ที่เป็นพรรคการเมืองใหญ่ มี จำนวนอดีตผู้สมัครรับเลือกตั้งและจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนมากในการเลือกตั้งครั้ง ก่อนปี 2554 จึงกลายเป็นพรรคที่ได้รับผลกระทบด้านทรัพยากรบุคคลที่จะส่งลงสมัครรับเลือกตั้ง รวมถึงสมาชิกพรรคก็มีการย้ายออกด้วยเช่นกัน จะสังเกตได้ว่าพรรคการเมืองที่อดีตสมาชิกพรรคหรือ อดีตผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ย้ายเข้าไปมากที่สุด คือ พรรคพลังประชารัฐและพรรค รวมพลังประชาชาติไทย ซึ่งเป็นพรรคการเมืองที่อยู่ในช่วงอุดมการณ์เช่นเดียวกับพรรคประชาธิปัตย์

เมื่อการเลือกตั้งทั่วไปในปี 2562 สิ้นสุดลง ที่ประชุมพรรคประชาธิปัตย์ได้มีมติเข้าร่วมรัฐบาล กับพรรคพลังประชารัฐ ทำให้เกิดภาวะเลือดไหลออกจากพรรคคือกระลอกใหญ่ เนื่องจากความขัดแย้ง ภายในพรรคประชาธิปัตย์ที่เกิดการแบ่งแยกออกเป็นคนสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่เห็นด้วยและสนับสนุนพล เอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ให้เป็นนายกรัฐมนตรีกับคนอีกกลุ่มหนึ่งภายในพรรคอย่างเช่นกลุ่มนิวเดมที่ ไม่เห็นด้วยกับการสนับสนุนพลเอกประยุทธ์ให้เป็นนายกรัฐมนตรีต่อเนื่องหลังการเลือกตั้ง เพราะมอง ว่าพลเอกประยุทธ์เป็นผู้นำที่เคยทำรัฐประหารและอยู่ในระบบเผด็จการทหาร ซึ่งขัดกับอุดมการณ์ ประชาธิปไตยทั้งของตนเองและของพรรคประชาธิปัตย์ ทำให้สมาชิกกลุ่มนิวเดมลาออกจำนวนมาก จนในที่สุดต้องยุบกลุ่มนิวเดมลง และนอกจากกลุ่มนิวเดมก็มีอดีตผู้สมัครรับเลือกตั้งและสมาชิกพรรค ประชาธิปัตย์บางส่วนที่ไม่เห็นด้วยกับมติเข้าร่วมรัฐบาลพลังประชารัฐ ท้ายที่สุด การปิดฉากการ เลือกตั้งทั่วไปในปี 2562 ของพรรคประชาธิปัตย์จบลงด้วยการเผชิญกับสภาวะการเป็น “พรรคต่ำ ร้อย” ครั้งแรกในรอบทศวรรษ

บทที่ 5

ยุทธศาสตร์การเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ ด้านนโยบายและการสื่อสารทางการเมือง

ในสนามการเลือกตั้ง ผู้เข้าแข่งขันอย่างผู้สมัครรับเลือกตั้งทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสารที่ตนและสังกัดพรรคการเมืองของตนต้องการจะสื่อสารไปยังประชาชน เมื่อก้าวถึงกระบวนการได้มาซึ่งผู้แทนในการลงสมัครรับเลือกตั้งในบทที่ 4 ไปแล้ว สิ่งสำคัญประการต่อมา คือ เนื้อสารหรือนโยบายของพรรคการเมืองที่ใช้เป็นจุดขายสำคัญในตลาดการเมือง กอปรกับวิธีการส่งสารเกี่ยวกับนโยบายที่พรรคการเมืองต้องการจะผลักดันให้เกิดขึ้นภายหลังการเลือกตั้ง การศึกษาถึงกลยุทธ์ด้านนโยบายและการสื่อสารทางการเมืองของพรรคประชาธิปัตย์ในบทนี้ ช่วยแสดงให้เห็นปฏิบัติการในการเลือกตั้งของพรรคว่ามีแนวโน้มนโยบายในการนำเสนอต่อกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งอย่างไร และมีวิธีอย่างไรในการส่งสารเหล่านั้นไปยังผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยในบทที่ 5 นี้ จะประกอบด้วยเนื้อหา 2 ส่วนหลัก ส่วนแรก เป็นนโยบายหาเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ในสนามเลือกตั้งปี 2562 กล่าวถึงตั้งแต่กระบวนการกำหนดนโยบายหาเสียง ชุดนโยบายหาเสียงเลือกตั้ง นโยบายเด่นในการรณรงค์หาเสียง และเปรียบเทียบนโยบายหาเสียงของพรรคประชาธิปัตย์กับพรรคการเมืองอื่นในสนามเลือกตั้งปี 2562 และเนื้อหาส่วนที่สอง กล่าวถึงรูปแบบการสื่อสารทางการเมืองของพรรคประชาธิปัตย์ที่ใช้ในการเลือกตั้งปี 2562 แบ่งออกเป็น การสื่อสารแบบดั้งเดิมด้วยวิธีการลงพื้นที่ (Ground War) และการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง (Air War) โดยเนื้อหาทั้งสองส่วนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 นโยบายหาเสียงในสนามเลือกตั้ง 2562

เป้าหมายสำคัญของพรรคการเมืองในสนามเลือกตั้งคือการรวบรวมผู้สนับสนุนให้ได้มากที่สุด เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าสู่พื้นที่รัฐสภา และหากเป็นไปได้เพื่อไปเป็นผู้บริหารประเทศ แต่ละครพรรคการเมืองต้องวางแผนกลยุทธ์ในการเลือกตั้ง เนื่องจากการหาเสียงเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถส่งอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกของปัจเจกบุคคล²⁵⁶ สิ่งสำคัญที่สุดที่ช่วยในการดึงดูดความสนใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง นั่นคือนโยบายที่พรรคการเมืองนำเสนอในช่วงหาเสียงเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งอาจพิจารณาถึงผลงานในอดีตของพรรคการเมืองหนึ่ง ๆ ในการตัดสินใจลงคะแนนเลือกตั้ง แต่นโยบายหาเสียงก็เป็นปัจจัยอีกประการที่มีส่วนต่อการตัดสินใจเลือกของประชาชน แนวโน้มนโยบายที่พรรคการเมืองนำเสนอจึงเป็นฟันเฟืองสำคัญในการหาเสียงเลือกตั้ง โดยในส่วนนี้จะนำเสนอถึงกระบวนการกำหนด

²⁵⁶ Gary C. Jacobson, "How Do Campaigns Matter?," *Annual Review of Political Science* 18 (2015): pp. 31-47.

นโยบายหาเสียงเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ ถัดมาเป็นรูปแบบนโยบายหาเสียงของพรรค ส่วนที่สามจะเป็นนโยบายหาเสียงที่พรรคประชาธิปัตย์เลือกนำเสนอในการหาเสียงเลือกตั้ง และส่วนสุดท้ายของเรื่องนโยบายหาเสียงจะเป็นการเปรียบเทียบนโยบายหาเสียงเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์กับพรรคการเมืองอื่นในสนามเลือกตั้งปี 2562

5.1.1 กระบวนการกำหนดนโยบายหาเสียงในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562

กระบวนการกำหนดนโยบายหาเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ดำเนินการโดยคณะกรรมการนโยบายพรรค ที่มาจากการแต่งตั้งโดยคณะกรรมการบริหารพรรค²⁵⁷ เมื่อคณะกรรมการนโยบายพรรคได้ข้อสรุปเรื่องนโยบายหาเสียงแล้ว ต้องมีการเปิดโอกาสให้หัวหน้าสาขาพรรคและตัวแทนพรรคประจำจังหวัดมีความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะตามความเหมาะสม²⁵⁸ ในจุดนี้แสดงให้เห็นว่ากระบวนการออกนโยบายของพรรคประชาธิปัตย์มีการเน้นหลักการความเป็นพรรคประชาธิปัตย์เช่นเดียวกับกระบวนการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้ง คณะกรรมการนโยบายของพรรคประชาธิปัตย์สำหรับการกลั่นกรองนโยบายเพื่อเป็นผลิตภัณฑ์ในสนามเลือกตั้งปี 2562 มีนายกรณ์ จาติกวณิช เป็นประธานกรรมการนโยบายพรรค²⁵⁹ นายอรรถวิชัย สุวรรณภักดี นายแพทย์วรงค์ เดชกิจวิกรม นายอภิชาติ ศักดิ์เศรษฐ์²⁶⁰ ดร.พิมพ์พิ พิษฐ์วิชาติกุล²⁶¹ เป็นกรรมการนโยบายพรรค ส่วนคณะทำงานนโยบายพรรค เช่น นายเอกนัฐ พร้อมพันธุ์²⁶² และดร.ศุภชัย ศรีหล้า²⁶³ อีกทั้งยังมีสมาชิก

²⁵⁷ "ข้อบังคับพรรคการเมือง พรรคประชาธิปัตย์ พ.ศ. 2561 (หมวด 16)," *เว็บไซต์พรรคประชาธิปัตย์*, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2566, https://www.democrat.or.th/wp-content/uploads/2023/02/Doc_03.pdf.

²⁵⁸ เรื่องเดียวกัน.

²⁵⁹ "โดนมัย! 'อภิสิทธิ์' คลอด 10 นโยบาย 'เกิดป๊อ รับเงินแสน' เบี้ยเด็กพัน," *แนวหน้า*, 2561, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2566, <https://www.naewna.com/politic/383049>.

²⁶⁰ สัมภาษณ์ นาย จ (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 กรุงเทพมหานคร, 17 กุมภาพันธ์ 2566.

²⁶¹ *เฟซบุ๊ก Democrat Party, Thailand พรรคประชาธิปัตย์*, 2561, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2566, <https://shorturl.asia/87huq>.

²⁶² "ประชาธิปัตย์ ประกาศนโยบาย ยกระดับความเป็นอยู่," *เฟซบุ๊ก Democrat Party, Thailand พรรคประชาธิปัตย์*, 2561, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2566, <https://shorturl.asia/be9Gz>.

²⁶³ "'ดร.ศุภชัย' วอน สนช. หยุดพิจารณา พ.ร.บ.ข้าว เปิดทางให้ 'สภาจากประชาชน' ตรวจสอบผลกระทบชานาติกว่า," *เฟซบุ๊ก Democrat Party, Thailand พรรคประชาธิปัตย์*, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2566, <https://shorturl.asia/LMrNd>.

จากกลุ่มประชาธิปไตยใหม่ (New Dem) ร่วมพัฒนานโยบายและเป็นกรรมการนโยบายพรรคด้วย คือ นายปรัชญ์ วัชรสินธุ²⁶⁴ และนางสาววิพัตรา โตเต็มโชคชัยการ²⁶⁵

“กระบวนการร่างนโยบายของพรรคครั้งนี้มีความ “ใหม่” และเปิดกว้างให้ทุกคนมีส่วนร่วมมากกว่าครั้งอื่น ๆ”

(ปรัชญ์ วัชรสินธุ, 16 ธันวาคม 2561)²⁶⁶

นโยบายของพรรคประชาธิปไตยมีที่มาจาก 2 ส่วน ได้แก่ คณะกรรมการนโยบายพรรคหรือที่เรียกกันว่าทีมนโยบายพรรค ในส่วนของคณะกรรมการนโยบายพรรคจะรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นปัญหาต่าง ๆ²⁶⁷ จากทั้งกลุ่มประชาชน กลุ่มประชาธิปไตยใหม่ (New Dem) สมาชิกพรรคตัวแทนพรรคจากภูมิภาคต่าง ๆ²⁶⁸ และผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยผู้สมัครจะรวมตัวพูดคุยกัน เสนอนโยบายหรือปัญหาในพื้นที่เลือกตั้งของตน แล้วสรุปออกมาเป็นนโยบายที่ใช้ในการหาเสียง²⁶⁹ และที่มานโยบายอีกส่วนหนึ่งของพรรคประชาธิปไตยมาจากสถาบันออกแบบอนาคตประเทศไทย (Future Innovative Thailand Institute) หรือสถาบันวิจัย FIT ซึ่งสถาบันวิจัยนี้อยู่ภายใต้มูลนิธิควง อภัยวงศ์ ของพรรคประชาธิปไตยเอง มีอาคารทำการอยู่ในสาขาใหญ่ของพรรคประชาธิปไตย เป็นสถาบันที่ช่วยศึกษา วิจัย และนำเสนอแนะนโยบายแก่พรรค²⁷⁰

²⁶⁴ "10 นโยบาย ยุกระดับการศึกษา จัดความเหลื่อมล้ำ – สะท้อนกระบวนการ “ใหม่” ในการผลิตนโยบาย," เฟซบุ๊ก ปรัชญ์ วัชรสินธุ - ไอติม - Parit Wacharasindhu, 2561, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2566, <https://shorturl.asia/ZJFhm>.

²⁶⁵ "เฟซบุ๊ก New Dem," 2561, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2566, <https://shorturl.asia/BVvAZ>.

²⁶⁶ ปรัชญ์ วัชรสินธุ, "10 นโยบาย ยุกระดับการศึกษา จัดความเหลื่อมล้ำ – สะท้อนกระบวนการ “ใหม่” ในการผลิตนโยบาย."

²⁶⁷ พรรคประชาธิปไตย, "ประชาธิปไตย ประกาศนโยบาย ยุกระดับความเป็นอยู่."

²⁶⁸ สัมภาษณ์ นาย จ (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปไตยปี 2562 กรุงเทพมหานคร, 17 กุมภาพันธ์ 2566.

²⁶⁹ สัมภาษณ์ นางสาว ง (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปไตยปี 2562 กรุงเทพมหานคร, 19 พฤศจิกายน 2565.

²⁷⁰ สัมภาษณ์ นาย จ (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปไตยปี 2562 กรุงเทพมหานคร, 17 กุมภาพันธ์ 2566.

“พรรค (ประชาธิปัตย์) ส่วนกลางให้แต่ละจังหวัดเสนอว่าจังหวัดคุณ (ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคน) มีปัญหาเรื่องอะไร แล้วจะให้แก้อะไร แล้วเขา (พรรคประชาธิปัตย์ส่วนกลาง) ก็จะเอาทุกอัน (ทุกประเด็นปัญหาของแต่ละพื้นที่) มารวมกัน อย่างเช่น เกษตร หรืออย่างบ้านเรา เรื่องประมง มันก็เป็นนโยบายประมงของทั้งประเทศไปเลยแบบนี้ แต่ว่าปัญหาของแต่ละจังหวัดมันก็อาจจะแตกต่างกันไป ส่วนใหญ่มันก็จะเหมือน ๆ กัน มันก็เลยเป็นนโยบายรวม” (ขยายความโดยผู้เขียน)

(นางสาว ก (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 23 พฤศจิกายน 2565)²⁷¹

5.1.2 ชุดนโยบายหาเสียงเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์

ในสนามการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 ยุทธศาสตร์การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งผ่านนโยบายของพรรคประชาธิปัตย์สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ชุด²⁷² คือ 1) นโยบายระดับประเทศ 2) นโยบายระดับภูมิภาค 3) นโยบายกรุงเทพมหานคร และ 4) นโยบายเฉพาะจังหวัด กล่าวคือ นโยบายระดับประเทศ เป็นนโยบายที่พรรคประชาธิปัตย์ส่วนกลางมีการกำหนดแนวนโยบายที่ใช้หาเสียงทั่วไป ครอบคลุมกลุ่มคนทุกกลุ่มในระดับประเทศ ส่วนนโยบายระดับภูมิภาค เป็นนโยบายหลักที่เหมาะสมแก่การหาเสียงในแต่ละภูมิภาค อย่างเช่นภาคใต้จะมีนโยบายด้านการเกษตรเป็นแนวนโยบายที่ใช้ในการหาเสียงเป็นหลัก ต่อมา คือ นโยบายกรุงเทพมหานคร เป็นแนวนโยบายที่ตอบใจกลุ่มคนและปัญหาในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เช่น นโยบายลดฝุ่น PM 2.5 นโยบายด้านการคมนาคมสาธารณะ ที่ใช้รณรงค์หาเสียงในพื้นที่กรุงเทพมหานคร สุดท้าย คือ นโยบายเฉพาะจังหวัด นโยบายส่วนนี้ผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับจังหวัดมีอิสระในการเสนอนโยบายที่เหมาะสมกับพื้นที่ของตนภายใต้กรอบนโยบายหลักของพรรคและนำไปหาเสียงในพื้นที่ของตนได้โดยไม่ต้องผ่านการอนุมัติจากคณะกรรมการนโยบายพรรค โดยรายละเอียดนโยบายในแต่ละรูปแบบมีดังนี้

²⁷¹ สัมภาษณ์ นางสาว ก (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 พื้นที่ภาคกลาง, 23 พฤศจิกายน 2565.

²⁷² รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ ได้แก่ สัมภาษณ์ นางสาว ก (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 กรุงเทพมหานคร, 19 พฤศจิกายน 2565; สัมภาษณ์ นาย ฉ (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 พื้นที่ภาคกลาง, 24 พฤศจิกายน 2565.

ชุดแรก: นโยบายระดับประเทศ

นโยบายระดับประเทศ เริ่มประกาศนโยบายชุดแรกในวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2561 หลังจาก คณะรักษาความสงบแห่งชาติออกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 22/2561²⁷³ เรื่อง การให้ประชาชนและพรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ปลดล็อคให้พรรคการเมืองและประชาชนทำกิจกรรมทางการเมืองได้ในวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2561

นโยบายชุดแรก คือ นโยบายด้านการศึกษา ชื่อชุดนโยบาย “ยกระดับคุณภาพเด็กไทย”²⁷⁴ ประกอบด้วยนโยบาย 10 ข้อ ได้แก่ 1) เกิดปีรับสิทธิ์เงินแสน สำหรับเด็กอายุ 0-8 ปี 2) ศูนย์เด็กเล็กคุณภาพ ดีทั่วไทย 3) อาหารเช้า-กลางวัน ฟรี มีคุณภาพ สำหรับนักเรียนระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 4) เด็กทุกคนพูดอังกฤษได้: English for All 5) ปรับหลักสูตรเพื่อโลกอนาคต 6) เรียนฟรีถึง ปวส. จบแล้วมีงานทำ 7) การศึกษาตลอดชีวิต คุ้มครองเพิ่มทักษะสำหรับผู้ใหญ่ 8) คืนครูให้นักเรียน 9) กองทุน Smart Education: ยุคใหม่ EdTech+Social Enterprise และ 10) กระจายอำนาจให้โรงเรียน บริหารตนเอง

นโยบายชุดที่สอง คือ นโยบายชุด “ยกระดับความเป็นอยู่”²⁷⁵ ประกอบด้วย 6 นโยบาย ได้แก่ 1) โครงการโฉนดสีฟ้า ออก พ.ร.บ. โฉนดชุมชน เพื่อให้สิทธิ์ในการจัดการตนเองไปยังชุมชนอย่างแท้จริง ยกย่อง สปก. กู้ได้ ขยายโอกาสเกษตรกร เดินหน้า “ธนาคารที่ดิน” เพิ่มที่ทำกินให้คนไทย เร่งออก “โฉนดทันใจ” สละโฉนดที่ดินที่ค้างท่อมานาน เร่งรัดทำให้โฉนดให้ที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ สค.1 นส.3 และเอกสารสิทธิต่าง ๆ ที่ชอบด้วยกฎหมายให้เสร็จ) 2) นำถึงทุกรัฐบาล จัดตั้ง “กองทุนน้ำชุมชน” เกษตรกรมีน้ำใช้ตลอดปี มีเงินทำแหล่งน้ำทุกหมู่บ้าน รัฐมีงบและผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้ชาวบ้านสามารถจัดการแหล่งน้ำด้วยตนเอง 3) ประกันรายได้เกษตรกร มุ่งเน้นที่ตัวเงินในกระเป๋า เกษตรกรเป็นหลัก ไม่แทรกแซงกลไกตลาด ไม่ทำการประกันราคาสินค้า และไม่จำหน่ายที่สูงกว่าราคาตลาด โดยจะครอบคลุมพืชทุกชนิด สร้างความมั่นคงของรายได้ให้เกษตรกรไทยทุกคน มีหลักประกันรายได้ขั้นต่ำในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทั้งข้าวหอมมะลิ ข้าวขาว มันสำปะหลัง ข้าวโพดเมล็ดขาวพารา และปาล์ม รวมไปถึงการทำประกันภัยพืชผล ให้เงินคุ้มครองความเสียหายผลผลิตจากภัยธรรมชาติ เพื่อคุ้มครองต้นทุนการผลิตของเกษตรกร 4) ประกันรายได้แรงงาน เป้าหมายค่าแรงของ

²⁷³ ราชกิจจานุเบกษา, "คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2561 เรื่อง การให้ประชาชนและพรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมทางการเมือง."

²⁷⁴ "พรรคประชาธิปัตย์ ประกาศ "นโยบายการศึกษา" ยกเครื่องการศึกษาไทย," *เฟซบุ๊ก Democrat Party, Thailand พรรคประชาธิปัตย์*, 2561, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2566, <https://shorturl.asia/WeVFv>.

²⁷⁵ "ประชาธิปัตย์ ประกาศนโยบาย "ยกระดับความเป็นอยู่" ประกันรายได้คนไทย ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง," *เฟซบุ๊ก Democrat Party, Thailand พรรคประชาธิปัตย์*, 2561, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2566, <https://shorturl.asia/5vDiQ>.

คนไทย ต้องไม่ต่ำกว่า 120,000 บาท ต่อปี รัฐจ่ายส่วนต่าง ลดภาระผู้ประกอบการ 5) เบี้ยผู้ยากไร้ 800 บาท ต่อเดือน โอนตรงสู่บัญชีเงินอุดหนุนให้แก่ผู้มีรายได้น้อยต่ำกว่า 100,000 บาท ต่อปี โดยทุกคนต้องเข้าระบบรายงานสถานะทางการเงินของตนเองทุกปี 6) เบี้ยผู้สูงอายุ 1,000 บาท ต่อเดือน โอนตรงสู่บัญชีผู้สูงอายุรับ 1,000 บาท เพื่อดูแลค่าครองชีพและจุนเจือชีวิตความเป็นอยู่ในวัยเกษียณ

นอกจากนี้ยังมีนโยบายย่อยที่พรรคเปิดตัวในการรณรงค์หาเสียง คือ 1) นโยบายด้านเกษตรกร อย่างนโยบายนโยบาย “5 คุณ 2”²⁷⁶ แก้ปัญหาราคาปาล์ม-ยาง ตกต่ำ พื้นชีวิตเกษตรกร ชูประกันรายได้ปาล์ม 4 บาท ยาง 60 บาทต่อกิโล 25 ไร่ ได้ทุกคน ดันใช้ยางในประเทศเพิ่มปีละ 1 ล้านตัน ใช้โฉนดสีฟ้า ช่วยชาวสวนยาง 3 แสนครัวเรือน แก้ปัญหาไร่เอกสารสิทธิ์ 2) นโยบาย “ปะ-ละ-ตะ ยาเสพติด”²⁷⁷ เป็นนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยการเพิ่มโทษอาญาเจ้าหน้าที่รัฐสอบวินัยผู้บังคับบัญชาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ผู้เสพจับเข้า มีอาสาป้องกันยาเสพติดโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม และมีค่าตอบแทนให้ เพิ่มศูนย์บำบัดผู้ติดยาเสพติด นโยบายนี้ได้พลตำรวจตรีวิชัย สังข์ประไพ และนายอันวาร์ สาและ มาเป็นคณะทำงานนโยบายปราบปรามยาเสพติด

ชุดนโยบายอีกส่วนมาจากสโลแกน “แก้จน สร้างคน สร้างชาติ” มีหัวใจสำคัญของนโยบายคือ “แก้จน” สะท้อนปัญหาครองชีพสูง รายได้ไม่เพิ่ม โดยนโยบายนี้พรรคประชาธิปัตย์มีวัตถุประสงค์ในการช่วยแก้จน เพิ่มรายได้ แก้ปัญหาหนี้สิน และลดค่าใช้จ่าย กลุ่มเป้าหมายของนโยบายกลุ่มนี้ประกอบด้วย 3 กลุ่ม²⁷⁸ ได้แก่ 1) กลุ่มเกษตรกรคู่กับนโยบายประกันรายได้ 2) กลุ่มแรงงานคู่กับนโยบายประกันค่าแรง 120,000 บาท ต่อปี เหมือนขึ้นค่าแรง แต่รัฐเป็นคนจ่ายส่วนต่างไม่ใช่ผู้ประกอบการ และ 3) กลุ่มค้าขาย พรรคพยายามนำเสนอนโยบายเปลี่ยนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเป็นเงินสดที่ใช้ได้ทุกที่ให้แก่บุคคลกลุ่มนี้

ส่วน “สร้างคน” เป็นนโยบายที่วางไว้เพื่อต่อกรระยะยาว เน้นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของคนไทย ขจัดปัญหาความเหลื่อมล้ำด้วยการช่วยสร้างองค์ความรู้ ทำให้ผู้คนสร้างเนื้อสร้างตัว สร้างความมั่งคั่งด้วยความรู้ ตัวอย่างนโยบายในกลุ่ม “สร้างคน” เช่น นโยบายการศึกษา นโยบายเงินเด็กเล็กถ้วนหน้า นโยบายส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ นโยบายส่งเสริมการเรียน ปวส. ปวช. ฟรี และนโยบายเพิ่มงบอาหารเช้า กลางวัน เป็นต้น

²⁷⁶ "ประชาธิปัตย์ เปิดนโยบาย “5 คุณ 2” แก้ปัญหาราคาปาล์ม-ยาง ตกต่ำ พื้นชีวิตเกษตรกร," เฟซบุ๊ก Democrat Party, Thailand พรรคประชาธิปัตย์, 2561, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2566, <https://shorturl.asia/bLA7I>.

²⁷⁷ "ประชาธิปัตย์ ประกาศนโยบาย ยาเสพติด," เฟซบุ๊ก Democrat Party, Thailand พรรคประชาธิปัตย์, 2561, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2566, <https://shorturl.asia/DG71O>.

²⁷⁸ สัมภาษณ์ นาย จ (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 กรุงเทพมหานคร, 17 กุมภาพันธ์ 2566.

แนวคิดส่วนสุดท้ายของสโลแกน คือ “สร้างชาติ” เป็นนโยบายที่สร้างความเข้มแข็งให้กับระบบเศรษฐกิจของประเทศ สร้างพื้นฐานความมั่นคงให้กับสังคม การปฏิรูปการบริหารประเทศและการปกครอง โดยนโยบายในหมวด “สร้างชาติ” เช่น นโยบายปะ-ฉะ-ตะ เกี่ยวกับยาเสพติด นโยบายกระจายอำนาจการปกครองที่พูดถึงการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด หรือการกระจายอำนาจเพื่อแก้ปัญหาการศึกษา เป็นต้น

ชุดที่สอง: นโยบายระดับภูมิภาค

นโยบายระดับภูมิภาคเป็นกลุ่มนโยบายที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งของเขตเลือกตั้งในภูมิภาคเน้นนำเสนอขณะลงพื้นที่หาเสียง โดยนโยบายระดับภูมิภาคที่พรรคประชาธิปัตย์มีการเปิดตัว นั่นคือ “นโยบายภาคใต้” มีการจัดการปราศรัยใหญ่ ณ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ภายใต้ชื่อกิจกรรมหาเสียง “ปฏิญญาทุ่งสง คืนความเป็นธรรม สู่ความเท่าเทียม”²⁷⁹ ชุดนโยบายภาคใต้นี้ นำโดยนายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ผู้ดูแลพื้นที่ภาคใต้ เปิดนโยบายแก้ปัญหาในพื้นที่ภาคใต้ที่ร่วมกันคิดและนำเสนอแนวนโยบายกับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรภาคใต้ทั้งหมด ออกแบบนโยบายภายใต้ความต้องการที่จะแก้ไขปัญหาในภาคใต้และกรอบสโลแกน “แก้จน สร้างคน สร้างชาติ”

นโยบายส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับการเกษตร ทั้งยางพารา ปาล์ม รวมถึงด้านการประมง การท่องเที่ยว และปัญหาความมั่นคงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น นโยบายประกันรายได้ให้ยางพารา 60 บาทต่อกิโลกรัม รวมถึงปาล์ม 4 บาทต่อกิโลกรัม นโยบายโหนดสีฟ้า โหนดชุมชน มาแก้ปัญหาเรื่องชาวสวนไม่มีเอกสารสิทธิ นโยบายแก้กฎหมายประมงให้ปฏิบัติได้ มุ่งประกันรายได้ให้ชาวสวนมีความมั่นคงในชีวิต นอกจากนี้ยังมีนโยบายย่อยอีก 5 ประการ²⁸⁰ ได้แก่

- 1) ขยายเส้นทางคมนาคมด้วยการสร้างถนนมอเตอร์เวย์สู่ภาคใต้เป็นสายแรก โดยจะสร้างจากสุโขทัยถึงกรุงเทพมหานคร เรียกว่า ถนนสายจรลอนรา
- 2) เร่งรัดการสร้างรถไฟทางคู่จากกรุงเทพมหานครเชื่อมสถานีรถไฟปัตเตอร์เวิร์ทของประเทศมาเลเซียให้เร็วที่สุด
- 3) เปลี่ยนระบบการปกครองของจังหวัดภูเก็ตให้เป็นมหานคร และยกระดับการปกครองที่จังหวัดนครศรีธรรมราช สงขลา และสุราษฎร์ธานี ให้เป็นมหานครด้วย
- 4) ตั้งศูนย์โลจิสติกส์ภาคใต้ที่อำเภอทุ่งสงให้เป็นศูนย์กลางการคมนาคมในภาคใต้

²⁷⁹ “นิพิฏฐ์” นำผู้สมัคร ส.ส.ใต้ 50 เขต ร่วมปักธงพระแม่ธรณี เป็นพยาน ประกาศ 5 ปฏิญญาทุ่งสง คืนความเป็นธรรม สู่ความเท่าเทียม, *เฟซบุ๊ก Democrat Party, Thailand พรรคประชาธิปัตย์*, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2566, <https://shorturl.asia/2Km05>.

²⁸⁰ เรื่องเดียวกัน.

5) ยกระดับศูนย์กลางแพทย์เป็นระดับสูงในมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

ชุดที่สาม: นโยบายกรุงเทพมหานคร

นโยบายกรุงเทพมหานครของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 มาพร้อมกับสโลแกน “ยกระดับ...ชีวิตจริง คนกรุงเทพฯ” เปิดตัวนโยบายกรุงเทพมหานคร²⁸¹ เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562 จำนวน 10 นโยบาย ที่ต้องการผลักดันเพื่อแก้ปัญหาของชาวกรุงเทพมหานครได้แก่

- 1) Smart Bus รถเมล์ไฟฟ้าทั้งระบบ ไร้ฝุ่น มลพิษ เชื่อมต่อรถไฟฟ้าและเรือ
- 2) Smart Taxi เรียกรถง่ายถูกกฎหมาย
- 3) แผงลอยสีฟ้า ดีมีคุณภาพ สะอาด ปลอดภัย ทำเลดี มีที่จอด ห้องน้ำสะอาด
- 4) เพิ่มสวน ลดฝุ่น เร่งด่วน เปลี่ยนที่รกร้างของราชการเป็นสวนสาธารณะ
- 5) เร่งรัดสายไฟทุกประเภทลงดิน ภายในปี 2565
- 6) ลอกท่อทุก 6 เดือน ถนนรัฐ – เอกชนที่คนทั่วไปใช้สอย
- 7) ให้ กทม. ปรับปรุงถนนส่วนบุคคลทรุดโทรม ที่เข้าถึงได้ตั้งแต่ 50 หลังขึ้นไป
- 8) เขตท่องเที่ยวพิเศษ สวย สะดวก ปลอดภัย ห้องน้ำสะอาด ขยายเวลาปิด ผู้ประกอบการร่วมออกแบบ เช่น เขาวราช ทองหล่อ สีลม ถนนข้าวสาร ปากคลองตลาด ตลาดน้ำชากรุง
- 9) City OK แอปพลิเคชันส่งปัญหาแก้ไขทันที ขอใบอนุญาตก่อสร้างง่าย โปร่งใส
- 10) สิทธิการเช่าแฟลตเคหะฯ กู้เงินได้

จากการสัมภาษณ์นางสาว ง (นามสมมติ) ผู้สมัครรับเลือกตั้งกรุงเทพมหานครสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ในสนามเลือกตั้งปี 2562²⁸² นโยบายกรุงเทพมหานครเกิดจากการพูดคุยของผู้สมัครรับเลือกตั้งพื้นที่กรุงเทพมหานครเสนอความคิดเห็นไปยังคณะกรรมการนโยบายเพื่อพัฒนาเป็นนโยบายกรุงเทพมหานคร ซึ่งทางพรรคส่วนกลางได้นำไปพิจารณาและออกเป็นนโยบายหาเสียง อย่างเช่นนโยบายลอกท่อเป็นปัญหาที่ประชาชนในพื้นที่พูดถึงมากในช่วงที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งลงพื้นที่หาเสียงประเด็นนี้ก็ได้นำไปเผยแพร่เป็นนโยบายหาเสียง เป็นต้น

²⁸¹ "ยกระดับ...ชีวิตจริงคนกรุงเทพฯ," *เฟซบุ๊ก Democrat Party, Thailand พรรคประชาธิปัตย์*, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2566, <https://shorturl.asia/EAL5m>.

²⁸² สัมภาษณ์ นางสาว ง (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 กรุงเทพมหานคร, 19 พฤศจิกายน 2565.

ชุดที่สี่: นโยบายเฉพาะจังหวัด

จากการสัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้งจังหวัดสมุทรสาครสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 พบว่า การหาเสียงของพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครเน้นหาเสียงด้วยนโยบายที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งจังหวัดสมุทรสาครทั้ง 3 เขตเลือกตั้ง ได้แก่ เขต 1 อำเภอเมือง ลงสมัครโดยนายกุลวัชร หงษ์คู่ เขต 2 อำเภอกระทุ่มแบน ลงสมัครโดยนายสมชัย ศรีสุทธิยากร และเขต 3 อำเภอบ้านแพ้ว ลงสมัครโดยนายนิติรัฐ สุนทรวร ร่วมกันคิดนโยบายหาเสียงสำหรับจังหวัดสมุทรสาครโดยไม่ต้องขอการอนุมัติในการนำไปใช้หาเสียงจากพรรคประชาธิปัตย์ส่วนกลาง แต่พรรคก็พร้อมสนับสนุนเนื่องจากเห็นว่าสอดคล้องกับแนวคิดสโลแกน “แก้จน สร้างคน สร้างชาติ” ของพรรค เห็นได้จากบทสัมภาษณ์ ดังนี้

“การหาเสียงในพื้นที่สมุทรสาครจะแตกต่างจากพื้นที่อื่น โดยพื้นที่อื่นจะใช้นโยบายของพรรคส่วนกลางเป็นหลัก แต่สมุทรสาครจะมีนโยบายหาเสียงพื้นที่ของตนเอง โดยเฉพาะ”

(นาย ฉ (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 24 พฤศจิกายน 2565)²⁸³

“ในฐานะประธานกรรมการนโยบายชุดกลางของพรรค ผมพร้อมสนับสนุนทั้ง 8 วาระเนื่องจากตรงกับภารกิจ “แก้จน สร้างคน สร้างชาติ” ทั้งหมด สอดคล้องกับปัญหาที่ชาวบ้านต้องการ”

(กรณ์ จาติกวณิช, 3 กุมภาพันธ์ 2562)²⁸⁴

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

²⁸³ สัมภาษณ์ นาย ฉ (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 พื้นที่ภาคกลาง, 24 พฤศจิกายน 2565.

²⁸⁴ บทสัมภาษณ์ กรณ์ จาติกวณิช, รองหัวหน้าพรรค และประธานจัดทำนโยบายและแผนยุทธศาสตร์พรรคประชาธิปัตย์, 3 กุมภาพันธ์ 2562, จาก "กรณีลู่หาเสียงปริณชิต ชู "8 วาระสมุทรสาคร", *เฟซบุ๊ก Democrat Party, Thailand พรรคประชาธิปัตย์*, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2566, <https://shorturl.asia/pmfPU>.

นโยบายหาเสียงของพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครนี้ได้มาจากการสำรวจปัญหาเฉพาะในพื้นที่จังหวัด มีการจัดเวทีรับฟังปัญหาจากชาวประมง นักธุรกิจ และเกษตรกร แล้วเอามาสรุปเป็นนโยบายที่ใช้รณรงค์หาเสียง โดยชื่อนโยบาย คือ “วาระสมุทรสาคร” ประกอบด้วย 8 วาระหรือ 8 นโยบาย²⁸⁵ ได้แก่

- 1) คืบคลานหายใจให้แก่ชาวประมง แก้ไขปัญหาการประมงผิดกฎหมายเพื่อตอบโจทย์สหภาพยุโรปที่ทำให้ชาวประมงเดือดร้อน
- 2) ตลาดกลางเกษตรกรแห่งใหม่ ต้องสร้างตลาดกลางเพื่อรับผลผลิตทางการเกษตรไปขาย
- 3) แก้ปัญหาฝุ่นพิษและมลภาวะ มีโรงงานอุตสาหกรรมเยอะ ทำให้มีมลภาวะต่าง ๆ ต้องออกกฎหมายควบคุมเรื่องมลภาวะ ส่งเสริมให้ภาคธุรกิจให้ดูแลไม่ให้เกิดมลภาวะหรือฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM) ต่าง ๆ
- 4) โรงงานเป็นมิตรกับชุมชน โรงงานไร้ยาเสพติด ใช้พลังงานสะอาด เข้มงวดการใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อม
- 5) สมุทรสาครเมืองท่องเที่ยวใกล้กรุงเทพมหานคร จากจังหวัดที่เป็นทางผ่าน สนับสนุนให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวใกล้กรุงเทพมหานคร
- 6) รถไฟฟ้ามาหาสมุทรสาคร ในพื้นที่ปริมณฑลรถไฟไปถึงแล้วบางพื้นที่ แต่ยังไม่ถึงจังหวัดสมุทรสาคร จึงเสนอให้มีรถไฟฟ้ามายังจังหวัดสมุทรสาคร
- 7) โรงเรียนมีหน้าตา โรงพยาบาลรักษาไม่แพ้ใคร พัฒนาเรื่องคุณภาพชีวิต คุณภาพการศึกษา พัฒนาให้มีคุณภาพเทียบเท่าส่วนกลาง การรักษาตามโรงพยาบาลต่าง ๆ ก็ผลักดันให้มีประสิทธิภาพ
- 8) สมุทรสาครเป็นเมืองปริมณฑล ผลักดันให้จังหวัดสมุทรสาครมีความทัดเทียมกันกับกรุงเทพมหานครในทุก ๆ เรื่อง

นอกจากจังหวัดสมุทรสาครแล้วยังมีจังหวัดจันทบุรีที่มีนโยบายหาเสียงเฉพาะของพื้นที่ที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งจังหวัดจันทบุรีทั้ง 3 คน 3 เขตเลือกตั้ง คือ เขต 1 ดร.ปวีณา จริยธิตพิงศ์ เขต 2 นายชาติชาย วรพิพัฒน์ และเขต 3 นายชรัตน์ เนรัญชร ร่วมกันผลักดันเป็นนโยบายเฉพาะของจังหวัด ชื่อชุดนโยบาย “9 วาระ พลิกฟื้นจันทบุรี”²⁸⁶ ประกอบด้วย 1) แก้ปัญหาประมง 2) อัญมณีต้องกลับมาเฟื่องฟู 3) แก้ปัญหาเศรษฐกิจฐานราก 4) แก้ปัญหาราคายางพาราและปาล์มน้ำมัน 5)

²⁸⁵ สัมภาษณ์ นาย ฉ (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 พื้นที่ภาคกลาง, 24 พฤศจิกายน 2565.

²⁸⁶ "นโยบาย9วาระ รวม เขต1-1," เฟซบุ๊ก ดร.ปวีณา จริยธิตพิงศ์ Paweena Jariyathitipong 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2566, <https://shorturl.asia/7cNLX>.

แก้ปัญหาภัยแล้งจันทบุรี 6) ส่งเสริมการท่องเที่ยวจันทบุรี 7) แก้ไขปัญหาผลไม้ 8) แก้ปัญหาช้างป่า บุกรุก และ 9) แก้ไขปัญหาแรงงาน ส่งเสริมการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา

5.1.3 นโยบายเด่นของพรรคประชาธิปัตย์ในการรณรงค์หาเสียง

แม้ว่าในการเลือกตั้งครั้งหนึ่ง ๆ นั้น พรรคการเมืองจะมีนโยบายที่หลากหลาย แต่ในความเป็นจริง ช่วงการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งจะเห็นได้ว่าพรรคการเมืองจะเลือกนำเสนอนโยบายเด่นของพรรคเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากการกล่าวถึงนโยบายเด่นที่พรรคมองว่าสามารถดึงดูดคะแนนเสียงจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้มากที่สุด พรรคประชาธิปัตย์ในสนามการเลือกตั้งปี 2562 ก็มีการเลือกนำเสนอ นโยบายเด่นที่เป็นยุทธศาสตร์ด้านนโยบายของพรรค โดยสามารถสังเกตเห็นนโยบายหลักของพรรคได้จากทั้งแผ่นพับ ใบปลิว ป้ายหาเสียง เพลงหาเสียง “ประชาธิปัตย์มาแล้ว”²⁸⁷ เว็บไซต์ติดตามสื่อออนไลน์ รวมถึงแพลตฟอร์มออนไลน์ของพรรคและผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคน เมื่อพิจารณาจากแหล่งข้อมูลดังกล่าว สามารถสรุปนโยบายเด่นของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 พอสังเขปได้ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 นโยบายเด่นของพรรคประชาธิปัตย์ในการรณรงค์หาเสียง 2562

นโยบายด้านต่าง ๆ	ชื่อนโยบาย	เนื้อหาของนโยบาย
ด้านการศึกษา	เรียนฟรีตั้งแต่อนุบาลถึง ปวส.	ต่อยอดจากนโยบายเรียนฟรี 15 ปีโดยนโยบายนี้จะเน้นทำงานได้จริง ตรงตลาดแรงงาน
	อาหารเช้า-กลางวันฟรี	สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3
ด้านการเกษตร	ประกันรายได้เกษตรกร ประกันภัยพืชผล	- โอนตรงส่วนต่างเข้าบัญชีเกษตรกร - ข้าว ไม่ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเกวียน - ยาง กิโลกรัมละ 60 บาท - ปาล์ม กิโลกรัมละ 4 บาท

²⁸⁷ "เพลง ประชาธิปัตย์มาแล้ว 2562," 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2566, <https://www.youtube.com/watch?v=ln2Re1dKPwl>.

นโยบายด้านต่าง ๆ	ชื่อนโยบาย	เนื้อหาของนโยบาย
		- พร้อมประกันราคามันสำปะหลัง และข้าวโพด ถ้าราคาพืชผลไม่สอดคล้องกับราคาประกัน รัฐบาลจะชดเชยเป็นเงินส่วนต่างโอนเข้าบัญชีให้
ด้านเศรษฐกิจ	โฉนดสีฟ้า	แก้ปัญหาที่ทำกิน โดยการออกโฉนดชุมชน
ด้านสังคม	เกิดปีบริบูรณ์เงินแสน	เบี้ยเด็กเข้มแข็ง อายุ 0-8 ปี 1,000 บาท ต่อเดือนแบบถ้วนหน้า
	ประกันค่าแรง 120,000 บาท ต่อปี	ช่วยลดความเหลื่อมล้ำยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ผู้ใช้แรงงาน ถ้ารายได้ไม่ถึง 10,000 บาท ต่อเดือน รัฐบาลจ่ายส่วนต่างที่เหลือให้
	เบี้ยผู้สูงอายุ 1,000 บาทต่อเดือน	โอนตรงเข้าบัญชีผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุตรวจสอบสุขภาพฟรีทุกปี
	เบี้ยยากไร้ 800 บาทต่อเดือน	เพิ่มเบี้ยผู้ยากไร้หรือผู้มีรายได้น้อย อย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 800 บาท ต่อเดือน
	ปะ-ฉะ-ตะ ยาเสพติด	- มีอาสาป้องกันยาเสพติด ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม รัฐบาลมีค่าตอบแทน - เพิ่มศูนย์บำบัดทุกจังหวัด

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

ภาพที่ 19 ตัวอย่างนโยบายบนป้ายหาเสียงออนไลน์ของผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคประชาธิปัตย์²⁸⁸

ประกันรายได้คนไทย ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

ประกันรายได้อีก 1 ล้านคน
ประกันรายได้อีก 1 ล้านคน
ประกันรายได้อีก 1 ล้านคน

ประกันรายได้อีก 1 ล้านคน
ประกันรายได้อีก 1 ล้านคน
ประกันรายได้อีก 1 ล้านคน

การศึกษา

เกิดปี รับสิทธิ์เงินแสน
อายุ 0-8 ปี โบนัสตรง
เดือนละ 1,000 บ.

ศูนย์เด็กเล็ก
คุณภาพดี ทั่วไทย

ปรับวิธีประเมิน
ผลงานครู
เด็กทุกคน
พูดอังกฤษได้

อาหาร เข้า-กลาง-วันฟรี
มีคุณภาพ (อนุบาล-ม.3)

เรียนฟรี
ถึง ปวส.
จบแล้ว
มีงานทำ

อุปถัมภ์เรียนหนังสือ
เพิ่มทักษะไป
ให้ผู้ใหญ่

โหนดสีฟ้า

ยกระดับ สปก. เป็นหลักประกันเงินกู้
หลักประกันภาค
โหนดชุมชน จัดการตนเอง เพื่อที่อยู่ ที่ทำกิน
"ธนาคารที่ดิน" เพิ่มที่ให้กับคนไทย
เร่งออกโฉนด "ล้างถ่วง"

น้ำดื่มทุกไร่

จัดตั้ง "กองทุนน้ำชุมชน"
เกษตรกรมีน้ำใช้ตลอดปี
มีเงินค่าขนส่งน้ำทุกหมู่บ้าน

**ไม่ทรงใจใคร!
ประ-จ-ด-
ยาเสพติด**

- ยกระดับ ป.ป.ส. กำจัดสิ่งผิดกฎหมายได้เอง กานอ้าปากตำรวจท้องที่
- เพิ่มโทษอาญาเจ้าหน้าที่รัฐ สอบวินัยผู้บังคับบัญชา
- ผู้เสพ จับเข้าคุก
- อาสาป้องกันยาเสพติด ชุมชนมีส่วนร่วม รัฐมีกำลังคน
- เพิ่มศูนย์บำบัดมีคุณภาพ ทั่วทุกจังหวัด

12 **ประชาธิปัตย์**

แก่คน สร้างคน สร้างชาติ

เกิดปี รับสิทธิ์เงินแสน
เกิดปีรับ 5,000 บาท
โบนัสรับปี 1,000 บ./เดือน
สำหรับเด็ก 0-8 ปี แยกถ้วนหน้า
เพื่อพัฒนาการศึกษาไทย

เรียนฟรี ถึง ปวส.
เน้นทำงานได้จริง
ตรงตามตลาดแรงงาน

อาหาร เข้า-กลาง-วัน ฟรี
มีคุณภาพ (อนุบาล-ม.3)

คืนครู ให้เด็กเรียน
ลดงานเอกสาร
ลดภาระครู
ที่ดูแลเด็ก
English for all
ฝึกไทยพูด
พูดภาษาอังกฤษได้

**ดูเงินเดือนแพทย์
ทุกโรงพยาบาล**

**บรรจุพยาบาล
12,000 ตำแหน่ง**
อาสาสมัครสาธารณสุข
อสม.
1,200 บ./เดือน

โปรดเลือก **วันอาทิตย์ที่ 24 มีนาคม 2562**

รังสิมา รอดรัศมี
สมุทรสงคราม

พรรคประชาธิปัตย์ 60080
77/13 หมู่ 1 อ.คลอง 0.เดือน 0.สมุทรสงคราม 75000
ถนน 1 หมู่ 0.สมุทรสงคราม 0.สมุทรสงคราม

หากวิเคราะห์เนื้อหาของนโยบายที่พรรคประชาธิปัตย์นำเสนอในช่วงหาเสียงเลือกตั้งปี 2562 ตามข้อมูลดังตารางที่ 15 และภาพที่ 19 จะเห็นได้ว่า นโยบายเด่นของพรรคประชาธิปัตย์ในการรณรงค์หาเสียง คือ นโยบายด้านการเกษตรอย่างนโยบายประกันรายได้เกษตรกรหรือประกันราคาพืชผล²⁸⁹ เนื่องจากเป็นนโยบายที่ตอบโจทย์ประชาชนในพื้นที่ภาคใต้ที่เป็นเกษตรกรและเป็นฐานเสียงของพรรค สิ่งนี้สะท้อนปัญหาของพรรคประชาธิปัตย์ในการดึงดูดกลุ่มฐานเสียงใหม่ ในทัศนะของพรรคประชาธิปัตย์ยังคงมีกลุ่มเป้าหมายการเลือกตั้งเป็นประชากรในพื้นที่ภาคใต้ที่เป็นฐานเสียงเดิมของพรรค เห็นได้อย่างชัดเจนที่สุดจากคำกล่าวของนายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ผู้รับผิดชอบดูแลพื้นที่ภาคใต้ บนเวทีปราศรัยจังหวัดพัทลุงช่วงหาเสียงเลือกตั้ง แสดงให้เห็นได้เป็นอย่างดีว่ายุทธศาสตร์การหาเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ คือ พื้นที่ภาคใต้ เนื่องจากเป็น

²⁸⁸ เฟซบุ๊ก พ.ท.ดร.สินธพ แก้วพิจิตร, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2566, <https://shorturl.asia/OWqQ9>. และ เฟซบุ๊ก รังสิมา รอดรัศมี พรรครวมไทยสร้างชาติ, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2566, <https://shorturl.asia/k5TYr>.

²⁸⁹ "ติเบตเลือกตั้ง 62 : นโยบายเด่นพรรคประชาธิปัตย์ | ผ่าสนามเลือกตั้ง 62 ติเบต," PPTV Online, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2566, <https://youtu.be/JcvtV9ChnKw>.

พื้นที่ที่มีฐานเสียงของพรรคอยู่เป็นจำนวนมากที่สุดเมื่อเทียบกับภูมิภาคอื่น ๆ หรือที่นายนิพิฏฐ์ เรียกว่า “เมืองหลวงของประชาธิปัตย์”

“การประกันรายได้ให้ชาวสวนมีความมั่นคงในชีวิต นำความยิ่งใหญ่กลับสู่ภาคใต้ อีกครั้ง เพราะภาคใต้เป็นเมืองหลวงของประชาธิปัตย์ ถ้าพรรคพ่ายแพ้ในพื้นที่นี้ก็จะแพ้ยับเยิน ดังนั้นจึงต้องรักษาเมืองหลวงของพรรคประชาธิปัตย์ไว้เท่าชีวิต”
(เน้นโดยผู้เขียน)

(นายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ, 9 กุมภาพันธ์ 2562)²⁹⁰

แต่ในความเป็นจริงแล้ว การดำเนินนโยบายแบบเดิมเริ่มไม่เป็นผลแม้กระทั่งกับกลุ่มฐานเสียงเดิมตั้งแต่การเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 ดังเห็นได้จากงานศึกษาของ Daungyewa Utarasint²⁹¹ ที่ศึกษาถึงความสั่นคลอนของการตัดสินใจเลือกพรรคประชาธิปัตย์ในพื้นที่ชายแดนใต้ในการเลือกตั้งปี 2562 โดยเหตุผลส่วนหนึ่งที่ฐานเสียงเดิมของพรรคประชาธิปัตย์ไม่เลือกพรรคอีก เพราะผู้มีสิทธิเลือกตั้งมองว่านโยบายที่พรรคประชาธิปัตย์นำเสนอไม่มีอะไรใหม่ ดังนั้นการคงแนวนโยบายเช่นเดิมต่อไปเช่นนี้มิอาจนำพาให้พรรคเติบโตไปได้ในอนาคต ปฏิบัติการเช่นนี้นอกจากจะทำให้พรรคประชาธิปัตย์ไม่สามารถดึงดูดกลุ่มผู้สนับสนุนกลุ่มใหม่ให้เข้าร่วมกับพรรคได้แล้ว ยังทำให้สูญเสียกลุ่มฐานเสียงเดิมของพรรคบางส่วนไปอีกด้วย ดังจะเห็นได้จากผลการเลือกตั้งที่ถดถอยลงในปี 2562

เมื่อกล่าวถึงกลุ่มเป้าหมายของนโยบายในการรณรงค์หาเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ในสนามเลือกตั้งปี 2562 พิจารณาจากนโยบายเด่นของพรรคก็เห็นได้อย่างชัดเจนว่าหนึ่งในนั้นเป็นกลุ่มเกษตรกรเป็นหลัก จากบทสัมภาษณ์ของนายกรณ์ จาติกวณิช ประธานกรรมการนโยบายพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 ความตอนหนึ่งกล่าวว่า

²⁹⁰ พรรคประชาธิปัตย์, “นิพิฏฐ์” นำผู้สมัคร ส.ส.ได้ 50 เขต ร่วมปกป้องพระแม่ธรณี เป็นพยาน ประกาศ 5 ปณิญา หุ่นสูง คืบความเป็นธรรม สู่ความเท่าเทียม.”

²⁹¹ Daungyewa Utarasint, “The Deep South: Changing Times?.”

“ผมอยากที่จะบอกว่า เราเห็นพี่น้องประชาชนตอนนี้กำลังเดือดร้อน ผมอยากที่จะสื่อถึงพี่น้องประชาชน 2 กลุ่ม โดยเฉพาะในช่วงสุดท้ายนี้ เกษตรกร เราได้พูดถึงนโยบายประกันรายได้ ... อีกกลุ่มที่ผมขออนุญาตสื่อสารด้วยก็คือกลุ่มที่ผมขอเรียกว่า ชนชั้นกลาง พี่น้องประชาชนที่เป็นชนชั้นกลางต้องแบกภาระของประเทศไว้มากเกินกว่าสัดส่วนความมั่งคั่งของตนเอง”

(กรณ์ จาติกวณิช, 21 มีนาคม 2562)²⁹²

นอกจากนี้ ในการสัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ที่ลงสมัครสนามเลือกตั้งปี 2562 เกี่ยวกับนโยบายที่ใช้ธรรมาภิบาลเสี่ยงกับกลุ่มเป้าหมายในการหาเสียง พบว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีการนำนโยบายไปใช้ในการรณรงค์หาเสียงจะเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีนโยบายระดับภูมิภาคและนโยบายเฉพาะจังหวัด ซึ่งมีจำนวน 2 คน จากผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ผู้เขียนสัมภาษณ์ 1 ใน 6 คน ได้แก่ นางสาว ข (นามสมมติ) ผู้สมัครรับเลือกตั้งในพื้นที่ภาคใต้สังกัดพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 กล่าวถึง นโยบายที่ตนประกาศในช่วงหาเสียงเลือกตั้ง นั่นคือ “นโยบายประกันรายได้เกษตรกร” เพราะนางสาว ข (นามสมมติ) มองว่านโยบายของพรรคมีผลต่อการตัดสินใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ดังนั้นตนจึงชูนโยบายประกันรายได้ที่ประชาชนภาคใต้ซึ่งเป็นฐานเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ให้ความสนใจและมีผลต่อการลงคะแนนเป็นหลัก²⁹³ อีกด้านหนึ่ง คือ นาย ฉ (นามสมมติ) ผู้สมัครรับเลือกตั้งในพื้นที่ภาคกลางสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 ที่ได้นำชุดนโยบายเฉพาะจังหวัดอย่าง “8 วาระสมุทรสาคร” ที่ทีมผู้สมัครรับเลือกตั้งของพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครทั้ง 3 คน ร่วมกันคิดและกลั่นกรองนโยบายของจังหวัดสมุทรสาครไปประกอบในการหาเสียงเลือกตั้งด้วย²⁹⁴

ส่วนผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ถูกสัมภาษณ์ส่วนใหญ่จำนวน 4 คน จากทั้งหมด 6 คน แทบจะไม่กล่าวถึงเรื่องนโยบายเท่าใดในขณะลงพื้นที่หาเสียง เนื่องจากพรรคส่วนกลางไม่ได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายหรือมีแนวทางด้านนโยบายที่ใช้ธรรมาภิบาลเสี่ยงอย่างชัดเจน ดังนั้นผู้สมัครรับเลือกตั้งจึงไม่ได้พูดถึงหรือโฆษณาโยบายหาเสียงของพรรคเท่าใดนัก ส่วนใหญ่จะเป็นการพบปะแนะนำตัวผู้สมัครเพียงเท่านั้น การที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งในช่วงของการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 ไม่ได้ให้

²⁹² "#แก้จนสร้างคนสร้างชาติ #เลือกตั้ง62," เพชบุรี กรณ์ จาติกวณิช - Korn Chatikavanij, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2566, <https://shorturl.asia/xCfNr>.

²⁹³ สัมภาษณ์ นางสาว ข (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 พื้นที่ภาคใต้, 13 ธันวาคม 2565.

²⁹⁴ สัมภาษณ์ นาย ฉ (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 พื้นที่ภาคกลาง, 24 พฤศจิกายน 2565.

ความสำคัญกับนโยบายในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง สะท้อนให้เห็นว่าสนามเลือกตั้งปี 2562 ไม่ได้เน้นแข่งขันกันในเรื่องยุทธศาสตร์นโยบายหาเสียงเป็นหลัก แต่กลายเป็นเรื่องของกระแสของพรรคการเมือง หรือผู้แทนซึ่งตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของพรรคการเมือง ณ ขณะนั้น ดังเช่นบทสัมภาษณ์ของนาย ฉ (นามสมมติ) ผู้สมัครรับเลือกตั้งพื้นที่ภาคกลางสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 และนางสาว ง (นามสมมติ) ผู้สมัครรับเลือกตั้งกรุงเทพมหานครสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 ดังนี้

“ในการเลือกตั้ง 62 ประชาชนไม่ได้เลือกเพราะนโยบายของพรรคเลย แต่เลือกโดยพิจารณาว่าผู้สมัครอยู่พรรคไหน เช่น พรรคอนาคตใหม่ที่ได้ลำดับ 1 ในสมุทรสาคร เขต 1 ไม่เคยลงเลือกตั้ง คนไม่รู้จัก ป้ายหาเสียงไม่มีรูปของผู้สมัคร ในป้ายจะใช้รูปธนาธร (หัวหน้าพรรคอนาคตใหม่ ณ ขณะนั้น) แต่ขณะถล่มทลาย” (ขยายความโดยผู้เขียน)

(นาย ฉ (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 24 พฤศจิกายน 2565)²⁹⁵

“มีการแยกนโยบายเฉพาะเขตพื้นที่กรุงเทพฯ กับนโยบายภาพรวมของส่วนกลาง ในการหาเสียงไม่ได้ชูนโยบายอะไรเป็นหลักในส่วนของกรุงเทพฯ”

(นางสาว ง (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 19 พฤศจิกายน 2565)²⁹⁶

5.1.4 เปรียบเทียบนโยบายหาเสียงของพรรคประชาธิปัตย์กับพรรคการเมืองอื่นในสนามเลือกตั้ง

เมื่อพิจารณาถึงบริบทการเมืองไทยที่มีพลวัตและการแข่งขันระหว่างพรรคการเมืองในช่วงการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 เป็นอย่างมาก เนื่องจากการเกิดขึ้นใหม่ของพรรคการเมืองและการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ห่างหายจากสังคมไทยไปนานนับแต่การเลือกตั้งครั้งก่อนหน้าในปี 2554 ทำให้การนำเสนอเนื้อหาของนโยบายของพรรคการเมืองต่าง ๆ เป็นที่น่าสนใจว่ามีลักษณะเป็นเช่นไรและมีกรนำเสนอใดมาเป็นกลยุทธ์ดำเนินนโยบายในการแข่งขันกันในการเลือกตั้ง ในส่วนของหัวข้อที่ 5.1.4 นี้ จะนำเสนอเนื้อหาของพรรคประชาธิปัตย์เปรียบเทียบกับนโยบายเด่นของพรรคการเมืองอื่น ๆ ในสนามเลือกตั้งปี 2565 โดยสามารถสรุปแนวโน้มนโยบายของแต่ละพรรคการเมืองพอสังเขปได้ดังตารางที่ 16 ด้านล่างนี้

²⁹⁵ เรื่องเดียวกัน.

²⁹⁶ สัมภาษณ์ นางสาว ง (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 กรุงเทพมหานคร, 19 พฤศจิกายน 2565.

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบนโยบายหาเสียงของพรรคประชาธิปัตย์กับพรรคการเมืองอื่น
ในสนามเลือกตั้ง พ.ศ. 2562²⁹⁷

สโลแกน / นโยบาย	พรรคการเมือง				
	ประชาธิปัตย์	เพื่อไทย	พลังประชารัฐ	ภูมิใจไทย	อนาคตใหม่
สโลแกน	- แก้วจัน สร้าง คน สร้างชาติ	- พรรคเพื่อ ไทย หัวใจคือ ประชาชน	- ก้าวข้าม ความขัดแย้ง	- ลดอำนาจรัฐ เพิ่มอำนาจ ประชาชน	- คนไทยเท่า เทียม ไทยเท่า ทันโลก
ด้าน การเมือง	- ลดอำนาจรัฐ - แก้วแผน ยุทธศาสตร์ 20 ปี - แก้ว รัฐธรรมนูญที่ ไม่สอดคล้อง กับหลักการ ประชาธิปไตย	- แก้ว รัฐธรรมนูญ และกฎหมาย ลูก - ปฏิรูป การเมือง ระดับชาติและ ท้องถิ่น	- พันธมิตรทุก ฝ่าย - ปฏิรูป ประเทศ ต่อเนื่อง	- ไม่ขัดแย้ง ฝ่ายใด	- แก้ว รัฐธรรมนูญทั้ง ฉบับ ล้มล้าง ผลพวง คสช.
ด้าน การศึกษา	- เรียนฟรีถึง ปวส. จบแล้วมี งานทำ - อาหาร กลางวันฟรี (อนุบาลถึง มัธยมศึกษาปี ที่ 3)	- กระจาย อำนาจ การศึกษา - ยึดเด็กเป็น ศูนย์กลาง	- การศึกษา 4.0 พัฒนาคน ต้องทำให้ทุก คนมีโอกาส มี อนาคต ตั้งแต่ วัยเด็กจนถึง คนทำงาน	- เรียนฟรี ออนไลน์ ตลอดชีวิต - ผ่อนผันเงิน ต้นโครงการให้ กู้ยืมเงินเพื่อ การศึกษา 10 ปี ไม่มี ดอกเบี้ย	- เรียนฟรี เงิน เลี้ยงดูบุตร (0- 6 ปี) 1,200 บาท/เดือน - เงินค่าครอง ชีพเยาวชน (18-22 ปี) 2,000 บาท/ เดือน

²⁹⁷ แหล่งที่มาข้อมูลจาก เฟซบุ๊กพรรคประชาธิปัตย์ “<https://www.facebook.com/DemocratPartyTH>”, เฟซบุ๊กพรรคเพื่อไทย “<https://www.facebook.com/pheuthaiparty>” และ “เลือกตั้ง 2562 : ส่องนโยบายสำคัญ 9 พรรคการเมืองหลัก,” BBC, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2566, <https://www.bbc.com/thai/thailand-47330424>.

สโลแกน / นโยบาย	พรรคการเมือง				
	ประชาธิปัตย์	เพื่อไทย	พลังประชารัฐ	ภูมิใจไทย	อนาคตใหม่
				- ยกเลิก ค่าปรับ ปลด ภาระผู้ค้า ประกันและ พักหนี้ 5 ปี	
ด้าน การเกษตร	- ประกันภัย พืชผล - ประกัน รายได้ เกษตรกร - กองทุนน้ำ ชุมชน	- พักหนี้ เกษตรกร 3 ปี - สนับสนุนเงิน ช่วยเหลือ พัฒนาการ ผลิตของ ชาวนา 5,000 บาทต่อตัน	- ส่งเสริมการ ทำเกษตรแบบ พันธสัญญา	- ใช้ระบบ แบ่งปัน ผลประโยชน์ แก้ปัญหาหาคา พืชผล	- เกษตร ก้าวหน้า: แก้ไขปัญหา เรื่องระบบ และราคาของ ผลิตผลทาง การเกษตร - ยกระดับให้ เกิด เกษตรกรรมที่ ทันสมัยและมี เสน่ห์
ด้าน เศรษฐกิจ	- โฉนดสีฟ้า	- เพิ่มรายได้ SME 15%	- สานต่อ นโยบาย ประชารัฐของ คสช. - บัตร สวัสดิการแห่ง รัฐ	- ส่งเสริม อุตสาหกรรม พลังงาน ทดแทน	- ออกหวยบน ดิน 4.2 หมื่น ล้านบาท - ขึ้นอัตรา ภาษีที่ดินสิ่ง ปลูกสร้าง 4 หมื่นล้านบาท
ด้านสังคม	- เกิดปรับ สิทธิเงินแสน - ประกัน ค่าแรง	- ค่าแรงขั้นต่ำ 400 บาท - เงินเดือน ปริญญาตรีขึ้น	- ค่าแรงขั้นต่ำ 400 บาท สูงสุด 425 บาทต่อวัน	- ใช้ อาสาสมัคร สาธารณสุข เป็นกลไก	- เบี้ยเลี้ยง คนชรา 1,800 บาทต่อเดือน

สโลแกน / นโยบาย	พรรคการเมือง				
	ประชาธิปัตย์	เพื่อไทย	พลังประชารัฐ	ภูมิใจไทย	อนาคตใหม่
	120,000 บาท ต่อปี	ต่ำ 18,000 บาท	- การันตี เงินเดือนวุฒิ อาชีวะ 18,000 บาท ต่อเดือน - ส่วนปริญญา ตรีเงินเดือน ขั้นต่ำ 20,000 บาท	หลักการ ทำงานด้าน สาธารณสุข - กัญชาเสรี เพื่อแพทย์ ทางเลือก	- งบอุดหนุน รายหัวบัตร ทอง 4,000 บาทต่อคนต่อ ปี - พ่อ-แม่ ลา คลอดได้ 180 วัน

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

เมื่อเปรียบเทียบด้านนโยบายระหว่างพรรคประชาธิปัตย์กับพรรคการเมืองอื่นในสนามเลือกตั้งปี 2562 การแข่งขันในการเลือกตั้งครั้งนี้มีผู้ลงแข่งขันมากขึ้น ตลาดการเมืองมีความหลากหลายด้านนโยบาย นโยบายส่วนใหญ่ของพรรคประชาธิปัตย์จะเน้นไปที่กลุ่มเกษตรกรเป็นหลัก เช่น นโยบายโฉนดสีฟ้า นโยบายประกันรายได้ นโยบายประกันภัยพืชผล เนื่องจากพรรคประชาธิปัตย์พยายามที่จะรักษาฐานเสียงกลุ่มเกษตรกรในภูมิภาคต่าง ๆ โดยเฉพาะพื้นที่ภาคใต้ แต่โดยภาพรวมแล้วพรรคการเมืองต่าง ๆ นำเสนอแนวนโยบายที่ประเดิมใกล้เคียงกันหลายประเด็น เช่น กลุ่มนโยบายค่าแรง พรรคเพื่อไทย ชูนโยบายค่าแรงขั้นต่ำ 400 บาท ขณะที่พรรคประชาธิปัตย์ก็มีนโยบายประกันค่าแรง 120,000 บาท ต่อปี พรรคพลังประชารัฐชูนโยบายค่าแรงขั้นต่ำ 400 บาท สูงสุด 425 บาท ต่อวัน ต่อมา คือ กลุ่มนโยบายเรียนฟรี พรรคประชาธิปัตย์ชูนโยบายเรียนฟรีถึง ปวส. จบแล้วมีงานทำ พรรคภูมิใจไทยมีนโยบายเรียนฟรีออนไลน์ ตลอดชีวิต และพรรคอนาคตใหม่เสนอนโยบายเรียนฟรีด้วยการให้เงินสนับสนุนเด็กเป็นรายเดือน

นโยบายของแต่ละพรรคแตกต่างกันมากที่สุดนโยบายด้านการเมือง เนื่องจากกระแสความคิดของประชาชนในสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่การตระหนักถึงหลักการประชาธิปไตยและไม่สนับสนุนการแทรกแซงทางการเมืองโดยทหาร เกิดการแบ่งแยกกลุ่มอุดมการณ์ทางการเมืองในสังคมออกเป็นฝ่ายสนับสนุนหลักการประชาธิปไตยกับฝ่ายสนับสนุนอดีตคณะรัฐประหารดังที่ได้กล่าวถึงในบทที่ 3 แล้วนั้น พรรคการเมืองที่มีท่าทีไม่สนับสนุนรัฐประหาร คสช. ก็จะมีนโยบายให้แก่ไขรัฐธรรมนูญเพื่อกำจัดกติกาทางการเมืองที่ฝ่าย คสช. ได้วางเอาไว้ เช่น พรรคเพื่อไทย พรรคอนาคตใหม่ และพรรคประชาธิปัตย์ เป็นต้น ส่วนพรรคที่มีท่าทีเป็นกลาง ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด หรือสนับสนุนพล

เอกประยุทธ์ก็จะไม่มีนโยบายด้านการเมืองอย่างการแก้รัฐธรรมนูญ และความแตกต่างระหว่างนโยบายของพรรคประชาธิปัตย์กับพรรคการเมืองอื่นในสนามเลือกตั้งที่สำคัญ คือ นโยบายที่พรรคการเมืองอื่นชูเป็นนโยบายเด่นเข้าถึงและตอบสนองต่อประชาชนได้มากกว่าพรรคประชาธิปัตย์ เช่น พรรคเพื่อไทยกับนโยบายค่าแรงขั้นต่ำ พรรคพลังประชารัฐกับนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ และ พรรคภูมิใจไทยกับนโยบายกัญชาเสรี

นโยบายของพรรคการเมืองอื่นในสนามเลือกตั้งที่กลุ่มตัวอย่างผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 มองว่ามีอิทธิพลอย่างมากต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงของประชาชน คือ “นโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ” ของพรรคพลังประชารัฐ ซึ่งเป็นโครงการมอบเงินผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐให้ประชาชนนำไปใช้จ่ายใช้สอยในร้านค้าที่ร่วมโครงการประชารัฐ โครงการนี้เป็นนโยบายที่เกิดขึ้นก่อนการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 ภายใต้คณะรัฐบาลที่เคยเป็นคณะรัฐประหาร (คสช.) เมื่อถึงช่วงเลือกตั้งคณะรัฐประหารดังกล่าวลงสู่สนามเลือกตั้งภายใต้การตั้งพรรคการเมืองพลังประชารัฐ ผู้สมัครรับเลือกตั้งจึงเห็นว่านโยบายดังกล่าวเป็นนโยบายที่มีผลต่อการแข่งขันระหว่างพรรคภายในพื้นที่เลือกตั้ง บทสัมภาษณ์ต่อไปนี้สะท้อนทัศนะของผู้สมัครรับเลือกตั้งกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อ นโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในสนามเลือกตั้งปี 2562

“ช่วงใกล้เลือกตั้งคนไปนึกถึงพรรคมากกว่าตัวผู้สมัคร เช่น เมื่อการเลือกตั้งครั้งที่แล้ว (การเลือกตั้งทั่วไปปี 2562) พรรคพลังประชารัฐ คนไปนึกถึงบัตรสวัสดิการ มีข่าวลือในพื้นที่ว่าถ้าไม่เลือกพรรคนี้ก็จะโดนยกเลิกบัตรสวัสดิการนะ”

(นางสาว ค (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 13 ธันวาคม 2565)²⁹⁸

“ส่วนใหญ่ชาวบ้านชอบนโยบายอะไรที่ได้ตั้งค์ เช่น บัตรสวัสดิการให้เท่าไร คนดูที่จำนวนตัวเลข (เช่น นโยบายที่แจกเงิน) คนไม่ค่อยพูดถึงหรือเรียกร้องนโยบายอะไรเลยตอนลงพื้นที่ มีประเด็นที่พูดถึงบ่อย ๆ เป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป เช่น น้ำท่วม ลอกท่อ ขยะ” (ขยายความโดยผู้เขียน)

(นางสาว ง (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 19 พฤศจิกายน 2565)²⁹⁹

²⁹⁸ สัมภาษณ์ นางสาว ค (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 13 ธันวาคม 2565.

²⁹⁹ สัมภาษณ์ นางสาว ง (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 กรุงเทพมหานคร, 19 พฤศจิกายน 2565.

เมื่อพิจารณายุทธศาสตร์ด้านนโยบายครั้งก่อนในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2554 เทียบกับนโยบายเด่นที่พรรคประชาธิปัตย์ใช้ในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 พบว่านโยบายที่มีความต่อเนื่องจากการเลือกตั้งปี 2554 หรือเมื่อ 8 ปีที่แล้ว คือ นโยบายประกันรายได้เกษตรกรและนโยบายโฉนดชุมชน (หรือชื่อโฉนดสีฟ้าในการเลือกตั้งปี 2562) ในส่วนของนโยบายประกันรายได้เป็นการจ่ายส่วนต่างของราคาสินค้าเกษตรให้แก่เกษตรกรโดยรัฐบาล ส่วนนโยบายโฉนดชุมชนเป็นการจัดสรรที่ดินของรัฐให้แก่เกษตรกรได้เข้ามาใช้สอย จุดเด่นคือนโยบายทั้งสองดังกล่าวสามารถผลักดันอย่างต่อเนื่องจนเป็นนโยบายที่เกิดขึ้นจริงภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562³⁰⁰ จากการเน้นนำเสนอแนวนโยบายดังกล่าวทำให้พรรคประชาธิปัตย์เป็นพรรคแนวปล่อยให้กลไกตลาดทำงาน โดยช่วยเงินอุดหนุนทางการเกษตรพอสมควร เหล่านี้ทำให้พรรคประชาธิปัตย์ไม่มีจุดแข็งและจุดขาย ไม่สามารถสร้างฐานเสียงที่เหนียวแน่นหรือมีความผูกพันกับนโยบายพรรคได้ ดังเช่นพรรคพลังประชารัฐที่มาจาก คสช. ออกนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเพียงไม่นานก่อนการเลือกตั้ง แต่สามารถทำให้ติดตลาด ผู้คนบางส่วนเลือกพรรคพลังประชารัฐเพราะนโยบายดังกล่าว และเกิดความกลัวว่าจะไม่ได้นโยบายดังกล่าวอีก แต่พรรคประชาธิปัตย์ไม่มีนโยบายที่ผูกใจประชาชนเลยทั้ง ๆ ที่ก่อตั้งพรรคมาอย่างยาวนาน

5.2 การสื่อสารทางการเมืองในสนามเลือกตั้ง 2562

เมื่อพรรคการเมืองวางแผนด้านการจัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งในแต่ละพื้นที่และวางแผนนโยบายที่จะใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนสำคัญที่เป็นการเชื่อมต่อระหว่างพรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง คือ การสื่อสารเนื้อหาของนโยบายของพรรคที่จะผลักดันเข้าสู่สภาผู้แทนราษฎรภายหลังการเลือกตั้ง กิจกรรมการหาเสียงของพรรคจะช่วยเพิ่มความรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับพรรคการเมืองมากยิ่งขึ้น³⁰¹ จากการสัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 จำนวน 6 คน พบว่า ในการรณรงค์หาเสียงของพรรคการเมืองไทยสามารถจำแนกออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ การลงพื้นที่หาเสียง (Ground War) และการหาเสียงบนแพลตฟอร์มออนไลน์ (Air War) โดยแต่ละรูปแบบมีลักษณะและการสื่อสารทางการเมือง ดังนี้

³⁰⁰ "ดูชัดๆ" ประกันรายได้ข้าวงวดที่ 25"ข้าวกลุ่มไหนได้ส่วนต่าง เช็กเลย," *ฐานเศรษฐกิจ*, 2565, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2566, <https://www.thansettakij.com/economy/519975>. และ "ดับฝันโฉนดชุมชน 482 แห่ง "วราวุธ" แจงไม่คิดยกเลิก แต่ไม่มีเพิ่มอีก," *The Active News*, 2563, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2566, <https://theactive.net/news/20201125/>.

³⁰¹ Paul S. Herrnson, "The Importance of Party Campaigning," *Polity* 20, no. 4 (1988): p. 718.

5.2.1 การลงพื้นที่หาเสียงของผู้สมัคร (Ground War)

การลงพื้นที่หาเสียงเป็นวิธีการสื่อสารทางการเมืองระหว่างตัวแทนพรรคการเมืองกับประชาชนโดยวิธีการพบหน้า รูปแบบการลงพื้นที่หาเสียงจำแนกออกเป็น 4 รูปแบบหลัก คือ 1) การเข้าร่วมงานบุญท้องถิ่น 2) การเดินทางไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ภายในเขตเลือกตั้ง 3) การขึ้นรถแห่ และ 4) การปราศรัยในพื้นที่สำคัญของจังหวัด

รูปแบบการลงพื้นที่แบบที่ 1) การเข้าร่วมงานบุญท้องถิ่น เช่น งานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ งานแต่งงาน งานศพ เป็นต้น เป็นวิธีการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งกลุ่มประชากรมองว่าเป็นปัจจัยสำคัญมากในการหาเสียงเลือกตั้ง เพราะช่วยสร้างความใกล้ชิดสนิทสนม กับประชาชนในพื้นที่เขตเลือกตั้ง โดยการหาเสียงในรูปแบบนี้จะมีการดำเนินการทั้งช่วงการหาเสียงเลือกตั้งและช่วงที่การเลือกตั้งจบลงแล้ว การลงพื้นที่ไปตามงานบุญต่าง ๆ ในช่วงที่ไม่ใช่ช่วงการเลือกตั้งจะช่วยสะสมความผูกพันและการรับรู้ของคนในพื้นที่ที่มีต่อตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง ดังเช่นบทสัมภาษณ์ของผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 ดังนี้

“ถ้าไม่ไปงานศพไม่มีทางได้ (คะแนน) เลย งานศพชาวบ้านจะถือว่าญาติเขาเสียครั้งเดียว ถ้าใคร (ส.ส. คนไหน) ไปงาน เขาจะรู้สึกว่าเป็น (ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือ ส.ส.) ยังนึกถึงเขา” (ขยายความโดยผู้เขียน)

(นางสาว ก (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 23 พฤศจิกายน 2565)³⁰²

“การร่วมงานบุญ เช่น งานศพ งานแต่ง เป็นประจำ มีความสำคัญต่อจิตใจและความรู้สึกของผู้คน”

(นางสาว ข (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 13 ธันวาคม 2565)³⁰³

รูปแบบการลงพื้นที่แบบที่ 2) จะเป็นวิธีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งใช้กันมากที่สุด เห็นได้จากบทสัมภาษณ์ของผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ที่ผู้เขียนทำการสัมภาษณ์จำนวน 6 คน พบว่า ทั้ง 6 คน เน้นการลงพื้นที่หาเสียงเป็นหลักมากกว่าการหาเสียงบนแพลตฟอร์มออนไลน์ ระหว่างเดินทางหาเสียงจะมีการแจกนามบัตรของผู้สมัครเพื่อให้ประชาชนมีช่องทางการติดต่อกับผู้สมัคร หากประสบความเดือดร้อนภายในท้องที่ และเครื่องมือสำคัญที่ขาดไม่ได้ คือ ใบปลิว และแผ่นพับ ที่

³⁰² สัมภาษณ์ นางสาว ก (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 พื้นที่ภาคกลาง, 23 พฤศจิกายน 2565.

³⁰³ สัมภาษณ์ นางสาว ข (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 พื้นที่ภาคใต้, 13 ธันวาคม 2565.

ปรากฏเนื้อหานโยบาย ข้อมูลและหมายเลขของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งบางส่วนให้เหตุผลว่าการลงพื้นที่หาเสียงเป็นวิธีที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้มากกว่าวิธีการอื่น สามารถสร้างความรับรู้เกี่ยวกับตัวผู้สมัครต่อประชาชนตอนที่ลงพื้นที่ การพบปะกันช่วยสร้างความเชื่อมั่นต่อประชาชนได้ และการลงพื้นที่ช่วยให้ผู้สมัครได้ทำความรู้จักพื้นที่เขตเลือกตั้งและปัญหาภายในเขตเลือกตั้งด้วย ดังจะเห็นได้จากบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“การเดินลงพื้นที่เข้าถึงประชาชนมากกว่าที่เป็นประโยชน์ พอได้เบอร์ลงเลือกตั้งก็ไปบอกชาวบ้านเพื่อตอกย้ำอีกที แต่ก่อนหน้านี้ที่ลงพื้นที่ช่วยให้ประชาชนจำได้คุ้นเคยแล้ว การลงพื้นที่ทำให้ตนอยู่ในใจของคนในพื้นที่อยู่แล้ว”

(นางสาว ง (นามสมมติ) สัมภาษณ์, 19 พฤศจิกายน 2565)³⁰⁴

“จุดมุ่งหมายของการลงพื้นที่ คือ การสร้างการรับรู้และสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนในพื้นที่”

(นาย จ (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 17 กุมภาพันธ์ 2566)³⁰⁵

“ด้วยความที่เป็น ส.ส. หน้าใหม่เลยเน้นวิธีการหาเสียงแบบ onsite เคาะประตูบ้านเป็นหลัก หาเสียงโดยการประกาศ mission เชิญชวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในพื้นที่”

(นางสาว ข (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 13 ธันวาคม 2565)³⁰⁶

รูปแบบการลงพื้นที่แบบที่ 3) การขึ้นรถแห่หาเสียงมีลักษณะ คือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งของเขตเลือกตั้งนั้น ๆ จะขึ้นไปยืนบนยานพาหนะ เช่น รถกระบะ ซาเล้ง หรือเรือ เป็นต้น ส่วนใหญ่จะใช้รถกระบะที่มีป้ายหาเสียงและข้อมูลของผู้สมัครรับเลือกตั้งติดอยู่บริเวณด้านข้างของรถ ขณะที่รถเคลื่อนที่ไปผู้สมัครจะมีการกล่าวทักทายประชาชนสองข้างทาง นำเสนอนโยบายหาเสียงของพรรค และมีการเปิดเพลงหาเสียงประกอบ สำหรับการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 พรรคประชาธิปัตย์ใช้เพลง “ประชาธิปัตย์มาแล้ว”³⁰⁷ เป็นเพลงประกอบการลงพื้นที่หาเสียงเลือกตั้ง ผู้สมัครแต่ละคนอาจมีเพลง

³⁰⁴ สัมภาษณ์ นางสาว ง (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 กรุงเทพมหานคร, 19 พฤศจิกายน 2565.

³⁰⁵ สัมภาษณ์ นาย จ (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 กรุงเทพมหานคร, 17 กุมภาพันธ์ 2566.

³⁰⁶ สัมภาษณ์ นางสาว ข (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 พื้นที่ภาคใต้, 13 ธันวาคม 2565.

³⁰⁷ พรรคประชาธิปัตย์, "เพลง ประชาธิปัตย์มาแล้ว 2562."

ประกอบการหาเสียงที่จัดทำขึ้นเองให้เข้ากับพื้นที่เขตเลือกตั้งของตน ไม่จำกัดว่าต้องใช้เพลงของพรรค ประชาธิปัตย์ส่วนกลาง การเปิดเพลงหาเสียงระหว่างการลงพื้นที่จะช่วยให้เกิดบรรยากาศที่สนุกสนาน เป็นมิตร และทำให้สารที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องการจะสื่อไปยังประชาชน เช่น หมายเลขของผู้สมัคร ชื่อพรรคการเมืองที่ตนสังกัด หรือนโยบายของพรรค ติดหูและอยู่ในความทรงจำของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผ่านเนื้อเพลง ในบางจังหวัดอาจมีคณะกรรมการบริหารพรรคประชาธิปัตย์ รวมถึงอดีต สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และผู้อาวุโสของพรรค เช่น อดีตหัวหน้าพรรคอย่างนายชวน หลีกภัย นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ณ การเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 ร่วมขึ้นรถแห่กับผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อช่วยดึงดูดความสนใจจากประชาชนภายในพื้นที่เลือกตั้ง ตัวอย่างจังหวัดที่มี คณะผู้บริหารพรรคและอดีตหัวหน้าพรรคไปขึ้นรถแห่ช่วยผู้สมัครหาเสียง เช่น จังหวัดสมุทรสงคราม³⁰⁸ จังหวัดสมุทรสาคร³⁰⁹ และจังหวัดนครพนม³¹⁰ เป็นต้น

รูปแบบการลงพื้นที่แบบที่ 4) การจัดเวทีปราศรัยเป็นการหาเสียงโดยการให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งในพื้นที่อำเภอหรือจังหวัดนั้น ๆ แนะนำตัวและแสดงวิสัยทัศน์ด้านนโยบายของตน การปราศรัยมีทั้งขนาดย่อม คือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งจัดเวทีปราศรัยภายในเขตเลือกตั้งของตนเองเท่านั้น อาจจัดขึ้น ณ สถานที่สำคัญภายในชุมชนหรืออำเภอ และการปราศรัยใหญ่ คือ การจัดเวทีให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งในภูมิภาครวมถึงคณะกรรมการบริหารพรรคร่วมรณรงค์หาเสียงบนเวทีปราศรัยด้วย อนึ่ง ในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 สามารถสรุปพื้นที่ที่พรรคประชาธิปัตย์มีการจัดปราศรัยใหญ่ทั้งสิ้น 13 แห่ง ดังตารางที่ 17 ด้านล่างนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

³⁰⁸ "18 ก.พ. 62 ท่านชวน หลีกภัย ประธานที่ปรึกษาพรรคประชาธิปัตย์ พบปะพี่น้องชาวสมุทรสงคราม," *เฟซบุ๊ก รังสิมา รอดรัศมี*, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2566, <https://shorturl.asia/c5YFN>.

³⁰⁹ "'อภิสิทธิ์' นำทีม ผู้สมัคร ส.ส.สมุทรสาคร ล่องเรือ ประกาศวาระสมุทรสาคร 'แก้ปัญหาคารจร-สิ่งแวดล้อม-ประมง-ราคาสินค้าเกษตร'," *เฟซบุ๊ก Democrat Party, Thailand พรรคประชาธิปัตย์*, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2566, <https://shorturl.asia/NBD3J>.

³¹⁰ "'กรม' ลุยนครพนมชูนโยบายแก้จน-ประกันรายได้เกษตรกร-โหนดสีฟ้า," *Post Today*, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2566, <https://shorturl.asia/qHbgF>.

ตารางที่ 17 พื้นที่ที่พรรคประชาธิปัตย์มีการจัดปราศรัยใหญ่ในการเลือกตั้งปี 2562³¹¹

ภูมิภาค	วันที่	จังหวัด	สถานที่
กรุงเทพมหานคร	8 ก.พ. 62	-	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี เขตทวีวัฒนา
	10 มี.ค. 62	-	-
	18 มี.ค. 62	-	ศูนย์การค้าคริสตัลดีไซน์เซ็นเตอร์ (CDC)
	22 มี.ค. 62	-	ลานคนเมือง
ภาคใต้	9 ก.พ. 2562	นครศรีธรรมราช	ที่ว่าการอำเภอทุ่งสง
	16 มี.ค. 62	สุราษฎร์ธานี	สนามข้างโรงแรมวังใต้
	17 มี.ค. 62	สงขลา	หน้าเทศบาลเมืองกำแพงเพชร อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา
	19 มี.ค. 62	พัทลุง	สวนสาธารณะจังหวัดพัทลุง
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	15 ก.พ. 62	ฉะเชิงเทรา	ศาลาจตุรมุข หน้าศาลากลางจังหวัดฉะเชิงเทรา
	19 มี.ค. 62	จันทบุรี	สนามสามเหลี่ยมทุ่งนาเขย
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1 มี.ค. 62	ขอนแก่น	ริมบึงแก่นนคร
	21 มี.ค. 62	อำนาจเจริญ	โรงเรียนอำนาจเจริญ
ภาคเหนือ	22 ก.พ. 62	สุโขทัย	สนามไตรฟอล์ฟ อุไรไทร์ฟิวเจอร์
ภาคกลาง	8 มี.ค. 62	ราชบุรี	ตลาดคุณหญิงน้อย เทศบาลเมืองราชบุรี

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

³¹¹ รวบรวมข้อมูลจาก เฟซบุ๊ก "<https://www.facebook.com/DemocratPartyTH>", "'จรินทร์' ย้ำจุดยืนไม่นำประชาชนกลับไปสู่วังวนยึดอำนาจ," *PPTV Online*, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2566, <https://shorturl.asia/J4Fju>, เฟซบุ๊ก นายเดชอิศม์ ขาวทอง นายกษาย, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2566, <https://shorturl.asia/EDy6t>, "#ปราศรัยใหญ่จันทบุรี #พรรคประชาธิปัตย์ ณ สนามสามเหลี่ยมทุ่งนาเขย," เฟซบุ๊ก ชรัตน์ เนรัญชร, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2566, <https://shorturl.asia/j3eN1>. และ เฟซบุ๊ก แป้งธนาภา จันทวารา, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2566, <https://shorturl.asia/LGVDL>.

จากตารางที่ 17 จะเห็นได้ว่า พื้นที่ที่พรรคประชาธิปัตย์มีการจัดปราศรัยใหญ่ในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 มากที่สุด คือ พื้นที่กรุงเทพมหานครและภาคใต้มีการจัดปราศรัยใหญ่จำนวน 4 ครั้ง สะท้อนให้เห็นว่าพื้นที่กรุงเทพมหานครและภาคใต้เป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ในการหาเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ เนื่องจากพื้นที่ทั้งสองเป็นพื้นที่ที่พรรคประชาธิปัตย์เคยมีฐานเสียงและมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนมากในการเลือกตั้งครั้งก่อน ส่วนพื้นที่ภาคตะวันออกและภาคตะวันออกเฉียงเหนือพรรคประชาธิปัตย์มีการจัดปราศรัยใหญ่พื้นที่ละจำนวน 2 ครั้ง ในส่วนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือภาคอีสานเป็นพื้นที่ที่ไม่ค่อยมีฐานเสียงขอพรรคประชาธิปัตย์เท่าใดนัก ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งก่อนหน้าในปี 2554 พื้นที่ภาคอีสานมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคประชาธิปัตย์เพียง 4 เขตเลือกตั้ง ได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี เขต 2 เขต 3 เขต 8 และจังหวัดอำนาจเจริญ เขต 2 จากทั้งหมด 126 เขตเลือกตั้ง กระนั้นการจัดการปราศรัยใหญ่ในพื้นที่ภาคอีสานทั้ง 2 ครั้ง จัดการปราศรัยใหญ่ที่จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดอำนาจเจริญ แสดงให้เห็นความพยายามของพรรคประชาธิปัตย์ในการเก็บเกี่ยวคะแนนเสียงจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งในภาคอีสานให้มากขึ้น เห็นได้จากการจัดการปราศรัยใหญ่ในพื้นที่ที่ไม่ใช่พื้นที่ฐานเสียงเดิมอย่างจังหวัดอุบลราชธานี

กลยุทธ์การเลือกตั้งจากเครื่องมือหาเสียง

ช่วงของการเลือกตั้งทั่วไปจะพบเห็นป้ายหาเสียงติดอยู่ตามจุดต่าง ๆ ภายในเขตเลือกตั้งหรือเขตจังหวัดของผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความคุ้นชินกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และสื่อสารนโยบายพรรคที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดอยู่ ระหว่างการลงพื้นที่หาเสียงผู้สมัครจะมีเครื่องมือที่ใช้ในการช่วยหาเสียงเพิ่มเติมนอกเหนือจากป้ายหาเสียง เช่น นามบัตร ใบปลิว และแผ่นพับ โดยในเครื่องมือดังกล่าวจะมีข้อมูลของผู้สมัครรับเลือกตั้ง เช่น ชื่อ นามสกุล หมายเลขสำหรับลงคะแนนเสียง เขตพื้นที่ของผู้สมัคร สโลแกนของพรรค นโยบายของพรรค และผลงานในอดีตของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หากผู้สมัครรับเลือกตั้งคนนั้นเคยลงเลือกตั้งหรือเคยดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาก่อน

จากการสัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 เกี่ยวกับการลงพื้นที่หาเสียง พบว่า เครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการเลือกตั้งทั้งป้ายหาเสียง แผ่นพับ ใบปลิว รวมถึงเพลงประกอบการหาเสียงล้วนเป็นกลยุทธ์ในการรณรงค์หาเสียงที่สำคัญ โดยมีตัวอย่างพื้นที่เลือกตั้ง 2 พื้นที่ จำนวน 3 กรณี ที่แสดงให้เห็นถึงกลยุทธ์การหาเสียงที่แทรกอยู่บนเครื่องมือหาเสียงต่าง ๆ

กรณีแรก กลยุทธ์การใส่รูปนายชวน หลีกภัย บนป้ายหาเสียงทุกจังหวัดในพื้นที่เลือกตั้งภาคใต้³¹² การหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ในภาคใต้ทั้งหมดมีมติว่าใส่รูปนายชวนลงบนป้ายหาเสียงด้วย โดยให้เหตุผลว่านายชวนเป็นปูชนียบุคคลของพรรคและเป็นจุดหาเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ในภาคใต้ สามารถดูตัวอย่างป้ายหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ในพื้นที่ภาคใต้ได้ดังภาพที่ 20

ภาพที่ 20 ตัวอย่างป้ายหาเสียงของจังหวัดตรัง สงขลา และสุราษฎร์ธานี³¹³

กรณีที่สอง คือ การปรับกลยุทธ์การหาเสียงของนางสาว ก (นามสมมติ) ผู้สมัครรับเลือกตั้งจังหวัดหนึ่งในพื้นที่ภาคกลางภายหลังหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ประกาศไม่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์เป็นนายกรัฐมนตรี³¹⁴ นางสาว ก (นามสมมติ) ผู้สมัครรับเลือกตั้งในพื้นที่ภาคกลาง วิเคราะห์สถานการณ์ระหว่างการลงพื้นที่หาเสียงแต่ละวันว่าวันนี้ลงพื้นที่ไปแล้วกระแสจากประชาชนเป็น

³¹² สัมภาษณ์ นางสาว ข (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 พื้นที่ภาคใต้, 13 ธันวาคม 2565)

³¹³ เฟซบุ๊ก สุนัฐชา โล่สถาพรพิพิธ - ตรัง, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2566, <https://shorturl.asia/TZRdy>, "บรรยากาศการรับสมัครเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ปี 2562," เฟซบุ๊ก นายเดชอิศม์ ขาวทอง นายภรรยา, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2566, <https://shorturl.asia/IFOBC>. และ เฟซบุ๊ก Wiwat Karn Nilwatcharamanee, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2566, <https://shorturl.asia/pnJA2>.

³¹⁴ สัมภาษณ์ นางสาว ก (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 พื้นที่ภาคกลาง, 23 พฤศจิกายน 2565.

อย่างไร ประชาชนมีท่าทีเป็นอย่างไร ผู้สมัครมองว่าการประกาศจุดยืนไม่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์ เป็นนายกรัฐมนตรีทำให้เสียคะแนนเสียงจากประชาชนในพื้นที่ไป จึงปรับกลยุทธ์การหาเสียงโดยการเปลี่ยนป้ายหาเสียงจากป้ายหาเสียงชุดแรกที่เน้นรูปนายอภิสิทธิ์คู่กับรูปนางสาว ก (นามสมมติ) และรูปนางสาว ก (นามสมมติ) คนเดียวเปลี่ยนเป็นรูปที่นางสาว ก (นามสมมติ) เคยใช้หาเสียงเลือกตั้งในการเลือกตั้งครั้งก่อนหน้าหลายครั้ง ใช้ประกอบกรหาเสียงมาโดยตลอด ทำให้ภาพดังกล่าวเป็นภาพจำของประชาชนในจังหวัด และบันทึกเสียงตนเองเปิดเป็นเสียงประกาศประกอบการลงพื้นที่หาเสียง การปรับกลยุทธ์ดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อรักษาฐานคะแนนเสียงเอาไว้ ดังจะเห็นได้จากบทสัมภาษณ์ดังนี้

“เกมมันต้องเปลี่ยนทุกวัน ต้องมีการวางแผน ทำการบ้าน เวลาเลือกตั้ง กลับมาต้องมีการวิเคราะห์นะว่าวันนี้ลงไปเป็นยังไง กระแสเป็นยังไง ประชาชนมีปฏิกิริยายังไงบ้าง เรา (นางสาว ก (นามสมมติ)) จะพูดยังไงให้คะแนนเรากลับมา เราก็มาลื้อป้ายออก เอรูปเก่าขึ้นแทน เอาเสียงเราพูดเอง แล้วเราก็มามาพลิกเกมที่ว่าต้องเลือกเรา แล้วเข้าไป (ในสภา) เราจะไปยกมือ (ให้พลเอกประยุทธ์เป็นนายก)”

(นางสาว ก (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 23 พฤศจิกายน 2565)³¹⁵

กรณีที่สาม คือ กลยุทธ์การแจกใบปลิวตามโรงเรียน³¹⁶ เป็นกลยุทธ์การหาเสียงของนางสาว ก (นามสมมติ) ผู้สมัครรับเลือกตั้งในพื้นที่ภาคกลางสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ แนวคิดคือการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องทั่วถึง คริวเรือนภายในจังหวัดส่วนใหญ่ต้องมีเด็กอยู่ในครอบครัว ดังนั้นจึงเน้นลงพื้นที่หาเสียงตามโรงเรียนต่าง ๆ ภายในจังหวัด มีการแจกใบปลิวหรือแผ่นพับให้กับนักเรียน จากนั้นนักเรียนจะนำกลับบ้านไปให้ผู้ปกครอง นอกจากนี้ยังมีการเดินเสียบใบปลิวหรือแผ่นพับตามบ้านทุกหลังด้วย

จะเห็นว่า การหาเสียงนอกจากนโยบายแล้ว ผู้สมัครจะรับรู้ความต้องการของประชาชน หรือที่เรียกว่า “กระแส” รู้ว่าอะไรคือจุดขาย การชูพลเอกประยุทธ์แทนนายอภิสิทธิ์เป็นภาพสะท้อนว่าท่ามกลางการเมืองที่แบ่งขั้ว แบ่งข้าง จุดยืนทางการเมืองสำคัญกว่านโยบาย โดยเฉพาะเมื่อพรรคประชาธิปัตย์ไม่มีนโยบายผูกใจประชาชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพรรคประชาธิปัตย์ไม่เคยได้เป็นรัฐบาล จึงไม่สามารถส่งมอบนโยบายที่ชนะใจประชาชนได้

³¹⁵ เรื่องเดียวกัน.

³¹⁶ เรื่องเดียวกัน.

5.2.2 การหาเสียงบนแพลตฟอร์มออนไลน์ (Air War)

แพลตฟอร์มออนไลน์เป็นอีกช่องทางหนึ่งของการรณรงค์หาเสียงที่มีความสำคัญอย่างมาก ในช่วงของการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เนื่องจากเทคโนโลยีดิจิทัลช่วยจัดการให้ข้อมูลทางการเมือง เผยแพร่ออกสู่สาธารณะ เครื่องมือโต้ตอบจากเทคโนโลยีดิจิทัลช่วยให้ผู้คนเป็นได้ทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคเนื้อหาทางการเมือง³¹⁷ การเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 ในช่วงนี้แพลตฟอร์มออนไลน์ที่นิยมใช้ในสังคม เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook) ไลน์ (Line) ทวิตเตอร์ (Twitter) ภายหลังจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติออกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 22/2561³¹⁸ เรื่อง การให้ประชาชนและพรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ปลดล็อคให้พรรคการเมืองและประชาชนทำกิจกรรมทางการเมืองได้ ผู้สมัครรับเลือกตั้งในพื้นที่ต่าง ๆ จึงเริ่มดำเนินการลงพื้นที่หาเสียงอย่างเป็นทางการ ส่วนแพลตฟอร์มออนไลน์ของพรรคประชาธิปัตย์ก็เริ่มปรากฏโพสต์เกี่ยวกับกิจกรรมการรณรงค์หาเสียงมากขึ้นด้วยเช่นกัน ในช่วงระหว่างวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2561 ที่มีการปลดล็อคการทำกิจกรรมทางการเมืองจนถึงวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นสุดท้ายที่พรรคการเมืองรณรงค์หาเสียงได้ ในช่วงเวลานี้พรรคประชาธิปัตย์ใช้แพลตฟอร์มออนไลน์อย่างเฟซบุ๊กและทวิตเตอร์ในการหาเสียง โดยมีเนื้อหาประเด็นต่าง ๆ ที่พรรคประชาธิปัตย์โพสต์ ดังข้อมูลตามตารางที่ 18

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

³¹⁷ Philip N. Howard, "Deep Democracy, Thin Citizenship: The Impact of Digital Media in Political Campaign Strategy," *The Annals of the American Academy of Political and Social Science* 597 (2005): p. 154.

³¹⁸ ราชกิจจานุเบกษา, "คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2561 เรื่อง การให้ประชาชนและพรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมทางการเมือง."

ตารางที่ 18 จำนวนโพสต์บนแพลตฟอร์มออนไลน์ของพรรคประชาธิปัตย์

ประเด็นของโพสต์	จำนวนการโพสต์บนแพลตฟอร์มออนไลน์ของพรรคประชาธิปัตย์ ³¹⁹	
	เฟซบุ๊ก (โพสต์)	ทวิตเตอร์ (โพสต์)
โฆษณาผู้สมัครรับเลือกตั้ง	140	1
ข่าวสารทั่วไป/แถลงข่าว	83	18
นโยบายหาเสียง	42	6
สื่อหาเสียง เช่น ข้อมูลเลือกตั้ง เพลงหาเสียง วิดีโอสัมภาษณ์ หัวหน้าพรรค	42	3
ปราศรัยของพรรค	28	1
ลงพื้นที่หาเสียง	23	6
กิจกรรมพรรค เช่น เปิดตัวผู้สมัคร ประชุมพรรค เปิดศูนย์ ประสานงาน	23	3
รวมทั้งสิ้น	381	38

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

จากตารางที่ 18 แสดงให้เห็นประเด็นข้อมูลและจำนวนโพสต์เกี่ยวกับประเด็นนั้น ๆ ในช่วงเวลาแห่งการรณรงค์หาเสียง สามารถแบ่งออกเป็น ช่องทางเฟซบุ๊กจำนวน 381 โพสต์ จำนวนโพสต์ที่มากที่สุดบนเฟซบุ๊ก คือ การโฆษณาผู้สมัครรับเลือกตั้งในแต่ละพื้นที่ จำนวน 140 โพสต์ รองลงมา คือ ข่าวสารและการแถลงข่าวทั่วไปจำนวน 83 โพสต์ ลำดับที่สาม คือ เนื้อหานโยบายหาเสียงและสื่อหาเสียงของพรรค เช่น ข้อมูลเลือกตั้ง เพลงหาเสียง วิดีโอสัมภาษณ์หัวหน้าพรรค จำนวนประเด็นละ 42 โพสต์ ลำดับที่สี่ คือ การปราศรัยใหญ่ของพรรคจำนวน 28 โพสต์ ส่วนสุดท้าย คือ บรรยากาศการลงพื้นที่ของหัวหน้าพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรคและกิจกรรมพรรค เช่น เปิดตัวผู้สมัคร ประชุมพรรค เปิดศูนย์ประสานงาน จำนวนประเด็นละ 23 โพสต์ เมื่อเทียบกับช่องทางทวิตเตอร์ปรากฏว่ามี

³¹⁹ ข้อมูลจำนวนโพสต์บนแพลตฟอร์มออนไลน์ของพรรคประชาธิปัตย์บนเฟซบุ๊ก “Democrat Party, Thailand พรรคประชาธิปัตย์” และทวิตเตอร์ “@democratTH” ทั้งหมดระหว่างวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2561 (วันที่ประกาศคำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติที่ 22/2561 ปลดล็อคให้พรรคการเมืองและประชาชนทำกิจกรรมทางการเมืองได้) ถึงวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2562 (วันสุดท้ายที่พรรคการเมืองสามารถหาเสียงบนช่องทางอิเล็กทรอนิกส์) สืบค้นข้อมูลวันที่ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2566

จำนวนการโพสต์ประเด็นต่าง ๆ เพียง 38 โพสต์ เท่านั้น โดยเนื้อหาประเด็นในช่องทางทวิตเตอร์จะมีเนื้อหาเช่นเดียวกันกับประเด็นบนแพลตฟอร์มออนไลน์ แต่ส่วนที่แตกต่างกัน คือ จำนวนโพสต์เกี่ยวกับการโฆษณาผู้สมัครรับเลือกตั้งในแต่ละพื้นที่ที่มีแทบไม่มีปรากฏเลยบนแพลตฟอร์มทวิตเตอร์ของพรรค เนื้อหาที่มีปฏิกริยาตอบสนองจากสังคมเกี่ยวข้องกับพรรคประชาธิปัตย์บนแพลตฟอร์มออนไลน์ในช่วงหาเสียงเลือกตั้ง คือ การเผยแพร่วิดีโอการประกาศจุดยืนไม่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ผ่านเฟซบุ๊กส่วนตัวของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ณ ขณะนั้น

ส่วนประกอบสำคัญในการหาเสียงเลือกตั้ง คือ วิธีการนำส่งเนื้อหานโยบายของพรรคการเมืองผ่านสื่อออนไลน์ (Social Media) ที่เป็นพื้นที่สำคัญในการรับส่งสารในสังคมยุคใหม่ จากการสัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์จำนวน 6 คน เกี่ยวกับการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์หาเสียงเลือกตั้ง ปรากฏว่ามีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียวที่หาเสียงด้วยวิธีการลงพื้นที่อย่างเดียว ส่วนผู้สมัครรับเลือกตั้งอีกจำนวน 5 คน มีการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการหาเสียงควบคู่กับการลงพื้นที่และสื่อสารกับประชาชน โดยแพลตฟอร์มออนไลน์ที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งใช้ในการหาเสียงมากที่สุด คือ “เฟซบุ๊ก” เพราะผู้สมัครรับเลือกตั้งมองว่าสื่อออนไลน์มีผลกับผู้คนในการเลือกตั้ง เนื้อหาส่วนใหญ่ที่โพสต์บนเฟซบุ๊กจะเป็นภาพบรรยากาศการลงพื้นที่หาเสียง การทำกิจกรรมร่วมกับประชาชน และการลงพื้นที่แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในแต่ละวันของผู้สมัครรับเลือกตั้ง การโพสต์เนื้อหาเหล่านี้ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนเห็นว่าตนทำงานจริง สื่อสารด้านการทำงานให้ประชาชนได้เห็น ดังเช่นบทสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“โพสต์รูปการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ที่มีชาวบ้านร้องเรียนให้ช่วยแก้ไข เช่น รูปตอนลงพื้นที่ดูปัญหา โพสต์รูปแชทที่คุยกับทางเขตเพื่อให้ช่วยแก้ปัญหา เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนเห็นว่าผู้สมัคร ส.ส. ทำงานจริง”

(นางสาว ง (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 19 พฤศจิกายน 2565)³²⁰

³²⁰ สัมภาษณ์ นางสาว ง (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 กรุงเทพมหานคร, 19 พฤศจิกายน 2565.

ผู้สมัครบางส่วนมองว่ายังมีการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการหาเสียงยังไม่มากเท่าไรนัก เนื่องจากผู้สมัครรับเลือกตั้งมีความกังวลต่อเนื้อหาที่โพสต์ว่าจะผิดกฎของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือไม่ เห็นได้จากบทสัมภาษณ์ดังนี้

“ลงรูปเวลาไปลงพื้นที่ในเฟซบุ๊ก แต่ต้องคอยระวังเรื่องเนื้อหาที่ลงว่าจะผิดกฎของ กกต. ใหม่ มีทีมกฎหมายคอยช่วยดูแล เป็นเหตุให้ไม่ค่อยใช้สื่อในการหาเสียง”

(นางสาว ข (นามสมมติ), สัมภาษณ์, 13 ธันวาคม 2565)³²¹

นอกจากผู้สมัครรับเลือกตั้งจะใช้เฟซบุ๊กเป็นช่องทางหนึ่งในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งแล้ว ยังมีแพลตฟอร์มออนไลน์สำหรับการส่งข้อความสื่อสารอย่าง “ไลน์” ที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งใช้ควบคู่กันกับเฟซบุ๊ก ผู้สมัครรับเลือกตั้งจำนวน 3 คน ที่ผู้เขียนสัมภาษณ์มีการใช้ช่องทางไลน์ในการสื่อสารกับประชาชน โดยจะใช้บัญชีทางการ (Official Account) ของผู้สมัครในการสื่อสารกับประชาชนด้วยการเปิดโอกาสให้ประชาชนส่งข้อความทักทาย แจ้งเหตุปัญหาก็อยากให้ผู้สมัครช่วยแก้ไข หรือส่งข้อความให้กำลังใจผู้สมัคร ทำให้ประชาชนรู้สึกเหมือนว่าสามารถติดต่อกับผู้สมัครในเขตเลือกตั้งของตนได้โดยตรง ช่วยสร้างความใกล้ชิดระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งกับประชาชนให้มากยิ่งขึ้น

ความนิยมในการค้นหาเกี่ยวกับพรรคการเมืองบนแพลตฟอร์มออนไลน์อย่างกูเกิล (Google) ในช่วงเวลาที่เกิดการเลือกตั้งทั่วไป ช่วยให้สามารถวิเคราะห์แนวโน้มทิศทางคะแนนเสียงของพรรคการเมืองในแต่ละช่วงได้ อีกทั้งยังช่วยให้ทราบถึงบริบท ณ แต่ละช่วงเวลาหาเสียงเลือกตั้งว่าเหตุการณ์ใดมีอิทธิพลต่อการรับรู้และกล่าวถึงพรรคการเมืองของประชาชนบ้าง ในการเลือกตั้งทั่วไปในปี 2562 ความสนใจในการค้นหาเกี่ยวกับพรรคประชาธิปัตย์บนแพลตฟอร์มกูเกิล³²² ปรากฏผลระดับความสนใจเฉลี่ยที่มีต่อพรรคประชาธิปัตย์ในช่วง 3 เดือน ก่อนวันเลือกตั้งทั่วไปลดลงอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ ในช่วง 3 เดือน ก่อนวันเลือกตั้งทั่วไป (23 ธันวาคม พ.ศ. 2562 ถึงวันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2562) ความสนใจในการค้นหาคำว่า “ประชาธิปัตย์” เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 50.28³²³ ต่อมาในช่วง 2 เดือน ก่อนวันเลือกตั้งทั่วไป (23 มกราคม พ.ศ. 2562 ถึงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ.

³²¹ สัมภาษณ์ นางสาว ข (นามสมมติ) ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 พื้นที่ภาคใต้, 13 ธันวาคม 2565.

³²² ความสนใจในการค้นหาเมื่อเทียบกับจุดสูงสุดในแผนภูมิช่วงเวลาที่ระบุ ค่า 100 หมายถึง ความนิยมสูงสุดของค่านั้น, ค่า 50 หมายถึง ค่านั้นมีความนิยมครึ่งเดียว, ส่วนค่า 0 หมายถึง มีข้อมูลสำหรับค่านั้นไม่เพียงพอ

³²³ "ระดับความสนใจเกี่ยวกับพรรคประชาธิปัตย์ระหว่างวันที่ 23 ธันวาคม 2561 ถึงวันที่ 23 มกราคม 2562," Google Trends, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2566, <https://shorturl.asia/pO4Ly>.

2562) ความสนใจในการค้นหาคำว่า “ประชาธิปไตย” เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 46.96³²⁴ ส่วนในช่วง 1 เดือนก่อนวันเลือกตั้งทั่วไป (23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562 ถึงวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2562) ความสนใจในการค้นหาคำว่า “ประชาธิปไตย” เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 34.86³²⁵ จากค่าเฉลี่ยความสนใจในการค้นหาคำว่าประชาธิปไตย จะเห็นได้ว่ากระแสของพรรคประชาธิปัตย์ในช่วง 3 เดือน ก่อนวันเลือกตั้งมีค่าเฉลี่ยความสนใจที่สูงกว่าช่วง 1 เดือน ก่อนวันเลือกตั้งทั่วไป กระแสของพรรคประชาธิปัตย์ ช่วงที่มีความสนใจเกี่ยวกับพรรคประชาธิปัตย์มากที่สุด คือ การค้นหาในวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2562 เนื่องจากในวันนั้นบนเวทิตีเบตเลือกตั้ง 62 ประชันวิสัยทัศน์แคนดิเดตนายกรัฐมนตรี ช่องเวิร์คพอยท์ ฌ ลานโพธิ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตัวแทนจาก 5 พรรคการเมือง ได้แก่ พรรคประชาธิปัตย์ พรรคเพื่อไทย พรรคอนาคตใหม่ พรรคชาติพัฒนา และพรรคเศรษฐกิจใหม่ เห็นพ้องกันว่าต้องแก้รัฐธรรมนูญ ในช่วงท้ายตัวแทนจาก 5 พรรคการเมือง ร่วมจับมือสร้างสัญญาหน้าลานโพธิ์ร่วมกันในประเด็นดังกล่าว³²⁶ ซึ่งตัวแทนของพรรคประชาธิปัตย์ คือ นายอภิสิทธิ์ผู้เป็นหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ฌ ขณะนั้น เกิดเป็นกระแสขึ้นมาเพราะพรรคประชาธิปัตย์ร่วมจับมือกับพรรคเพื่อไทยที่เคยเป็นพรรคคู่แข่งในอดีต

เมื่อพิจารณาความสนใจในสนามการเลือกตั้งการค้นหาเกี่ยวกับพรรคการเมืองต่าง ๆ เทียบกับพรรคประชาธิปัตย์บนเว็บไซต์กูเกิลในแต่ละช่วงเวลา เพื่อศึกษาตำแหน่งแห่งที่ของพรรคประชาธิปัตย์ในสนามเลือกตั้ง โดยแบ่งออกเป็นช่วงก่อนการเลือกตั้งและช่วงหลังการเลือกตั้งปรากฏผลดังตารางที่ 19 ดังนี้

 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 CHULALONGKORN UNIVERSITY

³²⁴ "ระดับความสนใจเกี่ยวกับพรรคประชาธิปัตย์ระหว่างวันที่ 23 มกราคม 2562 ถึงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2562," สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2566, <https://shorturl.asia/5yJf2>.

³²⁵ "ระดับความสนใจเกี่ยวกับพรรคประชาธิปัตย์ระหว่างวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2562 ถึงวันที่ 23 มีนาคม 2562," สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2566, <https://shorturl.asia/IMJUw>.

³²⁶ "5 พรรคจับมือ “สัญญาหน้าลานโพธิ์” แก้รัฐธรรมนูญที่เป็นปัญหา," *Workpoint Today*, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2566, <https://shorturl.asia/GR2wV>.

ตารางที่ 19 ความนิยมในการค้นหาเกี่ยวกับพรรคการเมืองในช่วงก่อนและหลังการเลือกตั้งทั่วไป
วันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562³²⁷

พรรคการเมือง	ค่าเฉลี่ยความสนใจเกี่ยวกับพรรคการเมืองในช่วงเวลาต่าง ๆ					
	ช่วงก่อนวันเลือกตั้งทั่วไป			ช่วงหลังวันเลือกตั้งทั่วไป		
	3 เดือน	2 เดือน	1 เดือน	1 เดือน	2 เดือน	3 เดือน
พรรคประชาธิปัตย์	28	14	6	2	11	28
พรรคเพื่อไทย	55	27	13	7	6	12
พรรคอนาคตใหม่	21	37	22	5	8	34
พรรคพลังประชารัฐ	21	11	6	3	2	10
พรรคภูมิใจไทย	7	2	3	2	1	3

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

จากข้อมูลตามตารางที่ 19 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความนิยมในการค้นหาเกี่ยวกับพรรคประชาธิปัตย์กับพรรคการเมืองอื่นบนเว็บไซต์กูเกิลในช่วงก่อนและหลังการเลือกตั้งทั่วไป จะเห็นได้ว่าในช่วง 3 เดือน ก่อนวันเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 พรรคเพื่อไทยมีค่าเฉลี่ยความสนใจในการค้นหามากที่สุด รองลงมายังคงเป็นพรรคประชาธิปัตย์ และตามมาด้วยพรรคการเมืองใหม่ อย่างพรรคอนาคตใหม่และพรรคพลังประชารัฐ แต่ในช่วง 2 เดือน ก่อนวันเลือกตั้งทั่วไป พรรคอนาคตใหม่มีค่าเฉลี่ยการค้นหาเพิ่มมากขึ้นกว่าพรรคการเมืองเก่าอย่างพรรคเพื่อไทยและพรรคประชาธิปัตย์ และช่วง 1 เดือน ก่อนวันเลือกตั้งทั่วไป ค่าเฉลี่ยความสนใจเกี่ยวกับพรรคประชาธิปัตย์มีเพียงร้อยละ 6 เท่านั้น ซึ่งสะท้อนว่าพรรคประชาธิปัตย์ไม่ได้อยู่ในความสนใจของประชาชนก่อนวันเลือกตั้งมากนัก การขับเคลื่อนในสนามเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งทั่วไปในปี 2562 กลายเป็นการแข่งขันกันระหว่างพรรคเพื่อไทยและพรรคอนาคตใหม่ที่อยู่ในขั้วการเมืองเดียวกันหรือที่เรียกว่าฝ่ายประชาธิปัตย์

ส่วนค่าเฉลี่ยความนิยมในการค้นหาเกี่ยวกับพรรคการเมืองต่าง ๆ ในช่วงหลังวันเลือกตั้งทั่วไป พบว่า ค่าเฉลี่ยความนิยมในการค้นหาโดยรวมของพรรคการเมืองลดต่ำลงอย่างเห็นได้ชัด แต่ก็ค่อย ๆ มีการค้นหาเกี่ยวกับพรรคการเมืองต่าง ๆ มากขึ้น ในเวลาต่อมา กล่าวคือ ในช่วง 1 เดือน ภายหลังจากวันเลือกตั้งทั่วไป พรรคเพื่อไทยที่ได้ที่นั่งลำดับ 1 เป็นพรรคที่มีค่าเฉลี่ยการค้นหามากที่สุดอยู่ที่ร้อยละ 7 ส่วนค่าเฉลี่ยการค้นหาเกี่ยวกับพรรคประชาธิปัตย์ลดลงไปอยู่เป็นลำดับสุดท้ายที่ร้อยละ 2

³²⁷ ผลสำรวจแสดงข้อมูลระดับความสนใจในการค้นหาเกี่ยวกับพรรคการเมืองต่าง ๆ ช่วงก่อนและหลังการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 ข้อมูลจากเว็บไซต์ Google Trends

แสดงว่าพื้นที่ทางการเมืองของพรรคประชาธิปัตย์ในช่วงหลังการเลือกตั้งทุกรัฐสภาได้รับไปกับผลการเลือกตั้งของพรรคที่ได้คะแนนรวมทั้งประเทศอยู่ที่ 3,959,358 คะแนน เป็นลำดับที่ 4 รองจากพรรคพลังประชารัฐ พรรคเพื่อไทย และพรรคอนาคตใหม่ ตามลำดับ³²⁸ แต่กระแสความสนใจพรรคประชาธิปัตย์ก็เริ่มเพิ่มขึ้นโดยในช่วงหลังวันเลือกตั้งทั่วไป 3 เดือน จะเห็นว่าค่าเฉลี่ยความนิยมในการค้นหาเกี่ยวกับพรรคประชาธิปัตย์เพิ่มสูงขึ้นเป็นลำดับ 2 ที่ร้อยละ 28 เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวนี้ที่ประชุมพรรคประชาธิปัตย์มีมติเข้าร่วมรัฐบาลกับพรรคพลังประชารัฐ³²⁹ แม้ว่าค่าเฉลี่ยความนิยมในการค้นหาเกี่ยวกับพรรคพลังประชารัฐบนเว็บไซต์กูเกิลทั้งในช่วงก่อนและหลังวันเลือกตั้งจะมีค่าเฉลี่ยที่ไม่สูงมากนัก แต่ผลการเลือกตั้งของพรรคพลังประชารัฐกลับอยู่ในลำดับต้นที่คะแนนรวมระดับประเทศเป็นลำดับ 1 และจำนวนที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรเป็นลำดับ 2 รองจากพรรคเพื่อไทย³³⁰

5.3 สรุปท้ายบท

จากการศึกษากลยุทธ์ด้านนโยบายหาเสียงและวิธีการสื่อสารในสนามเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 ผลการศึกษาพบว่า พรรคประชาธิปัตย์มีกลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ยุทธศาสตร์จุดเดียวกัน คือ กลุ่มประชากรในพื้นที่ภาคใต้เป็นหลัก เนื่องจากพรรคประชาธิปัตย์พยายามที่จะรักษาฐานเสียงเดิมของพรรคไว้ให้ได้มากที่สุด แต่ปัญหาคือเมื่อพรรคเน้นการรักษาฐานเสียงไปที่กลุ่มประชากรใดกลุ่มหนึ่งหรือพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง จึงทำให้นโยบายหรือการส่งสารไปยังกลุ่มผู้สนับสนุนกลุ่มใหม่ไม่เกิดขึ้น ผลการเลือกตั้งปี 2562 สะท้อนให้เห็นว่า แม้พรรคประชาธิปัตย์จะมีความพยายามในการนำเสนอนโยบายด้านการเกษตรและมีการเน้นหาเสียงในพื้นที่ยุทธศาสตร์เดิมอย่างภาคใต้เป็นหลัก แต่ผลการเลือกตั้งสะท้อนว่านโยบายและการสื่อสารของพรรคประชาธิปัตย์ไม่สามารถช่วยดึงดูดผู้สนับสนุนกลุ่มใหม่ได้ และไม่สามารถรักษาฐานเสียงเอาไว้ได้ด้วยเช่นกัน

ในมิติด้านนโยบาย แม้ว่ากระบวนการออกนโยบายหาเสียงของพรรคประชาธิปัตย์จะไม่ได้มีระบบการทำงานและคณะทำงานอย่างเป็นทางการเป็นที่ประจักษ์ชัด แต่ส่วนหนึ่งของกระบวนการออกนโยบายก็มีขั้นตอนที่เปิดกว้างและให้พื้นที่กับสมาชิกทุกคนของพรรคได้เสนอแนะประเด็นที่ตนต้องการให้

³²⁸ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562.

³²⁹ "ตั้งรัฐบาล : มติประชาธิปัตย์จับขั้วตั้งรัฐบาลกับ พปชร.," BBC, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2566, <https://www.bbc.com/thai/thailand-48508615>.

³³⁰ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562.

ออกเป็นนโยบายหาเสียง ทางพรรคประชาธิปัตย์ส่วนกลางก็น้อมรับข้อเสนอต่าง ๆ และนำไปตกผลึกออกมาเป็นนโยบาย

ในชั้นปฏิบัติการในพื้นที่การเลือกตั้ง พบว่า แนวทางในการนำเสนอโยบายสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ชุด ได้แก่ นโยบายระดับประเทศ นโยบายระดับภูมิภาค นโยบายกรุงเทพมหานคร และนโยบายเฉพาะจังหวัด พรรคประชาธิปัตย์ส่วนกลางมีการกำหนดแนวนโยบายระดับประเทศและแนวนโยบายสำหรับพื้นที่กรุงเทพมหานครที่ใช้ในการรณรงค์หาเสียง ส่วนผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งระดับจังหวัดก็มีอิสระในการเสนอโยบายที่เหมาะสมกับพื้นที่ของตนและนำไปหาเสียงได้ ด้านหนึ่งพฤติกรรมดังกล่าวก็เป็นการเปิดโอกาสให้มีการกระจายอำนาจภายในพรรค แต่ในอีกแง่หนึ่ง การให้ผู้ลงสมัครบางพื้นที่หาเสียงด้วยนโยบายที่คิดขึ้นเอง สะท้อนให้เห็นว่าพรรคประชาธิปัตย์ไม่มีทิศทางนโยบายในระดับประเทศที่หนักแน่นในการรณรงค์หาเสียง ด้วยเหตุนี้จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้พรรคประชาธิปัตย์ไม่สามารถเป็นตัวแทนของประชาชนในระดับประเทศได้ ดังนั้นผลการเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์จึงมีลักษณะเป็นพรรคเฉพาะภูมิภาค และไม่สามารถก้าวขึ้นมาเป็นพรรคที่ครองใจประชาชนในระดับชาติได้

ทิศทางนโยบายในการรักษาฐานเสียงเดิมในพื้นที่ภาคใต้ที่ชัดเจนว่าจะนำเสนอนโยบายใด เพื่อให้เกิดการตอบสนองต่อประชาชนในพื้นที่ฐานเสียงเดิม อย่างเช่นนโยบายประกันรายได้เกษตรกรประกันภัยพืชผล ที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางพาราหรือปาล์มน้ำมันเป็นหลัก แต่พรรคประชาธิปัตย์ยังขาดทิศทางนโยบายในระดับประเทศที่หนักแน่นว่าจะนำเสนอประเด็นนโยบายใดเพื่อตอบสนองต่อประชาชนในระดับชาติ

เมื่อเปรียบเทียบนโยบายหาเสียงของพรรคประชาธิปัตย์กับนโยบายของพรรคการเมืองอื่นสามารถบ่งชี้ข้อแตกต่างระหว่างนโยบายหาเสียงที่พรรคการเมืองอื่นนำเสนอสามารถตอบสนองและเป็นที่รับรู้ต่อกลุ่มประชากรได้หลากหลายกลุ่มมากกว่าพรรคประชาธิปัตย์ ปัญหาที่สำคัญ 2 ประการด้านนโยบายของพรรคประชาธิปัตย์ คือ การขาดความกล้าในการปรับเปลี่ยนแนวนโยบายให้มีความแปลกใหม่และเท่าทันยุคสมัยเพื่อตอบโจทย์กลุ่มฐานเสียงใหม่ และการนำเสนอนโยบายหาเสียงในการเลือกตั้งปี 2562 ของพรรคประชาธิปัตย์ขาดความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอเนื้อหา นโยบายเมื่อเทียบกับพรรคอื่น การเลือกนำเสนอแนวนโยบายแบบเดิมทำให้พรรคประชาธิปัตย์ไม่สามารถดึงดูดกลุ่มผู้สนับสนุนกลุ่มใหม่ได้ อีกทั้งทำให้สูญเสียกลุ่มฐานเสียงเดิมของพรรคบางส่วนไปอีกด้วย

ในมิติด้านการสื่อสารทางการเมืองในช่วงการเลือกตั้ง พบว่า วิธีการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ยังคงเน้นไปที่การหาเสียงด้วยวิธีการดั้งเดิมอย่างการลงพื้นที่หาเสียง (Ground War) เป็นหลัก ส่วนการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์เป็นเพียงอีกช่องทางหนึ่งในการรณรงค์หาเสียงแต่ยังไม่นิยมมากเท่าใดนักในมุมมองของผู้สมัครรับเลือกตั้ง การรณรงค์หาเสียงผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ช่วยให้เกิดการสื่อสารสองทาง (Two-way Communication) ระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งกับ

ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งพยายามแสดงความรับผิดชอบ (Accountability) ต่อประชาชนในพื้นที่เขตเลือกตั้งของตน อย่างเช่นผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์บางส่วนที่มีการเปิดช่องทางไลน์สำหรับเขตเลือกตั้งของตน เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่สามารถส่งข้อความแจ้งปัญหาหรือสิ่งที่อยากให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งช่วยเหลือเหลือไปยังผู้สมัครได้โดยตรง

ส่วนการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ของพรรคประชาธิปัตย์ส่วนกลางในช่วงของการหาเสียงเลือกตั้ง จะเน้นโฆษณาผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เป็นตัวแทนของแต่ละจังหวัดมากที่สุด รองลงมาคือความพยายามในการนำเสนอเนื้อหานโยบายของพรรคประชาธิปัตย์ เนื้อหาที่มีแรงกระเพื่อมในสังคมเกี่ยวกับพรรคประชาธิปัตย์บนแพลตฟอร์มออนไลน์ในช่วงหาเสียงเลือกตั้ง คือ การเผยแพร่วิดีโอการประกาศจุดยืนไม่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ผ่านเฟซบุ๊กส่วนตัวของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ณ ขณะนั้น

วิธีการสื่อสารเนื้อหานโยบายผ่านการลงพื้นที่หาเสียงและการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งปี 2562 ไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าใดเมื่อเทียบกับพรรคลำดับต้นอย่างพรรคเพื่อไทย และพรรคอนาคตใหม่ ถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งจะมองว่าวิธีการลงพื้นที่หาเสียงพบปะโดยตรงกับประชาชนจะช่วยสร้างความรับรู้และความคุ้นเคยกันระหว่างผู้สมัครกับประชาชนในพื้นที่ได้ แต่สายโซ่ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคประชาธิปัตย์กับผู้สนับสนุนพรรค (Linkage) กลับไม่แน่นแฟ้นดังเช่นที่เคยเป็นในอดีต ผลการเลือกตั้งปี 2562 แสดงให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ว่าพรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกตั้งลดน้อยถอยลงอย่างมาก สายสัมพันธ์ของผู้สนับสนุนเหลือเพียงความสัมพันธ์ในระดับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นตัวบุคคล แม้แต่ในภาคใต้ที่กล่าวได้ว่ามีความผูกพันระหว่างประชาชนและพรรคอย่างยาวนาน แต่พรรคประชาธิปัตย์กลับชะงักใจ และมีได้มีการสร้างสายโซ่ความสัมพันธ์ (linkage) ใหม่ระหว่างพรรคกับผู้เลือกตั้งทั้งในแง่ของนโยบายและการสื่อสาร จนสูญเสียความนิยมให้แก่พรรคพลังประชารัฐและพรรคภูมิใจในพื้นที่ภาคใต้

บทที่ 6

บทสรุปและอภิปรายผล

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาการเมืองเรื่องการเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 แม้ว่าโจทย์วิจัยของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะตั้งคำถามจากปรากฏการณ์การสูญเสียคะแนนเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ที่เกิดขึ้นในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 แต่ข้อค้นพบหลายประการสะท้อนความต่อเนื่องของนโยบายและยุทธศาสตร์ทางการเมืองในสนามเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ ที่ส่งผลต่อคะแนนนิยมที่ลดลงอย่างเห็นได้ชัดในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ในบทนี้จะเป็นการนำเสนอผลการศึกษาเพื่อตอบคำถามการวิจัย และอภิปรายผลการศึกษา

6.1 บริบททางการเมืองที่ส่งผลต่อพรรคประชาธิปัตย์ในการลงสู่สนามเลือกตั้ง 2562

บริบททางการเมืองและการเลือกตั้งภายใต้ระบอบอำนาจนิยมที่ให้มีการแข่งขัน

เนื่องด้วยบริบททางการเมืองในช่วงการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 ที่เกิดขึ้นภายใต้ระบอบอำนาจนิยมที่ให้มีการแข่งขัน (Competitive Authoritarianism) ทำให้พรรคประชาธิปัตย์ลงสู่สนามเลือกตั้งด้วยความเสียเปรียบฝ่ายคณะรัฐประหารเดิมที่ถือครองอำนาจปกครองและทรัพยากรของรัฐเป็นตัวช่วยในการหาเสียงเลือกตั้ง ดังเช่นการที่หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ออกประกาศคำสั่งควบคุมกิจกรรมในสนามเลือกตั้ง เช่น การใช้อำนาจตามมาตรา 44 ผ่อนคลายกระบวนการเลือกตั้งขั้นต้นและการเซตซีโรพรรคการเมือง สร้างความยุ่งยากให้พรรคการเมืองที่ตั้งขึ้นก่อนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ต้องจัดทำบัญชีสมาชิกพรรคการเมือง ด้วยเหตุผลว่าเพื่อให้เกิดลักษณะการเป็นพรรคการเมืองของประชาชนและด้วยเหตุผลว่าพรรคการเมืองบางส่วนยังไม่พร้อมในการเลือกตั้ง ซึ่งในความเป็นจริงแล้วพรรคการเมืองที่ไม่พร้อมคือ พรรคพลังประชารัฐที่เพิ่งตั้งไม่นานก่อนการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 เพื่อเข้ามารองรับคาบพหุของคณะรัฐประหารให้เข้าสู่สนามการเลือกตั้ง

กติกาการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ที่เกิดขึ้นจาก คสช. และเอื้อต่อองคาพยพใหม่ของ คสช. ในรูปแบบพรรคการเมืองอย่างพรรคพลังประชารัฐมากที่สุดในสนามเลือกตั้ง ดังที่นายสมศักดิ์ เทพสุทิน กล่าวในวันเปิดตัวเข้าร่วมพรรคพลังประชารัฐว่า “การเลือกตั้งนี้รัฐธรรมนูญดีไซน์มาเพื่อพวกเรา เราจึงต้องใช้ประโยชน์ในส่วนนี้ทุกคะแนนมีความสำคัญ” โดยระบบการเลือกตั้งแบบบัตรใบเดียวของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ส่งผลต่อพรรคประชาธิปัตย์สองประการ 1) เกิดพรรคการเมืองใหม่เข้ามาแข่งขันกันในระบบการเมืองมากขึ้น พรรคประชาธิปัตย์ที่เคยเป็นทางเลือกของกลุ่มคนอนุรักษ์จารีตในการเลือกตั้งปี 2548 ปี 2550 และปี 2554 ถูกทำลายและดึง

คะแนนไปยังพรรคการเมืองชั่วคราวเดียวกัน อย่างพรรคพลังประชารัฐและพรรครวมพลังประชาชาติไทย ดังจะเห็นได้จากจำนวนเขตเลือกตั้งที่พรรคประชาธิปัตย์เคยชนะในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2554 จำนวน 115 เขต เมื่อเทียบกับผลการเลือกตั้งปี 2562 พบว่า พรรคพลังประชารัฐชนะการเลือกตั้งจากจำนวนเขตดังกล่าวที่พรรคประชาธิปัตย์เคยชนะไปถึง 43 เขต และ 2) บัตรเลือกตั้งใบเดียวทำให้การลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 กลายเป็นการแข่งขันกันที่กระแสของพรรคการเมือง การทำงานของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งในพื้นที่ที่ถูกลดทอนออกไปจากห้วงการตัดสินใจเลือกของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ทำให้กระแสของพรรคการเมืองคู่แข่งในสนามเลือกตั้งฉุกเฉินคะแนนเสียงไปจากพรรคประชาธิปัตย์

จุดยืนทางการเมืองที่ไม่ชัดเจนของพรรคประชาธิปัตย์

ภูมิทัศน์ทางความคิดเกี่ยวกับอุดมการณ์ทางการเมืองของผู้คนในสังคมช่วงการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 แปรเปลี่ยนไปจากรูปแบบเดิมที่มีการแบ่งขั้วทางความคิดแบบเหลือง-แดง ไปสู่การแบ่งขั้วความคิดรูปแบบใหม่ที่ให้ความสำคัญกับหลักการประชาธิปไตยและต่อต้านระบอบเผด็จการที่มีกลุ่มทหารเข้ามาแทรกแซงทางการเมือง ขั้วความคิดแบบใหม่ที่เกิดขึ้นนี้เป็นผลจากความตกต่ำภายใต้การบริหารประเทศของ คสช. ดังนั้นโจทย์ของพรรคประชาธิปัตย์ในสนามการเลือกตั้งจึงอยู่ที่การนำเสนอจุดยืนและอุดมการณ์ทางการเมืองของตนให้แน่ชัด ซึ่งในประเด็นนี้พรรคประชาธิปัตย์ขาดความกล้าหาญในการโอบรับจุดยืนทางการเมืองในสนามเลือกตั้งว่าพรรคจะสนับสนุนฝ่ายคณะรัฐประหารเดิมในการปกครองประเทศอีกครั้งหรือไม่ แม้จะมีการประกาศอุดมการณ์ว่าพรรคประชาธิปัตย์เป็นพรรคประชาธิปัตย์ แต่ก็ไม่ได้แสดงท่าทีว่าจะต่อต้านรัฐบาลเผด็จการอำนาจนิยมอย่างเต็มที่ดังเช่นพรรคการเมืองที่จัดตนเองว่าอยู่ในฝั่งประชาธิปไตยอย่างพรรคเพื่อไทยและพรรคอนาคตใหม่

แม้ว่าตลอดช่วงหาเสียงเลือกตั้งพรรคประชาธิปัตย์จะนำเสนอความเป็นพรรคการเมืองประชาธิปัตย์มาโดยตลอด ในการรณรงค์หาเสียงพรรคประชาธิปัตย์เสนอจุดยืนด้านอุดมการณ์ด้วยประโยค “ประชาชนเป็นใหญ่ ประชาธิปไตยสุจริต” แต่การนำเสนอความเป็นประชาธิปัตย์ของพรรคประชาธิปัตย์ยังไม่มากพอที่จะสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งว่าพรรคจะสนับสนุนชั่วคราวทางการเมืองที่มาจากภาครัฐประหารหรือไม่ ความไม่ชัดเจนด้านอุดมการณ์ทางการเมืองในบริบททางสังคมเช่นนี้ ทำให้เกิดความสับสนคลอนของสายสัมพันธ์ของผู้สนับสนุนพรรคและผู้เลือกตั้งกลุ่มใหม่ที่ไม่สามารถดึงดูดคะแนนเสียงมาสู่พรรคได้ ท่ามกลางความชัดเจนด้านจุดยืนทางการเมืองของพรรคการเมืองอื่น ๆ ในสนามเลือกตั้ง พรรคประชาธิปัตย์ที่มีจุดยืนที่ไม่ชัดเจนมาตลอดพยายามแก้เกมการเลือกตั้งด้วยการออกมามีจุดยืนของพรรคโดยหัวหน้าพรรคคือนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ผ่านวิดีโอบนเฟซบุ๊กอย่างชัดเจนว่าไม่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์หรือฝ่ายคณะรัฐประหารในช่วงโค้งสุดท้ายก่อนวันเลือกตั้ง แต่ก็ไม่สามารถสร้างความมั่นใจให้แก่ฐานเสียงและผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้

กรณีที่สะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยเรื่องจุดทางการเมืองของพรรคเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้พรรคประชาธิปัตย์เสียคะแนนเสียงในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 ชัดเจนที่สุด คือ กรณีการปรับกลยุทธ์การหาเสียงเลือกตั้งของนางสาว ก (นามสมมติ) โดยการเปลี่ยนป้ายหาเสียงที่มีรูปนายอภิสิทธิ์ซึ่งเป็นหัวหน้าพรรค ณ ขณะนั้นออก แล้วติดป้ายหาเสียงรูปตนเองที่ประชาชนในพื้นที่คุ้นเคยแทนเพื่อกลบกระแสการออกมาประกาศจุดยืนไม่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์ และในขณะหาเสียงก็ต้องคอยบอกประชาชนในพื้นที่ว่าหากเลือกตนแล้วจะเข้าสภาผู้แทนราษฎรไปโหวตพลเอกประยุทธ์ให้เป็นนายก การชูพลเอกประยุทธ์แทนนายอภิสิทธิ์เป็นภาพสะท้อนว่าท่ามกลางการเมืองที่แบ่งขั้ว แบ่งข้าง จุดยืนทางการเมืองกลายเป็นสิ่งสำคัญกว่านโยบายและการทำงานในพื้นที่ของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ทำให้ปัจจัยด้านจุดยืนทางการเมืองปัจจัยประการสำคัญที่สุดที่ทำให้พรรคประชาธิปัตย์สูญเสียฐานคะแนนเสียงในสนามเลือกตั้งปี 2562

ปัญหาของการมีจุดยืนทางการเมืองที่ไม่ชัดเจนในสนามเลือกตั้งปี 2562 ของพรรคประชาธิปัตย์ เกิดจากมุมมองของหัวหน้าพรรคและผู้สมัครรับเลือกตั้งที่แตกต่างและไม่สามารถหาข้อสรุปในแนวทางทางการเมืองที่จะนำเสนอต่อสังคมในช่วงเลือกตั้งได้ สะท้อนความไม่มีเอกภาพภายในพรรคประชาธิปัตย์ในช่วงการหาเสียงเลือกตั้ง ในมุมมองของหัวหน้าพรรค การประกาศจุดยืนไม่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ไม่ใช่ปัจจัยแท้จริงที่ส่งผลให้พรรคประชาธิปัตย์เสียคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง แต่ปัจจัยที่ส่งผลกระทบแก่พรรคในการเลือกตั้งคือระบบการเลือกตั้งที่ถูกออกแบบมาให้มีลักษณะเป็นเบี้ยหัวแตก มีพรรคการเมืองแข่งขันกันจำนวนมาก แต่ในมุมมองของผู้สมัครรับเลือกตั้งคิดเห็นไปในทิศทางที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงกับหัวหน้าพรรค กล่าวคือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งมองว่าการประกาศจุดยืนไม่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์โดยหัวหน้าพรรคส่งผลสะท้อนต่อการเสียคะแนนเสียงของพรรคเป็นอย่างมากและเป็นปัจจัยประการหลักที่ทำให้พรรคสูญเสียคะแนนเสียงอย่างล้นหลามในการเลือกตั้งครั้งนี้ เพราะประชาชนที่เป็นผู้สนับสนุนพรรคมีความกังวลว่าคู่แข่งเก่าอย่างอดีตนายกรัฐมนตรีทักษิณจะกลับมาสู่สนามการเมืองไทย ทำให้พรรคประชาธิปัตย์ที่ไม่มีจุดยืนที่แน่นอนว่าจะเดินเกมการเลือกตั้งไปในทิศทางใดถูกตัดออกจากห้วงการตัดสินใจของประชาชน และผู้มีสิทธิเลือกตั้งหันไปเลือกพรรคที่มีจุดยืนที่ชัดเจนอย่างพรรคพลังประชารัฐที่อยู่ในการเมืองเดียวกันแทน

6.2 ยุทธศาสตร์การเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์

ด้านการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้ง

กระบวนการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 ไม่ต้องการจัดการเลือกตั้งขั้นต้นตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดไว้ เนื่องจากมีบทเฉพาะกาลในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 มาตรา 144 ได้กำหนดข้อยกเว้นในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยให้คณะกรรมการสรรหาผู้สมัครของพรรคเป็นผู้คัดเลือก การผ่อนปรนกระบวนการคัดสรรผู้สมัครโดย คสช. เป็นไปเพื่อให้พรรคการเมืองของฝ่ายตนที่ก่อตั้งขึ้นใหม่สามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและเตรียมตัวในการลงสู่สนามเลือกตั้งได้อย่างไม่มีปัญหา

แม้ว่ากระบวนการเลือกตั้งขั้นต้นที่เป็นกลไกในการคัดสรรผู้สมัครจะไม่ต้องดำเนินการตามที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ แต่ในกระบวนการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ในบางเขตเลือกตั้งยังคงมีการจัดการเลือกตั้งขั้นต้นอยู่ กล่าวคือ ในกรณีที่เขตเลือกตั้งบางพื้นที่มีผู้สมัครเกินกว่า 1 คน หรือมีข้อพิพาทระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งหนึ่ง ๆ เกิดขึ้น พรรคประชาธิปัตย์จะมีกลไกการจัดการเลือกตั้งขั้นต้นเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้ง เช่น พื้นที่จังหวัดสงขลา เขต 1 ที่มีผู้สมัครเจ้าของพื้นที่เดิมแสดงความประสงค์จะลงสมัครรับเลือกตั้ง ขณะเดียวกันก็มีการเสนอชื่อผู้สมัครอีกคนเข้ามาลงสมัครในเขตเลือกตั้งเดียวกัน ทำให้สาขาพรรคในจังหวัดสงขลาจัดการเลือกตั้งขั้นต้นโดยให้สมาชิกสาขาพรรคในจังหวัดสงขลาเป็นผู้ลงคะแนน

ในเรื่องการจัดการเลือกตั้งขั้นต้นของพรรคประชาธิปัตย์ พบว่าในทางปฏิบัติจริงกลายเป็นกลไกที่สร้างความขัดแย้งมากกว่าจะเป็นกลไกในการแก้ปัญหาการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้ง เนื่องจากการจัดให้มีการเลือกตั้งขั้นต้นไม่สามารถทำให้กระบวนการคัดสรรผู้สมัครเพื่อลงเลือกตั้งมีประสิทธิภาพตามครรลองที่ควรจะเป็น เกิดข้อครหาถึงความโปร่งใสของการเลือกตั้งขั้นต้นที่เกิดขึ้นว่าไม่มีความโปร่งใสมากพอ อาจมีการใช้พรรคพวกในการลงคะแนนเพื่อเลือกผู้สมัครที่เข้าชิงตำแหน่งผู้แทนเขตเลือกตั้ง ผู้สมัครที่ลงชิงพื้นที่เขตเลือกตั้งเดียวกันจึงแบ่งฝักฝ่ายและนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มการเมืองภายในพรรค

โครงสร้างด้านการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ในสนามเลือกตั้งปี 2562 ยังคงจารีตดั้งเดิมของพรรคที่ให้ออกาสแก่ลำดับผู้อาวุโสของพรรคก่อนคนรุ่นใหม่ พบว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 เป็นอดีตผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นจำนวนมาก เพราะพรรคมองว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เคยมีผลงานในสนามเลือกตั้งในอดีตเป็นกลยุทธ์ในการรวบรวมคะแนนเสียงจากฐานเสียงที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสะสมผู้สนับสนุนของพรรคมาอย่างยาวนาน ทำให้อาจเพิ่มโอกาสในการชนะการเลือกตั้ง แต่กลยุทธ์ดังกล่าวนี้ของพรรคประชาธิปัตย์

ไม่ได้ผลอย่างมากในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 จะเห็นได้ว่าผู้สมัครบางส่วนที่ทำงานในพื้นที่มาตลอดก่อนการเลือกตั้งแพ้การเลือกตั้งในครั้งนี้ แสดงว่าปัจจัยด้านปัจเจกของผู้สมัครไม่ได้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการเสียคะแนนเสียงการเลือกตั้ง แต่เนื่องจากการเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการแข่งขันกันที่กระแสของพรรค ทำให้ตัวผู้สมัครถูกลดทอนความสำคัญในพื้นที่การเลือกตั้งครั้งนี้

ปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้ง พ.ศ. 2562 เกิดขึ้นจากการแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ในหลายพื้นที่ จำนวนเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 ลดลงจากการเลือกตั้งครั้งก่อนในปี 2554 ทำให้เกิดผลกระทบต่อกระบวนการคัดสรรของพรรคสองด้าน กล่าวคือ สถานการณ์ภายในพรรคเกิดขึ้นภายในระหว่างผู้สมัครในพื้นที่ยุทธศาสตร์ของพรรคอย่างกรุงเทพมหานครและพื้นที่จังหวัดภาคใต้ การแบ่งเขตเลือกตั้งที่แตกต่างไปจากการเลือกตั้งครั้งก่อนหน้าในปี 2554 โดยลดจำนวนเขตเลือกตั้งลง ทำให้ผู้สมัครที่อยู่ในพื้นที่แบ่งเขตเลือกตั้งใหม่จึงต้องขบเคี้ยวเพื่อแย่งชิงพื้นที่เลือกตั้งกันเอง ส่วนสถานการณ์ภายนอกพรรคก็ต้องเผชิญกับพลังดูดจากพรรคการเมืองอื่นในสนามเลือกตั้ง เนื่องจากพรรคประชาธิปัตย์เป็นพรรคการเมืองใหญ่ในสนามเลือกตั้งและมีอดีตผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีผลงานจำนวนมาก ทำให้เกิดการช่วงชิงผู้สมัครของพรรคประชาธิปัตย์บางส่วนไป โดยจากการศึกษาจะเห็นว่าพรรคที่อดีตผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ย้ายเข้าไปจากจำนวนมากที่สุดคือพรรคในชั่วคราวเมืองเดียวกันกับพรรคประชาธิปัตย์ อย่างพลังประชารัฐที่มีอดีตผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ย้ายเข้าจำนวน 25 คน รองลงมาคือพรรครวมพลังประชาชาติไทยจำนวน 13 คน

พรรคประชาธิปัตย์พยายามปรับภาพลักษณ์ของพรรคให้มีความทันสมัย และเพื่อเป็นกลยุทธ์ในการดึงดูดผู้สนับสนุนกลุ่มใหม่ให้มากยิ่งขึ้นด้วยการเปิดตัวกลุ่มคนรุ่นใหม่ประชาธิปัตย์หรือกลุ่มนิวเดม (New Dem) แต่จากผลการเลือกตั้งสะท้อนให้เห็นว่ากลยุทธ์การส่งผู้สมัครจากกลุ่มนิวเดมไม่ได้ผลในสนามการเลือกตั้ง โดยกลุ่มผู้ก่อตั้งนิวเดมจำนวน 19 คน ที่ลงสมัครรับเลือกตั้งทั้งในระบบเขตและระบบบัญชีรายชื่อ ในจำนวนนี้มีเพียง 2 คน เท่านั้นที่ชนะการเลือกตั้งและได้เข้าสู่สภาผู้แทนราษฎร โดยทั้งสองคนดังกล่าวชนะการเลือกตั้งเนื่องจากอิทธิพลการเป็นทายาทตระกูลการเมืองเก่าของพรรคในพื้นที่ภาคใต้ที่ลงพื้นที่และหาเสียงกับเครือข่ายนักการเมืองในพื้นที่มาก่อน

ภายหลังจากเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 พรรคประชาธิปัตย์ต้องเผชิญกับสภาวะเลือดไหลออกอีกครั้ง เนื่องจากการตัดสินใจเข้าร่วมรัฐบาลกับพรรคพลังประชารัฐ ทำให้ความขัดแย้งที่มีภายในพรรคประชาธิปัตย์ปะทุขึ้นมาให้เห็นระหว่างกลุ่มสมาชิกพรรคผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับการสนับสนุนพลเอกประยุทธ์และกลุ่มสมาชิกพรรคที่ไม่เห็นด้วยกับการร่วมมือกับฝ่ายคณะรัฐประหาร เพราะคนกลุ่มนี้มองว่าการร่วมมือกับคณะรัฐประหารขัดกับอุดมการณ์ของพรรคประชาธิปัตย์ เมื่อมีมติพรรคประชาธิปัตย์ออกมาว่าจะเข้าร่วมรัฐบาล ทำให้สมาชิกพรรคและกลุ่มนิวเดมลาออกจำนวนมาก จนท้ายที่สุดต้องยุบกลุ่มนิวเดมไปพร้อมกับกลุ่มยุวชนประชาธิปัตย์

ด้านนโยบายหาเสียงเลือกตั้ง

กระบวนการกำหนดนโยบายสำหรับสนามเลือกตั้งปี 2562 ของพรรคประชาธิปัตย์เกิดจากหลายภาคส่วน ได้แก่ สมาชิกพรรค ผู้สมัครรับเลือกตั้งในแต่ละพื้นที่ คณะกรรมการนโยบายพรรค และสถาบันออกแบบอนาคตประเทศไทย (Future Innovative Thailand Institute) หรือสถาบันวิจัย FIT โดยคณะกรรมการนโยบายพรรครวบรวมประเด็นปัญหาและข้อคิดเห็นจากแต่ละภาคส่วนเสนอและนำไปพัฒนาเป็นนโยบายที่ใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง

ในการดำเนินนโยบายหาเสียง งานวิจัยฉบับนี้พบว่า พรรคประชาธิปัตย์มีชุดนโยบายหาเสียงเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ 4 ชุด ได้แก่ 1) นโยบายระดับชาติ 2) นโยบายกรุงเทพมหานคร โดยนโยบายทั้งสองกลุ่มนี้พรรคส่วนกลางมีการประกาศเป็นนโยบายหาเสียงอย่างเป็นทางการ ในขณะที่มีนโยบายอีกสองส่วนที่เกิดขึ้นจากผู้สมัครรับเลือกตั้งในแต่ละพื้นที่ นั่นคือ 3) นโยบายระดับภูมิภาค และ 4) นโยบายเฉพาะจังหวัด แม้ว่ากลุ่มนโยบาย 3) และ 4) จะเป็นการเปิดโอกาสให้มีการกระจายอำนาจภายในพรรค แต่ในอีกแง่หนึ่ง การให้ผู้สมัครบางพื้นที่หาเสียงด้วยนโยบายที่คิดขึ้นเองสะท้อนให้เห็นว่าพรรคประชาธิปัตย์ไม่มีทิศทางนโยบายในระดับประเทศที่หนักแน่นในการรณรงค์หาเสียง ด้วยเหตุนี้จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้พรรคประชาธิปัตย์ไม่สามารถเป็นตัวแทนของประชาชนในระดับประเทศได้ ดังนั้นเมื่อผลการเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ออกมาจึงมีลักษณะเป็นพรรคเฉพาะภูมิภาคเพียงเท่านั้น

นโยบายเด่นที่พรรคประชาธิปัตย์เลือกใช้เป็นกลยุทธ์ในการหาเสียงเลือกตั้งปี 2562 คือ การเสนอนโยบายประกันรายได้เกษตรกร ประกันภัยพืชผล สะท้อนให้เห็นว่าในทัศนะของพรรคประชาธิปัตย์ยังคงมีกลุ่มประชากรในพื้นที่ภาคใต้เป็นผู้สนับสนุนหลักของพรรค และหวังจะได้คะแนนเสียงจากฐานเสียงเดิมของพรรคให้ได้มากที่สุด เมื่อเทียบกับนโยบายเด่นที่พรรคประชาธิปัตย์เลือกนำเสนอในการเลือกตั้งปี 2554 ก็ยังคงเป็นนโยบายเดียวกันกับการเลือกตั้งปี 2562 การคงแนวนโยบายเช่นเดิมเพื่อตอบสนองต่อกลุ่มฐานเสียงเดิมต่อไปเช่นนี้มีอาจเป็นกลยุทธ์ในสนามเลือกตั้งที่ได้ผลอีกต่อไปสำหรับพรรคประชาธิปัตย์ ผลการเลือกตั้งทั่วไปในปี 2562 และปี 2566 แสดงให้เห็นอย่างเป็นที่ประจักษ์ว่าปฏิบัติการเช่นนี้นอกจากจะทำให้พรรคประชาธิปัตย์ไม่สามารถดึงดูดกลุ่มผู้สนับสนุนกลุ่มใหม่ให้เข้าร่วมกับพรรคได้แล้ว ยังทำให้สูญเสียกลุ่มฐานเสียงเดิมของพรรคบางส่วนไปอีกด้วย ดังจะเห็นได้จากผลการเลือกตั้งที่ถดถอยของพื้นที่ภาคใต้ในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 ในพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ที่ประกอบไปด้วยเขตเลือกตั้งจำนวน 50 เขต ได้รับเลือกตั้งจำนวน 22 เขต ลดลงจากการเลือกตั้งทั่วไปในปี 2554 ที่ชนะการเลือกตั้งจำนวน 50 เขต จากทั้งหมด 53 เขต

นโยบายหาเสียงของพรรคการเมืองอื่นที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์มองว่ากระทบต่อฐานเสียงของพรรคในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 มากที่สุด คือ นโยบายบัตรสวัสดิการ

แห่งรัฐ ของพรรคพลังประชารัฐ เนื่องจากบัตรสวัสดิการมี การประกาศใช้มาก่อนช่วงหาเสียงเลือกตั้ง ทำให้ผู้คนมีความคุ้นเคยผูกพันกับนโยบายนี้แล้ว ประชาชนบางส่วนเลือกพรรคพลังประชารัฐเพราะนโยบายดังกล่าว แต่พรรคประชาธิปัตย์ไม่มีนโยบายที่ผูกใจประชาชนเลย ทั้ง ๆ ที่ก่อตั้งพรรคมาอย่างยาวนาน ซึ่งนี่เป็นจุดอ่อนด้านนโยบายของพรรคประชาธิปัตย์ที่ไม่อาจนำเสนอ นโยบายที่มีจุดแข็งและจุดขายที่ช่วยสร้างฐานเสียงที่เหนียวแน่นหรือมีความผูกพันกับนโยบายพรรคได้

ด้านการสื่อสารทางการเมืองของผู้สมัครในสนามเลือกตั้ง

ในด้านการสื่อสารทางการเมืองในสนามเลือกตั้งปี 2562 พรรคประชาธิปัตย์เน้นใช้กลยุทธ์ การลงพื้นที่พบปะกับประชาชนมากกว่าการใช้สื่อหรือแพลตฟอร์มออนไลน์ในการรณรงค์หาเสียง โดยรูปแบบการลงพื้นที่หาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งสามารถจำแนกออกได้เป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) การเข้าร่วมงานบุญท้องถิ่น 2) การเดินเท้าไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ภายในเขตเลือกตั้ง 3) การหาเสียงโดยขึ้นรถแห่ และ 4) การปราศรัยในพื้นที่สำคัญของจังหวัด การลงพื้นที่เพื่อหาเสียงในรูปแบบที่ 1) และ 2) ผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์จะดำเนินการตั้งแต่ในช่วงที่ยังไม่มีการเลือกตั้ง เพื่อสร้างสายสัมพันธ์กับประชาชนในพื้นที่ ซึ่งอดีตผู้สมัครจะเป็นกลุ่มที่ใช้วิธีการลงพื้นที่หาเสียงแบบนี้เป็นหลัก และมองว่าเป็นวิธีการสื่อสารกับประชาชนที่ช่วยรวบรวมเสียงได้ในสนามเลือกตั้ง

การลงพื้นที่หาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยการขึ้นรถแห่และการปราศรัยในพื้นที่สำคัญของจังหวัด จะเกิดขึ้นในช่วงการหาเสียงเลือกตั้ง รูปแบบการหาเสียงดังกล่าวสามารถสะท้อนให้เห็นถึงพื้นที่ยุทธศาสตร์ในการรวบรวมคะแนนเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ เนื่องจากในพื้นที่ยุทธศาสตร์จะมีหัวหน้าพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรคลงพื้นที่ไปช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งในพื้นที่นั้น ๆ หาเสียง โดยพื้นที่กรุงเทพมหานครและภาคใต้เป็นพื้นที่ที่พรรคประชาธิปัตย์มองว่าเป็นยุทธศาสตร์ในการเก็บคะแนนเสียงจากประชาชน นอกจากนี้ในเขตเลือกตั้งภาคใต้ทั้งหมดมีการวางกลยุทธ์การหาเสียงโดยการใส่รูปนายชวน หลีกภัย อดีตหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ลงบนป้ายหาเสียงทุกเขตเลือกตั้งในพื้นที่ภาคใต้ เนื่องจากพรรคมองว่านายชวนมีความผูกพันกับประชากรภาคใต้จึงน่าจะช่วยรักษาฐานเสียงเดิมของพรรคไว้ได้

วิธีการรณรงค์หาเสียงผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์เป็นวิธีการที่ไม่ค่อยนิยมมากนักสำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคประชาธิปัตย์ แต่ผู้สมัครก็มีช่องทางออนไลน์อย่างเฟซบุ๊กกับไลน์เป็นเครื่องมือในการสื่อสารกับผู้เลือกตั้งในช่วงหาเสียง เพราะผู้สมัครรับเลือกตั้งมองว่าสื่อออนไลน์มีผลกับผู้คนในการเลือกตั้ง เนื้อหาส่วนใหญ่ที่ผู้สมัครโพสต์บนเฟซบุ๊กและไลน์จะเป็นภาพบรรยากาศการลงพื้นที่หาเสียง การทำกิจกรรมร่วมกับประชาชน และการลงพื้นที่แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในแต่ละวันของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีวัตถุประสงค์ในการโพสต์เนื้อหาเหล่านี้เพื่อให้ประชาชนเห็นว่าตนทำงานจริง สื่อสารด้านการทำงานให้ประชาชนได้เห็น ส่วนบัญชีออนไลน์อย่างเป็นทางการ

ของพรรคประชาธิปัตย์ส่วนกลางจะใช้แพลตฟอร์มเฟซบุ๊กเป็นหลักในการรณรงค์หาเสียง โดยพบว่าในช่วงหาเสียงเลือกตั้งพรรคส่วนกลางใช้เฟซบุ๊กในการโฆษณาผู้สมัครรับเลือกตั้งในแต่ละจังหวัดมากที่สุด รองลงมาคือนำเสนอเนื้อหานโยบายของพรรค เนื้อหาในช่วงหาเสียงเลือกตั้งที่เป็นที่กล่าวถึงมากที่สุดคือวิดีโอที่หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ประกาศจุดยืนไม่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์เป็นนายกรัฐมนตรีภายหลังการเลือกตั้ง อีกด้านหนึ่งบนแพลตฟอร์มออนไลน์อย่างเว็บไซต์กูเกิล (Google) พบว่ากระแสของพรรคประชาธิปัตย์อยู่ในระดับดีในช่วงก่อนการเลือกตั้ง 3 เดือน แต่ระดับความสนใจเกี่ยวกับพรรคประชาธิปัตย์ค่อย ๆ ลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยพื้นที่ความสนใจในสนามเลือกตั้งของประชาชนให้ความสนใจไปที่พรรคเพื่อไทยและพรรคอนาคตใหม่เป็นลำดับต้น

ท่ามกลางระบบพรรคการเมืองไทยที่กำลังเผชิญการเปลี่ยนแปลงอย่างสำคัญ พรรคประชาธิปัตย์ในฐานะที่เป็นพรรคการเมืองที่เก่าแก่ที่สุดในการเมืองไทยกำลังถูกตั้งคำถามถึงความอยู่รอดของพรรค ผลการศึกษาสะท้อนปัญหาของพรรคประชาธิปัตย์ในสนามการเลือกตั้งที่เป็นต้นต่อของความเสื่อมศรัทธาที่เกิดขึ้น นั่นคือการขาดความชัดเจนของจุดยืนด้านอุดมการณ์ทางการเมือง การขาดความสามารถปรับตัวของพรรคประชาธิปัตย์ในสนามการเลือกตั้ง และการชูนโยบายที่คำนึงถึงกลุ่มผู้สนับสนุนเดิมมากเกินไป จนขาดการพัฒนากลยุทธ์ด้านนโยบายใหม่ที่จะช่วยเพิ่มกลุ่มผู้สนับสนุนใหม่แก่พรรค ที่สำคัญคือพรรคประชาธิปัตย์ได้เสียสายโซ่ความสัมพันธ์ (Linkage) ของฐานคะแนนเสียงไปแล้ว ดังนั้นพรรคประชาธิปัตย์ต้องกลับมาแก้ไขภัยในการปรับตัวไปตามพลวัตของสังคมและผู้คนให้มีความชัดเจนในแนวทางทุกด้านของพรรค จึงจะทำให้พรรคคงอยู่ต่อไปได้

6.3 เข้าใจการเมืองในการเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ผ่านกรอบความคิด และทฤษฎีการเมือง

แม้ว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะศึกษาปฏิบัติการในสนามเลือกตั้ง พ.ศ. 2562 ของพรรคประชาธิปัตย์ แต่เมื่อปรากฏผลการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ก็เป็นผลต่อเนื่องที่แสดงให้เห็นว่าพลวัตของการเลือกตั้งและสายสัมพันธ์ระหว่างพรรคประชาธิปัตย์กับผู้สนับสนุนพรรคได้เสื่อมลงอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากตารางที่ 20 เปรียบเทียบจำนวนที่นั่งที่แต่ละพรรคการเมืองได้รับในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 และพ.ศ. 2566

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบจำนวนที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองได้รับ
ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 และ พ.ศ. 2566

พรรคการเมือง	จำนวนที่นั่งในการเลือกตั้ง ทั่วไป พ.ศ. 2562 (ที่นั่ง)		จำนวนที่นั่งในการเลือกตั้ง ทั่วไป พ.ศ. 2566 (ที่นั่ง)	
	เขตเลือกตั้ง	บัญชีรายชื่อ	เขตเลือกตั้ง	บัญชีรายชื่อ
พรรคประชาธิปัตย์	33	20	22	3
พรรคพลังประชาชน	97	19	39	1
พรรคภูมิใจไทย	39	12	68	3
พรรคเพื่อไทย	136	0	112	29
พรรคอนาคตใหม่/พรรคก้าวไกล	30	50	112	39

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

จากตารางแสดงจำนวนที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองได้รับในการเลือกตั้ง
ทั่วไป พ.ศ. 2562 เปรียบเทียบกับผลการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ชำงต้น แสดงให้เห็นว่า พรรค
การเมืองอื่น ๆ ในสนามเลือกตั้งมีพัฒนาการด้านผลการเลือกตั้งที่ก้าวหน้าขึ้น กล่าวคือ
พรรคภูมิใจไทยมีจำนวนที่นั่งเพิ่มขึ้น 20 ที่นั่ง ส่วนพรรคเพื่อไทยเพิ่มขึ้น 5 ที่นั่ง และพรรคอนาคต
ใหม่/พรรคก้าวไกลเพิ่มขึ้น 71 ที่นั่ง ขณะที่พรรคพลังประชาชนและพรรคประชาธิปัตย์มีจำนวนที่นั่ง
ในสภาผู้แทนราษฎรลดลงอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ พรรคพลังประชาชนมีจำนวนที่นั่งในสภาลดลง 76
ที่นั่ง เนื่องจากในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 สมาชิกพรรคส่วนหนึ่งของพรรคพลังประชาชนแยกตัว
ออกมาตั้งพรรคใหม่ในนามพรรครวมไทยสร้างชาติ ทำให้จำนวนที่นั่งของพรรคพลังประชาชนลด
น้อยลง จุดสำคัญในกระดานผลลัพธ์การเลือกตั้งคือผลการเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ จากตาราง
ที่ 20 จะเห็นได้ว่าการเลือกตั้งในปี 2562 พรรคประชาธิปัตย์เริ่มเผชิญกับภาวะการเป็นพรรคด้อย
เป็นครั้งแรกในรอบทศวรรษด้วยจำนวนที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรเพียง 53 ที่นั่ง แต่ที่น่าใจหายยิ่งกว่า
คือผลการเลือกตั้งทั่วไปครั้งถัดมาในปี 2566 ที่จำนวนที่นั่งของพรรคประชาธิปัตย์ลดลงครึ่งหนึ่งของ
ผลการเลือกตั้งครั้งก่อน โดยเหลือจำนวนที่นั่งเพียง 25 ที่นั่ง เท่านั้น

ปรากฏการณ์ในสนามเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ที่กำลังสูญเสียฐานคะแนนเสียงลดลง
อย่างต่อเนื่อง สามารถอธิบายได้ด้วยแนวคิดความผูกพันพรรคการเมือง (Party Identification) ที่มี
ใจความสำคัญว่า ผลการลงคะแนนเสียงที่พรรคการเมืองได้รับเป็นสิ่งที่บ่งบอกได้ถึงความผูกพันพรรค
การเมืองของปัจเจกที่เพิ่มขึ้นหรือลดลง³³¹ ซึ่งพฤติกรรมทางการเมืองของปัจเจกในช่วงอายุหนึ่งจะ

³³¹ Aaron C. Weinschenk, "Revisiting the Political Theory of Party Identification."

ค่อนข้างมีความมั่นคงต่อพรรคใดพรรคหนึ่งมากกว่าที่จะแปรใจไปมา³³² แต่หากว่าปัจเจกได้สัมผัสกับประสบการณ์ในเชิงลบเกี่ยวกับพรรคที่ตนเคยยึดมั่นผูกพันมากพอถึงจุดหนึ่ง ประสบการณ์เชิงลบนั่นก็ มีแนวโน้มที่อาจทำให้ปัจเจกแปรเปลี่ยนความผูกพันต่อพรรคการเมืองนั้น ๆ ได้³³³

เมื่อพิจารณาผลการศึกษาปรากฏการณ์การสูญเสียคะแนนเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้กับผลการเลือกตั้งทั่วไปครั้งล่าสุดในปี 2566 ของพรรคประชาธิปัตย์ ประเด็นที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งจากการนำแนวคิดความผูกพันพรรคการเมือง (Party Identification) มาเป็นกรอบในการศึกษางานวิจัยนี้ คือ **คำอธิบายที่ว่าประชากรในพื้นที่ภาคใต้ของไทยถูกผูกขาดโดยพรรคประชาธิปัตย์มาอย่างยาวนานหรือความเชื่อที่ว่า “พรรคประชาธิปัตย์เป็นพรรคของคนใต้” กำลังถูกท้าทาย** หากย้อนไปดูงานศึกษาเกี่ยวกับพรรคประชาธิปัตย์ในอดีตมักจะปรากฏผลการศึกษาว่าความผูกพันของคนใต้กับพรรคประชาธิปัตย์มีสายสัมพันธ์ทางการเมืองต่อกัน³³⁴ แต่ผลการศึกษาของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สะท้อนให้เห็นว่า *องค์ความรู้เรื่องความผูกพันพรรคการเมืองระหว่างฐานเสียงในพื้นที่ภาคใต้กับพรรคประชาธิปัตย์เกิดการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ไปจากในอดีตแล้ว*

การเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 เป็นจุดเริ่มต้นของความสั่นคลอนสายโซ่ความสัมพันธ์ (Linkage) ของฐานเสียงในภาคใต้กับพรรคประชาธิปัตย์ที่เสื่อมสลายไปมาก ภาพความอ่อนแอของพรรคประชาธิปัตย์ชัดเจนขึ้นอันเป็นผลจากการที่พรรคประชาธิปัตย์ไม่สามารถรักษาสายโซ่ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับฐานเสียงเดิมไว้ได้ รวมถึงพรรคไม่ได้มีการสร้างสายโซ่ความสัมพันธ์ใหม่ เนื่องจากชะล่าใจและมองว่าความผูกพันที่ผู้สนับสนุนมีต่อพรรคยังเป็นสายสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นเช่นในอดีตที่รุ่งเรือง ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 พรรคจึงเลือกที่จะใช้กลยุทธ์ที่มุ่งเน้นตอบสนองต่อฐานเสียงในภาคใต้ ทั้งการส่งอดีตผู้สมัครเจ้าของพื้นที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง การชูนโยบายด้านการเกษตร และการลงพื้นที่หาเสียงบ่อยครั้งโดยหัวหน้าพรรคและผู้อาวุโสของพรรคในพื้นที่ภาคใต้ การที่พรรคประชาธิปัตย์เป็นพรรคที่เน้นปฏิบัติการในระดับภูมิภาค ไม่ได้เป็นพรรคระดับชาติ เมื่อพรรคถูกท้าทายด้วยผู้เล่นใหม่ทางการเมืองที่อยู่ในชั่วอุดมการณ์เดียวกัน ทำให้พรรคไม่สามารถรักษาฐานเสียงไว้ได้ทั้งในพื้นที่กรุงเทพมหานครและภาคใต้ สายสัมพันธ์ของฐานเสียงจึงเหลือเพียงความสัมพันธ์ในระดับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นตัวบุคคล ทำให้ในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2566 พรรคประชาธิปัตย์ที่มีได้มีการสร้างสายโซ่ความสัมพันธ์ (Linkage) ใหม่ระหว่างพรรคกับผู้เลือกตั้งอย่างต่อเนื่อง จึงสูญเสียความนิยมให้แก่พรรคก้าวไกลในระบบบัญชีรายชื่อ และพรรครวมไทยสร้างชาติในระบบเขต

³³² Angus Campbell, *The American Voter*.

³³³ Aaron C. Weinschenk, "Revisiting the Political Theory of Party Identification."

³³⁴ จิราภรณ์ คำจันทร์, "ความนิยมของพรรคประชาธิปัตย์ในภาคใต้: ศึกษากรณีเขตเลือกตั้งที่ 1 และที่ 10."

นอกจากสายโซ่ความสัมพันธ์ของฐานเสียงเดิมในภาคใต้จะหายไปอย่างมากแล้ว ภายหลังจากเลือกตั้งปี 2562 พรรคประชาธิปัตย์ได้ทำลายความเชื่อมั่นและความไว้วางใจของผู้คนที่มิต่อพรรคจากการมีมติเข้าร่วมรัฐบาลกับพรรคพลังประชารัฐที่เป็นองคาพยพของคณะรัฐประหาร แม้ว่าพรรคประชาธิปัตย์จะมีบทเรียนจากการขาดความชัดเจนในทิศทางการเมืองมาแล้วในการเลือกตั้งปี 2562 แต่ในการเลือกตั้งปี 2566 พรรคประชาธิปัตย์ก็ยังคงเป็นพรรคที่ไม่มีความชัดเจนว่ามีจุดยืนทางการเมืองเป็นเช่นไร สิ่งนี้สะท้อนความไม่ปรับตัวในสนามเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ กลยุทธ์ในการเลือกตั้งปี 2566 ของพรรคประชาธิปัตย์ยังคงถูกจัดอยู่ในกลุ่มพรรคที่ไม่กล้าโอบรับหลักการทางการเมืองในทางใดทางหนึ่งอย่างชัดเจน จนทำให้คำโฆษณาประชาธิปัตย์ใสสะอาดที่พรรคประชาธิปัตย์เคยชูเป็นแนวทางหลักของพรรคมาโดยตลอด ตกเป็นจุดเด่นของพรรคก้าวไกลในการหาเสียงแทน แม้ว่าพรรคประชาธิปัตย์จะนำเสนอจุดยืนความเป็นพรรคประชาธิปัตย์ที่สุจริตเหมือนกับการเลือกตั้งปี 2562 แต่ก็ถูกหักล้างความเชื่อมั่นด้วยประเด็นที่นายจรินทร์ถูกอภิปรายไม่ไว้วางใจ เรื่องการทุจริตซื้อขายถุงมือยางในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งเป็นคดีที่เกิดขึ้นภายใต้กระทรวงที่นายจรินทร์ผู้เป็นหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์บริหาร ณ ขณะนั้น ประเด็นเรื่องจุดยืนทางการเมืองในสนามเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์มีปัญหาและส่งผลกระทบต่อตำแหน่งแห่งที่ในสนามการเมือง ตลอดการเลือกตั้งปี 2562 และปี 2566 ที่ผ่านมา พรรคประชาธิปัตย์เป็นพรรคการเมืองใหญ่พรรคเดียวที่ไม่มีความชัดเจนเรื่องอุดมการณ์ทางการเมืองของตน ในขณะที่พรรคการเมืองอื่นมีการปรับกลยุทธ์ในสนามเลือกตั้งมากขึ้นตามบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

ความไม่ชัดเจนด้านจุดยืนทางการเมืองของพรรคประชาธิปัตย์มีผลต่อการรวบรวมคะแนนเสียงจากผู้มีสิทธิเลือกตั้ง สารที่พรรคส่งถึงผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องสอดคล้องกับความคาดหวัง เนื่องการกระทำหรือผลงานในอดีตของพรรคจะอยู่ในห้วงคำนึงของประชาชนซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง³³⁵ การกระทำของพรรคที่ขัดต่อคำประกาศว่าจะไม่สนับสนุนฝักฝ่ายคณะรัฐประหารหลังการเลือกตั้งปี 2562 ทำให้พรรคประชาธิปัตย์จึงต้องอยู่ในสภาวะถูกลงทัณฑ์จากผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (Political Punishment) อย่างมากนับแต่การเลือกตั้งปี 2562 เรื่อยมา ในประเด็นนี้ นำมาสู่ข้อสังเกตว่าในการเลือกตั้งครั้งหน้าหรือการเลือกตั้งหลังปี 2566 พรรคเพื่อไทยที่เคยชูธงประชาธิปัตย์มายาวนาน เมื่อหันไปจัดตั้งรัฐบาลกับพรรคที่เคยสนับสนุนรัฐบาลที่มีทหารเป็นองคาพยพหลังการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 จะถูกลงโทษโดยผู้เลือกตั้งเช่นเดียวกับที่เกิดขึ้นกับพรรคประชาธิปัตย์หรือไม่

³³⁵ Valdimer O. Key, *The Responsible Electorate; Rationality in Presidential Voting, 1939-1960*, 3 ed. (London: Oxford University Press, 1968), p. 6.

อีกประเด็นที่จะยกมาอภิปรายในบทนี้คือเรื่องประชาธิปไตยภายในพรรค (Intra-Party Democracy) ของพรรคประชาธิปัตย์ แม้ว่างานวิจัยนี้ไม่ได้ตั้งคำถามวิจัยถึงเรื่องความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรคโดยตรง แต่จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่าพรรคประชาธิปัตย์มีกระบวนการภายในพรรคที่เป็นประชาธิปไตยในระดับหนึ่ง กล่าวคือ ในด้านการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้ง เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันด้วยกระบวนการเลือกตั้งขั้นต้น หากในเขตเลือกตั้งมีผู้สนใจลงสมัครมากกว่า 1 คน แต่กระนั้น ในหลายเขต พบว่า หากเป็นเขตที่มี “เจ้าของ” คือ มี ส.ส. เก่าหลายสมัยต้อง การลงสมัครในเขตเดิมการแข่งขันก็ดูเหมือนเป็นไปพอเป็นพิธี ยากที่จะโค่นเจ้าของพื้นที่เดิมได้ ส่วนด้านนโยบายพรรค จะเห็นได้ว่ากระบวนการออกนโยบายก็เป็นอีกส่วนของพรรคประชาธิปัตย์ที่มีการเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็นจากสมาชิกพรรค เพื่อนำมาต่อยอดเป็นนโยบายพรรค กระบวนการดังกล่าวได้รับการยืนยันจากผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ที่ผู้เขียนได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า การสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากภาคส่วนต่าง ๆ ภายในพรรค คณะกรรมการนโยบายพรรคได้นำข้อเสนอแนะบางส่วนที่เห็นว่าเหมาะสมกับพื้นที่การเลือกตั้งไปประกาศเป็นนโยบายหาเสียง ซึ่งผู้สมัครรับเลือกตั้งมีความพึงพอใจต่อกระบวนการดังกล่าว และมองว่าพรรคประชาธิปัตย์เป็นพรรคที่มีความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรคอย่างแท้จริง

หากวิเคราะห์ปฏิบัติการในสนามเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ภายใต้กรอบแนวคิดประชาธิปไตยภายในพรรค (Intra-Party Democracy) ที่กล่าวว่าความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรคจะช่วยเพิ่มโอกาสที่จะคว้าชัยชนะหรือการได้รับคะแนนเสียงตอลงแข่งขันในสนามการเลือกตั้งได้มากยิ่งขึ้น³³⁶ จะเห็นว่า หลักการตามแนวคิดไม่ตรงกับกรณีของพรรคการเมืองไทยอย่างพรรคประชาธิปัตย์ เพราะกระบวนการที่เป็นประชาธิปไตยของพรรคประชาธิปัตย์ไม่อาจช่วยให้ผลการเลือกตั้งเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นกว่าในอดีตได้ตามแนวคิด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะกระบวนการประชาธิปไตยภายในพรรคประชาธิปัตย์อย่างเช่นการเลือกตั้งขั้นต้นในบางเขตเลือกตั้งเป็นกระบวนการที่ไม่ได้เป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง กล่าวคือ ในกรณีที่มีการจัดการเลือกตั้งขั้นต้นในพื้นที่เขตเลือกตั้งที่มีผู้เลือกตั้งมากกว่า 1 คน สมาชิกในสาขาพรรคที่เป็นผู้ลงคะแนนเลือกตั้งผู้แทนเขตเลือกตั้งอาจเป็นกลุ่มคนที่มีการชักชวนกันมาหรือเป็นพรรคพวกของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ทำให้กระบวนการเลือกตั้งขั้นต้นไม่ได้สะท้อนความต้องการหรือความคิดเห็นของสมาชิกสาขาพรรคอย่างแท้จริง ในประเด็นนี้ก็สามารถเห็นได้จากบทสัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้งบางคนที่มีมองว่าการเลือกตั้งขั้นต้นที่เกิดขึ้นเป็นกระบวนการคัดสรรผู้สมัครที่ใช้ไม่ได้จริง

³³⁶ Inge Amundsen, "Democratic dynasties? Internal party democracy in Bangladesh."

ในกระบวนการวางกลยุทธ์ด้านนโยบายของพรรคประชาธิปัตย์ แม้จะมีการเปิดการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อนำมาพัฒนาเป็นนโยบายจากหลายภาคส่วน ทำให้ดูมีความเป็นประชาธิปัตย์ภายในพรรค คณะกรรมการนโยบายพรรคมีการคำนึงถึงปัจจัยภายนอกเรื่องนโยบายเห็นได้จากการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายจากสมาชิกพรรคทุกภาคส่วน และมีการนำผลการวิจัยด้านนโยบายบางส่วนมาจากสถาบันออกแบอนาคตประเทศไทย (Future Innovative Thailand Institute) แต่เมื่อผลการเลือกตั้งปี 2562 ประกาศออกมา ปรากฏว่าพรรคประชาธิปัตย์ได้คะแนนเสียงลดลงอย่างมากจากการเลือกตั้งครั้งก่อนและกลายเป็นพรรคตัวร้ายเป็นครั้งแรกในรอบทศวรรษ แสดงว่าเนื้อหาของนโยบายหาเสียงไม่ตอบสนองต่อความต้องการของฐานผู้สนับสนุนเดิมของพรรคและไม่สามารถดึงดูดคะแนนเสียงจากผู้เลือกตั้งกลุ่มใหม่ได้จริง

อย่างไรก็ตาม แม้คะแนนเสียงของพรรคประชาธิปัตย์มีแนวโน้มที่ลดลงในอนาคต แต่การดำรงอยู่ของพรรคประชาธิปัตย์นั้นเป็นผลดีต่อระบอบประชาธิปไตยไทย ในฐานะที่เป็นพรรคการเมืองที่เก่าแก่และยังดำเนินอยู่ (Functioning) ในระบบนิเวศทางการเมืองไทยจนถึงปัจจุบัน ในห้วงเวลาต่อจากนี้ พรรคประชาธิปัตย์ต้องทบทวนและวางกลยุทธ์เพื่อการดำรงอยู่ในสนามการเมืองไทยต่อไปให้ได้ในอนาคต สุดท้ายนี้ แม้ว่ากาลเวลาได้ล่วงเลยมาจนกระทั่งผ่านการเลือกตั้งทั่วไปปี 2566 มาแล้ว แต่ผลการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566 ยิ่งปรากฏชัดว่าพรรคประชาธิปัตย์พ่ายแพ้ถดถอยหนักหนาสาหัสกว่าการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 ดังนั้น การทำความเข้าใจและศึกษาถึงพลวัตที่ส่งผลต่อความร่วงโรยในความนิยมของพรรคประชาธิปัตย์จึงสำคัญ และผู้เขียนหวังว่าการศึกษาของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นเสมือนสมุดบันทึกเหตุการณ์ทางการเมืองและความตื่นตัวของพรรคประชาธิปัตย์ในสนามเลือกตั้ง อีกทั้งเป็นแนวทางการศึกษาเกี่ยวกับพรรคการเมืองไทยที่เป็นประโยชน์ไม่มากนักน้อยสำหรับผู้สนใจศึกษาในประเด็นการเมืองนี้

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- BBC. 2560. “มือบนกหวีด” กับ 4 เรื่องหลังฉาก กปปส. [ออนไลน์] แหล่งที่มา: <https://www.bbc.com/thai/thailand-41804763> [6 มิถุนายน 2566]
- BBC. 2562. เลือกลง 2562 : ส่องนโยบายสำคัญ 9 พรรคการเมืองหลัก [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.bbc.com/thai/thailand-47330424> [6 ตุลาคม 2566]
- BBC. 2562. เลือกลง 2562: คนไทยในนิวซีแลนด์ “เสียใจ” หลัง กกต. ลงมติให้บัตรเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรกว่า 1,500 ใบเป็นบัตรที่นำมานับคะแนนไม่ได้ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.bbc.com/thai/thailand-47706924> [10 มิถุนายน 2566]
- BBC. 2562. ไทยรักษาชาติ : สรุปคำวินิจฉัยศาล รธน. สั่งยุบ ทษช. "เซาเกอร์อ่อนบ่อนทำลาย" สถาบันพระมหากษัตริย์ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://bbc.in/3UxIX9d> [10 พฤษภาคม 2564]
- BBC. 2562. ตั้งรัฐบาล : มติประชามติปิดกั้นข้อตั้งรัฐบาลกับ พปชร. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.bbc.com/thai/thailand-48508615> [10 ตุลาคม 2566]
- BBC. 2563. อนาคตใหม่ : มติศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคอนาคตใหม่ ตัดสิทธิ กก.บห. 10 ปี [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://bbc.in/3EbA92D> [10 พฤษภาคม 2564]
- BBC. 2564. ร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญ : จาก 13 ร่าง รัฐสภาโหวตผ่านร่างเดียว เรื่องแก้ระบบเลือกตั้ง ส.ส. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.bbc.com/thai/thailand-57576933> [10 มิถุนายน 2566]
- Gimyong. 2561. เจือราชสิทธิ์ ร่อนจดหมายแจ้งยืนยันลงสมัครสส.สงขลาเขต1 ประชาธิปัตย์ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://news.gimyong.com/article/9761> [20 สิงหาคม 2566]
- Google Trends. ระดับความสนใจเกี่ยวกับพรรคประชาธิปัตย์ระหว่างวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2562 ถึงวันที่ 23 มีนาคม 2562 [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/IMJUw> [10 ตุลาคม 2566]
- Google Trends. ระดับความสนใจเกี่ยวกับพรรคประชาธิปัตย์ระหว่างวันที่ 23 ธันวาคม 2561 ถึงวันที่ 23 มกราคม 2562 [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/pO4Ly> [10 ตุลาคม 2566]
- Google Trends. ระดับความสนใจเกี่ยวกับพรรคประชาธิปัตย์ระหว่างวันที่ 23 มกราคม 2562 ถึงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2562 [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/5yJf2> [10 ตุลาคม 2566]
- iLaw. 2561. เลือกลง 62: การแบ่งเขตการเลือกตั้ง โดย คสช. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://ilaw.or.th/node/5046> [13 มิถุนายน 2566]

- iLaw. 2566. *เสวนาวิชาการ เข้าคุหา จับตา เลือกตั้ง 66* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/1JZL3> [10 มิถุนายน 2566]
- MGR Online. 2562. *"มัลลิกา" ไต่ วิฑูรย์ ยันปาร์ตี้ลิสประชารัฐเป็นธรรม* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://mgronline.com/onlinesection/detail/9620000015463> [10 ตุลาคม 2566]
- MGR Online. 2562. *มท.เผยตัวเลขผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 51,419,975 คน* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://mgronline.com/uptodate/detail/9620000020997> [1 กรกฎาคม 2566]
- MGR Online. 2564. *หนึ่งเดียวประชารัฐ ผ่านร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญ อ่านสาระสำคัญ "กลับมาใช้บัตรเลือกตั้ง 2 ใบ"* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/uiDkO> [10 มิถุนายน 2566]
- Post Today. 2557. *ตัวแทน 7 ฝ่ายทยอยร่วมถก กอ.รส.* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.posttoday.com/politics/296294> [6 มิถุนายน 2566]
- Post Today. 2562. *"กรณ์"ลุยนครพนมชูนโยบายแก้จน-ประกันรายได้เกษตรกร-โฉนดสีฟ้า* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/qHbgF> [7 ตุลาคม 2566]
- PPTV Online. 2561. *ปชป.โวยแบ่งเขต ส.ส.ข้ามภูเขา ล่อเอื้อบางพรรค* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/Jz1di> [13 มิถุนายน 2566]
- PPTV Online. 2562. *"เปิดใจ"สมัย เจริญช่าง "ทิ้ง" ปชป.เหตุส่งน้องสาวสุรินทร์ แทนลูกชายวิรัตน์* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/rGFxf> [2 กันยายน 2566]
- PPTV Online. 2562. *"จุรินทร์" ย้ำจุดยืนไม่นำประชาชนกลับไปสู่วังวนยึดอำนาจ* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/J4Fju> [7 ตุลาคม 2566]
- PPTV Online. 2562. *"ปชป."ส่ง "ลูกหมี่" ลง ส.ส.ชุมพรเขต 1 ช่วยพรรคหาเสียงสู้พี่ชาย* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/RZDgT> [20 สิงหาคม 2566]
- PPTV Online. 2562. *เกาเหลา ปชป. "วิชัย ล้ำสุทธิ" ลาออกจากพรรค* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/7v0Lu> [25 สิงหาคม 2566]
- PPTV Online. 2562. *ดีเบตเลือกตั้ง 62 : นโยบายเด่นพรรคประชาธิปัตย์ | ผ่าสนามเลือกตั้ง 62 ดีเบต* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://youtu.be/JcbtV9ChnKw> [5 ตุลาคม 2566]
- SBN. 2561. *อดีต สก.ปชป. ตัดพ้อ พรรค เลือก "นายทุน ลูกท่าน หลานเฮอ นั่งกรรมการบริหาร* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.siambusinessnews.com/15749> [10 สิงหาคม 2566]
- TCIJ. 2556. *สุเทพยึดศูนย์ราชการวันนี้ รวมทุกเวทีตั้งเป็น'กปปส.* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.tcijthai.com/news/2013/30/scoop/3490> [6 มิถุนายน 2566]

- Thai PBS. 2556. "กปปส." ขบวนการสมัครรับเลือกตั้ง [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.thaipbs.or.th/news/content/213245> [6 มิถุนายน 2566]
- Thai PBS. 2561. ปชป. เปิดชื่อผู้สมัคร ส.ส.กทม.-ภาคกลาง [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.thaipbs.or.th/news/content/276598> [10 สิงหาคม 2566]
- Thai PBS. 2561. ปชป.เปิดตัว New Dem 21 คนรุ่นใหม่ ชูนโยบายก้าวไกลนอกกรอบ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.thaipbs.or.th/news/content/275679> [22 สิงหาคม 2566]
- Thai PBS. 2562. ย้อนคดียุบพรรค โทษประหารทางการเมือง [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.thaipbs.or.th/news/content/277723> [4 มิถุนายน 2566]
- Thai.AC. 2561. เปิดชื่อ กก.บห.ประชาธิปัตย์ ชุดใหม่ "อภิสิทธิ์" นั่งหัวหน้าพรรค [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://thai.ac/news/show/188959> [10 สิงหาคม 2566]
- The Active News. 2563. ดับฝันโดนดชุนชน 482 แห่ง "วราวุธ" แจงไม่คิดยกเลิก แต่ไม่มีเพิ่มอีก [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://theactive.net/news/20201125/> [13 ตุลาคม 2566]
- The101.World. 2566. รายการ 101 Postscript Ep.73 ชัยชนะของก้าวไกล ประเทศไทยเปลี่ยน? [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://fb.watch/kXStmG4rq/> [1 มิถุนายน 2566]
- TNEWS. 2561. เจือ ยอมลงปาร์ตี้ลิสต์ หลีกทางลูกนิพนธ์เสียบเขต สปิริตของคนจริงนามสกุล ราชสีห์ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.tnews.co.th/politic/488401> [20 สิงหาคม 2566]
- Workpoint Today. 2561. สรุปชื่ออดีต ส.ส.ร่วมร้อยชบพลังประชารัฐ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/OKYfe> [25 สิงหาคม 2566]
- เฟซบุ๊ก New Dem. 2561. เนย - วิพัทธา โตเต็มโชคชัยการ คณะกรรมการนโยบายพรรคประชาธิปัตย์ และตัวแทนจาก New Dem [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/BVkAZ> [15 กันยายน 2566]
- Workpoint Today. 2562. 5 พรรคจับมือ "สัญญาหน้าลานโพธิ์" แก่รัฐธรรมนูญที่เป็นปัญหา [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/GR2wV> [10 ตุลาคม 2566]
- Workpoint Today. 2562. เลือกตั้ง 62 | ย้ายพรรครับเลือกตั้ง! เปิดบทสรุป ส.ส. รัฐมนตรี ย้ายพรรคจากไหนไปไหนบ้าง [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/hsq2x> [25 สิงหาคม 2566]
- Workpoint Today. 2562. ดำนาจงเห่าการเมือง ภาค 2 เนวิน-อนุทิน-สุเทพ ชู "อภิสิทธิ์" เป็นนายกฯ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.at/ipuEL> [4 มิถุนายน 2566]
- Workpoint Today. 2562. ประชาธิปัตย์ยื่นปาร์ตี้ลิสต์ คาด 40 คนได้แน่ - ตั้ง อันดับ 20 ปลื้ม อันดับ 33 [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/O4lfM> [10 ตุลาคม 2566]

- เฟซบุ๊ก Democrat Party, Thailand พรรคประชาธิปัตย์. 2559. “องอาจ” ชี้ใช้ตชชไร้พรรคไม่เกิดประโยชน์ เอาจริงพวกวิชามาร ไม่ใช่แค่ตีปลาหน้าไซ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/MYpFG> [10 มิถุนายน 2566]
- เฟซบุ๊ก Democrat Party, Thailand พรรคประชาธิปัตย์. 2561. เทียบความคุ้มค่าใช้น้ำมันปาล์มผลิตไฟฟ้าที่กระบี่ VS บางปะกง [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/87huq> [5 กันยายน 2566]
- เฟซบุ๊ก Democrat Party, Thailand พรรคประชาธิปัตย์. 2561. ประชาธิปัตย์ เปิดนโยบาย “5 คุณ 2” แก้ปัญหาราคาปาล์ม-ยาง ตกต่ำ พื้นชีวิตเกษตรกร [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/bLA7I> [3 ตุลาคม 2566]
- เฟซบุ๊ก Democrat Party, Thailand พรรคประชาธิปัตย์. 2561. ประชาธิปัตย์ ประกาศนโยบาย “ยกระดับความเป็นอยู่” ประกันรายได้คนไทย ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/5vDiQ> [3 ตุลาคม 2566]
- เฟซบุ๊ก Democrat Party, Thailand พรรคประชาธิปัตย์. 2561. ประชาธิปัตย์ ประกาศนโยบาย ยกระดับความเป็นอยู่ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/be9Gz> [15 กันยายน 2566]
- เฟซบุ๊ก Democrat Party, Thailand พรรคประชาธิปัตย์. 2561. ประชาธิปัตย์ ประกาศนโยบาย ยาเสพติด [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/DG71O> [3 ตุลาคม 2566]
- เฟซบุ๊ก Democrat Party, Thailand พรรคประชาธิปัตย์. 2561. พรรคประชาธิปัตย์ ประกาศ “นโยบายการศึกษา” ยกเครื่องการศึกษาไทย [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/WeVFv> [3 ตุลาคม 2566]
- เฟซบุ๊ก Democrat Party, Thailand พรรคประชาธิปัตย์. 2562. “ดร.ศุภชัย” วอน สนช. หยุดพิจารณา พ.ร.บ.ข้าว เปิดทางให้ “สภาจากประชาชน” ตรวจสอบผลกระทบขบวนการนาดีกว่า [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/LMrNd> [15 กันยายน 2566]
- เฟซบุ๊ก Democrat Party, Thailand พรรคประชาธิปัตย์. 2562. “นิพิฏฐ์” นำผู้สมัคร ส.ส.ได้ 5 เขต ร่วมปักธงพระแม่ธรณี เป็นพยาน ประกาศ 5 ปณิญาทุ่งสง คำนึงความเป็นธรรม สู่ความเท่าเทียม [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/2Km05> [3 ตุลาคม 2566]
- เฟซบุ๊ก Democrat Party, Thailand พรรคประชาธิปัตย์. 2562. “อภิสิทธิ์” นำทีม ผู้สมัคร ส.ส.สมุทรสาคร ล่องเรือ ประกาศวาระสมุทรสาคร “แก้ปัญหาจราจร-สิ่งแวดล้อม-ประมง-ราคาลินค้าเกษตร” [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/NBD3J> [7 ตุลาคม 2566]
- เฟซบุ๊ก Democrat Party, Thailand พรรคประชาธิปัตย์. 2562. กรมลุ่มหาเสียงปริมณฑล ชู “8 วาระสมุทรสาคร” [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/pmfPU> [4 ตุลาคม 2566]

- เฟซบุ๊ก Democrat Party, Thailand พรรคประชาธิปัตย์. 2562. *ยกระดับ...ชีวิตจริงคนกรุงเทพฯ* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/EAL5m> [4 ตุลาคม 2566]
- เฟซบุ๊ก New Dem. 2561. *13.11.18 - ก้าวแรกของ New Dem* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://web.facebook.com/NewDemTH/posts/pfbid0VTWjLp6wKfBYzkBbpJpertNVaMEuphnrXK2UQPqRVLf64Xn3qziNoUVv8dMaMAKGI?_rdc=1&_rdr [22 สิงหาคม 2566]
- เฟซบุ๊ก Wiwat Karn Nilwatcharamanee. 2562. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/pnJA2> [7 ตุลาคม 2566]
- เฟซบุ๊ก เป้งธนชาภา จันทวารรา. 2562. *ขอเชิญรับฟังนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ และขุนพลประชาธิปัตย์ ภาคอีสาน ปราศรัยใหญ่* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/LGVDL> [7 ตุลาคม 2566]
- เฟซบุ๊ก กรณ์ จาติกวณิช - Korn Chatikavanij. 2562. *#แก้จนสร้างคนสร้างชาติ #เลือกตั้ง62* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/xCfNr> [6 ตุลาคม 2566]
- เฟซบุ๊ก กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง. 2562. *ตัวอย่างบัตรเลือกตั้งส.ส.แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/zlZot> [10 พฤษภาคม 2564]
- เฟซบุ๊ก ชรัตน์ เนรัญชร. 2562. *#ปราศรัยใหญ่จับบุรี #พรรคประชาธิปัตย์ ณ สนามสามเหลี่ยมทุ่งนาเชย* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/j3eN1> [7 ตุลาคม 2566]
- เฟซบุ๊ก ดร.ปวีณา จริยฐิติพงษ์ Paweena Jariyathitipong. 2562. *นโยบาย9วาระ รวม เขต1-1* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/7cNLX> [4 ตุลาคม 2566]
- เฟซบุ๊ก นายเดชอิศม์ ขาวทอง นายกชาย. 2562. *เชิญชมปราศรัยใหญ่สงขลาเขต 5* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/EDy6t> [7 ตุลาคม 2566]
- เฟซบุ๊ก นายเดชอิศม์ ขาวทอง นายกชาย. 2562. *บรรยากาศการรับสมัครเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ปี 2562* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/IFOBC> [7 ตุลาคม 2566]
- เฟซบุ๊ก พ.ท.ดร.สินธพ แก้วพิจิตร. 2562. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/OWqQ9> [5 ตุลาคม 2566]
- เฟซบุ๊ก พิธิษฐ์ วัชรสินธุ - ไอติม - Parit Wacharasindhu. 2561. *10 นโยบาย ยกระดับการศึกษา ขจัดความเหลื่อมล้ำ – สะท้อนกระบวนการ “ใหม่” ในการผลิตนโยบาย* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/ZJFhm> [15 กันยายน 2566]
- เฟซบุ๊ก พิธิษฐ์ วัชรสินธุ - ไอติม - Parit Wacharasindhu. 2562. แหล่งที่มา: https://web.facebook.com/paritw/posts/3186313094715749?ref=embed_post [2 กันยายน 2566]

- เฟซบุ๊ก รั้งสิมา รอดรัศมี พรรครวมไทยสร้างชาติ. 2562. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/k5TYr> [5 ตุลาคม 2566]
- เฟซบุ๊ก รั้งสิมา รอดรัศมี พรรครวมไทยสร้างชาติ. 2562. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/zy5Gk> [7 ตุลาคม 2566]
- เฟซบุ๊ก รั้งสิมา รอดรัศมี. 2562. 18 ก.พ. 62 ทำนทวน หลีกภัย ประธานที่ปรึกษาพรรคประชาธิปัตย์ พบปะพี่น้องชาวมุทธรสงคราม [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/c5YFN> [7 ตุลาคม 2566]
- เฟซบุ๊ก สุนัฐชา โล่สถาพรพิพิธ - ตรัง. 2562. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/TZRdy> [7 ตุลาคม 2566]
- เว็บไซต์พรรคประชาธิปัตย์. *ข้อบังคับพรรคการเมือง พรรคประชาธิปัตย์ พ.ศ. 2561 (หมวด 16)* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.democrat.or.th/wp-content/uploads/2023/02/Doc_03.pdf [5 กันยายน 2566]
- เว็บไซต์พรรคประชาธิปัตย์. *ประวัติพรรคประชาธิปัตย์* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.democrat.or.th/history/> [4 มิถุนายน 2566]
- แนวหน้า. 2561. *โดนมัย! ‘อภิสิทธิ์’ คลอด 10 นโยบาย ‘เกิดบ๊ีบ รับเงินแสน’ เบี้ยเด็กพัน* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.naewna.com/politic/383049> [5 กันยายน 2566]
- ไทยโพสต์. 2561. *ปชป. แยกแล้ว! เสียดส.ส. อุบลฯ 1 ที่นั่ง เหตุแบ่งเขตมัครวม ‘ม่วงสามสิบ-เขื่องใน’* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.thaipost.net/main/detail/23146> [22 สิงหาคม 2566]
- ไทยพับลิก้า. 2557. *“Shut Down Bangkok” สุเทพพบสันติสุข และกลุ่มเสื้อขาวจุดเทียนหยุดความรุนแรงหนุนเลือกตั้ง* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://thaipublica.org/2014/01/hot-issues-social-media-2557-3/> [6 มิถุนายน 2566]
- ไทยรัฐออนไลน์. 2557. *กอ.รล. ออกประกาศงดบังคับบัญชา เปิดทางแกนนำฯ ร่วมประชุมแก้วิกฤติ* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.thairath.co.th/news/politic/424214> [6 มิถุนายน 2566]
- ไทยรัฐออนไลน์. 2561. *กรมตั้ง ‘พุทธิพงษ์ ปุณณกันต์’ นั่งเก้าอี้รองเลขาธิการนายกฯ* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.thairath.co.th/news/politic/1373854> [20 มิถุนายน 2566]
- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. 2518. *รายงานผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 26 มกราคม 2518*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง.
- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. 2519. *รายงานผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๔ เมษายน ๒๕๑๙ (วิชัย 1)*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง.

- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. 2535. รายงานการวิจัย การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 22 มีนาคม 2535. กองวิชาการและแผนงาน กรมการปกครอง.
- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. 2538. ข้อมูล สถิติ และผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2 กรกฎาคม 2538. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง.
- กรุงเทพธุรกิจ. 2557. ด่วน! ศาลรธน.ฟัน'ยิ่งลักษณ์'พ้นตำแหน่ง [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/580572> [6 มิถุนายน 2566]
- กรุงเทพธุรกิจ. 2562. 27 ปี บนเส้นทางการเมือง 'อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ' [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://bit.ly/3DORdtT> [11 พฤษภาคม 2564]
- ข่าวสด. 2562. ขวนหลีกมาร์ค! ประชาธิปัตย์ ส่ง 'อภิสิทธิ์' ชิงนายกฯ เพียงผู้เดียว [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.khaosod.co.th/politics/news_2146406 [13 สิงหาคม 2566]
- ข่าวสด. 2562. ปชป.เคาะว่าที่ผู้สมัคร 346 เขต -14 ม.ค.วางตัวครบรวมปาร์ตี้ลิสต์ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.khaosod.co.th/politics/news_2052952 [10 สิงหาคม 2566]
- คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ... (ฉบับคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ จัดทำเพื่อลงประชามติ เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2559). สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ. 2559. ร่างที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาเบื้องต้นเพื่อเผยแพร่ต่อผู้เกี่ยวข้องและประชาชนเพื่อประกอบการรับฟังความคิดเห็น (ยังอาจมีการแก้ไขเพิ่มเติม) [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://cdc.parliament.go.th/draftconstitution2/ewt_dl_link.php?nid=872&filename=draftlawrelate [3 สิงหาคม 2566]
- คมชัดลึก. 2557. 'พท.'ร้องตร.จับ'เทือก'ขวางลต.ซ้ำซาก [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.komchadluek.net/news/178126> [6 มิถุนายน 2566]
- คมชัดลึก. 2561. "รัฐธรรมนูญดีไซน์มาเพื่อพวกเรา" ??? [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.komchadluek.net/scoop/352831> [13 มิถุนายน 2566]
- คมชัดลึก. 2562. คีทไทยไฟท์ "เศรษฐีหมื่นล้าน" สะท้อนมันบุรี [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.komchadluek.net/scoop/359401> [2 กันยายน 2566]
- จักรตุพล ลามา เพิ่มวงษ์มาก. 2558. บทบาทของคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และสาขาพรรค ประชาธิปัตย์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมือง และการจัดการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- จิราภรณ์ คำจันทร์. 2547. *ความนิยมของพรรคประชาธิปัตย์ในภาคใต้: ศึกษากรณีเขตเลือกตั้งที่ 1 และที่ 10*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาย ไชยชิต. 2552. *การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ 10 วันที่ 15 ธันวาคม 2500* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://bit.ly/3ZtumwN> [4 มิถุนายน 2566]
- ฐานเศรษฐกิจ. 2565. *ดูชัดๆ"ประกันรายได้ข้าวงวดที่ 25"ข้าวกลุ่มไหนได้ส่วนต่าง เช็กเลย* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.thansettakij.com/economy/519975> [13 ตุลาคม 2566]
- ทวิตเตอร์ Democrat Party, Thailand พรรคประชาธิปัตย์. 2562. *150 บัญชีรายชื่อ พรรคประชาธิปัตย์* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/hDg80> [2 กันยายน 2566]
- ธนบรรณ อุ่ทองมาก. 2560. *รัฐราชการไทยภายหลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2557*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุรณัตร์ พานธงรักษ์. 2555. *การตลาดการเมืองของพรรคเพื่อไทยและพรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้งทั่วไปวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2554*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประชาไท. 2561. *เช็กข้อมูลเขตเลือกตั้งสุโขทัย อดีต ส.ส. เคยได้ใบเหลืองซึ่งย้ายไปหลังประชารัฐ ได้ฐานเดิม* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://prachatai.com/journal/2018/12/79918> [13 มิถุนายน 2566]
- ประชาไท. 2561. *สมชัย ช่องใจแบ่งเขตสุโขทัยใครขอมมา ชี้จุดเชื่อมต่อระหว่างอำเภออยู่ในป่า* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://prachatai.com/journal/2018/11/79845> [13 มิถุนายน 2566]
- ปรีดี พนมยงค์. 2516. *จดหมายหมายถึงนายกรัฐมนตรี* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://web.archive.org/web/20121207083950/http://www.pridi-phoonsuk.org/wp-content/uploads/2010/01/74.pdf> [4 มิถุนายน 2566]
- มติชนสุดสัปดาห์. 2562. *เขต 30 บางพลัด บางกอกน้อย* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/mzrnY> [2 กันยายน 2566]
- มติชนสุดสัปดาห์. 2562. *เขต 7 บางซื่อ ดุสิต (เฉพาะแขวงถนนนครไชยศรี)* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/FBWKD> [2 กันยายน 2566]
- มติชนออนไลน์. 2561. *"พิชัย"น้อง"ชินวรณ์"ถอดเสื้อ ปชป. สวมเสื้อ พปชร.ช่วยเพื่อนรัก"สายัณห์"หาเสียง* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.matichon.co.th/politics/news_1294360 [22 สิงหาคม 2566]

- มติชนออนไลน์. 2561. *ปชป.ส่ง'ไอติม'ชิงเก้าอี้ ส.ส.กทม.บางกะปิ 'หมอเอ็ก'ลุยบางซื่อ ส่ง'มาร์ค'ชิง นาย ก ๆ คน เดี่ยว* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : https://www.matichon.co.th/politics/news_1288784 [13 สิงหาคม 2566]
- มติชนออนไลน์. 2562. *'สรรเพชญ บุญญามณี' เปิดศูนย์ ปชป.สงขลาเขต 1 ยันไม่ขัดแย้งกับใคร ชูนโยบายประกันราคาข้าว - ปาล์ม* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : https://www.matichon.co.th/region/news_1326546 [21 สิงหาคม 2566]
- มนุชญ์ วัฒนโกเมร. 2529. *ข้อมูลพื้นฐานพรรคการเมืองปัจจุบันและพรรคการเมืองกับการเลือกตั้ง ปี 2522-2529*. กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์พลชัย.
- ยูทูบ Suthichai Live. 2566. *วิเคราะห์เลือกตั้ง 66* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://shorturl.asia/iOXLm> [13 มิถุนายน 2566]
- ยูทูบ เรื่องเล่าเช้านี้. 2562. *'วิฑูรย์ นามบุตร' พ้อโดนเด็กแก๊ง เจ็บปวด ถูก ปชป.จัดลงปาร์ตี้ลิสต์ลำดับ 40* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=zPtxOywtAp8> [10 ตุลาคม 2566]
- ยูทูบ พรรคประชาธิปัตย์ Democrat Party. 2562. *เพลง ประชาธิปัตย์มาแล้ว 2562* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=ln2Re1dKPwl> [5 ตุลาคม 2566]
- ราชกิจจานุเบกษา. 2557. *คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (เฉพาะ) ที่ 22/2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะที่ปรึกษาคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ.*
- ราชกิจจานุเบกษา. 2557. *ประกาศแต่งตั้งรัฐมนตรี.*
- ราชกิจจานุเบกษา. 2557. *ประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 1/2557 เรื่อง การควบคุมอำนาจการปกครองประเทศ.*
- ราชกิจจานุเบกษา. 2557. *ประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 122/2557 เรื่อง แต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ.*
- ราชกิจจานุเบกษา. 2557. *ประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 5/2557 เรื่อง การสิ้นสุดชั่วคราวของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย.*
- ราชกิจจานุเบกษา. 2557. *ประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 57/2557 เรื่อง ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบางฉบับมีผลบังคับใช้ต่อไป.*
- ราชกิจจานุเบกษา. 2557. *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557.*
- ราชกิจจานุเบกษา. 2558. *ประกาศให้รัฐมนตรีพ้นจากความเป็นรัฐมนตรีและแต่งตั้งรัฐมนตรี.*
- ราชกิจจานุเบกษา. 2558. *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พุทธศักราช 2558.*
- ราชกิจจานุเบกษา. 2559. *ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ให้นายทหารรับราชการ.*

- ราชกิจจานุเบกษา. 2560. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 53/2560 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง.
- ราชกิจจานุเบกษา. 2560. ประกาศให้รัฐมนตรีพ้นจากความเป็นรัฐมนตรีและแต่งตั้งรัฐมนตรี.
- ราชกิจจานุเบกษา. 2560. หมวด 2 การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมือง.
- ราชกิจจานุเบกษา. 2560. หมวด 3 การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง.
- ราชกิจจานุเบกษา. 2561. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 4/2561 เรื่อง ให้กรรมการการเลือกตั้งยุติการอยู่ปฏิบัติหน้าที่.
- ราชกิจจานุเบกษา. 2561. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2561 เรื่อง การให้ประชาชนและพรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมทางการเมือง.
- ราชกิจจานุเบกษา. 2561. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 13/2561 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (เพิ่มเติม).
- ราชกิจจานุเบกษา. 2561. คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 16/2561 เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (เพิ่มเติม).
- ราชกิจจานุเบกษา. 2561. ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง การแบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง.
- ราชกิจจานุเบกษา. 2562. ประกาศแต่งตั้งรัฐมนตรี.
- ราชกิจจานุเบกษา. 2562. พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562.
- ศิลปวัฒนธรรม. 2566. 19 กันยายน 2549 รัฐประหารไทยในรอบ 15 ปี [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.silpa-mag.com/this-day-in-history/article_2605 [4 มิถุนายน 2566]
- ศูนย์บริการข้อมูลและกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. 2539. การเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. ๒๕๓๙ ฉบับที่ ๒ หลังการเลือกตั้ง.
- สมิทธาไทมส์. 2561. มติ! คกก.บริหารพรรค ปชป. เลือก 'สรรเพชญ์' ลง ส.ส.เขต 1 สงขลา [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/dQhqg> [20 สิงหาคม 2566]
- สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2561. คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 275/2561 เรื่อง มอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://spm.thaigov.go.th/FILEROOM/spm-thaigov/DRAWER001/GENERAL/DATA0000/00000548.PDF> [20 มิถุนายน 2566]
- สำนักข่าวอิสรา. 2562. หลักฐานคดีผู้สมัคร ส.ส. ปชป. ถู้อันสื่อ วัตถุประสงค์ขัด 7 ข้อ - เฟิ่งโอง 8 ก.พ.62 [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://isranews.org/content-page/item/77279-report00-77279.html> [22 มิถุนายน 2566]

- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. 2544. *ข้อมูล สถิติ และผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2544*. กรุงเทพมหานคร: เดอะ มาสเตอร์ เจอร์นัล จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. 2551. *ข้อมูลสถิติ และผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2550*. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. 2555. *ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. 2563. *ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562*. กรุงเทพฯ: สหายบล็อกและการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. 2566. *ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2566*. กรุงเทพฯ: สหายบล็อกและการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. *ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.ect.go.th/web-upload/migrate/download/article/article_20160713115155.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. *สถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://bit.ly/3WEiibC> [5 กันยายน 2565]
- สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์. 2552. ความเป็นตัวแทน ระบบเลือกตั้ง และกลไกการตรวจสอบ: ข้อคิดในการออกแบบสถาบันการเมือง. *รัฐศาสตร์สาร* 30, 1: 403-452.
- สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์. 2561. *ระบบเลือกตั้งเปรียบเทียบ*. กรุงเทพฯ: สยามปริทัศน์.
- หอสมุดรัฐสภา. *ร่างรัฐธรรมนูญ 2559 ระบบการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการเลือกสมาชิกวุฒิสภาใหม่* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://shorturl.asia/zfZrA> [10 มิถุนายน 2566]
- อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ. 2562. *จะสนับสนุน พล.อ.ประยุทธ์ เป็นนายกฯ หรือไม่?* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.facebook.com/Abhisit.M.Vejjajiva/videos/774934712871541/?_rdc=1&_rdr [1 กรกฎาคม 2566]
- อรรถสิทธิ์ พานแก้ว. 2562. ทศนคติต่อประชาธิปไตยและการเมืองของผู้เลือกตั้งครั้งแรก. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า* 17, 2: 2-19.

สัมภาษณ์

- นางสาว ก (นามสมมติ). ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 พื้นที่ภาคกลาง. *สัมภาษณ์*, 23 พฤศจิกายน 2565.

- นางสาว ข (นามสมมติ). ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 พื้นที่ภาคใต้. *สัมภาษณ์*, 13 ธันวาคม 2565.
- นางสาว ค (นามสมมติ). ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *สัมภาษณ์*, 13 ธันวาคม 2565.
- นางสาว ง (นามสมมติ). ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 กรุงเทพมหานคร. *สัมภาษณ์*, 19 พฤศจิกายน 2565.
- นาย จ (นามสมมติ). ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 กรุงเทพมหานคร. *สัมภาษณ์*, 17 กุมภาพันธ์ 2566.
- นาย ฉ (นามสมมติ). ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ปี 2562 พื้นที่ภาคกลาง. *สัมภาษณ์*, 24 พฤศจิกายน 2565.

ภาษาอังกฤษ

- Aaron C. Weinschenk. 2010. Revisiting the Political Theory of Party Identification. *Political Behavior* 32, 4: 473-494.
- Andreas Schedler. 2013. *The Politics of Uncertainty: Sustaining and Subverting Electoral Authoritarianism*. Oxford: Oxford University Press.
- Angus Campbell, Philip E. Converse, Warren E. Miller, and Donald E. Stokes. 1976. *The American Voter*. London: The University of Chicago.
- Arend Lijphart. 1990. The Political Consequences of Electoral Laws. *The American Political Science Review* 84, 2: 481-496.
- Aron O'Cass. 1996. Political Marketing and the Marketing Concept. *European Journal of Marketing* 30, 10/11: 37-53.
- Aurel Croissant and Paul Chambers. 2010. Unravelling Intra-Party Democracy in Thailand. *Asian Journal of Political Science* 18, 2: 195-223.
- Daungyewa Utarasint. 2019. The Deep South: Changing Times?. *Contemporary Southeast Asia* 41, 2: 207-215.
- E. E. Schattschneider. 2017. *Party Government : American Government in Action*. 3 ed. United Kingdom, Europe: Routledge.
- Gary C. Jacobson. 2015. How Do Campaigns Matter?. *Annual Review of Political Science* 18: 31-47.

- Giovanni Sartori. 1999. The Party-Effects of Electoral Systems. *Israel Affairs* 6, 2: 13-28.
- Inge Amundsen. 2016. Democratic Dynasties? Internal Party Democracy in Bangladesh. *Party Politics* 22, 1: 49-58.
- Jennifer Lees-Marshment. 2011. *The Political Marketing Game*. UK: Palgrave Macmillan.
- Jesper Strömbäck and Spiro Kioussis. 2014. Strategic Political Communication in Election Campaigns. In *Political Communication*, edited by Carsten Reinemann, 109-128. Germany: De Gruyter Mouton.
- Larry Diamond. 2002. Elections without Democracy: Thinking About Hybrid Regimes. *Journal of Democracy* 13, 2: 21-35.
- Marc J. Hetherington. 1998. The Political Relevance of Political Trust. *American Political Science Review* 92, 4: 791-808.
- Michael Gallagher and Paul Mitchell. 2005. Introduction to Electoral Systems. In *The Politics of Electoral Systems*, edited by Michael Gallagher and Paul Mitchell. Oxford: Oxford University Press.
- Michael Gallagher. "Introduction." In *Candidate Selection in Comparative Perspective: The Secret Garden of Politics*, edited by Michael Gallagher and Michael Marsh, 1-19. London: Sage, 1988.
- Michael H. Nelson. 2001. Thailand. In *Elections in Asia and the Pacific : A Data Handbook: Volume II: South East Asia, East Asia, and the South Pacific*, edited by Dieter Nohlen, Florian Grotz and Christof Hartmann. New York: Oxford University Press.
- Nathan Yanai. 1999. Why Do Political Parties Survive? An Analytical Discussion. *Party Politics* 5, 1: 5-17.
- Paul S. Herrnson. 1988. The Importance of Party Campaigning. *Polity* 20, 4: 714-719.
- Philip N. Howard. 2005. Deep Democracy, Thin Citizenship: The Impact of Digital Media in Political Campaign Strategy. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science* 597: 153-170.
- Reuven Y. Hazan and Gideon Rahat. 2006. Candidate Selection: Methods and Consequences. In *Handbook of Party Politics*, edited by Richard S. Katz and William Crotty. London: SAGE.

- Rune Karlsen. 2009. Campaign Communication and the Internet: Party Strategy in the 2005 Norwegian Election Campaign. *Journal of Elections, Public Opinion and Parties* 19, 2: 183-202.
- S. C. Stokes. 1999. Political Parties and Democracy. *Annual Review of Political Science* 2, 1: 243-267.
- Siripan N. Sawasdee. 2019. Electoral Integrity and the Repercussions of Institutional Manipulations: The 2019 General Election in Thailand. *Asian Journal of Comparative Politics* 5, 1: 52-68.
- Steven Greene. 2004. Social Identity Theory and Party Identification. *Social Science Quarterly* 85, 1: 136-153.
- Steven Levitsky and Lucan A. Way. 2010. *Competitive Authoritarianism: Hybrid Regimes after the Cold War*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Susan Scarrow. 2005. *Political Party and Democracy in Theoretical and Practical Perspectives: Implementing Intra-Party Democracy*. Washington, DC: National Democratic Institute for International Affairs.
- Valdimer O. Key. 1964. *Politics, Parties, & Pressure Groups*. 5th ed. New York: Crowell Company.
- Valdimer O. Key. 1968. *The Responsible Electorate; Rationality in Presidential Voting, 1939-1960*. 3 ed. London: Oxford University Press.

ภาษาเยอรมัน

- Doris Eichlberger und Katrin Spitzer. 2019. *Campaign Communication and the Internet: Party Strategy in the 2005 Norwegian Election Campaign*. Masterarbeit Sozialwirtschaft Johannes Kepler Universität Linz.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 21 เขตเลือกตั้งที่พรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2554

ภูมิภาค/พื้นที่	จำนวนเขตเลือกตั้งทั้งหมด (เขต)	จำนวนเขตเลือกตั้งที่ได้รับเลือก (เขต)	เขตเลือกตั้งที่ได้รับเลือก
ภาคใต้ (14 จังหวัด)	53	50	นครศรีธรรมราช เขต 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 และ 9
			สงขลา เขต 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 และ 8
			สุราษฎร์ธานี เขต 1, 2, 3, 4, 5 และ 6
			นราธิวาส เขต 1, 2, 3 และ 4
			ตรัง เขต 1, 2, 3 และ 4
			ชุมพร เขต 1, 2 และ 3
			กระบี่ เขต 1, 2 และ 3
			พัทลุง เขต 1, 2 และ 3
			ยะลา เขต 1, 2 และ 3
			ภูเก็ต เขต 1 และ 2
			ปัตตานี เขต 1 และ 2
			พังงา เขต 1
			สตูล เขต 2
			ระนอง เขต 1
กรุงเทพมหานคร	33	23	เขต 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 15, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32 และ 33
ภาคกลาง (21 จังหวัด)	82	14	พิษณุโลก เขต 1, 3 และ 5
			สมุทรสาคร เขต 1 และ 3
			สุโขทัย เขต 1 และ 2
			เพชรบูรณ์ เขต 3
			พิจิตร เขต 2
กำแพงเพชร เขต 2			

ภูมิภาค/พื้นที่	จำนวนเขต เลือกตั้งทั้งหมด (เขต)	จำนวนเขต เลือกตั้งที่ได้รับ เลือก (เขต)	เขตเลือกตั้งที่ได้รับเลือก
			นครสวรรค์ เขต 1
			อุทัยธานี เขต 1
			สระบุรี เขต 1
			สมุทรสงคราม เขต 1
ภาคตะวันตก (5 จังหวัด)	19	12	กาญจนบุรี เขต 2, 4 และ 5
			ตาก เขต 1, 2 และ 3
			เพชรบุรี เขต 1, 2 และ 3
			ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1, 2 และ 3
ภาคตะวันออก (7 จังหวัด)	26	11	ระยอง เขต 1, 2, 3 และ 4
			จันทบุรี เขต 1, 2 และ 3
			ฉะเชิงเทรา เขต 1 และ 4
			ชลบุรี เขต 4
			ตราด เขต 1
ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ (20 จังหวัด)	126	4	อุบลราชธานี เขต 2, 3 และ 8
			อำนาจเจริญ เขต 2
ภาคเหนือ (9 จังหวัด)	36	1	แม่ฮ่องสอน เขต 1
รวม	375	115	

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

ตารางที่ 22 เขตเลือกตั้งที่พรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562

ภูมิภาค/พื้นที่	จำนวนเขตเลือกตั้งทั้งหมด (เขต)	จำนวนเขตเลือกตั้งที่ได้รับเลือก (เขต)	เขตเลือกตั้งที่ได้รับเลือก
ภาคใต้ (14 จังหวัด)	50	22	สุราษฎร์ธานี เขต 1, 2, 3, 4, 5 และ 6
			นครศรีธรรมราช เขต 3, 4, 5, 6 และ 8
			สงขลา เขต 5, 6 และ 8
			ชุมพร เขต 1 และ 2
			ตรัง เขต 2 และ 3
			กระบี่ เขต 1
			ปัตตานี เขต 1
			พังงา เขต 1
			พัทลุง เขต 3
ภาคตะวันตก (5 จังหวัด)	19	4	ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 และ 3
			ตาก เขต 2
			ราชบุรี เขต 4
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (7 จังหวัด)	26	3	ระยอง เขต 1, 2 และ 3
ภาคกลาง (21 จังหวัด)	76	2	นครปฐม เขต 1
			สมุทรสงคราม เขต 1
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (20 จังหวัด)	116	2	อุบลราชธานี เขต 2 และ 8
ภาคเหนือ (9 จังหวัด)	33	0	-
กรุงเทพมหานคร	30	0	-
รวม	350	33	-

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

ตารางที่ 23 เขตเลือกตั้งที่พรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2566

ภูมิภาค/พื้นที่	จำนวนเขตเลือกตั้งทั้งหมด (เขต)	จำนวนเขตเลือกตั้งที่ได้รับเลือก (เขต)	เขตเลือกตั้งที่ได้รับเลือก
ภาคใต้ (14 จังหวัด)	60	17	นครศรีธรรมราช เขต
			สงขลา เขต
			ตรัง เขต
			พัทลุง เขต
			ปัตตานี เขต
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (20 จังหวัด)	133	2	สกลนคร เขต
			อุบลราชธานี เขต
ภาคตะวันตก (5 จังหวัด)	19	2	ประจวบคีรีขันธ์ เขต
ภาคเหนือ (9 จังหวัด)	37	1	แม่ฮ่องสอน เขต
ภาคกลาง (21 จังหวัด)	89	0	-
ภาคตะวันออก (7 จังหวัด)	29	0	-
กรุงเทพมหานคร	33	0	-
รวม	400	22	-

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

ภาพที่ 21 ตัวอย่างบัตรเลือกตั้งที่ใช้ในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562³³⁷

(ต้นฉบับบัตรเลือกตั้ง)
 ด้านในของบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

เล่มที่ 0000000 เลขที่ 0000000 ลำดับที่ _____

ลงชื่อ _____ (_____) _____ (_____)
 (ปฐจิก) กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง นายมีชื่อ หรือนามคิดพินัยของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ปฐจิก)

บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
 จังหวัด _____ เขตเลือกตั้งที่ _____

ให้ทำเครื่องหมายกากบาท X ภายใน “ช่องทำเครื่องหมาย” ไม่เกินหนึ่งหมายเลข

หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร	ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง	ชื่อพรรคการเมือง	ช่องทำเครื่องหมาย	หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร	ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง	ชื่อพรรคการเมือง	ช่องทำเครื่องหมาย
1		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		21		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
2		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		22		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
3		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		23		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
4		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		24		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
5		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		25		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
6		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		26		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
7		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		27		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
8		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		28		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
9		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		29		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
10		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		30		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
11		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		31		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
12		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		32		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
13		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		33		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
14		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		34		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
15		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		35		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
16		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		36		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
17		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		37		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
18		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		38		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
19		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		39		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
20		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		40		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	

ถ้าไม่ประสงค์ลงคะแนนเลือกผู้สมัครใดเลย ให้ทำเครื่องหมาย X ในช่องไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด

ที่มา: กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

³³⁷ "ตัวอย่างบัตรเลือกตั้ง ส.ส.แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง," เฟซบุ๊ก กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2564, <https://shorturl.asia/zlZot>.

ตารางที่ 24 รายชื่อผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ที่ลงสมัครทั้งการเลือกตั้ง
พ.ศ. 2554 และพ.ศ. 2562

ที่	ชื่อ - นามสกุล	การเลือกตั้งปี 2554	การเลือกตั้งปี 2562
1	นางสาวจิตภัสร์ ภิรมย์ภักดี	กรุงเทพมหานคร เขต 5	บัญชีรายชื่อ
2	นายณัฐ บรรทัดฐาน	กรุงเทพมหานคร เขต 15	บัญชีรายชื่อ
3	นายพนิช วิจิตเศรษฐ์	กรุงเทพมหานคร เขต 16	บัญชีรายชื่อ
4	นายชนินทร์ รุ่งแสง	กรุงเทพมหานคร เขต 32	บัญชีรายชื่อ
5	นางศรีสมร รัศมีฤกษ์เศรษฐ์	กาญจนบุรี เขต 5	บัญชีรายชื่อ
6	นายนิคม ศรีเงิน	ขอนแก่น เขต 3	บัญชีรายชื่อ
7	นายสงคราม เมืองมนตรี	ขอนแก่น เขต 4	บัญชีรายชื่อ
8	นายอุดมการณ์ วรกิจ	ขอนแก่น เขต 10	บัญชีรายชื่อ
9	นายสมบูรณ์ อุทัยเวียนกุล	ตรัง เขต 4	บัญชีรายชื่อ
10	นายชาญชัย อีสระเสนารักษ์	นครนายก เขต 1	บัญชีรายชื่อ
11	นายอภิชาติ ศักดิ์เศรษฐ์	นครศรีธรรมราช เขต 1	บัญชีรายชื่อ
12	นายนพรัตน์ ฉิมรัมย์	บุรีรัมย์ เขต 4	บัญชีรายชื่อ
13	นางสาวมัลลิกา บุญมีตระกูล	พะเยา เขต 1	บัญชีรายชื่อ
14	นายนราพัฒน์ แก้วทอง	พิจิตร เขต 2	บัญชีรายชื่อ
15	นายจตุติ ไกรฤกษ์	พิษณุโลก เขต 3	บัญชีรายชื่อ
16	นางศุภวัลย์ ศุภศิริ	แพร่ เขต 2	บัญชีรายชื่อ
17	นายวิชัย ล้ำสุทธิ	ระยอง เขต 4	บัญชีรายชื่อ
18	นายเจือ ราชสีห์	สงขลา เขต 1	บัญชีรายชื่อ
19	นาวาตรีสุธรรม ระหงษ์	สมุทรสาคร เขต 2	บัญชีรายชื่อ
20	นางสาวณัฐภา กัสณุภา	อุดรธานี เขต 1	บัญชีรายชื่อ
21	นายไชยยศ จิรเมธากร	อุดรธานี เขต 4	บัญชีรายชื่อ
22	นายศุภชัย ศรีหล้า	อุบลราชธานี เขต 2	บัญชีรายชื่อ
23	นางเจิมมาศ จิ่งเลิศศิริ	กรุงเทพมหานคร เขต 1	กรุงเทพมหานคร เขต 1
24	นางสาวอรอนงค์ กาญจนชูศักดิ์	กรุงเทพมหานคร เขต 2	กรุงเทพมหานคร เขต 2
25	หม่อมหลวงอมิวงศ โสณกุล	กรุงเทพมหานคร เขต 3	กรุงเทพมหานคร เขต 3
26	นายอนุชา บุรพชัยศรี	กรุงเทพมหานคร เขต 4	กรุงเทพมหานคร เขต 4
27	นายธนา ชีรวินิจ	กรุงเทพมหานคร เขต 6	กรุงเทพมหานคร เขต 5

ที่	ชื่อ - นามสกุล	การเลือกตั้งปี 2554	การเลือกตั้งปี 2562
28	นายสรรเสริญ สมะลาภา	กรุงเทพมหานคร เขต 8	กรุงเทพมหานคร เขต 8
29	นายอรรถวิชัย สุวรรณภักดี	กรุงเทพมหานคร เขต 9	กรุงเทพมหานคร เขต 6
30	นางนาลยา เบ็ญจศิริวรรณ	กรุงเทพมหานคร เขต 21	กรุงเทพมหานคร เขต 19
31	นายสามารถ มะลูลีม	กรุงเทพมหานคร เขต 22	กรุงเทพมหานคร เขต 20
32	นายสุทธิ ปัญญาสกุลวงศ์	กรุงเทพมหานคร เขต 23	กรุงเทพมหานคร เขต 21
33	นายสุรินทร์ จันทร์พิทักษ์	กรุงเทพมหานคร เขต 24	กรุงเทพมหานคร เขต 22
34	นางนันทพร วีระกุลสุนทร	กรุงเทพมหานคร เขต 25	กรุงเทพมหานคร เขต 23
35	นายสากล ม่วงศิริ	กรุงเทพมหานคร เขต 27	กรุงเทพมหานคร เขต 25
36	พันตำรวจเอกสามารถ ม่วงศิริ	กรุงเทพมหานคร เขต 28	กรุงเทพมหานคร เขต 26
37	นายเอกนัฏ พร้อมพันธุ์	กรุงเทพมหานคร เขต 29	กรุงเทพมหานคร เขต 27
38	นางอรอนงค์ คล้ายนก	กรุงเทพมหานคร เขต 30	กรุงเทพมหานคร เขต 28
39	นายวิลาศ จันทร์พิทักษ์	กรุงเทพมหานคร เขต 31	กรุงเทพมหานคร เขต 29
40	นางสาวรัชดา ธนาดิเรก	กรุงเทพมหานคร เขต 33	กรุงเทพมหานคร เขต 30
41	นายสาคร เกี้ยวข้อง	กระบี่ เขต 1	กระบี่ เขต 1
42	นายสุชิน เอ่งฉ้วน	กระบี่ เขต 2	กระบี่ เขต 2
43	นายฉัตรพันธ์ เดชกิจสุนทร	กาญจนบุรี เขต 2	กาญจนบุรี เขต 2
44	นายปารเมศ โปธารากุล	กาญจนบุรี เขต 3	กาญจนบุรี เขต 3
45	นายชอบเรียน วงศ์ศิริ	กาฬสินธุ์ เขต 4	กาฬสินธุ์ เขต 4
46	นายสุวิรัชชาญ มุสิกุล	กำแพงเพชร เขต 1	กำแพงเพชร เขต 2
47	นายสำราญ ศรีแปงวงศ์	กำแพงเพชร เขต 3	กำแพงเพชร เขต 3
48	พันตำรวจโทประวัติ วิเชษฐพงษ์	ขอนแก่น เขต 2	ขอนแก่น เขต 2
49	นายวุฒิพงษ์ ศุภรัมย์	ขอนแก่น เขต 5	ขอนแก่น เขต 5
50	นายชยนนท์ คำเป้า	ขอนแก่น เขต 6	ชัยภูมิ เขต 4
51	นายฐนโรจน์ โรจนกุลเสฏฐ์	ชลบุรี เขต 5	ชลบุรี เขต 5
52	นายจักษุช ไกรมาตย์	ชลบุรี เขต 6	ชลบุรี เขต 7
53	นางพจนารถ แก้วผลึก	ชลบุรี เขต 7	ชลบุรี เขต 6
54	นายไมตรี สอยเหลือง	ชลบุรี เขต 8	ชลบุรี เขต 8
55	นายสนธยา ภูษิต	ชัยนาท เขต 2	ชัยนาท เขต 2
56	นายสากล มาชัยภูมิ	ชัยภูมิ เขต 1	ชัยภูมิ เขต 6

ที่	ชื่อ - นามสกุล	การเลือกตั้งปี 2554	การเลือกตั้งปี 2562
57	นายเสถียร เทียงตรง	ชัยภูมิ เขต 7	ชัยภูมิ เขต 5
58	นายชุมพล จุลใส	ชุมพร เขต 1	ชุมพร เขต 1
59	นายสราวุธ อ่อนละม้าย	ชุมพร เขต 2	ชุมพร เขต 2
60	นายธีระชาติ ปางวิรุฬห์รักษ์	ชุมพร เขต 3	ชุมพร เขต 3
61	นายประดิษฐ์ ศรีอ้วน	เชียงราย เขต 3	เชียงราย เขต 3
62	นางสาวมิรันตี บุญแก้ว	เชียงราย เขต 5	เชียงราย เขต 5
63	นายธวัชชัย อภิวงค์	เชียงราย เขต 6	เชียงราย เขต 1
64	นายพรชัย จิตรนวเสถียร	เชียงใหม่ เขต 2	เชียงใหม่ เขต 1
65	นายวีระวุฒิ เทพเรือง	เชียงใหม่ เขต 3	เชียงใหม่ เขต 3
66	นายพรเลิศ กำวินจันทร์	เชียงใหม่ เขต 5	เชียงใหม่ เขต 7
67	นายสุกิจ อัลโลปกรณ์	ตรัง เขต 1	ตรัง เขต 1
68	นายสาทิศย์ วงศ์หนองเตย	ตรัง เขต 2	ตรัง เขต 2
69	นายธีระ สลักเพชร	ตราด เขต 1	ตราด เขต 1
70	นายเจียรชัย สุวรรณเพ็ญ	ตาก เขต 1	ตาก เขต 1
71	นายชัยวุฒิ บรรณวัฒน์	ตาก เขต 2	ตาก เขต 2
72	นายธนิตพล ไชยนันทน์	ตาก เขต 3	ตาก เขต 3
73	นายจำนงค์ กันสำโรง	นครราชสีมา เขต 3	นครราชสีมา เขต 9
74	นายจรัญ เสาวกุล	นครราชสีมา เขต 4	นครราชสีมา เขต 4
75	นายสิทธิชัย เจริญใจ	นครราชสีมา เขต 5	นครราชสีมา เขต 5
76	นางกาญจนา บุญมีศิริทิพงศ์	นครราชสีมา เขต 11	นครราชสีมา เขต 10
77	นายฉัตรบรรจง เพ็ชรจินพะเนา	นครราชสีมา เขต 13	นครราชสีมา เขต 11
78	นางสาวนริศา อติเทพวรพันธุ์	นครศรีธรรมราช เขต 2	นครศรีธรรมราช เขต 1
79	นายวิทยา แก้วภราดัย	นครศรีธรรมราช เขต 3	นครศรีธรรมราช เขต 2
80	นายประกอบ รัตนพันธ์	นครศรีธรรมราช เขต 5	นครศรีธรรมราช เขต 4
81	นายเทพไท เสนพงศ์	นครศรีธรรมราช เขต 6	นครศรีธรรมราช เขต 3
82	นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ	นครศรีธรรมราช เขต 7	นครศรีธรรมราช เขต 5
83	นายสุรเชษฐ์ มาศดิตถ์	นครศรีธรรมราช เขต 8	นครศรีธรรมราช เขต 7
84	นางสาวพิมพ์ภัทรา วิชัยกุล	นครศรีธรรมราช เขต 9	นครศรีธรรมราช เขต 8
85	นายสงกรานต์ จิตสุทธิภากร	นครสวรรค์ เขต 1	นครสวรรค์ เขต 1

ที่	ชื่อ - นามสกุล	การเลือกตั้งปี 2554	การเลือกตั้งปี 2562
86	นายเฉลิมพล นิยมสินธุ์	นนทบุรี เขต 1	นนทบุรี เขต 1
87	นางสาววิภาวัลย์ วรวรรณปรีชา	นนทบุรี เขต 2	นนทบุรี เขต 2
88	นายกูอาเซ็ม กุจินามิง	นราธิวาส เขต 1	นราธิวาส เขต 1
89	นายจาตุรนต์ อินนา	น่าน เขต 2	น่าน เขต 2
90	นายวินัย ตียะบุตร	บึงกาฬ เขต 2	บึงกาฬ เขต 2
91	นายธีรภูมิ ทับทิมหิน	บุรีรัมย์ เขต 2	บุรีรัมย์ เขต 2
92	นายภูซงค์ เลาศิริวงศ์	บุรีรัมย์ เขต 7	บุรีรัมย์ เขต 6
93	นายสันติ โรจน์สุกิจ	บุรีรัมย์ เขต 8	บุรีรัมย์ เขต 8
94	นายภูมิสิทธิ์ มาประจง	บุรีรัมย์ เขต 9	บุรีรัมย์ เขต 7
95	นายเอกชัย นาคบุรินทร์	ปทุมธานี เขต 1	ปทุมธานี เขต 1
96	นายอานนท์ นุ่นสุข	ปทุมธานี เขต 3	ปทุมธานี เขต 6
97	นายเกียรติศักดิ์ ส่องแสง	ปทุมธานี เขต 5	ปทุมธานี เขต 4
98	นายมนตรี ปาน้อยนนท์	ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1	ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1
99	นายเฉลิมชัย ศรีอ่อน	ประจวบคีรีขันธ์ เขต 2	ประจวบคีรีขันธ์ เขต 2
100	นายประมวล พงศ์ถาวราเดช	ประจวบคีรีขันธ์ เขต 3	ประจวบคีรีขันธ์ เขต 3
101	นางสาวเยาวลักษณ์ ไตอนันต์	ปราจีนบุรี เขต 2	ปราจีนบุรี เขต 2
102	นายอันวาร์ สาและ	ปัตตานี เขต 1	ปัตตานี เขต 1
103	นายอิสมาแอล เบญจิบรอฮีม	ปัตตานี เขต 2	ปัตตานี เขต 2
104	นายสมบุรณ์ มีนาค	พระนครศรีอยุธยา เขต 3	พระนครศรีอยุธยา เขต 1
105	นางกัณฑวรรณ ตันเถียร กุล จรรยาวิวัฒน์	พังงา เขต 1	พังงา เขต 1
106	นางสาวสุพัชรี ธรรมเพชร	พัทลุง เขต 1	พัทลุง เขต 1
107	นายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ	พัทลุง เขต 2	พัทลุง เขต 2
108	นายนริศ ชำนุรักษ์	พัทลุง เขต 3	พัทลุง เขต 3
109	นายวรงค์ เดชกิจวิกรม	พิษณุโลก เขต 1	พิษณุโลก เขต 1
110	นายพงษ์มนู ทองหนัก	พิษณุโลก เขต 2	พิษณุโลก เขต 3
111	นายอรรถพร พลบุตร	เพชรบุรี เขต 1	เพชรบุรี เขต 1
112	นายกัมพล สุภาแพ่ง	เพชรบุรี เขต 2	เพชรบุรี เขต 2
113	นายอภิชาติ สุภาแพ่ง	เพชรบุรี เขต 3	เพชรบุรี เขต 3

ที่	ชื่อ - นามสกุล	การเลือกตั้งปี 2554	การเลือกตั้งปี 2562
114	นายคทาเพชร แก่นแก้ว	เพชรบูรณ์ เขต 1	เพชรบูรณ์ เขต 5
115	นายยุพราช บัวอินทร์	เพชรบูรณ์ เขต 3	เพชรบูรณ์ เขต 2
116	นายเรวัต อารีรอบ	ภูเก็ต เขต 2	ภูเก็ต เขต 1
117	นายเขวงศักดิ์ พลลาก	มหาสารคาม เขต 1	มหาสารคาม เขต 1
118	นายธนรัตน์ จูมแพง	มุกดาหาร เขต 2	มุกดาหาร เขต 2
119	นายสมบัติ ยะสินธุ์	แม่ฮ่องสอน เขต 1	แม่ฮ่องสอน เขต 1
120	นายณรงค์ ดุดิง	ยะลา เขต 3	ยะลา เขต 3
121	นายทินกร อ่อนประทุม	ร้อยเอ็ด เขต 2	ร้อยเอ็ด เขต 2
122	นายวิรัช ร่มเย็น	ระนอง เขต 1	ระนอง เขต 1
123	นายสาธิต ปิตุเตชะ	ระยอง เขต 1	ระยอง เขต 1
124	นายบัญญัติ เจตนจันทร์	ระยอง เขต 2	ระยอง เขต 2
125	นายธรา ปิตุเตชะ	ระยอง เขต 3	ระยอง เขต 3
126	นางกัลยา ศิริเนาวกุล	ราชบุรี เขต 1	ราชบุรี เขต 1
127	นางสาวผ่องศรี ธาราภูมิ	ลพบุรี เขต 1	ลพบุรี เขต 1
128	นางชนิษฐา นิภาเกษม	ลำปาง เขต 1	ลำปาง เขต 1
129	นายนิคม เซวาร์กิตติโสภณ	ลำปาง เขต 4	ลำปาง เขต 3
130	นายขยัน วิพรหมชัย	ลำพูน เขต 2	ลำพูน เขต 1
131	นายฉัตรชัย ลีกระจ่าง	เลย เขต 1	เลย เขต 2
132	นายอดุลย์เดช ตียะบุตร	เลย เขต 3	เลย เขต 3
133	นายกิตติศักดิ์ พันภัย	ศรีสะเกษ เขต 3	ศรีสะเกษ เขต 4
134	นายธีรพงศ์ ไตรสรณปัญญา	ศรีสะเกษ เขต 6	ศรีสะเกษ เขต 8
135	นายจันทร์ทา เทวา	ศรีสะเกษ เขต 7	ศรีสะเกษ เขต 2
136	นายภีรพล ลาภาโรจน์กิจ	สงขลา เขต 2	สงขลา เขต 2
137	นายวิรัตน์ กัลยาศิริ	สงขลา เขต 3	สงขลา เขต 3
138	นายชัยวุฒิ ผ่องแผ้ว	สงขลา เขต 4	สงขลา เขต 4
139	นายถาวร เสนเนียม	สงขลา เขต 6	สงขลา เขต 6
140	นายศิริโชค โสภา	สงขลา เขต 7	สงขลา เขต 7
141	พลตำรวจตรีสุรินทร์ ปาลาเร่	สงขลา เขต 8	สงขลา เขต 8
142	นายฮอซาลี มาเหม็ม	สตูล เขต 2	สตูล เขต 2

ที่	ชื่อ - นามสกุล	การเลือกตั้งปี 2554	การเลือกตั้งปี 2562
143	นางสาวสรชา วีระชาติวัฒนา	สมุทรปราการ เขต 2	สมุทรปราการ เขต 3
144	พันตำรวจโทประเมษฐ์ มหาศิธรณ โรจน์	สมุทรปราการ เขต 5	สมุทรปราการ เขต 5
145	นายสมยศ ประกอบผล	สมุทรปราการ เขต 7	สมุทรปราการ เขต 7
146	นางสาวรังสีมา รอดรัศมี	สมุทรสงคราม เขต 1	สมุทรสงคราม เขต 1
147	นายนิติรัฐ สุนทรวร	สมุทรสาคร เขต 3	สมุทรสาคร เขต 3
148	นายวิรัตน์ วิริยะพงษ์	สุโขทัย เขต 1	สุโขทัย เขต 1
149	นายสัมพันธ์ ตั้งเบญจผล	สุโขทัย เขต 2	สุโขทัย เขต 2
150	นายโด่ง แสงกลาก	สุโขทัย เขต 4	สุโขทัย เขต 3
151	นายอิสระ บุญญาอรุณเนตร	สุพรรณบุรี เขต 1	สุพรรณบุรี เขต 1
152	นายสินิตย์ เลิศไกร	สุราษฎร์ธานี เขต 5	สุราษฎร์ธานี เขต 5
153	นายธีรภัทร พริ้งสุลกะ	สุราษฎร์ธานี เขต 6	สุราษฎร์ธานี เขต 6
154	นายคำสิงห์ ขอบมี	สุรินทร์ เขต 1	สุรินทร์ เขต 1
155	นายองอาจ ไสรดาวร	สุรินทร์ เขต 4	สุรินทร์ เขต 3
156	นางสาวชมพูนุท นาครทรรพ	หนองคาย เขต 1	หนองคาย เขต 1
157	นางไพเราะจิต เจริญยิ่ง	หนองบัวลำภู เขต 1	หนองบัวลำภู เขต 1
158	นายอรชุน ประสิทธิ์สมบัติ	อ่างทอง เขต 1	อ่างทอง เขต 1
159	นายอภิวัฒน์ เงินหมื่น	อำนาจเจริญ เขต 2	อำนาจเจริญ เขต 2
160	นายทรงกิตติ สุวรรณทอง	อุดรธานี เขต 5	อุดรธานี เขต 4
161	นายกุลเดช พัวพัฒนกุล	อุทัยธานี เขต 1	อุทัยธานี เขต 1
162	นายวิทยา จันทร์สม	อุทัยธานี เขต 2	อุทัยธานี เขต 2
163	นายวุฒิพงษ์ นามบุตร	อุบลราชธานี เขต 3	อุบลราชธานี เขต 2
164	นายวีระ รุปคม	อุบลราชธานี เขต 6	อุบลราชธานี เขต 6
165	นางสาวบุญยธิดา สมชัย	อุบลราชธานี เขต 8	อุบลราชธานี เขต 8

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

ตารางที่ 25 เปรียบเทียบพื้นที่ที่มีการปรับลดจำนวน ส.ส. แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
ระหว่างการเลือกตั้งปี 2554 vs 2562

จังหวัด	จำนวนเขต ในการเลือกตั้งปี 2554 (เขต)	จำนวนเขต ในการเลือกตั้งปี 2562 (เขต)
กรุงเทพมหานคร	33	30
เชียงใหม่	10	9
แพร่	3	2
อุตรดิตถ์	3	2
เพชรบูรณ์	6	5
สระบุรี	4	3
สุโขทัย	4	3
สุพรรณบุรี	5	4
พระนครศรีอยุธยา	5	4
อ่างทอง	2	1
เลย	4	3
กาฬสินธุ์	6	5
ชัยภูมิ	7	6
นครราชสีมา	15	14
บุรีรัมย์	9	8
ร้อยเอ็ด	8	7
สกลนคร	7	6
สุรินทร์	8	7
อุดรธานี	9	8
อุบลราชธานี	11	10
กระบี่	3	2
ตรัง	4	3
นครศรีธรรมราช	9	8

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

ตารางที่ 26 ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง (แบบบัญชีรายชื่อ) ของพรรคประชาธิปัตย์
ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562³³⁸

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล
1	นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ	26	นายจักพันธ์ ปิยพรไพบูลย์
2	นายชวน หลีกภัย	27	นายบรรณพัฒน์ แก้วทอง
3	นายบัญญัติ บรรทัดฐาน	28	นายไชยยศ จิรเมธากร
4	นายเทอดพงษ์ ไชยนันทน์	29	นายเจือ ราชสีห์
5	คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช	30	นางมัลลิกา บุญมีตระกูล มหาสุข
6	นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์	31	นต. สุธรรม ระหงษ์
7	นายกรณ์ จาติกวณิช	32	นายชำนาญ ศักดิ์เศรษฐ์
8	นายจตุติ ไกรฤกษ์	33	นายสุรบถ หลีกภัย
9	นายองอาจ คล้ามไพบูลย์	34	นายยุพ นานา
10	นางศิริวรรณ ปราศจากศัตรู	35	นายสมบูรณ์ อุทัยเวียงกุล
11	นายอิสสระ สมชัย	36	นายราเมศ รัตนะเชวง
12	นายอัศวิน วิภูศิริ	37	นายสามารถ ราชพลสิทธิ์
13	นายเกียรติ สิทธิอมร	38	นายณัฐ บรรทัดฐาน
14	นายกนก วงษ์ตระหง่าน	39	นายถวิล ไพรสมนต์
15	นางศรสมร รัศมีฤกษ์เศรษฐ์	40	นายวิฑูรย์ นามบุตร
16	นายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค	41	นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท
17	นายพนิต วิภิตเศรษฐ์	42	นายบุญยอด สุขถิ่นไทย
18	นายอภิชัย เตชะอุบล	43	นายอร่ามอาชวีวัต โล่ห์วีระ
19	นายวีระชัย วีระเมธีกุล	44	นายชาญชัย อิสระเสนารักษ์
20	นางสาวจิตภัสร์ กฤดากร	45	นายนิพนธ์ วิสิษฐยุทธศาสตร์
21	นายสุทัศน์ เงินหมื่น	46	นายวัชร เพชรทอง
22	นายพิสิฐ ลี้อาธรรม	47	นายจตุฤทธิ์ ลักษณวิศิษฏ์
23	นายอิสสระ เสรีวัฒนวุฒิ	48	นายเอกชัย ขจรบุญถาวร
24	นางสาวพิมพ์พี พันธุ์วิชาติกุล	49	นายอภิชาติ ศักดิ์เศรษฐ์
25	นายดวงฤทธิ์ เบ็ญจาธิกุล ชัยรุ่งเรือง	50	นายศุภชัย ศรีหล้า

³³⁸ พรรคประชาธิปัตย์, "150 บัญชีรายชื่อ พรรคประชาธิปัตย์".

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล
51	นางมณฑิพย์ ศรีรัตนา	80	นายศิริภา อินทวิเชียร
52	นางสาวมัฐธิณี มุลทิพย์	81	นายพรรคพล กীরติภราดร
53	นายสุกิจ ก้องธรรนินทร์	82	นางสาวณิชารีย์ เสนะวัต
54	นายชนินทร์ รุ่งแสง	83	นางสาวพลอยนภัส โจวณิชัย
55	นายประกอบ จิระกิติ	84	นางสาวสุชาดา แทนทรัพย์
56	นายไชยวัฒน์ ไตรยสุนันท์	85	นางสาวพรปวีณ์ เกิดโภคทรัพย์
57	นายวิชัย ล้ำสุทธิ	86	นายณัฐภัทร เนียวกุล
58	นายชวนนท์ อินทรโกมลย์สุด	87	นายวิภูษิต มีสิทธิ์
59	นายบรรพต ต้นธีรวงศ์	88	นางสาวณัฐภา กัสณุภาชี
60	นายสัณชัย อินทรสุด	89	นายอธิวัฒน์ ทรัพย์พีชกมล
61	นายสุนทร รักษ์รงค์	90	พล.ร.อ. สุวิทย์ ธาระรูป
62	นายอักรพล ลีลาจินดามัย	91	นายชัชช นิมมานเหมินท์
63	นายชยงการ ภมรมาศ	92	นายชาวิรินทร์ อุทัยพัฒน์
64	นายบุญยธีร์ พานิชประไพ	93	นายรัฐไกร เอกเพชร
65	นายศิริรัฐ ศรีพันธุ์	94	นายเก้าธรัช เทียนมงคล
66	นายธน เวชกรกานนท์	95	นายขจรพัฒน์ วิรอยศิริ
67	นายวิจิตร อยู่สุภาพ	96	พล.ร.อ. นาวิ ศานติกะนาวิน
68	นายสกล เขมะพรรค	97	นายเมฆินทร์ เอี่ยมสะอาด
69	นายธนวัฒน์ ปัญญาสกุลวงศ์	98	นางดรฉนวนวรรณ ชาญพิพัฒน์ชัย
70	นายรอเช็ด เป็นแหละแหนะ	99	นายสุธี กรกมลพฤษย์
71	นายสุวิศว์ เมฆเสรีกุล	100	นางสุรัตน์ เมฆะวารากุล
72	นายชالا อนุสุริยา	101	นางแสงสรรเพ็ชร วิเศษบริรักษ์
73	นายพัสนช เหาตะวานิช	102	นายประเกียรติ นาสิมมา
74	นายเชาว์ มีขวด	103	นายอาคม วุฒิพงศ์
75	นายภูเบศร์ อภัยวงศ์	104	นายอารยะ โรจนวณิชชากร
76	นายภูเบศ จันทนิมิ	105	นายชัยนัท สุขไชยะ
77	นายศรุต วัฒนสมบูรณ์	106	นางสาวอาภา รัชตะกุลธำรง
78	นายการุณ ไสงาม	107	นายพนาสิน จึงสวนันท์
79	นายภูมิสรรค์ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา	108	นายพีรสรณ์ จิรพิชิตชัย

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล
109	นางสาวจากรุวรรณ บำรุงรักษ์	130	นายเพชรพงศ์ ตริเทพา
110	นางชนกนันท์ ศุภศิริ	131	นางสาวรัชฎ์ฤทัย ยกสุขฤทัยไช ข้าว
111	นางสาวนลินนิภา ธาระราช	132	นางสาวลักษณิรายา คณานุรักษ์
112	นายธนบดี ปิ่นแก้ว	133	นายวัชรระ สนธิชัย
113	นายประจักษ์ ว่างกานนท์	134	นายสงคราม เมืองมนตรี
114	นายพลสิทธิ์ พงศ์พัฒนกิจ	135	นายสมพจน์ โรหิตาภิรมย์
115	นายปิ่น จุฑาศฤงค์	136	นายสล้าง ชินะกานนท์
116	นายชุมพล นวลวิจิตร	137	นายสุไกร เจริญใจ
117	นายสันติชนธ์ สุคนธ์ทองเจริญ	138	นายสุพจน์ นิรมิต
118	นายครรชิต เหมะรักษ์	139	นายสุรัตน์ พิมนิสัย
119	นายชิษณุชา นวลปาน	140	นางอารีรัตน์ พิมนิสัย
120	นายอุดมการณ์ วรกิจ	141	นายสุธรรม ลิมสุวรรณเกษม
121	นายศุภสิทธิ์ ลิมตระกูล	142	นายลาภิศ พระภูจำนงค์
122	นายชินนทร์ ศรีผดุงกุล	143	นายมนัส เพ็ญนุกุล
123	นายชูเกียรติ พุงปรือ	144	นายสุริยะ ศึกษากิจ
124	นายณัฐวุฒิ แถวโสภา	145	นายสุกฤษฎ์ชัย อีระเริงฤทธิ์
125	นางสาวดวงพร ศิริสัมพันธ์	146	นายบุญมี บุญมีตระกูล
126	นายทวีศักดิ์ วิศิษฎ์กานนท์	147	นายพิมพ์พล แสงเมือง
127	นายนิคม ศรีเงิน	148	นายวิจารณ์ จงภักดี
128	นายประโชติ สิริวัฒน์	149	นายนพรัตน์ ฉิมรัมย์
129	นายปราโมทย์ศรีษฐ ธรรมคุณากร	150	นายอาคม เอ่งฉ้วน

หมายเหตุ

ผลการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 ส.ส. พรรคประชาธิปัตย์ แบบบัญชีรายชื่อ ได้รับเลือกระหว่างลำดับที่ 1-19

ตารางที่ 27 ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง (แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง) ของพรรคประชาธิปัตย์
ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562

ภูมิภาค/พื้นที่	จังหวัด	เขต เลือกตั้ง	ชื่อ - นามสกุล	หมายเลข	ผลการเลือกตั้ง ³³⁹		
					ไม่ ได้	ได้	คะแนน
กรุงเทพ มหานคร	-	1	นางเจิมมาศ จิ่ง เลิศศิริ	3	✓		14,348
		2	นางสาวอรอนงค์ กาญจนชูศักดิ์	4	✓		16,269
		3	หม่อมหลวงอภิ มงคล โสณกุล	13	✓		17,029
		4	นายอนุชา บุรพ ชัยศรี	11	✓		13,890
		5	นายธนา ชีรวินิจ	9	✓		18,711
		6	นายอรรถวิชัย สุวรรณภักดี	10	✓		16,525
		7	นายคณวัฒน์ จันทราวัฒน์	15	✓		12,896
		8	นายสรรเสริญ สมะลาภา	16	✓		15,384
		9	พลตำรวจตรี วิชัย สังข์ประไพ	5	✓		16,255
		10	นายธัญญ์นิธิ ชว รัตน์นิธิโชติ	11	✓		14,061
		11	นายสมชาย เวสารัชชระกุล	8	✓		24,815
		12	นายรัฐพงศ์ ระ หงษ์	6	✓		11,075
		13	นายพริษฐ์ วัชรสินธุ	8	✓		17,974

³³⁹ ผลคะแนนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง วันที่ 24 มีนาคม 2562, สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, ข้อมูลสถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562.

ภูมิภาค/พื้นที่	จังหวัด	เขต เลือกตั้ง	ชื่อ - นามสกุล	หมายเลข	ผลการเลือกตั้ง ³³⁹		
					ไม่ ได้	ได้	คะแนน
		14	นายพรพรหม ณ.ส. วิกิตเศรษฐ์	6	✓		13,375
		15	นายธนต์ธ ธนา กิจอำนวย	1	✓		8,949
		16	นางฮุ้ยดียะ พิศ สุวรรณ อุเซ็ง	12	✓		10,683
		17	นางสาวเบญญา ภา เกษประดิษฐ์	6	✓		8,868
		18	นายอนันต์ ฤกษ์ ดี	9	✓		7,295
		19	นางนาลยา แดง บุหงา	14	✓		16,284
		20	นายสามารถ มะลูถิม	11	✓		18,548
		21	นายสุทธิ ปัญญา สกุลวงศ	6	✓		14,339
		22	นายสุรินทร์ จันทร์ พิทักษ์	14	✓		20,376
		23	นางนันทพร วีร กุลสุนทร	4	✓		17,247
		24	นายสาทร ม่วงศิริ	12	✓		14,784
		25	นายสากล ม่วง ศิริ	8	✓		23,425
		26	พันตำรวจเอก สามารถ ม่วงศิริ	8	✓		19,202
		27	นายเอกนัฐ พร้อมพันธุ์	8	✓		23,803
		28	นางอรอนงค์ คล้ายนก	10	✓		17,279
		29	นายวิลาศ จันทร์ พิทักษ์	3	✓		13,612

ภูมิภาค/พื้นที่	จังหวัด	เขตเลือกตั้ง	ชื่อ - นามสกุล	หมายเลข	ผลการเลือกตั้ง ³³⁹		
					ไม่ได้	ได้	คะแนน
		30	นางสาวรัชดา ธนาติเรก	10	✓		17,535
ภาคกลาง	สมุทรสงคราม	1	นางสาวรังสิมา รอดรัมย์	12		✓	26,719
	นครนายก	1	นายสกลชัย อิสระเสนารักษ์	11	✓		17,066
	สิงห์บุรี	1	นายสาโรจน์ พันธ์าสู	15	✓		2,936
	อ่างทอง	1	นายอรชุน ประสิทธิ์สมบัติ	1	✓		ขาด คุณสมบัติ ³⁴⁰
	ชัยนาท	1	นายประชา ยอด วานิช	3	✓		5,143
		2	นายสนธยา ภูษิต	3	✓		4,642
	อุทัยธานี	1	นายกุลเดช พั้วพัฒนกุล	6	✓		8,122
		2	นายวิทยา จันทร สม	6	✓		12,523
	พิจิตร	1	นายอาวุธ เดชอุป การ	3	✓		11,983
		2	นายบุญชอบ ส กุต	15	✓		5,649
		3	นายณรงค์ จักขุ จันทร	4	✓		6,152
	สมุทรสาคร	1	นายกุลวัชร หงษ์ คู	12	✓		16,073
		2	นายสมชัย ศรี สุทธิยากร	11	✓		10,652

³⁴⁰ "หลักฐานคดีผู้สมัคร ส.ส. ปชป. ถือหุ่นสื่อ วัตถุประสงค์ชัด 7 ข้อ - เฟซบุ๊ก 8 ก.พ.62," สำนักข่าวอิศรา, 2562, สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2566, <https://isranews.org/content-page/item/77279-report00-77279.html>.

ภูมิภาค/พื้นที่	จังหวัด	เขตเลือกตั้ง	ชื่อ - นามสกุล	หมายเลข	ผลการเลือกตั้ง ³³⁹		
					ไม่ได้	ได้	คะแนน
	สระบุรี	3	นายนิติรัฐ สุนทรวรร	10	✓		11,856
		1	นายนันทวัชร กี่ สง่า	3	✓		6,406
		2	นายอมร อมร รัตนานนท์	11	✓		4,728
	สุโขทัย	3	นายชูศักดิ์ จี้ง พานิช	6	✓		5,316
		1	นายวิรัตน์ วิริยะ พงษ์	6	✓		14,619
		2	นายสัมพันธ์ ตั้ง เบญจผล	4	✓		15,948
	กำแพงเพชร	3	นายโด่ง แสง ลาภ	11	✓		5,977
		1	นายจิตรี มหบุญ พาชัย	16	✓		9,381
		2	นายสุขวิชชาญ มุ สิกุล	4	✓		13,289
		3	นายสำราญ ศรี แปงวงศ์	2	✓		21,071
	พระนครศรีอยุธยา	4	นายพลเดช ศรี แปงวงศ์	14	✓		5,351
		1	นายสมบูรณ์ มี นาค	2	✓		6,198
2		นายเอกราช ไกล่ สว่าง	10	✓		3,375	
3		ว่าที่ ร้อยตรี พลัฎฐ์ มงคลเชื้อ ทอง	11	✓		3,907	
		4	นายอาทิตย์เทพ มงคล ทองรอด	12	✓		4,002

ภูมิภาค/พื้นที่	จังหวัด	เขต เลือกตั้ง	ชื่อ - นามสกุล	หมายเลข	ผลการเลือกตั้ง ³³⁹		
					ไม่ ได้	ได้	คะแนน
	ลพบุรี	1	นางสาวพ้องศรี ธาราภูมิ	13	✓		10,173
		2	นายยุวภพ กระเป่าทอง	9	✓		2,847
		3	นายพุทธ หอม พิกุล	13	✓		4,655
		4	นายจรงวย สม จิตรนา	5	✓		5,819
	สุพรรณบุรี	1	นายอิสระ บุญญาอรุณเนตร	2	✓		4,410
		2	นายวิสุทธิ์ สุนทร วิภาต	13	✓		2,305
		3	พลตำรวจตรี มณฑล มือนันต์	1	✓		1,649
		4	นายเอกนรินทร์ คำทอง	9	✓		1,289
	นครปฐม	1	พันโท สินธพ แก้วพิจิตร	2		✓	35,711
		2	นายสมคิด เปี่ยม คล้าย	1	✓		6,522
		3	นายธนบดี ภัทร โชคโกคิน	8	✓		6,695
		4	นายสมชาย มณี รัตน์	14	✓		8,613
		5	นายสุรัชย์ อนุตธ โต	2	✓		18,970
	พิษณุโลก	1	นายวรงค์ เดชกิจ วิกรม	5	✓		18,613
		2	นายธีระ อ่ำพูล	2	✓		14,642
		3	นายพงษ์มนู ทอง หนัก	4	✓		25,003

ภูมิภาค/พื้นที่	จังหวัด	เขตเลือกตั้ง	ชื่อ - นามสกุล	หมายเลข	ผลการเลือกตั้ง ³³⁹		
					ไม่ได้	ได้	คะแนน
		4	นางสาวมูธิตา ทองคำนุช	10	✓		17,276
		5	นายคณิศร มาดี	8	✓		25,021
	เพชรบูรณ์	1	นายชัยณรงค์ สืบ สุรีย์กุล	3	✓		15,778
		2	นายยุพราช บัว อินทร์	4	✓		29,339
		3	นายณัฐพล ภาค กุล	2	✓		5,749
		4	นางสาว ปิ่นปิ่นท์ สุด ทำนอง	4	✓		3,875
		5	นายคชาเพชร แก่นแก้ว	9	✓		5,162
	นครสวรรค์	1	นายสงกรานต์ จิตสุทธิภากร	11	✓		19,987
		2	นายนิยศาลิน ถนอมมิตรวัฒนา	9	✓		6,313
		3	นายสมทรง นิล ประยูร	6	✓		6,629
		4	นายสมชาย เพชรจินดา	12	✓		3,240
		5	นายพีระเดช ศิริ วันสาณฑ์	11	✓		26,156
		6	นางสาวอุษา อัครงค์ศักดิ์คุณ	3	✓		3,093
	นนทบุรี	1	นางสาววิภาวัลย์ วรธรรมปริษา	6	✓		21,225
		2	นายเฉลิมพล นิยมสินธุ์	2	✓		18,011
		3	นายกฤษกร อัจฉริยะประสิทธิ์	5	✓		18,344

ภูมิภาค/พื้นที่	จังหวัด	เขต เลือกตั้ง	ชื่อ - นามสกุล	หมายเลข	ผลการเลือกตั้ง ³³⁹		
					ไม่ ได้	ได้	คะแนน
		4	นายวิรัตน์ บรรดาศักดิ์	4	✓		21,160
		5	นายจำลอง ขำสา	5	✓		18,406
		6	นายสัมฤทธิ์ ด้วงโสน	12	✓		27,782
	ปทุมธานี	1	นายเอกชัย นาค บุรินทร์	8	✓		9,589
		2	นายฤกษ์กุล ส่องแสง	1	✓		8,560
		3	นายณฤทธิ์ นา ควงชม	4	✓		5,608
		4	นายเกียรติศักดิ์ ส่องแสง	6	✓		14,024
		5	นางพัฒนชีตา วันสิริภักดิ์	3	✓		13,074
		6	นายอานนท์ นุ่น สุข	11	✓		3,949
	สมุทรปราการ	1	นายกวีณัฐ ศิลป พัฒน์	6	✓		5,690
		2	นายดุสิต พันธุ์ เสื่อ	9	✓		5,382
		3	นางสาวสรชา วีร ชาติวัฒนา	9	✓		10,121
		4	นายปิยะ นาค ทรัพย์	9	✓		9,045
		5	พันตำรวจโท ประเมษฐ์ มหาศิริ ธนโรจน์	12	✓		6,954
		6	นายประจักษ์ ตันติรัศมี	5	✓		4,609
		7	นายสมยศ ประกอบผล	7	✓		6,131

ภูมิภาค/พื้นที่	จังหวัด	เขต เลือกตั้ง	ชื่อ - นามสกุล	หมายเลข	ผลการเลือกตั้ง ³³⁹		
					ไม่ ได้	ได้	คะแนน
ภาคเหนือ	แม่ฮ่องสอน	1	นายสมบัติ ยะ สินธุ์	15	✓		23,050
	แพร่	1	นางธนิษจิตรา ศุภศิริ	9	✓		38,035
		2	นายคณาธิป มุด เจริญ	9	✓		14,312
	ลำพูน	1	นายขยัน วิพรหม ชัย	13	✓		12,117
		2	พลตรี จิตติวัตร ศรสวรรณ	11	✓		7,792
	อุตรดิตถ์	1	นายพรศักดิ์ เอื้อ ประเสริฐ	3	✓		5,318
		2	นายประสิทธิ์ คลังสีดา	3	✓		5,692
	น่าน	1	นายอดิศักดิ์ ภิ มालย์	9	✓		6,916
		2	นายจาตุรนต์ อิน นาศคราคูณ	7	✓		8,954
		3	นายสำเร็จ แก้ว เทพ	6	✓		2,743
	พะเยา	1	นายอนุพงษ์ มา คำ	9	✓		2,462
		2	นายกาจพล เอิบ สุขสิริ	10	✓		2,023
		3	นายมนัสศักดิ์ บุญมีตระกูล	12	✓		3,244
	ลำปาง	1	นางชนิษฐา นิภา เกษม	2	✓		5,223
		2	นางสาวกัญญา รัตน์ วงศ์วรกุล กิจ	8	✓		5,482

ภูมิภาค/พื้นที่	จังหวัด	เขตเลือกตั้ง	ชื่อ - นามสกุล	หมายเลข	ผลการเลือกตั้ง ³³⁹		
					ไม่ได้	ได้	คะแนน
		3	นายนิคม เชาว์ กิตติโสภณ	4	✓		8,408
		4	นายญาณวรุฒม์ ธรรมชาติ	11	✓		2,449
	เชียงราย	1	นายรัชชัย อภิ วงศ์	8	✓		2,472
		2	นายฤกษ์ภูมิพงษ์ นามวงศ์	13	✓		4,074
		3	นายประดิษฐ์ ศรี อ้วน	16	✓		2,244
		4	นายทินกร แก้ว กล้า	12	✓		2,183
		5	นางสาวมีรันตี บุญแก้ว	4	✓		5,261
		6	นางสุภาพ ยาปะ โลหิต	11	✓		1,960
		7	นายนำชัย อนันท์ เดชา	12	✓		2,342
	เชียงใหม่	1	นายพรชัย จิต รนวเสถียร	11	✓		10,713
		2	นายวิวัฒน์ กิตติ พรพานิช	14	✓		4,416
		3	นายวีระวุฒิ เทพ เรือง	14	✓		4,308
		4	นางสาวกัลยา แก้วมา	8	✓		4,918
		5	ว่าที่ ร้อยโท วิศร เกาตรสกุล	15	✓		4,816
6		นายวิศิษฐ์ วัชรินทร์	13	✓		4,532	
7		นายพรเลิศ กำ วินจันทร์	15	✓		3,440	

ภูมิภาค/พื้นที่	จังหวัด	เขตเลือกตั้ง	ชื่อ - นามสกุล	หมายเลข	ผลการเลือกตั้ง ³³⁹		
					ไม่ได้	ได้	คะแนน
		8	นางสาววรรณ อันท้วม	2	✓		2,508
		9	นายนवल ศิริ รักษสกุล	1	✓		4,695
ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	บึงกาฬ	1	นายปรววรรษ ห้วยฤทธิ์	14	✓		1,268
		2	นายวินัย ดิยะ บุตร	1	✓		1,896
	มุกดาหาร	1	นางสาวสุกัญชา ศรีสุข	18	✓		826
		2	นายธนรัตน์ จูม แพง	10	✓		1,134
	อำนาจเจริญ	1	นางสาวธนาภา จันทวารา	15	✓		7,724
		2	นายอภิวัฒน์ เงิน หมื่น	16	✓		11,498
	ยโสธร	1	นางศรีสอางค์ เพิ่มพูล	7	✓		1,307
		2	นายกริชเพชร พลศรี	2	✓		1,137
		3	นายนคร ศรีมัน ตะ	6	✓		790
	เลย	1	นายยงยุทธ ทิพ รส	7	✓		5,191
		2	นายฉัตรชัย ลี กระจ่าง	14	✓		2,443
		3	นายอดุลย์วิชัย เดช ดิยะบุตร	16	✓		4,876
	หนองคาย	1	นางสาวชมพูนุท นาครทรรพ	15	✓		2,063
		2	นายธงชัย กิ่ง มาตย์	1	✓		1,172

ภูมิภาค/พื้นที่	จังหวัด	เขตเลือกตั้ง	ชื่อ - นามสกุล	หมายเลข	ผลการเลือกตั้ง ³³⁹			
					ไม่ได้	ได้	คะแนน	
	หนองบัวลำภู	3	นายสุรัชชัย ทิพย์ มาตร	13	✓		1,425	
		1	นางไพเราะจิต เจริญยิ่ง	1	✓		1,428	
		2	นายอนันต์ ลือ นาม	20	✓		608	
	นครพนม	3	นางวารภรณ์ กองผาพา	16	✓		1,086	
		1	นายสุริน ไตริน	18	✓		434	
		2	นายธเทวินทร์ ตติยะรัตน์ดิลก	8	✓		817	
		3	นายศุภกิจ โพธิ์ ศรีมีสุข	8	✓		806	
	กาฬสินธุ์	4	นายธงชัย นายก ชน	7	✓		858	
		1	นายประสิทธิ์ แสงมณี	14	✓		1,317	
		2	นายประวิทย์ ภู จำพล	3	✓		1,238	
		3	นายสัมพันธ์ ภู แป็ง	4	✓		3,682	
		4	นายชอบเรียน วงศ์ศิริ	5	✓		2,813	
	มหาสารคาม	5	นายชาญชนะ อินทรเสนา	2	✓		1,111	
		1	นายเชวงศักดิ์ พลลาภ	8	✓		2,502	
		2	นายนิพนธ์ วงศ์ พัฒน์	13	✓		1,131	
			3	นางสาว กมลวรรณ มณี ศรี	13	✓		1,514

ภูมิภาค/พื้นที่	จังหวัด	เขตเลือกตั้ง	ชื่อ - นามสกุล	หมายเลข	ผลการเลือกตั้ง ³³⁹			
					ไม่ได้	ได้	คะแนน	
		4	นายเศรษฐวัฒน์ ศิริโกมุท	12	✓		1,542	
		5	นายจุลจักร กอง พลพรหม	2	✓		1,259	
		1	นางสาวนัฐริกา โล่ห์วีระ	12	✓		5,231	
	ชัยภูมิ		2	นายไฉน ครอบ บัวบาน	10	✓		1,770
			3	นายฤกษ์ณัฒนัย หมู่สะแก	8	✓		2,165
			4	นายชยนนท์ คำ เป้า	1	✓		1,870
			5	นายเสถียร เที่ยงตรง	3	✓		1,204
			6	นายสากล มา ชัยภูมิ	10	✓		1,184
			สกลนคร		1	นางยุพาวรรณ จักรพิมพ์	4	✓
	2	นายอนุชิตชัย ชมภูราช			3	✓		1,595
	3	นายสุรศักดิ์ เดช โฮม			5	✓		1,151
	4	จำอากาศเอก ประธาน สุทธิศิริ			5	✓		1,163
	5	นายบุญรักษา พรมวัง			1	✓		1,905
	6	นายธนดล จำ รักษา			4	✓		1,261
	ร้อยเอ็ด				1	นางสาวนภาพร พวงซ้อย	17	✓
			2	นายทินกร อ่อน ประทุม	6	✓		7,343

ภูมิภาค/พื้นที่	จังหวัด	เขตเลือกตั้ง	ชื่อ - นามสกุล	หมายเลข	ผลการเลือกตั้ง ³³⁹		
					ไม่ได้	ได้	คะแนน
		3	นายณรงค์ นา ทองคำ	10	✓		889
		4	นางสาวอัญชิสา สีสาร	16	✓		840
		5	นายจิรายุ มณี พันธ์	5	✓		1,065
		6	นางสาวจันทร์พร ชินโมลี	19	✓		1,032
		7	นายมงคล เทพ จรรยา	4	✓		550
	สุรินทร์	1	นายคำสิงห์ ชอบ มี	10	✓		2,120
		2	นางทัศนาวลัย โสภา บุษรา	12	✓		2,601
		3	นายองอาจ ไสร ถาวร	10	✓		826
		4	นายยรรยง ผิว อ่อน	4	✓		1,811
		5	นายภูมิสิน กา ระเวก	9	✓		
		6	นายไพบูลย์ ศิริ มา	7	✓		1,518
		7	นายทวีศักดิ์ ยง ยิ่งยีน	1	✓		1,557
	บุรีรัมย์	1	นายชาญชัย โต พฤษา	9	✓		2,770
		2	นายธีรวุฒิ ทัฬหิมหิน	6	✓		2,091
		3	นายสมคิด สิ้นไธ สง	3	✓		1,513
		4	นายปรีวัชร มณี เต็ม	16	✓		958

ภูมิภาค/พื้นที่	จังหวัด	เขตเลือกตั้ง	ชื่อ - นามสกุล	หมายเลข	ผลการเลือกตั้ง ³³⁹			
					ไม่ได้	ได้	คะแนน	
		5	นายประเสริฐ เครือศรี	10	✓		2,324	
		6	นายภูงศ์ เลา หศิริวงศ์	7	✓		1,690	
		7	นายภูมิสิทธิ์ มา ประจง	9	✓		5,228	
		8	นายสันติ ไรจน์สุ กิจ	6	✓		2,899	
		ศรีสะเกษ	1	นางฐิตารีย์ ไตร สรณปัญญา	7	✓		1,127
			2	นายจันทร์ทา เท วา	4	✓		1,064
			3	นายบุญคง วิลัย เลิศ	12	✓		1,486
			4	นายกิตติศักดิ์ พัน ภัย	8	✓		996
	5		นายศุภชัย เลาท วิวัฒน์	4	✓		1,414	
	6		นางสาวมยุรี ศรี วิวัฒน์	10	✓		2,029	
	7		นายนิมิตร จินา วัลย์	12	✓		517	
	8		นายธีรพงศ์ ไตร สรณปัญญา	12	✓		1,169	
	อุตรธานี	1	นายเรวัตร์ ตึง ตระกูล	3	✓		2,983	
		2	นายวราเทพ จันทพันธ์	3	✓		891	
		3	นางราณี นิงค์ ษา	11	✓		1,118	
		4	นายทรงกิตติ สุวรรณทอง	6	✓		1,205	

ภูมิภาค/พื้นที่	จังหวัด	เขตเลือกตั้ง	ชื่อ - นามสกุล	หมายเลข	ผลการเลือกตั้ง ³³⁹		
					ไม่ได้	ได้	คะแนน
		5	นางสาวมลิวรรณ แก้วสุข	11	✓		1,044
		6	นายชูศักดิ์ กุล ธวัชวงศ์	16	✓		1,787
		7	นางสาวโอฬารีย์ หลักคำ	3	✓		1,560
		8	นายชาติชาย จันทร์สวย	1	✓		2,763
	ขอนแก่น	1	นายจิตติ เข็ดชู	12	✓		5,014
		2	พันตำรวจโท ปฎิณญา วิเชษฐ พงษ์	18	✓		2,191
		3	นายนรเศรษฐ์ ศรี เงิน	8	✓		1,181
		4	นายพลชัย พิพิธวรกุล	35	✓		1,806
		5	นายวุฒิพงษ์ ศุ ภรณ์	2	✓		1,162
		6	นายติลกเทพ กุล น้อย	1	✓		1,708
		7	นายภูมิบัติ วิเชษฐพงษ์	14	✓		888
		8	นายพงศธร งาน ไว	9	✓		1,003
		9	นายนิติพัชร พิง คารักษ์	17	✓		729
		10	นายวีระ พล รักษา	15	✓		791
	อุบลราชธานี	1	นายปรเมษฐ์ ศรี หล้า	1	✓		5,220
		2	นายวุฒิพงษ์ นาม บุตร	6		✓	41,777

ภูมิภาค/พื้นที่	จังหวัด	เขต เลือกตั้ง	ชื่อ - นามสกุล	หมายเลข	ผลการเลือกตั้ง ³³⁹			
					ไม่ ได้	ได้	คะแนน	
		3	นายเทคนิค เรือง แสน	28	✓		1,583	
		4	นายกำพล เดิม ต้น	1	✓		1,804	
		5	นายบุญสอน สามัคคี	9	✓		1,718	
		6	นายวีระ รูปคม	5	✓		3,523	
		7	นายปรีชญา ฉ่ำ มณี	1	✓		6,326	
		8	นางสาวแนน บุญยธิดา สมชัย	13		✓	24,309	
		9	นายนิคม พระเม เต	8	✓		3,272	
		10	นายนาวิน ลาสุลี	9	✓		8,051	
		นครราชสีมา	1	นายชูป ชัยฤทธิ ไชย	13	✓		3,202
			2	นางณัฐธยาน์ พิพิธฐานนท์	5	✓		2,897
	3		นายเกษม รัง สุวรรณ	17	✓		1,394	
	4		นายจรัญ เสา วกุล	13	✓		875	
	5		นายสิทธิชัย เจริญใจ	2	✓		1,546	
	6		นายประสพ หวัง ล้อมกลาง	16	✓		679	
	7		นายวันชัย ก้อง เจริญพาณิชย์	5	✓		1,840	
	8		นายนิศ บัญญัติ ริทิพงศ์	10	✓		879	

ภูมิภาค/พื้นที่	จังหวัด	เขตเลือกตั้ง	ชื่อ - นามสกุล	หมายเลข	ผลการเลือกตั้ง ³³⁹		
					ไม่ได้	ได้	คะแนน
		9	นายจำนงค์ กัน สำโรง	1	✓		1,666
		10	นางกาญจนา บุญ มีศิริพิงศ์	14	✓		846
		11	นายฉัตรบรรจง เพชรเงินพะเนา	7	✓		1,427
		12	นายสุชาติ อำนาจมงคลพร	6	✓		2,668
		13	จำสิบตรี เฉลิม เทียนขุนทด	7	✓		1,603
		14	นายสิทธิพงษ์ ระ หาญนอก	12	✓		1,198
		ภาคตะวันออกเฉียง	ตราด	1	นายธีระ สลัก เพชร	3	✓
จันทบุรี	1		นางสาวปวีณา จริยฐิติพิงศ์	9	✓		12,589
	2		นายชาติชาย วรพิพัฒน์	16	✓		19,711
	3		นายชรัตน์ เนรัญ ชร	10	✓		16,023
ปราจีนบุรี	1		นายสัมฤทธิ์ น้ แก้ว	7	✓		3,170
	2		นางสาวเยาว ลักษณ์ โตอนันต์	2	✓		7,902
	3		นายพิเชฐ ไตมาก	3	✓		3,282
สระแก้ว	1		นายอาทิตย์ งาม วงศ์	4	✓		2,754
	2		พลเอก ขวลิต สาสิทธิ์	7	✓		4,202
	3		นายพรพล เอก อรรถพร	8	✓		4,276

ภูมิภาค/พื้นที่	จังหวัด	เขต เลือกตั้ง	ชื่อ - นามสกุล	หมายเลข	ผลการเลือกตั้ง ³³⁹		
					ไม่ได้	ได้	คะแนน
	ฉะเชิงเทรา	1	นายวัชรระ ปิ่น เจริญ	6	✓		9,333
		2	นายอมรชัย ปิ่น เจริญ	6	✓		5,761
		3	นายฉัตรชัย เข้ม ทอง	1	✓		4,608
		4	นายชำนาญ เกิด โสภาก	10	✓		10,415
	ระยอง	1	นายสาธิต ปิตุเต ชะ	2		✓	33,342
		2	นายบัญญัติ เจ ตนจันทร์	4		✓	35,436
		3	นายธรรมา ปิตุเต ชะ	12		✓	30,121
		4	นายกิตติ เกียรติ มนตรี	8	✓		13,544
	ชลบุรี	1	นายสรลชา ศรี ชลวัฒนา	3	✓		8,362
		2	นางสาว เสาวลักษณ์ สุริยาทิพย์	7	✓		6,020
		3	นายไพฑูรย์ วชิ รวงศ์ภิญโญ	4	✓		5,458
		4	นายพายุ เนือง จำนงค์	2	✓		10,940
		5	นายธรรณโรจน์ ไรจ นกุลเสฏฐ์	2	✓		9,711
6		นางพจนารถ แก้วผลึก	2	✓		6,582	
7		นายจกฤช ไกร มาตย์	8	✓		5,243	

ภูมิภาค/พื้นที่	จังหวัด	เขตเลือกตั้ง	ชื่อ - นามสกุล	หมายเลข	ผลการเลือกตั้ง ³³⁹		
					ไม่ได้	ได้	คะแนน
		8	นายไมตรี สอย เหลือง	2	✓		5,755
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ตาก	1	นายเจียรชัย สุวรรณเพ็ญ	2	✓		16,142
		2	นายชัยวุฒิ บรรณวัฒน์	4		✓	32,929
		3	นายธนิศพล ไชย นันท์	8	✓		13,118
	ประจวบคีรีขันธ์	1	นายมนตรี ปา น้อยนนท์	7		✓	30,181
		2	นายเฉลิมชัย ศรี อ่อน	3	✓		32,401
		3	นายประมวล พงศ์ถาวรเดช	1		✓	27,656
	เพชรบุรี	1	นายอรรถพร พล บุตร	10	✓		16,555
		2	นายกัมพล สุภา แพ่ง	10	✓		14,670
		3	นายอภิชาติ สุภา แพ่ง	5	✓		21,978
	กาญจนบุรี	1	นายอาศุชิน เป้า อารีย์	10	✓		15,963
		2	นายฉัตรพันธ์ เดชกิจสุนทร	2	✓		20,656
		3	นายปารเมศ โท ธารากุล	5	✓		26,637
		4	พลโท ทำนุ โพธิ์ งาม	3	✓		21,924
		5	นายสุรพงษ์ ตัน ธนศรีกุล	10	✓		8,226
	ราชบุรี	1	นางกัลยา ศิริเนา วกุล	3	✓		11,356

ภูมิภาค/พื้นที่	จังหวัด	เขตเลือกตั้ง	ชื่อ - นามสกุล	หมายเลข	ผลการเลือกตั้ง ³³⁹		
					ไม่ได้	ได้	คะแนน
		2	พันตำรวจโท สันทัด เจียมสกุล	7	✓		6,271
		3	นายชัยทิพย์ กมล พันธ์ทิพย์	9	✓		30,022
		4	นายอัครเดช วงษ์ พิทักษ์โรจน์	3		✓	37,423
		5	นายชัยโรจน์ เอก อัครอัษฎรณ	1	✓		17,897
		ภาคใต้	พังงา	1	นางกัณฑวรรณ ตันเถียร	8	
	ระนอง	1	นายวิรัช ร่มเย็น	14	✓		17,606
	กระบี่	1	นายสาคร เกี่ยวข้อง	18		✓	44,346
		2	นายสุชิน เอ่งฉ้วน	13	✓		40,014
	ภูเก็ต	1	นายเรวัต อารี รอบ	13	✓		25,194
		2	นายชัยศ ปัญญาไว	11	✓		23,958
	สตูล	1	นายอับรอหม อาดำ	4	✓		13,045
		2	นายฮอซาลี ม่า เหรัมย์	12	✓		13,082
	ชุมพร	1	นายชุมพล จุลใส	7		✓	43,122
		2	นายสราวุธ อ่อน ละมัย	8		✓	32,564
		3	นายธีระชาติ ปาง วิรุฬห์รักษ์	8	✓		19,397
	ตรัง	1	นายสุกิจ อัลโล ปกรณ์	14	✓		38,682

ภูมิภาค/พื้นที่	จังหวัด	เขต เลือกตั้ง	ชื่อ - นามสกุล	หมายเลข	ผลการเลือกตั้ง ³³⁹			
					ไม่ได้	ได้	คะแนน	
		2	นายสาทิตย์ วงศ์ หนองเตย	10		✓	47,814	
		3	นางสาวสุนัฐชา โล่สถาพรพิพิธ	11		✓	51,838	
		พัทลุง	1	นางสุพัชรี ธรรม เพชร	11	✓		30,760
			2	นายนิพนธ์ อินทรสมบัติ	3	✓		22,428
			3	นายนริศ ขำ รักษ์	3		✓	34,406
			ยะลา	1	นายภูริพงศ์ พงษ์ สุวรรณศิริ	8	✓	
			2	นายอัปดุลเลาะ บูวา	11	✓		9,279
			3	นายณรงค์ ดุ ดิง	12	✓		16,816
			นราธิวาส	1	นายกฤษณ์ กุ จิ นามิง	10	✓	
			2	นายเจ๊ะชู ตา เหยียบ	6	✓		13,012
			3	นายไซดี เจ๊ะ หามะ	6	✓		10,585
			4	นายโคโมณี ตา ยี่สาฮอ	1	✓		8,777
			ปัตตานี	1	นายอันวาร์ ส าและ	5		✓
			2	นายอิสมาแอล เบญญิบรอฮีม	10	✓		12,953
			3	นายคอลเฟ เจ๊ะ นา	6	✓		9,980
			4	นายฟริดี เบญญิบรอน	8	✓		7,685

ภูมิภาค/พื้นที่	จังหวัด	เขต เลือกตั้ง	ชื่อ - นามสกุล	หมายเลข	ผลการเลือกตั้ง ³³⁹		
					ไม่ได้	ได้	คะแนน
	สุราษฎร์ธานี	1	นายภานุ ศรีบุญศย กาญจน์	7		✓	32,092
		2	นายวิวรรธน์ นิล วัชรมณี	12		✓	21,957
		3	นางสาววชิรา ภรณ์ กาญจนะ	1		✓	44,514
		4	นายสมชาติ ประดิษฐพร	12		✓	47,416
		5	นายสินิตย์ เลิศ ไกร	5		✓	44,189
		6	นายธีรภัทร พริ้ง ศุลกะ	13		✓	41,877
	สงขลา	1	นายสรพรเพชญ บุญญามณี	10	✓		24,797
		2	นายภีรพล ลาภา โรจน์กิจ	5	✓		18,903
		3	นายวิรัตน์ กัล ยาศิริ	29	✓		22,857
		4	นายชัยวุฒิ ผ่อง แผ้ว	4	✓		31,419
		5	นายเดชอัครม์ ขาว ทอง	6		✓	55,386
		6	นายถาวร เสน เนียม	9		✓	28,465
		7	นายศิริโชค โสภา	8	✓		25,140
		8	พลตำรวจตรี สุรินทร์ ปาลาเร่	14		✓	52,420
	นครศรีธรรมราช	1	นางสาวนริศา อติเทพวรพันธุ์	3	✓		18,448
2		นายวิทยา แก้วภ ราดัย	15	✓		28,181	

ภูมิภาค/พื้นที่	จังหวัด	เขต เลือกตั้ง	ชื่อ - นามสกุล	หมายเลข	ผลการเลือกตั้ง ³³⁹		
					ไม่ได้	ได้	คะแนน
		3	นายเทพไท เสนพงศ์	11		✓	33,310
		4	นายประกอบ รัตนพันธ์	12		✓	31,323
		5	นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ	5		✓	32,815
		6	นายชัยชนะ เดชเดโช	13		✓	34,618
		7	นายสุรเชษฐ์ มาศดิตถ์	17	✓		26,618
		8	นางสาวพิมพ์ภัทรา วิชัยกุล	13		✓	41,855
รวมทั้งสิ้น	77	350	-	-	317	33	3,958,184

ที่มา: จัดทำโดยผู้เขียน

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

นางสาวพรธิดา เผื่อนทิม

วัน เดือน ปี เกิด

3 มกราคม 2540

วุฒิการศึกษา

อักษรศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2)

วิชาเอกสังคมศาสตร์การพัฒนา ภาควิชาสังคมศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY